

- 1 Maioratus mentione facta in aliqua dispositione vel scriptura omnes clausule censentur appositae, quae solent communiter apponi in maioratu.
- 2 Verba regulariter interpretanda sunt iuxta communem usum loquendi ea in provincia, in qua proferuntur.
- 3 Maioratus iure si qua bona alicui deferuntur, nulla alia clausula vocationis, vel prohibitionis expressa, & ad maiore natu pertinebunt, & ad masculos, & in eorum defectum ad feminas, & ad omnes descendentes, & transuersales in perpetuum.
- 4 Maioratus iure, si qua bona deferuntur filio maiori nullo alio vocato, in eius defectum succedent nihilominus omnes descendentes, & transuersales ordine successivo.

§ *Es a saber, que los hijos mayores legítimos.* * Nota ex illa, quod si ex aliqua dispositione vel scriptura donationis, testamenti, priuilegij, probationis, vel sententiae competit aliquid alicui iure maioratus, licet alia clausula vocationis, prohibitionis, aut fideicommissi, vel conditionis in eadem scriptura, non contineatur, haec omnes clausulae censentur appositae: eosdemque sortitur effectus, quod apud nos, & alias provincias bona primogenitorum, & maioratum ex consuetudine, moribus, legibus vel constitutionibus habere solent, huius sententiae author fuit Rodericus. Xarez in quaest. maioratus, nu. 8. cui accessit Ioa. Lupi in repe. rub. de dona. inter vir. & vxor. §. 96. nu. 21. & sequen. Gregor. Lupi in l. 2. glo. 1. post principi. & glo. in verbo, el mas propinquos, tit. 15. de custodiendo primogenito regis, par. 2. sentit Anto. Gomez in l. 40. Tauri, nu. 59. 60. 61. 62. 63. & 64. melius ceteris. d. D. Couar. lib. 3. resolu. c. 5. per totum. Ferdinand. Vazquez Mēcha de successionum creatione. c. 26. nu. 86. Marcus Soló Burg. in procemio legum Tauri, nu. 88. citat Bar. in d. haeredes mei. §. cum ita, nu. 4. ff. ad Trebell. Deci. cōf. 197. col. 2. Moli. lib. 1. de Hipa. primo. c. 4. nu. 14. cū seq. * Cuius ratio est, quia in dubijs ea regula semper est seruanda, vt verba quaecumque interpretentur iuxta communem usum, leges, & provinciae statuta vel consuetudinem, vt in l. litorum. §. quod tamen Cassius. ff. de lega. 3. vbi glo. Bart. & docto. expendant, idem Bar. in l. ralis scriptura. ff. de lega. 1. in prin. vbi asseuerat. & eius sententiam ceteri frequentius admittunt. quod omnino loquendi, & intelligendi vsus propriae significationi vocabuli praefertur. Idem probat tex. in d. 3. §. vlt. ff. de suppell. lega. l. non aliter. ff. de lega. 3. l. cū Delanionis. §. afinam. ff. de fundo in struc. l. vxori. in prin. ff. de leg. 3. c. ex literis. C. de sponsal. Labeo. & ibi Bar. ff. de suppell. lega. Bar. Rom. Alex. & Fran. Niconi. latissime in rub. ff. de noni ope. nun. Curti. Junior cōf. 5. nu. 12. & quod verba cuiuscunque dispositionis sint intelligenda iuxta consuetudinem, & leges provinciae tenuit Alex. conf. 26. n. 11. lib. 3. post Bal. in l. lege, ad fi. C. de legi. hāre li. Deci. loquens in maioratu Hispaniae cōf. 397. nu. 6. in fi. Guid. Papae quaest. 506. col. 1. Guill. Bene. in c. Raynautius in verbo, in eodē testamēto reliquens. l. 1. nu. 173. & seq. Bologni. conf. 6. col. 2. & seq.

Greg. Lupi in l. 3. in verbo, muges, col. 2. post mediū, tit. 13. par. 6. Pau. Cast. conf. 104. nu. 1. lib. 2. Couar. d. c. 5. nu. 1. & Marcus Soló in procemio legum Tauri. nu. 88. * Ex quo plura inferuntur, nempe quod vbi bona aliqua iure maioratus alicui deficiunt, ea ad vnū dātātaxat, maioremque natu pertinere, indiuiduaque esse & inalienabilia in perpetuum, masculosque excludere feminas eiusdem gradus, ipsaque admitti posterioribus in gradu exclusis. Et hoc vitium fuisse examinatum Marcus Soló Burg. in procemio legum Tauri, nu. 1. & deinceps, & omnia alia dē doctores supra citati. d. D. Corrad. d. c. 5. latissime. * Inferitur etiam quod si quis maioratum constituat, dicens, volo vt bona haec deueniant in filium maiorem, per viā maioratus, & sint in alienabilia, succedent nihilominus omnes descendentes, & transuersales in perpetuum, ordine successivo, contra dispositionē text. in auth. de restitu. fideico. §. nos igitur col. 9. & contra sententiam Anto. Gomez, qui in hoc errauit, in l. 40. Tauri, nu. 64. & sententia nostram optime falcit. d. D. Couar. lib. 3. resolu. c. 5. nu. 4. ad quem lectorem relego, quia more suo eleganter, prudenterq; procedit, & Moli. vbi supra.

GLOS. VIII.

- 1 Presumitur quis esse bonae famae. Contrarium probatur, nu. 4.
- 2 Qualitas requisita ad aliquid obtinendum ab statuto vel lege, licet pro ea qualitate sit iuris praesumptio articulare debet, & probari.
Qualitas bonae famae, & opinionis quae in teste requiritur ad probandum maioratum probanda est, alias non obtinebit qui in ea se fundat, ibid.
- 3 Maioratus probatur testibus secundā formā huius legis, dummodo probetur bona fama eorumdem testium.
Fama bona, an praesumatur ibi.
- h *Sean de buena fama.* * Semper autem praesumitur, quod esse bonae famae. c. nullum. de praesump. vt asserit Did. Castelli in l. 41. Tauri in verbo de buena fama, qui sentire videtur, non aliter eum qui maioratum probare velit testibus, bonam famam testium probare. * In contrarium tamen se habet communis sententia, nam quoties lege aliqua, vel statuto qualitas aliqua requiritur ad obtinendum, quamuis ea qualitas iure praesumatur, adhuc tamen est probanda ab eo qui eam allegat ad fundamentum suae intentionis ex egregia doctrina Angel. in l. vel negare, quam legit sub. l. 2. §. vltimo. ff. quemadmodum. testamen. aperian. cuius verba sunt, pro hoc do tibi generalem doctrinam, quod vbiunque optima opinio testium est cauta inducitur plenae probationis, quae alias plena non esset ibi de optima opinione probandum, & articulandum est. Vnde ait, cum Bononiense statutum disponit, quod ad probationem mortis alicuius, qui extra territorium decessisse dicatur, sufficit probatio per tres testes optimae opinionis deponentes de fama, q non erit probata mors, nisi probentur tres testes

Libro. j. Titulo. 7.

testes deponētes esse optimæ opinionis , & famæ. Ha-
 & conus Ang. cui subscripsit Alex. cōf. 82. nu. 3. lib. 1. &
 conf. 43. lib. 4. Cæpolic. cōf. 58. Marfi. cōf. 96. nu. 3. lib.
 2. Thom. Gramma. conf. 35. nu. 38. Deci. cōf. 37. vers. 3.
 principaliter. Carrer. Regi. in l. observare. C. quo app.
 non recipian. nu. 164. & 165. quorum opinio frequen-
 tius recipitur, teste Alciato. de præsump. regula. 3. præ-
 sumpt. 2. num. 10. qui addit concordantes, multo pures
 Pet. Mōcada post Ioan. Crotum in tractatu de testi-
 bus. nu. 392. & pluribās seq. Marfi. singu. 187. Pet. Nū-
 ni. in dictionario suo in verbo, cōtūbre, prope finē,
 & in verbo, tormento, vers. 9. conclusio, & de mada-
 tis exequen. par. 1. c. 2. n. 17. ver. 4. ex ijsdē, & in 2. im-
 pressionē, nu. 19. vers. 4. ex ijsdē, & iterū. 2. par. c. 6.
 nu. 6. vers. 1. imo in casu, qui loquitur in specie legis no-
 stræ, & melius ceteris, hoc explicat Arnaldus Alber-
 tinus inquisitor Valētiæ, in c. quoniā de hereti. lib. 6.
 quæst. 15. col. 233. quibus adde plurimā a me congesta
 in stylo cæcellariæ, tit. 1. præmi. 17. casu. 12. declaratio.
 7. gl. 1. nu. 3. & latius in præmi. 22. c. 1. §. 1. de clericis. 1.
 tōsuræ, gl. 2. † Ex quo in casu legis nostræ in probatio-
 ne maioratus, erit necesse probare bonā famā testium
 de maioratu deponentium. Et quia licet quis bonus
 præsumatur, vt in c. vlt. de præsum. nō tamē præsumi-
 tur esse bonæ famæ neque idoneus, vt dixit Angel. in
 auth. de hered. & Falcid. §. hinc nobis, nu. 28. nā fama
 consistit in facto probando, vt in l. de minore. §. plur-
 imū, & ibi expēdit Bar. ff. de quæstion. Pet. Nūni. de
 manda. exequen. par. 2. c. 6. nu. etiā. 6. vers. imo in casu.
 Et licet ibi hoc restringat, quando in superlatiuo
 gradu bona fama exigitur, vel quādo verbis gemina-
 tis aliquid etiam in gradu positiuo requiritur ex sen-
 tentia Aymo. de antiqui. tempo. 1. par. versic. c. quæri-
 tur, num. 37. agi. 4. 4. tene tamen priore opinionem,
 quæ verior est, & receptior ex traditis. d. præmi. 22.
 cap. 1. §. 2. gloss. 2. & probat Moli. lib. 2. de Hisponor.
 primoge. c. 6. num. 30.

G L O S. IX.

*Immemoralis præscriptionis probatio fit per testes
 deponentes de visu. 40. annorum.*

- 2 *Immemoralis præscriptio, an probetur per testes de-
 ponentes de visu minoris temporis, quā centū an-
 norum? & an sufficiant. 40. anni? & nu. 3.*
- 4 *Immemoralis præscriptio, an probetur per testes. 54.
 annos habentes? an verò esse possint minoris ætatis?*

1 *Quarenta años.†* Nota text. optimū docentem modū
 probandi tempus immemorale, imprimis enim exigi-
 tur, vt testes dicāt se illud vidisse per tēpus quadragin-
 ta annorū, & non minori tempore, & ita est accipien-
 da sententia glossæ in c. 1. de præscriptio. lib. 6. dum di-
 cit semper viderint, & Bart. in l. si arbitet. ff. de pro-
 batio. & notata per Ioan. Andre. Abb. & Felin. in ca-

pit. licet ex quadam. de testib. ita intelligit Anton. de
 Butrio in cap. veniens. 1. eod. tit. Alexand. ad Bart. in.
 l. proprietatis. C. de probatio. Pet. Nūni. de manda.
 exequen. capit. 6. num. 6. nouæ impressionis. Molin.
 lib. 2. de Hispano. primoge. cap. 6. num. 31. † Sed male
 ti existimāt nō probari tēpus immemorale per testes
 deponentes de visu quadraginta annorum, sed neces-
 sario deponere debeant de centum annis, cum vita ho-
 minis tanto tempore durare præsumatur, vt in l. vlt.
 C. de sacrosanct. ecclesi. & in hac materia notatur in.
 l. vlt. §. 1. ff. de public. & in c. foris. §. præterea. de
 verbor. signifi. idque asseuerat Guido Papæ cons. 150.
 num. 4. Curti. Iunior consil. 90. colum. vltim. Felin. in
 cap. ad audientiam. num. 27. de præscrip. vbi affirmat
 maius tempus esse illud, cuius initij non est mēmo-
 ria, quā centum annorum. citat Cardinal. in capit. si
 diligenti. in fin. eod. titul. vbi id repetit idem Felin. in
 vltimis verbis, & iterum in cap. cum nobis, numer. 3.
 in fin. eod. tit. † Sed nihilominus contraria opinio est
 receptior, imo quod immemorialis præscriptio pro-
 betur per testes deponentes de visu temporis quadra-
 ginta annorum, vt in hoc text. aperte deciditur, & iure
 communi asseuerant Guido Papæ consil. 150. num.
 4. Balb. de præscription. 2. parte. 3. partis principa. num-
 mer. 24. & sequentibus, cū concord. supra citatis Pet.
 Nūni. de manda. exequen. cap. 6. numer. etiam. 6. Ar-
 ceus ab Otarloa in libr. de nobilitate Hispana. tertia
 parte, cap. 7. num. 12. vterque in nouis stampis, estque
 communis Nostratum opinio, & vltra eos hoc tenuer-
 unt Lopus, Geminian. & Philippus Francus, in cap.
 1. de præscriptio. libr. 6. & Aymon Crauette de anti-
 quitate tempo. 4. part. se. 1. §. 1. absolute differentijs,
 numer. 3. † Testes autem de immemorali. deponen-
 tes debent esse ætatis quinquaginta & quatuor an-
 norum, vt possint de visu. 40. annorum deponere, se-
 cundum quorundam sententiam, vt videre licebit
 apud Ioan. Militem in suo repertorio in verbo, testes,
 & Cassaneum in consuetud. Burgund. rubric. 1. §. 2. in
 glos. B la prend. numer. 9. & c. Nostris id voluit Pet.
 Nūni. de manda. exequen. c. 6. numer. 6. versic. sextum
 quod requiritur, citat Gomezium. in l. 4. 1. Tauri, qui
 tamen hoc non dicit. Imo Didac. Castelli ibidem in
 verbo, quarenta años, contrarium tenuit, nixus au-
 thoritate. l. 1. & l. testium. ff. de testib. l. 9. titul. 16. par.
 3. vbi testis. 14. annorum potest deponere de his, quæ
 antea viderat. Quo fit vt constitutus in quinquage-
 simo anno, possit de tempore quadraginta annorum
 deponere. Quæ sententia verior est, & in praxi recep-
 ta: eamq; expresse tenuerunt Lopus Gemi. & Franc.
 in dict. cap. 1. de præscriptio. in. 6. & Aymon Crauet.
 d. se. 1. absolute differentijs, nu. 3. Mol. d. lib. 2. c.
 6. num. 40. cum sequen.

G L O S. X.

- 1 *Immemoralis præscriptionis probatio.*
- 2 *Testis non potest reddere rationē per visum de factis
 quæ excedunt hominum memoriā.*

Testis

Testis de auditu deponens, quando fidem faciat.

K *Testis asilo oyeron dezir a sus mayores y mas ancianos. Ex his verbis & sequentibus nota duo alia requisita ad probationem immemorialis prescriptionis, seu consuetudinis. Primum, quod ipsi testes deponant ultra visum 40. annorum, quod eadem audierint a maioribus suis. Secundum, quod ipsi maiores ita viderant, & audierant ab alijs suis maioribus. Id quod adnotat glos. in d. c. 1. de prescrip. lib. 6. ex ratione. c. licet ex quadam de testi. notat glos. in l. si arbitet. ff. de probatio. Speculator in tit. de testi. §. 1. vers. item quod non prohibet. Nam de factis, quae excedunt hominum aetatem, non potest reddi ratio per visum, secundum Innocentium in c. cum causam. de iuram. calum. quare hac in specie sufficit probatio de auditu, & auditu auditus, ut DD. notant in d. c. licet ex quadam de testi. Arce. Otalora in d. c. 7. tertie partis, dicti tractatus de nobilitate Hispan. nu. 14. Petr. Nun. d. c. 6. nu. 6. vers. secundum, & vers. tertius DD. in d. l. 41. Tauri. bonus text. in l. 29. tit. 16. part. 3. Aymon Sabellian. de antiquit. tempor. 1. par. sectione. visio de fama in antiquis. num. 2. & 3. ubi limitat. fo. 75.*

GLOS. XI.

1 *Testes de immemoriali tempore deponentes, debent de negativa deponere, nempe, quod ipsi non viderint nec audierint contrarium.*

2 *Testes de immemorabili tempore deponentes, debent rationem dicti sui reddere, quamvis non sint de ratione interrogati.*

11 *Nunca vieron ni oyeron dezir lo contrario. Nota legem istam, quod testes in casu huius legis quoties deponunt de tempore immemorabili, non solum deponere debent de affirmatiua, quod ipsi viderint, & audierint, prout dixi in glosis praecedentibus, sed etiam de negatiua, quod non viderint ipsi nec audierint dici contrarium. Quod ante legem nostram adnotauit gl. in cap. 1. de prescriptio. lib. 6. text. etiam regni nostri in l. 29. tit. 16. part. 3. Innocent. in cap. veniens. nu. 2. de verb. signifi. Guido Papaz conf. 150. nu. 4. Otalora de nobilitat. c. 7. tertie partis. nu. 12. Petr. Nun. de mandatis exequen. c. 6. nu. 6. vers. quartum. Vbi subdit in hac specie testes teneri reddere rationem dicti, etiam si de ea non interrogentur, citat Iasonem hoc pluribus rationibus comprobantem in l. cum hi. §. vult. ff. de transactio. 6. & 10. limitationibus.*

GLOS. XII.

1 *Fama probat plenè in antiquis memoriam hominum excedentibus ex receptori sententia.*

2 *Immemoralis prescriptio qualiter probetur, & in glosis praecedentibus.*

3 *Immemoralis prescriptio effectus, remissionè.*

m *que dello es publica voz y fama, y comun opinion. Fama sola in factis antiquis hominum memoriam excedentibus, plenè probat secundum Innocentium in c. quid per nouale. nu. 2. & in c. veniens. nu. 1. & 2. extra de verb. sign. & ibi Anto. de Butr. nu. 10. glos. in l. atqui natura. §. cum me ausente. ff. de nego. gest. & ibi Ang. Bald. in l. proprietatis domini. c. de probatio. estque communis opinio, teste Felin. in c. veniens. nu. 16. de testibus, idem voluit Alex. conf. 4. nu. 7. lib. 2. Deci. cõfi. 428. Alexand. conf. 208. nu. 13. lib. 2. & cõfi. 90. lib. 6. Iaf. in l. admonendi. nu. 242. ff. de iureiur. Aretin. cõfi. 15. Cogn. conf. 304. nu. 5. lib. 3. Deci. in c. cum causam. 2. notab. de proba. Deci. in c. 7. nu. 46. de appell. ubi hac attestatur receptori sententia. Hippol. de Marfi. in l. de minor. §. putium. nu. 60. ff. de quest. & in singula. 505. Iaf. in l. prator ait. §. prator. ait. nu. 25. ff. de eden. Carol. Ruyn. conf. 13. nu. 3. & conf. 92. nu. 2. & conf. 151. nu. 2. & 3. & conf. 173. nu. 2. lib. 4. & conf. 103. nu. 16. lib. 5. Afflict. decis. 277. nu. 1. Paul. Parisi. conf. 52. nu. 50. lib. 3. & conf. 23. nu. 236. lib. 1. Hieron. Grat. conf. 95. nu. 15. lib. 1. Matth. de Afflict. in c. 1. 4. notab. nu. 28. de pace iura. firm. Ioan. Sampson. in cõfuet. Turonens. art. 13. col. fin. Tiraq. de primog. in prefatio. nu. 103. Gozad. conf. 8. num. 47. Lambertin. in tract. iuris patronatus. 2. p. 2. lib. in. 9. articulo. 10. quest. principa. fo. 335. col. 1. Petr. Nun. de mand. exequend. c. 6. nu. 6. vers. quintum. Petr. de Dueñas in regul. 299. limit. 7. Greg. Lup. in l. 29. glos. 2. tit. 16. par. 3. Aymon Crauet. de antiquit. temporum. 1. par. sectione, viso in hac per totum. fol. 75. & 74. ubi optimè dissentit an in probando dominio antiquo fama sufficiat. Hodie tamen in probanda immemorabili prescriptione sola fama non sufficit, nisi probatio eorum, quae superius diximus concurrat. Debet tamen testes ad probandum tempus immemorabile, expresse deponere, quod sit publica vox & fama, & communis opinio eius, quod deponunt. Neque alias concluderent, ut optime probat Alexand. conf. 236. nu. 18. lib. 2. Cassian. in consuetudin. Burgund. rubr. 1. §. 2. in glos. E la prueue, nu. 8. & 9. iterum rub. 13. §. 2. in verbo. que! que laps temps, nu. 1. in fin. ubi ponit modum articulandi immemorabilem prescriptionem. Petr. Nun. de mand. exequend. c. 6. num. 6. Arce. Otalora de nobilitat. Hispan. 3. part. c. 7. nu. 12. Greg. Lup. in l. 6. glos. magna. tit. 25. par. 4. quibus in locis probatur, hac omnia in probanda prescriptione seu consuetudine immemorabili exigi. De effectu autem huius prescriptionis immemorabilis tractat late Aymon Sabellia. de antiquit. temp. 4. part. §. absolutis differentiis. nu. 9. & seq. pag. 139. Petr. Nun. de mandatis exequen. cap. 6. num. 7. & 8.*

LEY. 11.

Que las licencias para hazer mayorazgo no espire por muerte del Rey que las dio, aunque no se aya usado dello.

Ley. 34. de Toro.

La

Las licencias^a que nos auemos dado y dieremos de aqui adelante, o los Reyes que despues de nos vinieren para hazer mayorazgo, no espiren por muerte del Rey que las dio,^b aunque aquellos a quien se dierõ, no ayan vsado de ellas^c en vida del Rey que las cõcedio.

G L O S. I.

- 1 *Maioratus fieri potest absque regia facultate.*
- 2 *Maioratus condendi licentia in præiudicium legitimæ filiorum, an concedi possit à principe in foro cõscientiæ? Et deinceps num. vlt. & an per legem generalem?*
- 3 *Alimenta an à Principe tolli possint filiis? Legitima an per legem Tolli possit, vel an minui liceat: ibidem.*
- 4 *Alimenta non debentur filio, qui habet aliàs vnde se aliat vel ex artificio, vel officio.*
- 5 *Licentia condendi maioratum quando à Principe cõcedi valeat conscientia.*

Las licencias. Maioratus fieri potest absque Regis licentia, quoties legitima non sit præiudicium aliorum filiorum, sed tum domum Regis licentia opus est, quãdo pater vult maioratum cõstituire alicui ex filiis dando ei vltra legitimam & tertiam & quintam partem bonorum suorum, vt Ferdinand. Vazq. probat lib. de successio. creatione. §. 26. nu. 95. & 96. & diximus latius supra hoc eo. lib. tit. 6. l. 11. gl. 11. vbiq; refertur discrimina inter maioratum cum licentia & sine ea. Et supra eodem. l. 1. glof. 3. in fin.† Sed dubium est, an huiusmodi licentia à Principe cõcedi valeat in foro conscientia? Et communis est resolutio, quod per legem generalẽ potest vni ex filiis bonis à patre relictis, ceteris præiudicari, & ab eis legitima in totum auferri. Hac fuit sententia Dyni in c. indultum. de reg. iur. lib. 6. cui accessit Cyn. in l. fancimus. C. de nupt. Bart. in l. Titio centum. §. Titio genero. nu. 6. C. de cõdit. & demonstr. vti ibi Imol. & Paulo Castren. Angel. in §. 1. in authent. de hered. & Falcid. & in l. Papinia nus. §. quarta autem. ff. de inoffi. testam. Paul. & Salicet. num. 10. hanc dicentes communem in authent. nouissima. C. de inoffi. testam. Oldral. conf. 135. Abb. in cap. Raynuntius. de testam. Deci. conf. 19. num. 5. & in iura sanguinis. ff. de reg. iur. vbi attestatur hac esse veram & communem opinionem, & conf. 325. nu. 5. & potissimum dixit communem esse existente causa Alex. conf. 75. lib. 1. Angel. conf. 15. & conf. 349. idem Ang. Imol. & Alexand. attestantes communem in l. quod de bonis. §. vlt. ff. ad l. Falcid. Domi. in cap. quimais de pact. in 6. Ioã. de Anna. conf. 4. Lopus allega. 101. col. 1. Rota decis. 18. in nouis. Andr. Sicul. conf. 77. colum. 6. lib. 3. Corne. hanc dicens commu-

nem. conf. 150. libro. 1. & conf. 210. lib. 3. & alibi sæpe Ferdinand. Vazquez Menchaquẽ. lib. de successio. num. creatione. §. 20. numero. 296. Alciat. in tract. præsumpt. regula. 1. præsumptio. 8.† Quod tamen intelligi, si ceteris filiis alimenta non denegentur. Nullo quippe iure alimenta filiis tolli possunt, quia iure natura debentur, vt pluribus rationibus & autoritatibus probat idem Ferdinand. Vazquez. dict. cap. 20. num. 310. & 311. dict. D. Couarr. de sponsali. 2. part. cap. 8. §. 6. nu. 5. Alfons. à Cast. lib. 2. de iusta hæretici. puni. §. vlti. Ex quo non omnino ait. nu. 4. reijciendã fore opinionem eorum, qui negant posse in totum tolli legitimam: fatentur tamen lege vel statuto diminui posse, quã assueverunt Rotæ auditores in antiquis decis. 476. & in nouis decis. 18. Bald. in l. 1. §. ius naturale. ff. de iust. & iur. Socin. cõf. 30. col. 1. & conf. 150. lib. 1. Vincent. Hercul. quæst. 2. ad primũ. Lasin. l. quoniam in prioribus, eam dicens communem. C. de inoffi. testam. & ibi Roder. Xuar. in lectura. l. 9. tit. 5. lib. 1. fori. 2. limit. nu. 14. & 15. idẽ Lasin. l. si pater. nu. 21. C. de instit. & substit. sub cond. fact. Deci. conf. 106. num. 4. Andr. Sicul. in c. Raynuntius. de testam. Fulgos. conf. 95. Cuman. conf. 70. Alexã. conf. 55. ad fin. lib. 2. Maria. Socin. conf. 30. Couar. d. c. 8. §. 6. nu. 4. & 5. Greg. Lup. in l. 32. tit. 9. part. 6. in glof. magna. 3. colum. in fin. vbi hanc dicit receptiorem. Molina. lib. 2. de Hispan. primog. c. 1. nu. 14. quæ opinio mihi verior videtur. & apud nos receptior.† Nisi forte filius habeat aliunde vnde se alere possit, ac sibi alimenta acquirere ex artificio aliquo vel officio, vel aliàs, tunc enim cum alimenta ei non debeantur, poterit per legem legitima & alimentis priuari, vt asserit Panor. in dict. c. Raynuntius. nu. 12. de testam. Ioan. Lup. in c. per vestras. 3. notab. §. 4. in prin. de donatio. inter vir. & vxor. Ioã. Cyrier in tract. de primog. lib. 2. c. 16. attestaturque hanc esse communem sententiam, & d. D. Couarr. de sponsali. 2. part. c. 8. §. 6. nu. 5. vers. ex hac secunda. Ferdinand. Vazq. de success. creatio. §. 20. num. 304. assueverans hanc in specie indubitatum esse, leges posse in totum auferre filiis legitimam & alimenta.† Vbi autem non per legem generalem, sed pet priuatam licentiam rex dederit alicui facultatem ad maioratum condendum, & vltra legitimam, tertiamque & quintam partem alteri ex filiis bona relinquendum, hoc ei in foro conscientia facere non licebit, nisi alimenta ceteris liberis pater reliquerit, nec ipse in conscientia foro poterit vti tali facultate: vel nisi alia iusta causa interuenerit: quia fortẽ ceteri filij habent vnde se alere possint, iuxta eorum conditionem. Nec sufficeret causa illa generalis propter quã omnes moueri solent ad maioratum faciendum generis videlicet conseruandi, prout credebant Ferdinand. Vazq. dict. cap. 20. num. 308. contra cuius sententiam tenent communiter Nostrates, vt videre licet apud Roder. Xuar. in dict. repet. l. quoniam in prioribus. C. de inoffi. testam. in lectione legis for. limit. 2. num. 14. & 15. d. D. Couar. de spons. 2. part. c. 8. §. 6. nu. 5. vers. quarto. Gregorius Lup. in l. 32. titulo. 9. part. 6. in glof. magna, in principio. & col. 3. in fin. & in l. 11. tit. 4. part. 6. post medium. Molina. d. lib. 2. c. 1. num. 10. cum sequentibus.

GLOS.

GLOS. II.

- 1 *Morte cōcedentis non finitur gratia, etiā re integra. Principis beneficium morte concedentis nō finitur, ibidem.*
- 3 *L. 20. tit. 13. part. 2. explicatur, & nu. 3.*
- 3 *Officia morte concedentis quando spirent? & nu. 4.*
- b *No espiren por muerte del Rey que las dio. Gratia siquidem à principe concessa, non finitur morte concedentis, etiā re integra. c. si super gratia. de offi. delega. lib. 6. c. si nulla. de prabend. eodē lib. 6. Guido Papā decisio. 491. Ripa in rub. de constitut. numero. 48. Nicola. Boeri. decisio. 346. num. 1. Archidi. in procmio. 6. in fi. vers. sed pone quod Papa Benedictus, & ibi eum sequuntur Ioan. And. Domi. & Phil. Franc. Alberi. in l. vnica, in fi. C. de mand. princip. Fel. in c. ceterū, nu. 11. & c. eā tē, nu. 18. de rescript. decet enim beneficium principis esse māsūrum. auth. de referēdarijs. §. præterea, regula decet. de regu. iuris in. 6. Ex quo plura infert Did. Peréz in l. vlt. tit. 2. lib. 2. ordin. col. 337. Ant. Gom. in l. 43. Tauri. nu. 2. limitat Moli. lib. 2. de*
- 2 *Hispa. primog. c. 7. nu. 64. † Contra decisionem legis nostræ opponit decisio. l. 20. tit. 13. par. 2. ibi, & entre-gandole luego de los oficios, vbi Gregor. Lup. ex ea notat officia morte regis caprouidentis spirare, cōfirmatur, quia mandatum extraiudiciale spirat morte mādantis re integra. l. mandatum. C. mādā. §. rectē. insti. co. idem statutum est in mandato iudiciali. c. relatū, de offi. delega. vbi morte delegantis re integra spirat iurisdicō delegati, nisi lis coram eo fuerat contestata ante mortem delegantis, vel citatio partis præcesserat, vt in c. sequenti statuitur. † Respondeo legem partitæ intelligi in officijs, quæ eorū natura finiuntur morte concedentis, non in alijs, nam officia domus regiæ, veluti instratoris seu a caliculis, & præpositi sacri cubicularij, de quibus agit. l. 12. tit. 9. par. 2. vel expensariorum seu obsonatoris, de quo loquitur. l. 13. eiusdē tituli, vel ianitoris, vel metati, de quibus agunt. l. 14. & 15. eiusdē tituli, primipilarij seu comestabilis, de quo in. l. 6. & vilici de quo in. l. 17. eiusdē tituli, non spirant morte regis, vt in l. vlt. tit. 3. de officijs morte regis vacatibus supra lib. 2. huius collectionis legū. Similiter omnia officia regiæ curiæ, vt ibi dicitur, nō vocāt morte principis, nec ea quæ ad vitā eorundē officialiū sunt cōcessa, vt officia publica cōcilij, iudiciū vel executoriū, vt ibidē statuitur, idē in habētibus iurisdicōnē ordinariā durant siquidē vsq; ad aduentū successoris. l. meminisse oportebit. vbi Bal. & docto. si. de offi. proconf. idem si concessio fuerit facta ad beneplacitū regis, quia censetur perpetua. l. iurisperitos, in prin. ff. de excusa. tuto. vbi id notant docto. idem si concessa fuerint ad certū tēpus, vt ad tres annos, vel quatuor, durant siquidem per id tempus post mortem regis, vt in d. l. vlt. tit. 13. lib. 2. supra Gregor. Lup. in d. l. 20. in verbo, de los oficios. tit. 13. par. 2. vbi addit alios duos casus, nempe, in officialibus deputatis ad vniuersitatē causarum à rege, vel à domino temporali, qui iurisdicōnem transmittunt ad posteros, horum siquidē of-*

ficia non spirant morte concedētis, etiā re integra, secundum Bal. & Sali. in d. l. mandatum. C. manda. idem in institoribus à rege deputatis ad negotiationes, vel actus vniuersales, vt in l. si quis mancipijs. §. si impubes, secundum cōmunem intellectum. ff. de institoria.

4 † Idem in officijs perpetuis quæ vendūtur, vel per re nuntiationem conferūtur, vt in officio decurionatus vel tabellionatus, & similibus, hæc enim nō spirāt seu finiuntur morte concedentis, vt notat Bal. in c. vnico, qui successore feud. dare tenean. versic. nota quod successor Greg. Lup. in l. 2. in gl. magna, prope finē, vers. & nota quod successor in regno, tit. 15. part. 2. arg. eorū quæ dixi in dialogo Relatoris. 4. par. c. 11. & 12.

GLOS. III.

- 1 *Privilegium per non vsūm quomodo amittatur? remissive.*
- 2 *Licentiā ad condendum maioratū à rege concessam, an Rex ipse possit reuocari? Facultas alienādī bona maioratus, an à principe cōcedi possit? remissive ibidem.*
- c *No ayān vsado dellas. Qui non vititur privilegio, an amittat illud tradit magistraliter Specula. in titulo de instrumen. editio. §. vt autem, & omnium optimē Laf. in l. vlt. ff. de constitut. princip. per tres vltimas columnas vers. 3. principaliter quærunť doct. hic, ad ibi dicta lectorē relego. † Querit Ant. Gom. in l. 43. Tauri, vnde hæc sumppta fuit, an possit Rex reuocare licenciā seu facultatem alicui concessam condendi maioratū? Et respondit posse ex rationibus per eum traditis, infertq; posse principē dare facultatē ex causa vendēdi bona aliqua maioratus, quomodo atq; hac fieri possit tradit optimē Greg. Lupi in l. 6. tit. 11. in verbo, que la non pudiesse vender, part. 6. 7. & 8. col. Covarr. lib. 3. resolu. c. 6. Marcus Solis Burgū. in præmio legū Tauri. nu. 320. & seq. & num. 325. & 350. & Ant. Gom. in l. 40. Tauri. nu. 89. in l. 43. Tauri. nu. 2. ad fi. & latē prosequitur Moli. libr. 4. de Hisp. primog. c. 3. per totum.*

LEY. II.

Que la licencia preceda al hazer del mayorazgo, salvo si en la licencia no se aprouare.

Ley. 42. de Toro.

Ordenamos y mandamos, que la licencia del Rey para hazer mayorazgo, preceda al hazer del mayorazgo. a Demanera, que aunque el Rey de licencia para hazer mayorazgo, por virtud de la tal licencia no se confirme el mayorazgo que de antes estuuiere hecho, salvo si en la tal licencia expresamente se dixesse, b que aprouaua el mayorazgo q̄ estaua hecho.

r

GLOS-

Libro.5. Titulo.7.

GLOS. I.

LEY. IIIL.

- 1 *Licentia condendi maioratum, quare eum precedere debeat?*
- 2 *Licentia quando precedere debeat actum?*

¶ Que se puede reuocar el mayorazgo hecho, saluo en los casos que esta ley dispone.

Ley. 44. de Toro.

- a *Preceda al hazer del mayorazgo. Sed quare hic precedere debet facultas condendi maioratum ipsum maioratum? Respondeo, quia pro solemnitate requiritur licentia ad præiudiciam filijs in legitima, vt probauit supra eodem. l. 2. glossa. 1. probat Moijn. libro. 2. de*
- 2 *Hispan. primogen. cap. 7. numero. 50. † Sed quoties consensus, vel licentia in aliquo actu exigitur pro solemnitate, licentia talis precedere debet actum, vel fieri in ipso actu. l. si quis inui bona. §. iussum. ff. de acquiritend. hered. cum alijs per Anto. Gomez congestis, in. l. 42. Tauri. vnde hæc de prompta fuit, dixi latissime supra hoc libro titulo. 3. de mulieribus, & earum obligatione. l. 5. glossa. 1. vbi explicauit, quando pro solemnitate videatur licentia requisita, vel non, quare hic non repeto.*

GLOS. II.

- 1 *Confirmari quando possit actus nullus? remissum.*
 - 2 *Actibus duobus eodẽ die factis, qui præcessisse præsumatur?*
 - 3 *Confirmari censetur maioratus ex certa scientia, si eius tenor in regia licentia inseratur. Maioratus sine licentia factus potest per regem confirmari, ibidem.*
- b *Expressamente si dixesse. Nota maioratum sine licentia regia, in præiudiciam legitimæ filiorum factum regia licentia subsequuta eum expressè confirmante confirmari, & validum reddi, cuius rationem videas in. d. l. 5. glossa. 1. & 2. titulo. 3. de mulieribus, & earum oblig. supra hoc eodem libro. 5. vbi tractauit quando*
- 2 *actus nullus possit confirmari. † Sed quid si non constet de præcedentia, sed eadem die fuit facta licentia, qua & maioratus? Respondeo licentiam præcessisse præsumendum erit, vt actus sustineatur, vt. l. cum testamento. §. hæc verba. ff. de hered. instit. l. 2. §. prius. vbi latè docto. confirmant. ff. de vulga. glossa. & docto. in Clemen. vltim. de rescrip. Ex quo plura inferit Anto. Gomez in. l. 42. Tauri. numero. 3. & 4. Molli. libro. 2. de Hispan. primogeni. capit. 7. numer. 51. † Vbi autem maioratus antea factus inseritur in licentia seu confirmatione regia, videtur, ex certa scientia maioratum fuisse confirmatum, vt Roma. Pontifex singulariter decidit in capit. venerabilis, & ibi hæc expendit glossa expressim extra de confirma. vtili vel in vtili, & ibi eam sequitur Abb. & Ferdinand. Vazquez de successiõnum creatione. §. 26. num. 100.*

¶ El que hiziere algun mayorazgo, aunque sea con autoridad nuestra, a o de los Reyes que de nos vinieren, ora por via de contracto, ora en qualquier vltima voluntad, despues de fecho puedalo reuocar a su voluntad. Saluo si el que lo fiziere por contrato entre viuos ouiere entregado la possession dela cosa o cosas contenidas en el dicho mayorazgo a la persona en quien lo fiziere, o a quien su poder ouiere, o le ouiere entregado la escritura, dello ante escriuano, o si el dicho contrato de mayorazgo se ouiere fecho por causa onerosa con otro tercero, alsi como por via de casamiento, o por otra causa semejante. Que en estos casos mandamos que no se puedan reuocar, saluo si en el poder de la licencia que el Rey le dio, estuuiesse clausula que despues de fecho lo pudieße reuocar, o que al tiempo que lo fizo el que lo instituyo reseruase en la misma escritura, que fizo del dicho mayorazgo el poder para lo reuocar, que en estos casos mandamos, que despues de fecho g lo pueda reuocar.

GLOS. I.

- 1 *Maioratus fieri potest absque regia licentia.*
- 2 *Dictio etiam presupponit non solum. Lex nostra expenditur, ibidem.*

a *Ausque sea con licencia nuestra. Nota ex lege ista, maioratum fieri posse absq; regia facultate, quod latius probauit hoc libro, titulo. 6. de meliorationibus. l. 11. glossa. 1. & supra eodem. l. 1. glossa. 3. in fine, & l. 2.*

1. 2. glossa prima, in princip. † Quod ita ex his verbis deducitur, dicit tex. qui fecerit maiorum, etiā si auctoritate nostra fiat, &c. Quasi dicat, non solum maioratus sit absque regia facultate, verūmetiam cū regia licentia. Cicerō ad Atticum. 9. etiā, inquit, hæc me sollicitant, quasi dicat, non solum maxima ista, sed etiā minima, & iterum ad Lentul. cumq; ea contentio mihi magnū etiam foris fructum tulisset, hoc est, non solum domi, & in vrbe, sed foris etiam & extra vrbe.

G L O S. II.

Maioratus cum licentia principis factus, reuocari an possit absque eius licentia? & quid iure communi?

- b *Non pceda reuocari.* Repete hīc quæ diximus, in l. 1. glo. 3. titulo. 6. de melioratio. supra hoc eodē libro. Iure autem communi sine principis licentia reuocare maiora tū non poterat, vt multis rationibus probat Bologni. consil. 62. in. 1. dubio, & Tiraq. de primogenijs, quæst. 8. numero vltimo.

G L O S. III.

Possessio per procuratorem, quando acquiri possit?

- c *Quæ si non potest onerari.* Nota ex lege ista, possessionē quæri posse per procuratorem mādātum habentē alicui ignorātī, si ei fiat traditio vera. l. 1. §. si iusserim, & §. per procuratorem, & l. quod meo. vers. procurator. ff. de acqui. posse. idem statuitur in fīcta traditione, vt latius probaui in l. 1. tit. 6. de meliora. supra hoc eodē lib. gloss. §. num. 3. & 4. sed per liberam personam, etiā mādātum non habentem, acquiritur possessio, quæ nomine meo fuit apprehensa. l. 1. & ibi docto. notant C. de acqui. posse.

G L O S. II II.

- d *Quæ si non potest onerari.* Nota ex lege ista, possessionē quæri posse per procuratorem mādātum habentē alicui ignorātī, si ei fiat traditio vera. l. 1. §. si iusserim, & §. per procuratorem, & l. quod meo. vers. procurator. ff. de acqui. posse. idem statuitur in fīcta traditione, vt latius probaui in l. 1. tit. 6. de meliora. supra hoc eodē lib. gloss. §. num. 3. & 4. sed per liberam personam, etiā mādātum non habentem, acquiritur possessio, quæ nomine meo fuit apprehensa. l. 1. & ibi docto. notant C. de acqui. posse.

G L O S. V.

- e *Quæ si non potest onerari.* Nota ex lege ista, possessionē quæri posse per procuratorem mādātum habentē alicui ignorātī, si ei fiat traditio vera. l. 1. §. si iusserim, & §. per procuratorem, & l. quod meo. vers. procurator. ff. de acqui. posse. idem statuitur in fīcta traditione, vt latius probaui in l. 1. tit. 6. de meliora. supra hoc eodē lib. gloss. §. num. 3. & 4. sed per liberam personam, etiā mādātum non habentem, acquiritur possessio, quæ nomine meo fuit apprehensa. l. 1. & ibi docto. notant C. de acqui. posse.

G L O S. VI.

1. *Maioratus cum regia facultate factus reuocari potest, si in regia facultate adsit clausula reuocandi.*
2. *Rex an possit reuocare licentiam cōdendi maioratū, vel eam dare ad vendendum?*

F *Est uniusse clausula, q̄ despus de hecho lo pudiesse reuocar.* Nota maioratum cū regia facultate factum posse reuocari, si in regia facultate adsit clausula, quod maioratū possit pater reuocare, quādoq; voluerit, etiā si traditio vera vel fīcta sequuta fuerit: quandoquidem hæc clausula loco cōditionis apposta fuit. vt in simili specie tradit Specula. in tit. qui filij sint legi. verificata sed nunquid, & Innocen. Archid. & docto. in. c. verū, de foro compe. dixi in l. 1. glo. 10. tit. 6. de meliora. supra hoc libro. §. 1. Quādo autem maioratus licentia per principē reuocari possit, vel ad vendendum bona vincula concedi possit dixi supra eodē. l. 2. glo. vlt. in fī.

G L O S. VII.

Maioratus possessor potest à fundatore maioratus exheredari, licet ei possessionem bonorum tradiderit.

- g *Despus de hecho lo pceda reuocar.* Hoc intellige, vt dixi in l. 1. titulo. 6. de melioratio. supra hoc eodem libro, glossa. 10. Ex causa tamen ingratitudinis potest primogenitus à fundatore maioratus exheredari, licet ei possessionem bonorum tradiderit ex sententia Anto. Gomez in l. 40. Tauri. numero. 71. quem sequitur dom. Anto. Padilla, in l. vnum ex familia. §. si de Falcidia, numer. 19. ff. de legatis. 2. facit. l. 1. in fin. tit. 6. de meliorationibus, & quæ ibi dixi, in glossa vltima supra hoc libro, & probat Molli. libro. 1. de Hispa. primogeni. cap. 9. numer. 31. cum seq. qui latē. num. 6. profequitur, quibus casibus ex ingratitudine contra fundatorem cōmissa, possit excludi successor à maioratus successione.

L E Y. V.

¶ *Que en la sucesion de los mayorazgos, o ascendientes, o transuersales, el hijo suceda aunque su padre no aya sucedido, si otra cosa no estuviere dispuesta por el instituyente.*

Ley. 40. de Toro.

¶ *En la sucesion del mayorazgo aunque el hijo mayor muera en vida del tenedor del mayorazgo, a o de aquel a quien pertenece: si el tal hijo mayor dexare hijo, o nieto, o decendiente legitimo, b estos tales decendientes del hijo mayor por su orden prefieran al hijo segundo del dicho tenedor, o de aquel a quien el dicho mayorazgo pertenecia. c Lo qual, no solamente mandamos que se*
Y 2 *guarde*

Libro.5.Titulo.7.

guarde y platique en la suceſſiõ del mayorazgo a los aſcendiẽtes, pero aun en la ſuceſſion de los mayorazgos a los tráſuerſales.^d Demanera, que ſiempre el hijo y ſus decendientes legitimos, por ſu orden repreſenten la perſona de ſus padres, e aunque ſus padres no ayan ſucedido en los dichos mayorazgos, ſaluo ſi otra coſa eſtuyere diſpuesta por el que primeramente conſtituyõ y ordenõ el mayorazgo,^f que en tal caſo mandamos que ſe guarde la volũtad del que le inſtituyõ.

G L O S. 1.

- 1 *Nepos ex filio primogenito ante mortem aui defuncto natus patruo præfertur in ſucceſſione bonorum maioratus iure regio, ex communi, receptiorique ſententia.*
- 2 *Nepos ex filio primogenito poſt mortem aui defuncto natus patruo præfertur in ſucceſſione maioratus ex receptiori, & indubitata ſententia.*
- 3 *Nepos ex filio primogenito, ante mortem aui defuncto natus, ſi maior ſit ætate patruo ſuo, quod nõ raro accidere ſolet, præfertur patruo in ſucceſſione maioratus, iuxta receptiorem, & indubitata ſententiam, etiam iure communi.*
- 4 *Maioratus ſi primogenitis deferatur, & maioribus natu, an præſeratur nepos ætate minor patruo?*
- 5 *Nepos ex filio primogenito ante mortem aui defuncto natus, an patruo maiori præſeratur in ſucceſſione maioratus?*
Fæmina etiã maiores, in ſucceſſione maioratus excluduntur à masculis, ibidem.
- 6 *Nepos ex primogenito natus patruo præfertur, etiam ſi in maioratus conſtitutione vocetur filius primogenitus, quemadmodum, & quando primogenitus vocatur nulla filij mentione facta.*
- 7 *Nepos ex filio ſecundogenito ante mortem primogeniti, & aui defuncto patruo præfertur tertio genito, ſi primogenitus abſque liberis deceſit.*
- 8 *Nepos ex filio primogenito, ante mortem aui defuncto natus patruo præfertur, ſi nullis clauſulis adiectis maioratus factus fuerit, ſed per teſtes, vel ſententiã conſtet eſſe maioratum.*
Nepos ex filio primogenito natus patruo præfertur in

bonis feudalibus, emphyteoticis, vel in iure patronatus eccleſiaſtico, vel annuſeratio, iure maioratus delato primogenitis.

- a *Aunque el hijo mayor muera en vida del ſenador del mayorazgo Nota legem illam, quæ arduam, & difficilem quaſtionem, ab vtriuſque iuris profeſſoribus latiffimè diſcuſſam, patui, ſcilicet, & nepotis, quis eorum in bonis maioratus præſeratur, vtiliter decedit in nepotis fauorem, etiamſi eius pater ante aui mortem obierit, quod olim in ſucceſſione regia ſtatutum erat, per legem. 2. titulo. 15. part. 2. Sed & iure communi Romanorum, iuxta veriorẽ, & frequentiorẽ interpretum ſententiam, idẽ fuerat diſpoſitum, vt innumeris doctõrum authoritatibus, & rationibus probat Tiraquell. de iure primogeniorum, quaſtion. 4. Ioan. Ciriæ de primogenitura, libro. 1. quaſtion. 25. & 26. Thom. Grammati. deciſion. 1. Couarruu. libr. practicarum quaſtionum, capitul. vltimo, numero. 6. & deinceps Anton. Gomez, in l. 40. Tauri, numero. 65. Ferdinand. Vazquez Menchaquen. libr. 3. de ſucceſſionum creatione. §. 27. numer. 18. Contrarium tamen ſententiã pluribus roboratam authoribus aſſerit Emanuel Coſta Luſitanus, in patui fauorem, contra nepotem hoc potiffimum nixus fundamento, quõd repreſentationi locus non eſt in hac ſpecie, nec in alia, niſi in caſibus à iure expreſſis, vt ipſe probat pagina. 34. de quo nos infra in glosſa. 5. alios huius ſententiæ authores refert Couarr. & Tiraquell. in locis ſupracitatis, & quamvis iure communi hoc ſit ſatis controuerſum, nobis tamen non expedit ſuper quaſtione per legem noſtram decifa longos facere commentarios. † Nullus tamen iure communi dubitabat nepotẽ eſſe patruo præferendũ, ſi pater eius ſuperuixerat aui, & in maioratu ſucceſſerat, vt videre licet apud Tiraquell. diſc. quaſtion. 40. in princip. & Couarruu. d. capitul. vltim. practicarum quaſtionum, numero. 6. in fine, & Ferdinand. Vazquez. d. §. 27. numero. 19. plures huius opinionis authores citantes. † Quinetiam eodem iure communi quoties nepos erat natu maior patruo ſuo, quod non raro contingit, etiamſi pater eius in vita aui deceſſerit, præſeritur ex receptiori, & indubitata ſententia patruo, vt tradit Matth. Afflic. in capitul. 1. numero 91. verſiculo, ſecundo fallit, de ſucceſſion. feud. Bald. & Fulgoſ. in l. 1. vt in teſtato. C. de ſuis & legi. hered. Alexand. numer. 4. in l. 1. is poteſt, & ibi Iaſon, numero. 45. ff. de acquirend. heredi. Alexand. conſilio. 4. libro. 4. Deci. conſilio. 443. Tiraquell. plures referens de primogenijs, quaſtion. 40. numero. 5. Couarruu. practicarum quaſtionum, capitul. vlt. numero. 7. quæ vera eſt, & recepta ſententia, licet contrariam defendere conetur Eman. Coſta in libello patui, & nepotis. 45. Sed lex noſtra non ſolum ſi nepos ſit natu maior patruo, nepotis cauſam fouet, verum etiam ſi minor ſit patruo, prout frequentius accidere ſolet, ad quæ leges adaptantur. l. 1. nam ad ea. ff. de leg. ita accipit legem noſtram dom. Dida. Couarr. d. c. vlt. practicarum quaſtionum, numero. 7. quod nullã habet dubitationẽ iuxta ius noſtrũ regiũ, quo*

quo representationi locus est hac in specie, ut dicam infra eodem, glossa. 5. quod etiam fateatur iure communi procedere in materia, quæ admittit representationem. Costa. d. quæst. patrui, & nepotis, pagina. 50. eo quod propter representationem, nepos intelligitur esse in eodem gradu, in quo est filius secundogenitus eiusdem nepotis patruus, qui tamen alias patrui causam defendit, licet hoc tantum admittat, quoties nepos natu maior sit patruo, iuxta leges regias Lusitanas. ¶ Eadem ratione extenditur decisio legis nostræ, ut nepos patruo præferatur, etiam si maioratus à testatore deferatur primogenitus, & maioribus natu, adhuc enim nepos locum patris primogeniti obtinet, & præfertur patruo, quamvis natu maior sit, & testatori seu possessori proximior, ut iuxta leges regias probat dom. Dida. Couarru. capit. vltim. practi. quæstion. numero. 7. in fin. idem esse asserens iuxta ius commune ex sententia Pauli Castri. consilio. 164. libro. 2. & Soci. consilio. 252. libro. 2. cum traditis à Tiraquell. d. quæst. 40. numer. 102. & sequent. quorum sententiam veram esse asserit, quamvis contrarium respoderit Alecia. inter Grat. i. responsa consil. 8. & libro Parergon, cap. 15. ¶ Et vsque adeo excludenda non est linea primogeniti, etiam si ante mortem possessoris ipse moriatur, & nondum fuerit adeptus maioratus possessionem, quod si supersit nepos ex filio primogenito præferri debeat patruo maiori, & verè propinquiori, ut ipsemet Couarru. asseuerat. d. capit. vltimo. numero. 7. versiculo quarto, (licet in primogenitorum successione mares feminis præferantur, in eodem gradu existentibus, etiam si mares sint feminis ætate minores, ut rectè probat idem dom. Dida. Couarru. libro variarum resolutionum. 3. capit. 5. numero. 5.) quod & iure communi, idem esse attestatur autoritate Sebastiani cuiusdam Neapolitani, in consuetudinibus Neapolit. tit. de successione ab intest. super verbo, ex masculis, & Thomæ Grammatici decision. 1. numero. 28. dicens ita fuisse pronuntiatum in regno Neapolitano per Regem Ferdinandum primum, anno. 1480. idem retulit Matth. Afflict. in tit. de natura succession. feud. numer. 54. idem probat Tiraquell. alios plures referens in tractatu primogenitorum, quæstion. 14. & alij ab Emanuele Costa citati. d. tractatu patrui, & nepotis, pagina. 199. licet ipse contrarium velit. probat etiam sententiam Couarru. & communem Molin. libro. 3. de Hispan. primoge. capit. 8. numero. 10. Non tamen intelligas hoc procedere, quoties femina expresse excluditur à successione maioratus, prout perperam senserat, non rectè se ipsum explicans. Sigismun. Lofredus consilio. 39. numero. 28. & Ioan. Lupi in repetitione rubricæ. de donatio. inter virum, & uxorem. §. 69. numero. 26. prout & aduertit Couarru. d. versiculo quarto, & satis constat ex notatis per Alexand. in l. ex facto. §. final. numero. 3. & Ripa ibidem numer. 8. ff. ad Trebellia. & Emanuel. Costa in quæstione patrui, & nepotis, pagina. 176. & Molina dicto capit. 8. numer. 7. & 8. ¶ Idem Couarru. numero. 8. versiculo quinto, legem nostram extendit, ut eius dispositio in fauorem nepotis procedat, siue in institutione maioratus vocetur filius primogenitus, siue primogenitus simpliciter, quoniam utroque casu

idem esse asseuerat, ut nepos patruo præferatur, eo quod lex nostra generaliter hoc disponat, quamvis contrarium iure communi respondendum fore asseuerent Bald. & Fulgo. in. l. & intestato. C. de suis & legi. liber. quoties filius vocatur primogenitus, tunc enim aiunt patruum esse præferendum, quibus assentitur Alexand. in. l. is potest. numero. 4. & ibi Iason numero. 45. ff. de acquirend. heredi. idem Alexand. consilio. 4. columna. 2. ad finem, libro. 4. Robert. Maranta in dicta. l. is potest. numero. 208. Emanue. Costa Lusita. in quæstione patrui, & nepotis, pagina. 11. ¶ Sed & ad aliam speciem extendit dom. Dida. Couar. d. c. vlti. practicarum quæstionum, numero. 9. legem nostram, nempe, ut procedat in nepote possessoris ex filio secundogenito mortuo in vita aui, is enim patruo tertio genito præfertur in maioratus successione, etiam si filius secundogenitus ante mortem primogeniti decesserit, qui tamen viuo patre sine liberis decessit, atque hoc idem voluisse Socin. consilio. 352. libro. 2. & Thomam Grammaticum decision. 1. numero. 30. ¶ Ampliat etiam idem Couarru. d. numero. 9. decisionem nostram, ut procedat si bona aliqua constent esse maioris, non tamen constat de clausulis instituentis eam, in dubio siquidem eam asserit esse mentem testatoris, vel eius qui maiortum instituit, ut nepos præferatur patruo omni casu, iuxta communem obseruationem regni Hispaniæ, ut latè probat idem dom. Dida. Couarru. libro. 3. resolutionum, capit. 5. numero. 8. dixi supra eodem. l. 1. glossa. 7. ¶ Vltimo, de positionem legis nostræ extende ad feudum, & emphyteusim priuatam, vel ecclesiasticam, & ad ius patronatus ecclesiastici, vel ad annuversarium agnationi, vel familie delatum iure primogenij, aut maioratus, ita ut ad vnum tantum deueniat, eundemque maiorem, & primogenitum: præferri enim debet nepos patruo, licet pater eius viuo auo decesserit, siue hoc fiat ex dispositione seu vocatione hominis priuati, siue ex donatione, & concessione principis. ut optimè resoluit dom. Dida. Couarru. dicto capit. vltim. practicarum quæstionum. columna vltima. Quid autem sit in emphyteusi iure commune tractat idem Couarru. columna præcedenti, & Tiraquell. d. quæstio. 40. numer. 19. & 185. Quid autem in iure patronatus ecclesiastici, & in feudo dictam infra eodem glossa. 5.

GLOS. II.

- 1 Legitimus filius gaudet honore, & dignitate parentum.
- 2 Filius illegitimus non gaudet honore, & dignitate parentum.
- 3 Maioratus est dignitas.

b Decedente legitimo. Nota filios legitimos admitti ad successionem maioratus, non illegitimi, quoniam
Y
niam

Libro.5.Titulo.7.

niam filius legitimus gaudet honore, & dignitate parentum. l. cum legitime. vbi gloss. & docto. ff. de statu. homi. l. filium. §. liberos. ff. de fenato. l. si. tit. 13. par. 4. cum pluribus à me adductis supra hoc libro, tit. 1. de matrimonio, in gloss. 1. rubricæ. numero. 124. & sequen. † Filius vero illegitimus non gaudet honore, vel dignitate parentum. l. ex libera. C. de suis, & legi. hær. vbi id notat Bald. & docto. l. vltim. titulo. 13. & l. 3. titulo. 15. part. 4. cum concordant. traditis. d. glossa. 1. rubricæ, tit. 1. huius libri, numer. 126. & sequentibus.

3 † Cum ergo maioratus sit dignitas ex sententia gloss. in cap. quam periculosum. 7. quæst. 1. & ibi Archidi. & Præpos. Bal. in. l. ex hoc iure, num. 5. ff. de iusticia & iure, & in l. cum antiquioribus, numer. 11. versic. & primo præmitto. C. de iure delibe. Barba. in cap. cum olim, columna. 6. de consuetu. l. aso. in. l. is potest, numero. 38. ff. de acqui. hæred. Guillem. Bene. in. c. Raynantijs, in verbo, relinquent, num. 165. de testa. Ioan. Cirier de primogenitura, libr. 1. quæst. 16. col. 2. Paul. Paris. consilio. 72. numer. 69. lib. 4. dom. Dida. Couar. lib. 5. variarum resolu. cap. 15. in fine, & lib. 3. cap. 5. numero. 5. versic. c. 6. alia item ratione, Anto. Gomez in. l. 40. Tauri, in prin. Marcus Solis Burg. in proœmio legum Tauri, numero. 80. Moli. de Hisp. primog. cap. 13. numero. 1. cum pluribus sequen. & alibi sæpe, nimirum si legitimus, dumtaxat, admittatur ad maioratû, prout hic statuitur, & non illegitimus: de legitimatis autem dicam infra titulo sequenti. l. 10.

G L O S. III.

- 1 Successivo ordine succedunt vocati nomine collectivo, vel indefinito familiae, vel agnationis. Maioratus successio quomodo fiat?
- 2 Legis nostræ duo intellectus, & num. 3. Possessoris proximior, an eius cui verè cõpetit maioratus attendi debeat? ibidem.
- 3 Representationi, an locus sit vsque ad pronepotem, & ceteros descendentes. Representatio in maioratu, vsque ad quem gradû admittatur? ibidem.
- e Por su orden preferan al hijo segundo del dicho senedor, o de aquel a quien el dicho mayorazgo pertenece. Vocati enim sub nomine collectivo aut indefinito, vt familie, vel agnationis succedunt ordine successivo, non omnes simul, sed tãtum proximiores primo loco, & deinde suo ordine sequentes. l. cum ita. §. in fideicommissio, & ibi gloss. communiter recepta. ff. delegatis. 2. cû concordant. à Tiraquell. congestis. de primoge. quæst. 40. numer. 284. & 287. atque ideo. In maioratu succedit vnus, dumtaxat, & is ordine successivo qui proximior est vltimo possessori, quique in gradu proximior est, & inter duos eiusdem gradus, qui maior est. Nepos tamen ex filio primogenito præfertur patruo, vt dixi in glossa præcedenti, masculus etiam eiusdè gradus excludit foeminam maiorem, foemina autem licet minor sit, excludit masculum in remotiori gradu existentem, vt ex communi, & frequentiori interpre-

tatione probat dom. Dida. Couar. lib. resolutio. 3. cap. 5. & nos quoque supra eod. l. 1. gloss. 7. † Ceterum vericulus iste duos habet intellectus auctore eod. dom. Did. Couar. lib. præst. quæst. c. vltim. num. 9. versic. octauo. Primum, quod possessor maioratus si inique possideat, is ad quem maioratus legitime pertinet attendendus est, vt qui ei proximior sit ad illum admittatur, nō qui proximior sit possessori, sed potius, vt ab eo euincatur, qui iniuste retinet, qui intellectus verus est, & literè accomodus. Itaque hac in specie nō proximior possessoris admittitur, sed eius, cui verè, & legitime maioratus cõpetit, quæ extensio adaptatur textui in. l. cû ita. §. in fideicommissio. ff. de leg. 2. ibi, & qui ex his proximo gradu procreati sunt, ex his non tam qui possidēt, quā hi qui possidere deberēt. † Secundo intelligit Couar. hæc legis nostræ verba, vt referātur ad pronepotem, vt non solum nepos patris personā representās ad pronepotem admittatur excludo patruo, verumetiam pronepos mortuo patre, & auo ante mortem proau maioratus possessoris, ad eum admittatur excludo fratre proau. Nā representatio in successione ascendentium ad pronepotem extenditur, vt in. §. cû filius, insti. de hæred. quæ ab int. defer. l. 3. tit. 13. par. 6. & nō solū pronepos, verum & alij descendentes vltra pronepotem, vt probat Gregor. Lupi in. d. l. 3. ex receptiori sententia, & dicam ipse infra titulo proximio. l. 1. gloss. 4. nu. 13. 14. & 15. & in materia maioratus idem esse asseuerat. d. Dida. Couar. in. d. c. vlt. præst. quæst. nu. 5. & Moli. lib. 3. de Hisp. primog. c. 7. nu. 5. cum sequen. dicam infra in glossis seq.

G L O S. II II.

- 1 Representationi quādo locus sit in maioratus successione ascendentium, vel transversali iure cõmuni?
- 2 Legis nostræ triplex intellectus, & num. sequen. Nepos patruo præfertur in successione maioratus ascendentium, etiam si collaterales sint respectu vltimi possessoris.
- 3 Representationi locus est, in maioratu siue transversales succedant respectu eum constitutis, vel respectu possessoris tantum, vel respectu vtriusque, & numero. 4.
- d Pero aun en la sucesion de los mayorazgos a los transversales. Sentit lex nostræ, quod vbi de successione ascendentium in maioratu agebatur, erat iure communi locus representationi, & cõsequenter nepotis causa præualebat. Maior autē erat eo iure dubitatio, quoties de successione collateraliū agebatur, quo casu representationi locus non erat, vt ex hoc text. expedit Eman. 2 Costa in quæstione patru, & nepotis, pag. 81. † Verū dom. Dida. Couar. lib. præst. quæstionum, cap. vltim. numer. 10. huic legi tres accommodat intellectus, primum, vt procedat in maioratu ab ascendente instituto, possessor tamen eius carebat descendentes, quare ei successit quidā transversalis, qui cum maioratum possideret obiit relictis nepotibus ex filio primogenito ante eius mortem defuncto, & fratre inter quos super

per eiusdem maioratus successione controuersia orta fuit, in qua lex nostra disponit nepotem patruo esse præferendum. Et species ista minorem habet dubitationem, eo quod maioratus institutor est de ascendētibz, licet linea directa in transuersam mutata fuerit.† Secundo intelligit legem nostram idē dom. Dida. Couarru. in maioratu à transuersali, in transuersalem constituto, nempe, à fratre in fratrem, & fratris filios, & descendentes, contenduntq; nepos, & patruus ex ultimo possessore descendentes, quia in specie decidit, lex nostrā nepotem patruo præferendū, quamuis filij, & descendentes deficiūt, & transuersales reliquerūt, ita videlicet constituēs maioratū descendētibz, carens fratrem primò vocauit, & eius descendentes per viā maioratus, vt ita dixerim, & vltimus possessor carens, etiam descendētibz filiū fratris secundogenitiam mortui, & alterum fratrem reliquit, & domum contentione inter eos orta quærebatur, vter eorū præferretur, & in maioratu succederet. decidit lex nostra nepotē patruo præferendū. Id quod iure etiā cōmuni probare nititur Tiraq. de primogenijs. q. 41. post. Soci. consil. 35. lib. 2. & Areti. consil. 164. idem voluit Afflictis in consil. Neapoli. lib. 3. tit. 24. nu. 33. dicens ita respondisse plures iuris, vtriusq; doctores, quæ sententia placuit dom. Dida. Couarr. de vlti. pract. quæstio. eol. antepem. licet alij ab eo relati voluerint contrariū; omni enim casu iure regio in maioratu repræsentationi locus est, nec maioratus astringitur in hoc regalis successione ab intestato, vel fideicommissi. Denique lex nostra procedit in successione transuersalium, siue consideres personam primi testatoris, siue personā vltimi possessoris, siue vtriusque, semper enim in successione transuersalium repræsentationi locus est in maioratu seu primogenio, quæ sententia mihi placet, eademque in specie legis. 40. Tauri, placuit Emanueli Costæ in tracta. patruj & nepotis, pagina. 132. vers. 6. & vltimo. Molina. lib. 3. c. 7. nu. 9. & 10. Quamuis contrarium voluerit Antō. Gomez, quando respectu instituentis, & possessoris sunt collaterales, vt nō sit locus repræsentationi, in l. 8. Tauri, nu. 19. & 20. quæ sententia vera nō est, quia cōtra verba, & mētē legis nostræ.

GLOS. V.

- 1 Representacioni locus est, in casibus à iure expressis, non in alijs, vt in successione ascendētiū, vel collateralium.
- 2 Representatio locum habet in feudis, etiam si sint hereditaria.
- 3 Feudum, an in dubio præsumatur hereditarium? an familiare?
- 4 Emphyteusis ecclesiastica, an admittat representationem? & quid in priuata? & nu. 5. (Itico?)
- 6 Representacioni, an locus sit in patronatu ecclesiasticum?
- 7 Maioratus iure si emphyteusis, vel patronatus eccle-

siastricus, vel feudum concedatur, nepos representat personam patris, & præferatur patruo.

8 Nepos ex filio premortuo primogenito, an præferatur in commenda Indorum filio secundo?

9 Commenda Indorum feudo, & maioratu comparatur, & num. seq.

10 Feudi substantia fidelitas sicut, & commenda Indorū,

11 Nepos quando excludatur à patruo?

6 Representen la persona de sus padres. Nota legem singularem, & plurimas doctorum controuersias reseruantem in materia repræsentationis. quam nisi in casibus à iure expressis quidam minime admittebant, vt est author Nicol. de Matarelis, in l. vltima. C. de iuri. om. iudi. cui ad stipulatorem Ange. Areti. eum referens in. 6. cum filius, in l. de hæredi. quæ ab int. deferunt. & Philip. Deci. cōf. 1. nu. 3. & nouissimē Eman. Costa in tractatu patruj, & nepotis, pagina. 34. dicens duos casus esse expressos, in quibus locus est repræsentationi. Primus, quoties agitur de succedendo iure sanguinis in hæreditatem ascendētiū, vel certarū personarū ex latere trasuerso, iuxta tex. in auth. de hæredib. ab intest. §. 1. & §. reliquū. colla. 9. & auth. cessante, & auth. post fratres. 1. & 2. C. de legit. hæred. † Alter casus est, cū agitur de successione feudali, in qua filius patrem repræsentat, vt in cap. 1. & ibi gloss. in verbo, solus. Bal. & ceteri tit. de natura success. feud. cap. 1. versiculo his verò defunctis, & ibi Andr. de Isern. Bald. & alij tit. de successione fratrum, vel grad. successio. cap. 1. & ibi docto. de success. feud. cap. 1. §. si capitanei. de feudo March. Curti. de feudis. 3. par. quæst. 12. & plures alij à Tiraquell. citati de primogenijs, quæst. 40. nu. 18. Couarru. lib. practicarum quæstionum, cap. vltim. numer. 13. qui tamen hoc limitat, in feudis hæreditarijs, non in familiaribus, quæ principis concessionem queruntur, in his etenim repræsentationi locus non est, ex sententia Bart. in d. auth. post fratres. 2. C. de legi. hæred. cui assentitur Bald. in l. ex hoc iure, numero. 5. ff. de iustitia, & iure. Anto. Rube. consil. 82. numero. 4. & consil. 85. Alexandr. consilio 204. numero. 6. libro. 2. Curti. in tracta. de feud. par. 2. colum. penul. Sed contrarium resoluit Emanuel Costa, in d. tracta. patruj, & nepotis, pagina. 34. imò quod in feudis, siue hæreditarijs, siue familiaribus, vel ex pacto, & prouidentia locus semper sit repræsentationi: attestaturque communiter doctores, in d. auth. post fratres in hoc tenere contra Bart. ibi Abb. etiam consil. 85. in fi. lib. 1. cum pluribus cordan. à Tiraquell. congestis de primoge. quæst. 40. numero. 18. & probat 3 Moli. lib. 3. de Hisp. primog. cap. 6. numer. 47. †. Quatenus autem dominus. Dida. Couarru. asserit in dicto cap. vltim. practicarum quæstionum, numer. 13. feudum in dubio semper censeretur hæreditarium, & non familiare, nisi aliud constet, vt ait notasse docto. in cap. 1. an agna. vel fili. & in capitul. filius. de capita. qui curi. ved. & cap. 1. de grad. success. & Alexandr. consilio 19. libro. 5. numero. 5. vbi tamen contrarium voluit Tiraquell. de primogen. quæstio. 35. numero. 11. Verius tamen, & receptius est, in dubio feudum non censeretur hæreditarium, sed familiare seu ex pacto. vel

Y 4 prou-

Libro.5.Titulo.6.

providentia, vt ex plurimorū sententia resoluit idem dom. Dida. Couarru. lib. 2. varia. resolu. cap. 18. nu. 4. vers. qu. ad. & omnium copiosissime Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 3. par. numero. 91. & præcedentibus vbi singulariter loquitur, & recte iudicio meo, optime in
4 telligens text. in c. 1. an agna. vel fili. † In emphyteu- si autem ex vera, & receptori sententia distinguen- dum est, aut enim est priuata, aut ecclesiæ, si priuata vt plurimum hereditaria est, quare in ea representationi locus est, atque ideo nepos, ex filio præmortuo succe- det cum patre, vt respondit Cornel. consil. 24. prope finem lib. 2. Alexand. consil. 129. num. 3. 4. & 8. dom. Dida. Couarru. d. cap. vltim. præst. quæst. num. vltim. colum. penul. qui sentit in dubio hereditariam esse.
5 † Emphyteusis vero ecclesiæ, simpliciter accepta, cū minime præsumatur hereditaria, sed ex natura eius si- lis, & nepotibus deferatur, etiā si hæredes nō sint, vt plurimum auctoritate attestatur dom. Dida. Couarru. lib. 2. varia. resolu. cap. 18. numero. 4. versic. quinto, lo- cus non est representationi, secundum quorundā opi- nionem, sed patris filio frater erit præferendus, quod Bald. asserit in l. cum ita. §. in fideicommissio, super gloss. in verbo, proximo. ff. delegatis. 2. & sentit in l. si mulieri. ff. de viusu. accrescen. Alexan. consil. 129. nu. 2. 4. & 6. Anto. Ruben. in l. Gallus. §. quidam recte. nu- mero. 135. & 136. de liber. & posth. Bened. de Benedi- cō filio. 3. l. si in l. si in colum. 3. C. de success. edi. & ibi Deci. numero. 3. & 1. & in consilio. 1. numero. 2. & 5. cum concordat Tiraque. cōgestis de primogenijs, quæst. 40. numero. 385. Sed contrarium voluit Ange- lino q. hac in specie sit locus representationi, in l. Gal- lus. §. quidam recte. quem ibi sequitur Alex. in. fi. ff. de lib. & posth. idē Alex. cōf. 26. nu. 9. lib. 3. & clarē hoc asseuerat Corn. cōf. 24. nu. pen. & cōf. 131. lib. 2. & cōf. 2. 7. col. pen. lib. 4. Curti. Junior in l. si. col. 2. C. de succe- 9 cōf. edi. & in tracta. feudo. 3. p. q. 12. & Carol. Molin. dicens hanc opinionem requirere esse, & magis de ver- sissimū mūte, neq. repugnari verbis, in additionibus ad Alex. cōf. 129. nu. 3. lib. 5. Et in emphyteusi ab ec- clesiā cōfessā alicui, & hereditaria suis, quæ heredita- ria dicitur, idē esse, quod nepos ex filio præmortuo cū patre succedat nemo dubitat, estq. cōmunis omniū sentētia, vt ex Tiraquell. & Dida. Couarru. constat in locis paulō ante citatis. † In iure autē patronatus ec- 6 clesiastico, cū illud sit hereditariū, ex sentētia glo. in cap. considerandum. 16. q. 7. cōmuniter recepta teste Rocho Curcio de iure patrona. in verbo, ipse vel is. q. 8. & Casare Lambertino, in eodē tractatu. 2. par. lib. 1. q. 2. numero. 23. dom. Dida. Couarru. qui alios refert lib. 2. resolu. c. 18. nu. 6. nimirū representationi locus est, atque ideo nepos ex filio præmortuo, cum patre succedet in eodem patronatus ecclesiastici iure, secun- dum Fab. & Ange. in §. cum filius, insti. de hered. quæ ab int. defer. quibus accedunt Guillem. Benedi. in repetitio. capit. Raynuntius, verbo & uxorem nomi- ne Adelaſiam, numero. 618. & Tiraquel. de iure primo- 7 genitorum, quæst. 20. numero. 19. dom. Dida. Couarru. alios citans lib. præst. quæst. cap. vltim. colum. penul. in fi. † Qui tamen vir omnibus numeris consumatiss- mus, in vers. sequenti asserit, prout semel retuli supra eo. gloss. 1. in fi. quod quoties feudū, emphyteusis ec-

clesiastica, vel priuata, aut ius patronatus genti, vel familiæ iure primogenij, vel maioratus deferatur, ita vt ad vnum dumtaxat deueniat, eundemq. maiorem, & primogenitum, obseruandam esse legis nostræ decisio- nem, vt nepos ex filio præmortuo patre præferatur, etiam si ex concessione principis, vel hominis priua- ti, hæc primogenitorum vocatio fiat, ex vi representa- tionis, quam in maiori lex nostra inducit, quæ ge- neraliter loquitur, atque ideo minime restringenda. I. non distinguemus. ff. de arbi. l. de pretio. ff. de publica. & probat Molin. lib. 3. de Hisp. primege. c. 5. numer. 42. & cap. 7. numero. 19. † Ex quo ipse infero idem esse in anniuersario, quod in hoc regno communiter fieri solet cum eisdem clausulis, quibus & maioratus con- stitui solet, vt voluit Anto. Gomez. dicens se in pra- xi obtinuisse hac in specie, in l. 40. Tauri, numero. 65. in fine, & voluit Molin. vbi supra. Idemque esse in In- dorum commendis, quæ a rege nostro, vel eius prore- gibus, & moderatoribus, debellatoribus, & explora- toribus, & antiquis Indiarum incolis conceduntur, vt earum redditibus potiantur, dum ipsi quibus conceduntur vixerint, & filij eorum, vel uxores in eorū defectum, ita vt mortuo ipso commendatario succe- dat in feudo seu commenda filius eius legitimus ma- ior, vel eo præmortuo secundo genitus, vel filijs defi- cientibus filia maior, & ea præmortua filia secunda, & in filiorū defectū succedat vxor eius legitima, ita quod non excedat vitam duorum, ipsius scilicet com- mendatarij, & alterius, qui seruat ordine prædicto in commenda successerit, nam in huiusmodi commē- da, quæ tanquam maioratus vni tantum, & primoge- nito deferatur, locus erit representationi, ita vt nepos ex filio primogenito præmortuo, patre suo filio secundo dicti commendatarij præferatur, tãquam patrē suum representans. † Quod vel ex eo probatur, quia huius- modi Indorū commenda partim maioratus, & partim feudo cōparatur, Maioratus quia indiuisibilis, & vni tantū cōpetit, & maiori, quæ substantiaia, & natura- lia maioratus sunt, vt cōstat ex traditis a d. D. Couar- 9 lib. 3. varia. resolutio. c. 5. & ab omnibus, qui de primo- genitura scripserūt, feudi autem naturam in pluribus etiā sequitur, quia iuxta leges nostras regias, regiaq. mandata ad Indiarum regna, & prouincias missa, iura- mentum fidelitatis regi nostro præstare tenentur cō- mendatarij, & eorum successores, & in locum fœmi- narum, si coniugatae sunt eorum viri, si vero solutæ vel filij minores, quatuordecim annorum, alij eorum loco subrogati iuramentum fidelitatis præstāt. † Hæc est substantia feudi recti, vt fideles sint domino, ei que iuramentum fidelitatis præstent. Primum, quod fi- delitas sit de substantia, & quod domini rebus, bonis, honori, & vitæ non intēdiatur, feudumque à domino recognoscat, probat Præpositus in prælud. feudorum diuino. 4. Claudius in summa, titulo de differentijs, feudo. Zali. de feudis, parte. 12. numero. 21. qui non oc- ciosè in princ. tractatus dixisse, attestatur feudum à fide nominari, sed vt intellegeretur fidelitatem esse ipsius feudi substantiam. Secundum, quod fidelitatis iuramentum præstare teneantur, probat text. in capit. 1. de noua firma fidei. vbi docto. notant. & in cap. 1. quali. vassa. præst. deb. fidei. l. 4. titul. 26. part. 4. In pluribus

pluribus alijs naturā feudi sequitur Indorū cōmenda, vt latius explicabo infra hoc lib. tit. 10. de donationibus. l. 6. g. 2. nam licet in pluribus degeneret à feudo recto, non ob id feudum esse definit, vt in. c. 1. de feudo non habente naturam feudi, & ibi notat Bal. & Socin. conf. 67. numer. 20. Vldri. Zas. in epitome feudorum, par. 12. num. 3. dicam latius. d. l. 6. g. 2. Ex ea autem parte, qua maioratui cōparatur esse locū representationi probat lex nostra, ex alia verò qua feudi naturam sequitur idem esse constat ex traditis supra ea. glo. numer. 2. quo fit, vt in his Indorum commendis nepos ex filio primogenito praeferatur proculdubio filio secundo, arguēdo à maioratu & feudo. † Nec oberit huic sententiae, quod in regis mandatis non fit mentio nepotis, sed filij, dantaxat, & in filiorum defectum filia vocatur, & eis deficientibus vxor ipsius commendatarij, atq; ideo videtur nepos exclusus, & potissimum cū non de successione hereditaria agitur, nec de dispositione legali, sed hominis, qua in specie multis fuit, visum nepotem excludendum esse, patrumque admittendam, quandoquidem locus non sit representationi, vt ex receptissima sententia resoluit dom. D. Couarr. pract. quæst. cap. vltim. numer. 5. versic. 10. apparet, & Emanuel Costa in tracta. patrui, & nepotis, pag. 36. & Antonius Gomez in. l. 40 Tauri, num. 41. quoniam hoc fallit in feudo, & in maioratu, vt ex superioribus constat, quibus Indorum cōmenda maximè comparatur, vt vidimus supra.

GLOS. VI.

1 *Patruus, an nepoti praeferatur in maioratu, in quomaior tempore mortis vocatur? & nu. seq.*

Lex cum aius. ff. de cond. & demonstra. intelligitur, ibidem.

2 *Representationi, an locus sit in maioratu, in quo primogenitus, & maior vocatur? & nu. seq.*

3 *Emphyteusis cum pacto, vt transeat ad primogenitū si concedatur, an sit locus representationi?*

4 *Representationi, an locus sit in maioratu ante hanc legem condito? num. 5.*

5 *Representationi, an locus sit in maioratu, in quo vocantur primogeniti vel maiores?*

f *saluo si otra cosa estuuiere dispuesta por el que primeramente constituyó y ordenó el mayorazgo.* Expresse, vel tacite, vt dom. D. Couarr. expendit lib. practicarum quæstio. capit. vlt. numer. 11. vbi querit, quid si institues maioratum in eius institutione dixerit, succedat in maioria ex descendantibus, vel agnatis meis primogenitus maior, & post eum secundogenitus, si primogenitus moriatur antequam vltimus maior possessor relicto filio, an is patruo praeferatur? Et refert Cassanum conf. 33. & Ant. Rube. conf. 149. respondisse, patruum hac in specie esse nepoti preferendū. Nihilominus tamen ipse contrarium censet, ex ratione. l. cum aius. ff. de cond. & demonstra. & l. cum ac. utilissimi. C. de fideicō. & l. 10. tit. 4. par. 6. vbi conditio illa, si sine

liberis decesserit, semper subintelligitur in fideicōmissio, quo descendens grauatur post mortem alteri restituere, eo quod cū testator primo nominatum prae-dilexit, ita & eius liberos prae-dilexisse intelligitur, & eos praeulisse secundo nominato, etiam si sit de descendantibus, vt ex eisdē legibus D. D. adnotarūt, quos Tira. refert in. l. si vnquam, verbo, donatione largitus. numer. 140. C. de reuo. dona. & in tracta. primogeniorum. q. 40. num. 91. Dec. confil. 568. Guill. Bened. in c. Raynuntius. de testa. verbo, si absque liberis. 1. de testam. Couarr. d. cap. vlt. pract. quæst. numer. 11. & 12. Molin. lib. 3. de Hisp. primoge. cap. 8. numero. 19. † Emanuel tamen Costa in quæstione patrui & nepotis, pag. 167. contrarium inuenire videtur, imo q lex nostra limitetur, vt representationi locus non sit, in maioratus constitutione dictum sit, & post filiū meum succedat in maioratu filius eius maior superstes mortis tempore: quippe cum verba successione referuntur ad filiū maiorem, qui tempore mortis paternae superfuerit, sublatam esse asseuerat pag. 13. arduā patris & nepotis quæstionem, nulla siquidem ratio haberi potest primogeniti, qui in vita patris decesserit, eo quod qualitas eius inspicienda sit qui superest tempore mortis patris, vt tunc temporis maior inueniatur, arg. l. ex facto. §. pen. ff. ad Treb. † Addacit quoque Bal. autoritatem in. l. 2. colum. 1. ad fi. C. de iure emp. dicentis, quod si concedatur emphyteusis cū pacto, quod nō transeat, nisi in primogenitum, inspiciendum erit, quis sit maior tempore mortis illius qui suscepit emphyteusim. Nam cū successio habeat naturā relationis ad tempus mortis, non intelligitur vocari, vt primogenitus, nisi qui maior reperitur tempore mortis, cui sententia accessit lafo. ibi. numero. 121. Alex. & Vincen. de Harcula. in. d. l. ex facto. §. pen. in prin. Carol. Ruyn. conf. 192. numer. 18. lib. 2. Alcia. in. l. proximus. ff. de verbor. signif. Greg. Lap. in. l. 28. tit. 8. par. 5. in verbo, segna se auiene, quam receptam & communem sententiam attestatur ipse Emanuel Costa. d. q. patrui, & nepotis, pag. 91. vbi maiori ratione contendit hoc procedere in specie propoſita, in qua non primogenitus, sed maior tempore superesset vocatus est, quæ maioris appellatio propriè cadit in filio secundogenito, qui tempore mortis possessoris supererit, quod expressim respondit Lud. Rom. conf. 438. numer. 10. Socin. in. l. si cognatis. numer. 5. ff. de reb. dub. dicens, quod si rex bona donauit alicui, vt post mortē eius succedat filius eius maior, nō erit locus representationi, sed filius secundogenitus praeferetur nepoti ex filio primogenito prae-mortuo, cui sententiæ ibi accessit Ioā. Sadole. Mutinensis, column. 1. versic. & potest induci. Quare ipse Emanuel Costa in. d. tractatu patrui & nepotis, pagin. 13. & pagin. 91. hoc modo limitat legem nostram. † Et si limitatio non admittatur in constitutione maioratus factam post legem. 40. Tauri, ex qua lex nostra deducta fuit, asserit ipsemet Costa, pag. 167. esse proculdubio admittendā, vbi constitutio maioratus ante eam legem facta fuerit, quoniam inepta esset disputatio vtrum defunctus conformare voluisset dispositionē suam, cum lege nondum lata, vt in simili specie respondit Pet. de Anchar. conf. 125. colum. 3. versic. 5. nec ob-

Libro.5.Titulo.7.

erit antea legem fuisse partitæ hoc idem disponẽtem, & nepotem patruo præferentem, in l. 2. ti. 13. par. 2. vt pote quæ de maioratu regni, nõ de alijs quicquam disponat. † Ego verò quicquid Emanuel Costa dixerit veriorẽ esse censẽo. dom. D. Couarru. sententiam, & in vtroq; casu, siue ante legem nostram, siue post eam maioratus fuerit constitutus, nepotis causa in regno nostro melior erit, tum quia lex nostra generaliter loquitur, generaliterque est intelligenda, tũ etiam quia ea verba, succedat primogenitus, vel maior, intelligenda sunt iuxta communem vsum & intelligentiam, cõmunemque sensum & interpretationem eius prouinciæ, in qua proferuntur, vt satis superque probat Couarru. lib. variarum resolutio. 3. c. 5. cum alijs à me adductis supra eo. l. 1. gloss. 7. vbi probauimus nostra in Hispania maioratus mentione facta, vel primogenij communiter, ita fuisse interpretatum & obseruatum, vt filius patris præmortui patrẽ representet, & patruo præferatur. Quare in specie, de qua agimus, siue maioratus ante legem nostram, vel post eam factus & institutus fuerit præmissa clausula, qua primogeniti, vel maiores vocantur, adhuc vocatus censetur filius primogeniti præmortui, ita vt patruo suo maiori præferatur, patris sui personam representans, quod in praxi nullam apud nos dubitationem habet, & ad resolendum has difficultates lex nostra condita fuit. Nec refert, an institutio maioratus fuerit ex antiquo ante legem nostram, si modò casus controuersie post legem euenerit, vt in eisdem legibus Tauri statuitur. l. vltim. vbi id Did. Castelli adnotauit. Super hac tamen, quæ liquit cogitandum Molin. d. l. 3. c. 8. num. 20.

L E Y. VI.

¶ Que el suæessor en el mayorazgo no sea obligado a pagar ninguna cosa a la muger, e hijos, por razon de los edificios y fortalezas, o cercas, o casas hechas en los pueblos del mayorazgo, ni de lo acrecentado ni mejorado en ello.

LEY. 46. de Toro.

¶ Todas las fortalezas que de aqui adelante se hizieren en las ciudades y villas, y lugares y heredamientos de mayorazgo, y todas las cercas de las dichas ciudades y villas y lugares de mayorazgo, assi las q̃ de aqui adelante se hizieren de nuevo, como lo que se reparare, o mejorar en ellas: y assi mesmo los edificios q̃ de aqui adelante se hizieren en las casas de mayorazgo, a labrando, o reparando, o reedificando en ellas, sean assi de mayorazgo, b como lo son o fueren las ciudades y villas y lugares y heredamien-

tos y casas dõde se labraren. Y mãdamos que en todo ello suceda el que fuere llamado al mayorazgo, con los vinculos y condiciones en el mayorazgo contenidas, sin que sea obligado a dar parte alguna de la estimacion o valor de los dichos edificios a las mugeres del que los hizo, e ni a sus hijos, ni a sus herederos, ni sucesores. d Pero por esto no es nra intencion de dar licencia, ni facultad para que sin nra licencia, o de los reyes q̃ despues de nos vinieren, se puedan hazer o reparar las dichas cercas o fortalezas, e mas que sobre esto se guarden las leyes de nuestros Reynos, f como en ellas se contiene.

G L O S. .I

- 1 Maioratus cedunt arces, & mœnia, & domus, præcipue eiusdem adificata, restaurata, vel reedificata, nec successor earum æstimationem soluere tenebitur.
- 2 Arces, vel turres, si alienari prohibeantur à testatore valet prohibitio, absque alia causa. Prohibitio alienationis in testamento absque causæ expresse, quando valeat, ibidem. Domus principalis, vt apud primogenitum maneat, solent semper curare nobiles, & consuetudine Fræciæ id constitutum est, ibidem in f.
- 3 Maioratus & primogenia quare permittantur? Reipublicæ interest, subditos esse locupletes, ibidem. Legis nostræ optima & noua limitatio, ibidem.

a En las casas de mayorazgos. Nota verba legis nostræ, quæ non gratia exempli ponuntur, imo vltra has tres species eius rigurosa dispositioni locus non est, quod ex nostratibus nullus hucusque aduertit, licet Molin. lib. 1. de Hisp. primoge. c. 26. nu. 15. contrarium voluerit, nec caret ratione hæc animaduersio. Sit ergo sensus legis nostræ, arces, vel turres in ciuitatibus, vel locis maioratus adificatæ, vel restauratæ, seu reedificatæ, sicut & mœnia, vel muri earundem, & præcipue domus maioratus, adificiaque in eis facta cedunt maioratui, & bona maioris dicuntur, sicut & alia bona quibus adhærent. Nec expensas in his melioramentis, vel adificijs factas repetent vxor, liberi, vel hæredes eius, qui ea fecit, ab eo qui in maioratu successerit. † Quod specialiter in his tribus, nempe, arce, mœnijs, & præcipua domo maioris statuitur, quoniam his præcipue protegitur & defenditur cognatio & familia conditoris, & possessorum vel successorum maioratus.

Ex

Ex qualitate enim rei, quales sunt turris moenia seu muri, & domus præcipua maioris præsumitur, qui ea edificavit voluisse in cognatione familia & maioratu manere semper, ut in simili specie notat Bald. ab omnibus receptus in l. quoties. i. C. de fideicommiss. supra gl. i. dicens, prohibitionem alienationis à testa tore fieri posse, si arcem seu turrim alicui relinquat, licet aliàs præceptum nudum sine expressione causæ de non alienando non valeat, ut in l. filiusfam. §. diui. ff. de leg. i. l. cum pater §. libertis, & l. peto. §. fratres. ff. de legat. 2. & l. voluntas. C. de fideico. Bald. & doctinam sequuntur Ant. Gomez in l. 40. Taurinum. 38. & Grego. Lupi in l. 4. tit. 5. par. 5. Homines enim præferti nobiles, & in dignitate constituti anxij sunt admodum & solliciti, ne principalis eorum domus extra suam familiam alienetur, ut in l. pater. §. Iulia nus. ff. de leg. 3. ubi primipilaris quispiam in testamēto vetuit domum suam maiorem alienari, tāquam de caretis non adeo curaret. Ex quo in multis partibus Franciæ consuetudine obtentū est, ut primogeniti succedant in domo principali nobilium, eamque habeant, ut præcipuam, de qua consuetudine meminit Iaco. de Arc. Nicol. de Neap. Bart. Alber. in l. prædij. §. qui domum. ff. de legat. 3. Alexan. cons. 213. lib. 2. Tirac. de iure primog. q. 71. & de nobilitate cap. 37. numero 22. Nimirum ergo si in lege nostra ædificia in principali domo facta successoribus maioratus querantur, quare autem expensas non soluat, dicam in gloss. 3. numero 11.

3 infra hac eadem l. Cum igitur maioratus, & primogenitorum institutio in præiudicium ceterorum filiorum permittatur omni iure propter bonum publicū, ut primogenitorum ratione domus nobilium conferuentur, redditusque habeant, ex quibus ditiores fiant: atque ideo promptiores sint, ut in bello, & in pace regi deferuiant, & reipublicæ, conferuantur, etiam bona maioris indiuisa integra & illesa apud primogenitos, quibus ea non licet alienare, quod in non modicum reipublicæ commodum fit, cum reipublicæ expediat, familias diuites conseruari, & integras ad ipsius reipub. ornamentū. l. 1. §. denuntiare. in verbo, publicē. ff. de ver. inspec. l. super statu. C. de quaestio. d. D. Gonnarru. in cap. Raynautius, in principio, numero, 24. extra de testam. & in libr. 3. resolu. cap. 5. numero 5. versic. tercio. ubi probat his & alijs rationibus, maioratum licitum esse, quod receptus est, licet contrariū persuadere conetur Iaco. Septima. institut. catholic. capit. 9. numero 126. & seq. Quin & consuetudinem alibi ait Couarr. valere, qua primogenito bona omnia deferuntur, in epitome de matrimonio 2. part. §. 6. nū. 5. & Tirac. plurimorum autoritate eam defendit in tracta. primogenitorum, cap. 4. numero 13. & seq. Ferd. Vazquez de success. creat. §. 20. numero 307. & seq. Nimirum si ad hos effectus lex nostra in his tribus, duntaxat, rebus permiserit ædificia & melioramenta in ipsum maioratū conuertere, & tum potissimum, cum hæc principalia sint ad ipsius primogeniti conferuationem. In alijs autem melioramentis seruetur ius commune, quippe quod quominus fieri possit, l. 2. oporteat. l. 2. C. de noxali. l. si vero. §. de viro. ff. solut. matri. cum alijs, quid autem sit seruandum iure communi in his melioramentis, dicam in glo. seq.

1. *Ædificium cedit solo.*

Ædificia in bonis maioratus facta, an sint maioratus ibidem.

2. *Ædificia in re feudali facta si sit edificata arx, vel turris, dicuntur feudalia.*

Accessorium licet sit maioris valoris, quam principale, non ex hoc definit vocari accessorium, ibidem.

3. *Maioratus in bonis si melioramenta fiant, an efficiatur maioratus? & quid de expensis?*4. *Iurisdictio per maioratus possessionem quesita ciuitati, vel oppido maioratus, an sit maioratus? & num. sequent.*5. *Feudi accessiones, vel incrementa, an feudo acquirantur?*

Seruitus sine pradio esse non potest, ideo fundi sequitur, siue vendatur, siue publicetur, ibidem.

6. *Iurisdictio, an cohercat territorio?*

Iurisdictio, an concessa videatur concessa territorio, ibidem.

7. *Iurisdictio denuo quesita, quando maioratus quærantur?*

b. *sean aſi de mayorazgo.* Nota, quod ædificia facta in bonis maioratus, efficiuntur ipsius maioratus. Cuius ratio est, quia regulariter ædificium cedit solo, cuiusque efficitur, cuius est solum. §. cum in suo, in l. de rei. di. uisio. l. 38. tit. 28. part. 3. superficies namque solo naturaliter coheret, l. obligationu feret. §. placet ff. de acti. 2. & obligat. §. Quo fit, ut si feudatarius fecerit castrum, vel arcem in feudo feudali, sit castrum, vel arx feudalis, ex sententia Bald. in l. 1. numero 7. de rei. di. uisio. cui accedunt Ant. consil. 23. colum. 3. Prapof. in cap. 1. in principio, numero 3. in fine, de aliena feudi. Ioann. Lupi in rep. rub. de dona. int. vir. & vxor. §. 62. nu. 17. Sic etiam emphyteuta soli dicitur emphyteuta superficies, secundum Bart. in l. 1. §. superficies, & §. quod autem. ff. de superficiebus, cui accedunt Ant. & Prapof. in locis paulo ante citatis, & licet arx, vel ædificium sit maioris valoris, quā solum ipsum, cui adheret, nihilominus dicitur accessoriū, & sequi debet consequenter naturam principalis, ut in l. si in emptione, in principio, & ibi notat Bar. ff. de contra. emp. §. Præterea alia ratione edificata in bonis maioratus, efficiuntur ipsius maioratus: quoniam bona maiorata sunt in alienabilia. l. filiusfam. §. diui. ff. de legat. 1. & ibi DD. notant. l. peto. §. fratre. l. codicillis. §. instituto. ff. de legat. 2. l. 11. supra tit. proximo, deducit ex l. 27. Tauri, dom. D. Couarr. lib. 3. resolu. cap. 5. numero 4. ne ergo solum alienetur, oportet ædificium solo cedere, & in maioratū conuertere. Caterum, an successor maioratus soluere teneatur impensas in huiusmodi melioramentis factas? dicam in glo. seq. §. Ex quo si let dubitari, an iurisdictio oppidi alicuius à possessore maioratus de nouo quesita accrescat maioratui, eiusque successor ea potiatur & utatur? an vero hæredes eam quærentis? & videtur

videtur non effici maioratū, quandoquidem oppidum & iurisdicōtio sunt separata, possuntque à diuersis considerari, nempe, moenia & territorium oppidi seu castrici possunt esse apud vnum, & iurisdicōtio apud aliū, secundum Innocen. in cap. dilectis filijs, numero. 2. versu. plus dicimus, extra de appella. qua ratione motus, id asseruit Bal. in cap. 1. §. é contrario, numero. 4. de inuestitu. de re alie. facta, cui accedit Gregor. Lupi in l. 2. tit. 15. par. 2. glo. magna. 4. col. in fi. versu. sed per ne, quod defunctus. Moli. lib. 1. de Hisp. pri. mo. g. 26. numer. 6. † Suadetur hæc sententia, quia in feudo statuitur, quod acceſsiones feudi efficiuntur feudales si per se subsistere non possunt, vt seruitus quæ prædio adhæret, nec sine prædio esse potest. l. seruitutes prædiorum, in principio. ff. de seruitu. l. 1. ff. comm. præd. l. 7. post medium. tit. 10. p. 3. l. 10. tit. 31. ead. par. 3. atque ideò fundum sequuntur, siue vendantur, vt in l. cum fundus. ff. communia prædiorum, siue publicentur, vt in l. via consilij. §. si fundus. ff. de serui. rust. prædio. l. 8. titu. 31. part. 3. vbi autem additum feudo per se subsistere possit, vt si hortus addatur domui, vel fundus fundo, non efficitur feudale, vt in d. c. 1. §. é contrario, de inuesti. de re alie. facta, & ibi notat Bald. num. 1. & cæteri interpretes, idem Bald. in l. 1. numer. 6. ff. de rerum diuis. quo fit, vt iurisdicōtio, quæ per se potest subsistere, vt dixi, non efficiatur feudalis, nec per consequens, maioratus. † Sed contraria sententia verior esse videtur, imo quod iurisdicōtio castri, seu oppidi maioratus denuo quæ ita efficiatur maioratus, sicut & ipsum castrum, vel oppidum, coheret, siquidem territorio pasciue, quia extra illud exerceri non potest. l. vlt. ff. de iuri. om. iud. licet actiue cohereat personæ, secundum Bart. in l. 1. nu. 15. ff. de iuri. om. iud. quem Alex. & Iaso. ibi sequuntur propè finem eius opinionem communem esse attestantes. Quo fit, vt concessio castro, concessam videatur territorium, & iurisdicōtio ei annexa, quæ tempore concessionis erant ipsius cedentis. Bar. & Bal. in l. 1. §. cum vrbem. ff. de offic. præf. vrb. Rod. Xuar. allegat. 7. colum. 3. & 4. Carol. Molin. alios plures citans in consuetud. Paris. tit. 1. §. 1. glof. 5. num. 47. Paul. Paris. conf. 9. libr. 1. num. 16. DD. in l. 1. ff. de iuri. om. iudi. dom. Did. Couareu. hæc attestatus communem, lib. practicarum quæstio. cap. 1. numero. 10. vbi tamen limitat, cum ergo iurisdicōtio territorio coheret, nimirum si ad successorem maioratus transeat cum oppido seu castro, cui adhæret, quemadmodum & in feudo concludit Cardin. Alexā. in d. cap. 1. §. é contrario, prope fi. de inuesti. de re alie. facta, respondetq; ad rationem Bal. dicens, esse falsam, nam superficies potest similiiter, apud vnum esse, & solum apud aliū. l. 1. ff. de superfic. sed nihilominus superficies actu pertinet ad dominum feudi, cum feudum ad eum reuertitur, licet expensas hæredibus vassalli, qui melioramenta fecit solvere teneatur, vel pati debet ædificium auferri, vt in cap. 1. §. si vassallus hic finitur lex, in vrbis feudo. idem dicemus in iurisdicōtione. † Sed sententiam Bald. tenuit Albaro. in d. c. 1. §. é contrario in fi. & Greg. Lupi. & Molin. vbi supra, quibus libenter subscribo, quidquid in contrariū dixerit Prapof Card. Alexan. in d. §. é contrario, quippe qui solus sit in ea opinione. Nec est verum quod

arguit de superficie, quæ potest esse apud vnum, & solum apud aliū, & tamen domino ad quem feudum reuertitur quæritur, vt in. c. 1. §. si vassallus hic finitur lex, in vrbis feudo. nam tex. ille hoc non dicit, sed loquitur, de ædificio facto in domo feudali, quod separari non potest ab ipsa domo, sicut nec seruitus, nec potest esse pars meliorationis & ædificij apud vnum, & reliquū apud aliū, licet in superficie hoc fieri posset. Quare cum iurisdicōtio esse possit apud vnum, & ciuitas seu oppidum apud aliū, iurisdicōtio denuo acquisita castro, seu oppido, non efficitur maioratus, cuius erat oppidum seu castrum prædictum, nisi rex eam concesserit, vt maioratus acquiratur, vel eius possessor eam maioratus adiudicauerit, & tunc in eo quod meliorationem tertie & quinte partis bonorum & legitime filij successoris in maioratu excellerit, tenebitur æstimationem soluere cæteris hæredibus possessoris vltimi, cum hæc non sint melioramenta, de quibus lex nostra loquitur, vt probabo latius in gloss. seq.

GLOS. III.

- 1 Lex nostra, an contineat iniusticiam, & num. 2. & sequent.
 - 3 Melioramenta & expensæ quibus casibus ab eo qui rem reperit soluantur.
 - 4 Expensæ seu meliorationes in re subiecta restitutioni quomodo recuperentur.
 - 5 Expensæ in aduentitijs ad perpetuam rei vtilitatem factas, an patris hæres repetant?
 - 6 Expensæ vsusfructuarij, an ab eo reputantur?
 - 7 Melioramenta, an soluere teneatur dominus feudi feudo ad eum reuerso sine culpa feudatarij?
 - 8 Melioramenta in rebus maioratus facta, an soluere teneatur successor?
 - 9 Legis nostra intellectus communis. Maioratus possessor fructuario nimis assimilatur, ibidem.
 - 10 Filij, an grauari nimis possint in legitima, vel eis omnino tolli per legem generalem?
 - 11 Lex nostra restringitur ad tres casus in ea contentos ex nouo authoris intellectu, & nu. seq.
 - 12 Melioramenta in rebus maioratus facta, præter tres casus in hac lege contentos, solui debet à successore.
 - 13 Maioratus successor, vel possessor verè dominus est. Dominus dicitur licet alteri post mortem teneatur, quis restituere, ibidem.
 - 14 Maioratus possessor expensas litis soluere teneatur, nec à successore recuperat.
 - 15 Legis nostra limitatio.
 - 16 Maioratus, vel regni successor, an debita prædecessoris soluere teneatur, & nu. 17. & seq.
- Argumentum de regno ad maioratum valet, ibid.

17 Maioratus antiqui successor nō dicitur capere à prædecessore bonas, sed à primo instituyente.

18 Regni quod iure hereditario deferretur, vt Aragonia, successor, debita prædecessoris soluere tenetur.

19 Regni Hispaniarū successor, vel alterius regni quod iure sanguinis deferretur, non tenetur ad debita prædecessoris.

Regni successor quibus casibus teneatur debita prædecessoris soluere? ibidem.

20 Maioratus antiqui successor debita prædecessoris soluere non tenetur.

21 Maioratus noui successor debita instituentis eū soluere tenetur. Limitatur dupliciter, ibidem.

22 Maioratus antiqui successor, an debita nomine dignitatis contracta, vel in utilitatem maioratus soluere teneatur?

23 Maioratus antiqui successor, quibus casibus debita prædecessoris soluere teneatur?

24 Feudi hereditarij, vel familiaris successor, an debita prædecessoris soluere teneatur?

25 Commende Indorum successor, an debita prædecessoris soluere teneatur, & commendam habere, etiā si hereditatem repudiet.

26 Argumentum de feudo & maioratu ad cōmendā Indorū valet, & de feudo ad maioratū, & nu. seq.

27 Femina, an succedat in feudo, vel maioratu?

28 Feudum differt à maioratu, quia feudum diuiditur inter heredes, maioratus est indiuisibilis.

Feudum quando diuidi non possit, ibidem.

29 Feudi possessio, an transferretur sine apprehensione, sicut in maioratu?

30 Filius, an possit repudiare hereditatem patris, & obtinere feudum, vel maioratum.

31 Feudi ad maioratū argumentū quomodo procedat.

32 Commende Indorum successor non tenetur debita prædecessoris soluere, etiā si in utilitatem cōmendā fiant.

Neceſſitati non subuenitur quando quis sua culpa in eam incidit, ibidem.

33 Commende Indorum, vel maioratus successor, an teneatur debita, prædecessoris in bello occisus, persoluere? & nu. 34.

Belli in acie occisus habet priuilegia, & viuus esse ſnoitur, ibidem.

c sin que sea obligado a dar parte alguna de la estimacion, o valor de los dichos edificios a las mugeres del que los hizo. Duplice ex capite lex ista iniusta videtur, primo propter præiudiciū vxoris & filiorum eius, qui melioramenta fecit, secundo ex parte successoris, qui contra naturā ius locupletatur cum iactura aliena. l. nā hoc natura, & l. pen. ff. de condit. indeb. l. iure naturæ. ff.

2 de reg. iur. † Præiudiciū itaque paratur vxori & filijs eius, qui melioramenta fecit in bonis maioratus, possunt siquidem in eis omnia bona communia matrimonio constante quæſita consumi, & in filiorum legitima non modicum præiudiciū inferri, quod nō est ferendum iuxta leges nostras regias. l. 9. ti. 5. lib. 3. fori. l. 2. & 7. & supra ti. proximo, vbi latè deducimus.

3 † Est præterea contra omne ius, quo statutum est, melioramenta seu ædificia necessaria & vtilia esse deducenda, & eorū æſtimacionem soluendam possessoribus rei alienæ, iuxta distinctionē à me traditam in stylo cācellariæ, tit. 3. cap. 1. §. 30. glo. 12. vsque ad nu. 10. Quin etiam si expensæ fiant ab habente dominium vtile, vel directum, vel ius aliquod in re, quæ est alteri restituenda, si ad perpetuam ipsius rei vtilitatem factæ fuerint, repeti poterunt nulla fructum compensacione facta, & præstari debet eorum æſtimatio ob eā, cui res illa restituenda est, & ab eo iure actionis recuperantur, vt in re dotali à marito restituenda vxori, probat tex. in l. diuortio. §. impendia, verlic. planē. ff. solut. matrimo. & ibi notant gloss. & Bart. & DD. l. quod dicitur. 1. & 2. ff. de impen. in reb. dota. fa. l. vnica. §. sed nec ob impensam. C. de rei vxor. actio. & hoc in expensis necessarijs, viles verò tum deum recuperat, si vxor, vel hæredes eius possunt commodè soluere, aliās permittitur abratio. l. viliū. ff. de impen. in reb. dota. fa. l. 1. §. sed nec ob impensam. C. de rei vxor. actio. Voluntarijs autē non recuperat, sed earum permittitur abratio, vt ibi dicitur, & in l. pro voluntarijs. ff. de impensis in reb. dota. fa. & in huiusmodi restitutione expensarum nulla fiet fructum compensatio, vt ex d. §. impendia expēdit Paul. Cast. conf. 247. ad ti. lib. 1. Mari. Soc. Junior. conf. 182. num. pen. & vlt. lib. 2. dixi. d. tit. 3. cap. 1. §. 30. gloss. 12. num.

4 12. † Hæres etiam, legatarius, vel fideicommissarius, qui in re subiecta restitutioni post eius mortem impensas fecerat ad perpetuam rei vtilitatem, eas repetet ab eo, cui res est restituenda, iuxta valorem tempore restitutionis, & non tempore quo eas fecit, vt in l. domos, cum. l. seq. & seqq. & ibi Bar. Paul. & DD. ff. de leg. 1. l. mulier. §. sed etiam, verſ. sed ipse. l. vbi plures. §. vlt. ff. ad Trebel. Moli. lib. 1. de Hisp. primog. c. 26. nu. 14. nec cum fructibus erant compensandæ huiusmodi expensæ ex singulari sententia Accursij in l. emptor, in verbo, superfluum. ff. de rei vend. vbi Bar. in fi. & Alex. in eius apostillis, dixit eam notabilē Bald. etiam & Ang. ibidem. Sali. in l. domum. C. de rei uen. eam sequuntur idē Bal. Paul. Cast. Imol. Alex. & Ias. in l. domos. ff. delegati. Fel. in c. cum causam, nu. 29. de re iud. Bald. & Imol. in l. infulam. §. fructus. ff. solut. matrimo. dom. Did. Couar. lib. 1. resolut. c. 8. nu. 4. in fi. Greg. Lup. in l. 4. in gloss. magna, post medium tit. 28. par. 2. vbi eam glo. extendit ad possessorem maioratus Crotus in l. frater à fratre, numer. 124. ff. de cond. ind. Ferd. Vaz. Mench. de successio. creatione. §. 5. numer. i 3. verſ. redeundo, ad finem. Anton Gomez. in l. 46. Tauri, num. 3. Arius Pinellus eam singulariter limitans in l. 2. C. de rescin. vend. 2. par. cap. 4. numer. 62. & seq. Moli. d. cap. 26. num. 14. † Quin & paterfam. repetet expensas necessarias, vel viles ad perpetuam bonorum aduentitiorum vtilitatem factus,

Libro.5. Titulo.7.

factas, & filius eorum bonorum dominus fratribus conferet earum valorem & æstimationem, secundum Bal. in auth. excipitur, num. 4. & Paul. in. l. vlt. §. vbi autem, numer. 7. C. de bon. quæ lib. Did. Castell. in. l. 46. Tauri, column. 2. Bar. & Bal. in. l. vlt. §. emptor. C. comun. de lega. Alex. ad Bar. in. l. 1. C. de bon. mater. vbi & Ari. Pinell. par. num. 69. alios referens. † Sed & fructuarii repetit expensas à proprietario ad utilitatem perpetuam rei factas. l. cum ad quem, & ibi notat glo. Paul. Cast. & DD. C. de usufr. Anton. Gomez in. d. l. 46. Tauri, num. 3. vbi idem esse in colono asseruerat. l. dominus horreorum. §. 1. & l. colonus. ff. loca. dixi in stylo cancellariæ. tit. 3. cap. 1. §. 30. gloss. 12. num. 12. † Ceterum in rebus feudalibus dominus ad quem feudum reuertitur ob defectum generationis vassalli tenetur expensas ædificiorum, quæ in re feudali factæ sunt ad perpetuam rei utilitatem hæredibus vassalli solvere, & æstimationem quoque seruitutis in re feudali acquiritæ. Quibus competet retentio feudi, donec melioramēta soluantur, à itea auferre pati debet dominus, vt in cap. 1. §. si vassallus, hic finitur lex in vltimis feudo. & ibi notat Andr. de Ifern. Albaro. Bald. Cardi. Alex. Matth. Afflict. & ceteri interpretes, respondentque ad obiectionem, (quod vassallus sciebat vel scire debebat feudum ad dominum esse reuersum. §. & si alienatus. de alie. feud. Vnde sciēter in re aliena ædificans admittere debeat ædificiorum æstimationem §. cū autem, insti. de rer. diuisi.) dicentes eum tex. procedere in re profus aliena, in feudo verò vtile dominium erat, apud vassallum. l. cum. ff. de usufr. fundo. ff. de rei uend. Secus autem esse dicunt, si fundum culpa vassalli amittatur, quoniam tunc nullas recuperabit impensas, per. l. 2. C. de iur. emph. vt resoluit Iaso ibi, numero. 27. notanter Molin. in consuet. Paris. §. 1. glo. 5. num. 98. cum præced. Pinell. in. l. 1. p. 2. num. 71. vers. quibus in locis. C. de bon. mat. † Quare idem videtur esse dicendum in maioratu, vt meliorationes in rebus maioratæ factæ solui debeat à successore, si ad utilitatem perpetuam maioratus factæ fuerint, in eisque coniux & filij eas facientes partem habeant, vt probat Ioan. Lup. in repe. rub. de dona. int. vir. & vxor. §. 62. num. 15. & seq. cui accedit Cassa. in consue. Bur. rub. 4. §. 13. num. 6. vers. aduerte, & Gomezius Arias in. l. 44. Tauri, numer. 28. dom. D. Couarr. de sponsal. 2. part. cap. 7. §. 1. numer. 9. Greg. Lup. in. 4. r. ti. 28. gl. magna. in fi. part. 3. quam receptam esse traditionem profiteretur Arias Pinell. in. l. 1. 2. par. numero. 71. C. de bon. mater. Quod confirmatum esse in emphyteusi & maioratu attestatur ibidem, in lege regia Portugaliæ. l. 4. tit. 7. §. 3. & tit. 77. §. 33. in fi. & seq. vbi coniugi debetur pars expensarum, quæ matrimonio constante fiunt in rebus maioratus, vel emphyteuticis & similibus, quæ non comunicantur inter coniuges. † Quod iudicio meo iure regio non omnino immutatur per legem nostram, prout credo sensisse Greg. Lup. in. d. l. 41. tit. 28. in gl. magna. ad fi. par. 3. Licet communis nostratum opinio sit in contrarium, imo quod lex ista procedat in omnibus melioramentis in re maioratus factis, quod non repetantur expensæ in eis factæ ad perpetuam rei utilitatem, nec exigi possint à successore, vt voluit Molin. in lib. 1. de Hispan. primogen. cap. 26. numero. 14. nec

recte argui posse à feudo, & emphyteusi, & cæteris speciebus superius traditis ad bona maioratus: nam priori casu res ipsa, in qua melioramenta facta sunt, ad verum dominum redeunt, quæ eius utilitati cedunt eaque cum re ipsa distrahere potest, ideo iustum est, & æquitati consonum, vt satisfacere teneatur, iuxta rationem text. in. l. in fundo. ff. de rei uend. & in. l. si seruos. ff. de pignora. actio. Longe autem diuersum est in successore maioratus, ad quem bona maioratæ, cum melioramentis transeant, non enim eas res liberè consequitur, semperque restitutioni subiacent, nec ab eo possunt alienari, cum sint vinculata familiæ. Et sæpè iniquum & onerosum esset filio maiori eum astringere ad soluenda melioramenta, propter fragile dominium vel vsum fructuum ad vitam tantum eius duraturum, ex quo rigida decisio legis nostræ, quam cito reuocandam esse sperabat Ioan. Lup. in. §. 62. num. 16. iustificatur, vt aduertit Anton. Gom. in. l. 46. Tauri, à qua ista sumpta fuit, & ibi Did. Castell. in glo. 1. & Ari. Pinell. in. d. l. 1. 2. par. nu. 71. C. de bon. mat. Ferd. Vaz. de success. creatio. §. 5. num. vlt. vers. illud autem. Molin. vbi supra: quia fructuarii, vt ipse aiunt, cui multum assimilatur possessor maioratus, vt per Rod. Xuar. allega. 9. & per Gomez Arias in. l. 46. Tauri, num. 5. non potest parietibus tectorum imponere, licet per hoc meliorem rem faceret, in qua vsum fructuum habebat. l. usufructuarius. 1. ff. de usufr. l. usufructuarius. 2. eod. tit. quare iniquum esset successorem maioratus in eo grauari, vt expensas reficeret. † Ad id quod diximus non posse filios grauari in legitima, neque eis auferre verum est iure ordinario. At per legem generalem nulli dubium quin grauari possint, & omnino extenuari, modo alimenta non denegentur, vt plurimorum auctoritate probat Ferd. Vaz. q. lib. de success. creatio. §. 20. num. 296. & plurib. seq. post Rod. Xua. in lege quoniam in prioribus. 2. limi. legis regie. C. de in offic. testam. Si igitur filij grauari possunt in legitima, multo fortius vxor in rebus cōstante matrimonio quæsitis, vt cui non tantum debetur, quantum filijs, vt probat Did. Castell. in. l. 46. Tauri, gl. 1. col. pen. † Sed nihilominus ipse cæso rigore huius legis non extēdi vltra tres casus, in quibus loquitur, prout sentire videtur Gomez Ari. in. l. 44. Tauri, in vltimis verbis, licet se non recte explicet, in hæc verba, aduerte & breuiter, quod ista lex non extēditur ad alia facta in rebus maioratus, moueor quia hic inducitur nouum, vt dixi, secundò nam si hoc voluisset expressisse. l. vnica. §. sin. verò, in fi. C. de cadu. tollen. & postea audiui à quodam domino meo consilij regalis Caroli Imperatoris, ac regis dñi nostri istum passum adiectum cōsiliū venisse, & ita fuisse determinatū. Hastenus Gomez Arias. Quod latius dixi supra eo. glo. 1. nēpe, vt procedat solū lex nostra in melioramentis, seu ædificijs turris, seu murorum ciuitatis, vel oppidi ipsius maioratus, vel in præcipua eius domo, & non in alijs, siut siquid arces, & muri ad custodiā & ornatum maioratus, prout ædificia, præcipue domus ipsius, quæ res, vt plurimum magnis fiunt expensis, nullos tamē redditus habet, atque ideo iniquum esset successorē maioratus in tot expensis grauari, iniquiusque res tam pretiosas vēdi, & alienari, aut dirui, si rudera eius vellent hæredes ædificantis, quare nimirum in his, duntaxat,

taxat, speciebus permittitur successori maioratus, non soluere dicta ædificia, nec eorum abrasio & diruptio permittitur ratione supradicta, quæ licet fragilis sit, sic tamē placuit legislatori. ¶ In alijs verò calibus, ædificatio quaruncunque meliorationum, aut ædificiorū quæ in rebus maioratus sūt, solui nimirū debet à successore maioratus hæredibus prædecessoris & medietas uxori, si melioramenta necessaria fuerint, sin autē utilia, erit in electione successoris permitttere abrasionem ædificiorum, si expensæ magnæ sunt, iuxta decisionem. l. in fundo. ff. de reuend. & sic iuxta ius commune esset iudicandum ultra tres species in hac lege contentas, vt sensit si militer eruditissimus Gregorius Lupinus in commento. d. l. 4. tit. 28. in glo. magna. ad fi. par. 3. nec admitterem distinctionem subtilis Pinelli in l. 1. 2. part. numer. 71. vers. in qua difficultate. C. de bon. mater. vt pote quæ nullo fundetur iure, sed ex capite: Atque ita etiam intelligerem decisionem text. in c. r. §. si vassallus, hic finitur lex in vltibus feudo. quæ in bonis feudalibus dominum feudi, ad quem bona redeunt non ardet præcise ad soluenda melioramenta, sed elestinē præcipit, vt soluat, vel ea auferri patiat, vt ad ædificia utilia, sed non ad necessaria referatur. Nec in his expensis computabuntur fructus, iuxta gl. celebrē & communiter receptam in d. l. emptor, in verbo, superfluum. ff. de reuendi. quam ad maioratum extendit Greg. Lup. in d. l. 4. 1. gloss. magna post medium tit. 28. par. 3. dixi supra numer. 4. ¶ Diximus supra numer. 9. possessorem maioratus esse quasi vsumfructuariū, quod vulgus admittit, eo quod bona alienari nequeat, quia familia perpetuò relinquatur, & qui vocatus est succedit statim mortuo possessore. l. peto. §. frater. l. cū ita. §. in fideicomisso. ff. de leg. 2. ita eum appellat Roder. Xarez in alleg. 9. pag. vlt. ibi, quodammodo vsumfructuarius. Gomez Arias in l. 46. Tauri. Contrariū tamen verius est, & receptius, quod possessor, vel successor maioratus varē sit dominus bonorum maioratus, quandoquidem non ideo minus quis dicitur dominus, quod careat alienandi facultate, quodque bona eo mortuo sint alteri restituenda, vt in l. non ideo minus. ff. de reuendi. l. vltima. C. communi. de iagat. onus siquidem restituendi post mortem, non tollit nomen domini in vita, etiam si res concedatur nomine vsumfructus, vt in l. vlt. ff. de vusu. car. rer. quæ vsumfructus. l. species. ff. de auro & arg. leg. Paul. in l. Titia cum testamento. §. vlt. ff. de lega. 2. Alcia. in l. 1. rectē dicimus. ff. de verbo. signi. Claud. Marmes in l. naturaliter. §. nihil comune. col. 1. 2. ff. de acq. poss. & in specie maioratus quod eius possessor dicatur dominus probat optimē Anto. Gomez in l. 40. Tauri, numero. 76. Ari. Pinell. in l. 1. 2. par. numer. 5. C. de bon. mater. Greg. Lupi in l. 7. in verbo, y el señorio, in fi. tit. 4. p. 5. Ferd. Vazquez Mench. de successio. creatio. §. 40. numer. 87. in fine, hanc dicens receptam sententiam. Idem voluit Ioann. Lupi in l. 46. Tauri, numer. 2. & d. Ant. Padilla in l. & in prouinciali. C. de secutu. & aqua, numer. 14. Molin. lib. 1. de Hisp. primog. cap. 7. numer. 8. & cap. 19. numero. 4. & §. cum sequentibus. ¶ Et quo inferitur, maiores possessorum tantum do minum expensas litis & controuersiarum motu super maioratu teneri facere, donec vixerint, nec eas

posse repetere à successore, arg. text. in l. 1. C. de bo. mater. ibi, sumptus ex fructibus facere, vbi pater qui habet vsumfructu tantū in bonis aduentitijs filij eas expensis facere tenetur, quanuis reliqui fructuarij, nō teneantur, secundum Bal. in l. 1. in principio. ff. de vsumfructu. idem voluerunt Bar. in l. 1. C. de bon. mater. nu. 3. & ibi Bal. Paul. Corn. & ceteri, & Pinellus potissimū ibidem. 2. par. numer. 68. Anto. Gomez. de contractibus, cap. 15. numer. 7. Gozad. cont. 94. numer. 37. Fer. Vazq. lib. de success. creatio. §. 1. numer. vltim. in fin. Multo ergo magis huiusmodi expensas facere tenebitur possessor maioratus, qui dominus est, vt dixi numero præcedenti. Alia plura inferri possunt ex hoc, quæ colliges ex effectibus domini traditis per Ariū Pinell. post alios ibi citatos in l. 1. 2. part. in principio, & numer. 72. & Deinceps. C. de bon. mater. ¶ Verū, vt ad legem nostram redeamus, crederem esse limitandam & restringendam, vt procedat cessante dolo, & fraude: nam si in fraudem filiarum primi matrimonij ob amorem filij ex secundo matrimonio geniti, qui successurus erat in maioratu omnia, vel maiorem partem bonorum consumeret in ædificanda turri, vel domo principali, ita quod alimenta comoda nō haberent, soluenda esse hac in specie melioramenta, ita vt commodē dotari & alij possent non dubitare, arg. eorum quæ in reuocanda alienatione per patrem facta in præiudiciū legitimarū filiorum, tam ex titulo lucratiuo, quā oneroso tradunt DD. in l. 1. C. de inof. dona. de quo latē per Ariū Pinell. in l. 1. C. de bon. mat. 3. part. numer. 76. & per Carol. Molin. in pecuniari tractatu de inofficiosis donationibus. ¶ Denique non erit ab re hic querere, nunquid successor maioratus debita prædecessoris soluere teneatur? Quod videtur, quia primogenitus succedere dicitur iure hæreditario, vt in cap. licet. de voto, & in cap. grandi. de supplen. negli. prala. & vtrouique D. D. nimirum ergo si debita prædecessoris soluere teneatur, vt in l. 1. & 2. C. de hæred. actio. Pro qua opinione videtur text. regni nostri expressus in l. 4. tituli. 15. par. 2. vbi in successore regis hoc expresse disponitur, vt teneatur soluere debita regis prædecessoris, idē ergo in ceteris dignitatibus, & maioris dicendum erit, cum à regno imaginem tumpserint, arg. cap. licet. de voto, & cap. intellego. de iure iur. eoq; modo regulantur maioratus, quo regulatur membrum sub cap. consistens, vt arguit Paul. Cast. consil. 164. num. 1. lib. 2. Ferd. Vazq. Mench. lib. de success. creatione. §. 26. num. 86. & 94. Co-uarr. lib. 3. resol. cap. 5. num. 5. vers. 4. Antonius Gomez in l. 40. Tauri, numer. 11. in fi. & numer. 63. prope finem, citans pro hac opi. l. 12. tit. 1. par. 2. Gregori. Lupi in l. 2. tit. 15. par. 2. in verbo, el mas propinquo, & in l. 3. in verbo, mugeres, tit. 13. p. 6. Per. Dueñas in regula. 316. Marc. Solou. Burg. in procemio legum Tauri, num. 69. Molin. lib. 1. de Hyspa. primog. cap. 2. numero. 22. qui omnes hoc argumento vtuntur, nimirum ergo si in maioratu simplici succedatur quoque iure hæreditario, & consequenter successor eius teneatur soluere debita prædecessoris, huius opinionis author fuit Oldra. consil. 94. numer. 16. cui subscripsi: Aiber. in procemio digestorum. §. discipuli, numer. 33. & sequē. in l. eum qui. ff. de interd. & relega. Luc. de p. n. in l. 1.

Lib. 5. Titulo. 7.

in. l. si quis in sacris, ante fi. C. de proxi. sacr. Scri. lib. 12. Anchar. in cap. licet. de voto, Panorm. conf. lib. 1. & conf. 3. col. 2. lib. 2. Mart. Lauda. in tracta. primogenitura, col. ult. ante fi. Socin. consil. 47. num. 4. lib. 3. Deci. in. l. pactū quod dotali. nu. 17. C. de colla. Tiraq. de iure primogenitura, quæst. 35. num. 3. 25. 26. & 27. Ioan. Lecerier. de primogenitura, lib. 2. q. 5. numero. 3. Did. Castelli in. l. 40. Tauri, numero. 26. & ibi Cifontanus. q. 16. qui ita ait tenere docto. Bueri. decis. 204. numero 41. cōsiliū Oldradi sequutus. † Verūm his minime obstantibus contraria sententia verior est, & receptior, imo quoddā successor maioratus, debita prædecessoris solvere non teneatur, quia non succeditur iure hæreditario, sed iure sanguinis, nec dicitur successor capere à prædecessore, sed ab eo, qui maioratum instituit, vt in. l. vnum ex familia. ver. f. 1. & f. si de Falcid. & ibi DD. expendant. ff. de lega. 2. & f. si fundum eiusdem legis. l. vtrum. §. cum quidam. ff. de reb. dub. pater ex prouincia. ff. de manu. vind. l. pater filium. ff. ad. l. Falc. optimus text. in. l. eum qui. ff. de interdict. & relega. cuius verba sunt, *Eum qui ciuitatem amisit, nil aliud iuris adimere liberis, nisi quod ab ipso perueniturum esset ad eos, si intestatus in ciuitate moreretur, hoc est, hæreditatem eius, & liberos, & si quid aliud in hoc genere reperiri potest. Quæ verò non à patre, sed à genere, à ciuitate, à rerum natura tribuerentur: ea manere eis in columbia. Itaque & fratres fratribus fore legitimus heredes, & agnatorum tutelas, & hæreditates habituros. Non enim hoc fratres, sed maiores eius eis dedisse.* Quod voluit Anchar. conf. 339. numero. 8. in responsione. 4. rationis, & Ioann. de Terra Rubea in vinea eccle. 1. articulo, conclus. 9. 10. 11. & 17. Guill. Bene. eum citis in rep. c. Raynuntius, in verbo, in eodem testamento relinquens. 1. numero. 148. post Alexan. conf. 5. lib. 7. idem voluit Marcus S. Ilon. Burg. in procemio legum Tauri, num. 101. quibus & alijs pluribus rationibus, hanc conclusionē, quod successor maioratus antiqui non teneatur ad debita prædecessoris, tenuerunt expressim Bal. conf. 271. lib. 1. Alexan. consil. 19. numero. 13. lib. 5. Greg. Lupi. in. l. 4. gloss. 1. tit. 15. part. 2. Anton. Gomez in. l. 40. Tauri, numer. 72. Carol. Molin. dicens, hoc esse indubitabile in consue. Parisien. 1. part. §. 1. 1. numer. 8. Ferdinand. Vazquez lib. de successio. creat. §. 26. numer. 5. 1. d. Anto. Padilla in. l. vnum ex familia. §. si de Falcidia, numer. 7. ff. de legat. 2. Emanuel Costa Lusitanus in lib. patrui, & nepotis, pagin. 140. & duabus sequen. Gomezius Arias in. l. 44. Tauri, numer. 19. Molin. lib. 1. de Hisp. primog. cap. 26. numer. 29. † Ceterū, vt perfectē habeas & percipere possis, hanc materiam, fac sequentes conclusiones. Prima conclusio, successor regni, quod defertur iure hereditario & nō sanguinis, vt in regno Aragonie & maioricarum tenetur debita prædecessoris solvere, & ita procedit prima opinio Oldradi, & sequaciam, vt bene aduertit Greg. Lupi. in. d. l. 4. glossa. 1. tit. 15. part. 2. & Carol. Molin. vbi supra, & ita procedit opinio Emanuelis Cost. in. q. patrui, & nepotis, pag. 140. † Secunda conclusio, successor regni Hispaniarum vel alterius, quod iure sanguinis, & non hæreditario defertur, tenetur de honestate æs alienum quodcunque prædecessoris exsoluere, ex iuris autem necessitate in

septem casibus. Primò, quoties debita cōtracta essent nomine regie dignitatis, vt in. c. significauit. de rescri. vbi eum tex. ita exponunt Anto. de Butr. & Anchar. numero. 2. & Barba. numer. 21. dicens, ita communiter accipi, cui accedit tex. in. c. 1. de solu. Secundò, quādo debita essent à prædecessore cōtracta in regni vtilitatem, vel necessitatē, nam hac in specie prælatos debita prædecessoris sui solvere tenetur, vt in cap. 1. de solutio. cap. quod quibusdam, prope finem, extra de fideiuss. & vtrouque DD. Tertiò, si successor in regno esset in alijs bonis extra regnū heres prædecessoris, tunc nimirum ad debita eius tenetur, & si fecerit inuētarium quatenus valuerint bona libera, vt in alijs hæreditibus statuitur ex sententia Andree de Isernia, hoc idem statuentes in feudo, in cap. vnico, column. vltim. an agnatus, vel filius in vñibus feudo. Quartò, tenebitur debita modicæ quātitatis exonerationem animæ tangentia solvere, vt in feudo concludit Andr. Ifern. ibidem Greg. Lupi. in. l. 4. tit. 15. part. 2. gloss. magna. Quintò, successor regni expensas funeris solvere tenebitur, deficientibus bonis liberis, quod in feudo asseruit Matth. Affli. in. d. cap. 1. num. 13. an agna. vel fili. in vñibus feudo. Sextò, successor regni solvere tenebitur debita prædecessoris, si se obligauit ad ex ea soluēda, cap. licet. de voto. Septimò, quando debita cōtracta fuerunt pro sustentāda persona prædecessoris, vbi alias sustentari non posset, ad similitudinem successoris in beneficio, secundum Panor. in cap. ex præfentiū, numer. 5. de pigno. & in cap. si quorundam, numer. 2. de solu. Nā hac ex causa bona maioratus alienari possunt & rustitutioni subiecta, ex sententia Greg. Lupi. in. l. 24. tit. 9. gl. vlt. par. 6. ver. & potest iudici. dom. D. Couar. lib. 2. variar. resolutio. cap. 16. num. 9. ver. fateor tamen, glo. & DD. cōmuniter in auth. res quæ. C. commun. de lega. vbi latē. d. Anto. Padilla, numer. 79. & sequen. & ita poteris intelligere text. in. l. 4. tit. 15. part. 2. vt procedat in his septem casibus quatenus imponit regi necessitatē soluendi debita, quatenus verò eadem lex, ait teneri regem, por bien estāça, hoc est, ex bono & æquo, referatur ad debita voluntaria, vt hanc legem interpretatur Anton. Gomez in. l. 40. Tauri, numer. 72. in quibusdam casibus, & Molin. d. lib. 1. cap. 10. numer. 30. & in alijs Greg. Lupi. in. d. l. 4. tit. 15. part. 2. glo. 1. & omnes hos casus refert D. Anto. Padilla in. l. vnum ex familia. §. si de Falcidia, num. 7. & pluribus seq. ff. de leg. 2. Quæ sententia vera mihi videtur, licet Emanuel Costa in. q. patrui & nepotis, pagin. 140. & sequen. generaliter legem partitæ intelligat, vt necessariò rex teneatur omni casu debita prædecessoris persolvere. † Tertia conclusio, successor maioratus bonorum patrimonialium debita prædecessoris solvere non tenetur, quando maioratus venit ex antiquo, cum successor bona vincula capiat ex testamento, vel dispositione primi testantis, & non vltimi possessoris, vt deduximus supra eod. numero. 17. & quia iure sanguinis, non hæreditario defertur, vt ibi plurimorum authoritate asseruimus. † Quarta conclusio, quoties maioratus non venit ex antiquo, sed debita sunt cōtracta ab eo, qui maioriā constituit tenetur proculdubio successor ad ea exsoluenda, argumen. tex. in. l. cum

cum fidei hæredis. ff. de fideicō. liber. vbi seruus alienari prohibitus potest alienam pati ternitute, si id fiat ex causa obligationis ipsum alienare prohibentis, idē probat text. in l. filiū. §. diuī, vers. quid si liberis. ff. de legat. 1. & l. peto. §. prædium. ff. de leg. 2. iuncta gl. l. alienationes. ff. fam. erciscun. l. Senatus, in prin. ff. de leg. 1. ex quibus expendit Ioan. Lup. in rep. rubri. de dona. int. vir. & vxor. §. 16. nu. 14. ad fi. dom. Ant. Padi. in d. §. si de Falc. nu. 7. & Moli. lib. 1. de Hisp. primog. c. 10. nu. 1. 2. & 3. Vbi hoc limitat, nisi bona super sint libera, tunc si quidem illa alienari oportebit & nō vincula, vt in l. pater filium, & ibi notat Bar. in prin. ff. de leg. 3. Greg. Lup. in d. l. 4. gl. magna ad mediū, tit. 15. par. 2. & omnes vbiq; Secūdo limitatur, nisi cōstitutus maioratum debita contraxerit postquā maioratus effectus fuerat irrevocabilis per traditionē, vel ex alijs causis contentis in l. 4. supra eo. vt singulariter docet Ant. Gom. in l. 40. Tau. nu. 72. in fine, ne per indirec- tum possit maioratum reuocare, Moli. de Hisp. primog. c. 10. nu. 11. † Quinta conclusio, successor maioratus ex antiquo, vel ex consuetudine, iuxta text. in l. 1. supra eo. tenetur debita prædecessoris cōtracta sub nomine dignitatis, vel in utilitate bonorū maioris cōuersa persolvere, vt p. adificijs iure maioratus factis vel alijs melioramentis, prout in bonis feudalibus dicitur in c. 1. §. si vassallus, hic finitur lex, in vñbus feudo. Ex quo arguendo à feudo ad maioratum hoc tenet dom. Anto. à Padilla in d. l. vñm ex familia. §. si de Falcid. nu. 9. ff. de lega. 2. quibus adde tradita supra hac eadem glo. nu. 19. vers. secundo, & quod de expensis dixi. n. 11. & 12. & multis præcedētib; licet aliter distinguat Moli. d. l. 1. c. 10. nu. 16. cū seq. Nec huic cōclusioni obicit lex nostra, quæ expensarum æstimationem soluendam non esse decedit hæredibus prædecessoris, licet in utilitatem perpetuam maioratus factæ fuerint, procedit etenim in tribus, dūtaxat, speciebus in hac lege cōtēntis speciali ratione, vt probaui supra eod. n. 11. & 12. & in gl. 1. huius legis. Alia vero melioramenta soluere tenebitur possessor maioratus heredi- 25 bus prædecessoris, licet ipse heres nō sit, nō tñ in pecunia, si ea non abundet, sed potius in redditibus maioratus, vt Pinell. aduertit in l. 1. c. de bon. mar. 2. part. na. 71. vers. in qua difficultate, quod intellige relictis sibi, prout assolēt, alimētis necessarijs ex dictis redditibus. † Sexta conclusio, successor maioratus tenebitur debita à prædecessore cōtracta persolvere in omni- 23 bus casibus supra hac ead. gl. nu. 19. enumeratis, ex rationibus & autoritatibus ibi traditis arguēdo à regno & feudo, quod validum est, vt infra dicam, nu. 26. 24 Fallit tamen in casu, de quo dicā infra eo. n. 3. † Septima cōclusio, successor feudi hæreditarij debita prædecessoris soluere tenetur, secus in feudo familiari, seu ex pacto, vel prouidentia, non enim tenetur successor debita soluere prædecessoris, nisi sit filius, secundū aliorum sententiam, quippe qui non possit succedere in feudo si hæreditatē repudiet, vt in c. 1. an agnatus, vel filius repudiata hæreditate possit feudo retinere, atq; ita melioris cōditionis fiat agnati, quā filij, de quo ibi gl. limitatur, idē voluit And. de Iser. ibi nu. 3. & 26 Marti. A ff. nu. 3. receptiorē esse asserens, licet aliqui cōtradiciāt, vt ipse attestatur. n. 7. quod sequitur Ant.

Capi. decif. 97. nu. 2. Lofred. conf. 1. nu. 68. inter confilia feuda. Maria. Soci. Iun. conf. 114. nu. 1. lib. 2. Curti. Iunior cōf. 155. Silua. cōf. 30. nu. 19. Bar. aperte in l. vt iurisiurandi §. si liberi, nu. 4. ff. de oper. liber. dom. D. da. Couar. id asserens esse receptijs, lib. 2. reso. ut c. 181 nu. 4. & Aret. conf. 14. n. 13. & 14. & licet litera illius tex nimis iuuare videatur, vt videre poteris apud Pinellum de bonis mater. l. 13. part. nu. 85. ipse tamen Pinellus attestatur ibidem, contrariam sententiam cūm vioriorem, tū receptiorem esse, nempe. vt filius possit feudū familiare, seu ex pacto, vel prouidentia retinere repudiata patris hæreditate, quā tenuit Bald. in d. c. 1. an agna. vel filij. nu. 8. & Aluar. nu. 9. & Præpō. nu. 6. limit. 6. Iacob. à S. Georgio de feud. in verbo, & cum pacto de non alienando, numer. 36. Iaso. in l. quod dicitur, nume. 33. ff. de verbor. oblig. dicens, in feudo ex pacto & emphyteusi hoc esse communiter receptum, idē Iaso. in l. si non fortem. §. si libertus, nu. 33. ff. de condi. indeb. Alexand. ad Bal. in l. qui se patris, col. 6. litera. B. C. vnde lib. Lauren. Calca. conf. 74. nu. 4. & 5. Paris. conf. 23. num. 176. lib. 1. Bellon. conf. 33. nu. 4. Rubi. conf. 85. & in l. Gallus. §. quidam rectē. nu. 181. Carol. Ruy. conf. 1. nu. 5. Curt. Iunior. conf. 78. num. 4. Aymon Crau. conf. 256. nu. 3. Albert. Brun. consil. feud. 80. numer. 14. & sequen. Zafi. de feud. 8. part. nu. 6. vers. ceterū. Paul. Cast. in auth. post fratres. C. de legiti. hæred. & in l. idem Iulianus. §. si quis alicui nu. 4. & in l. si post mortem, nu. 3. ff. de leg. 1. idem voluit his non citatis Greg. Lup. in l. 6. tit. 26. de feudis, in verbo, lo hæredan, part. 4. qui refert idē tenuisse Isernia in d. c. 1. an agna. vel filij, num. 3. in filicet pro cōtraria parte allegatur, quod clarē sentit, si rectē inspiciatur ibi, & in c. 1. §. hoc quoq; nu. 9. de success. feu di, & Moli. lib. 1. de Hisp. primog. c. 8. nu. 5. quibus magis adhæreo ex ratione tradita, per Paul. Cast. in d. l. si post mortem, nu. 3. ff. de leg. 1. vbi respondet ad litteram illius tex. in d. c. 1. an agna. vel filij, vide etiam Sylua. d. c. 30. nu. 21. & Frā. Somsbe. de feudis par. 9. 25 pagin. 76. numer. 171. † Octaua conclusio, in maioratu, & in Indorum commenda, (quæ per leges nostras conceditur commendatarij & eius liberis masculis, & in eorum defectum foeminis, & in omnium defectum vxori ipsius commendatarij) necesse non habet filij, nec vxor commendatarij hæredes esse ad succedē- dum in maioria, vel in Indorum commenda, ex his quæ diximus numero præcedenti, & per consequens non tenentur debita cōmendatarij prædecessoris soluere, sed non ab eo commendam, nec maioratum capi- 26 piant, sed ab ipso rege, vel ab insitiente maioratum, vt superius diximus, nam in ea forma concessionis feudi, maioratus, emphyteasis, & commenda, (tibi & liberis tuis) liberis acquiritur, absque additione hæreditatis, necesse siquidem non est, vt patri, vel successori hæres existat, vt in l. 3. ff. de interdi. & relega. vbi Bar. notar, & in l. quodcunque. §. si quis ita. ff. de verbor. oblig. ibi licet hæres non existat, & ibi notant Paul. & Moderni. & ex l. si post mortē ibi, an patri hæres extiterit necne? & ibi Paul. Cast. nu. 3. ff. de leg. 1. † Valet enim argumentū de feudo & maioratu ad Indorū cōmēdā, vt supra dixi, & de feudo ad maioratū, secūdū Bal. in l. cū antiquioribus. nu. 6. C.

Libro.5. Titulo.7.

6. C. de iure delibrandi, & hoc argumento vtitur Paul. Castr. consil. 164. col. 1. lib. 2. Soci. consil. 47. lib. 3. num. 6. & 7. dom. Did. Couarr. lib. 3. variarum resolutionum. cap. 5. num. 5. vers. quinto. feud. dom. Anr. Pardilla in l. vnum ex familia. §. si de Falcidia, nu. 7. in ff. de leg. 2. Paul. Paris. cōf. 72. nu. 74. lib. 4. Greg. Lupi in l. 6. tit. 11. par. 6. in verbo. quela non pudisse, col. 6. Anto. Gom. in l. 40. Tauri, num. 77. Molin. d. libr. 1. cap. 7. num. 2. cum seq. quibus malo accedere, quam Marco Solon. Burgē in procemio legum Tauri, nu. 72. & sequen. qui pluribus probat, argumentū de feudo ad maioratum non procedere ex sententia Pauli Castr. d. consil. 164. lib. 2. col. penul. versic. nec obstat Ioan. Cirier in tracta. primogenituræ, lib. 3. quæst. 4. col. ult. & Tiraq. eodem tractatu, quæstio. 23. num. 13. & Ioan. Lupi in repe. rub. de dona. §. 69. nu. 24. & 30. & Ioan. Ignei in quæstio. an rex Francie Imperatorē recognoscat, nu. 97. quibus assentiri videretur dom. Dida. Couar. lib. 1. resolut. c. 15. nu. 14. corrui siquidem, argumentum data vna instantia. c. sicut vrgeri. l. q. 1. sed hic non vna, sed multæ dantur instantiæ, non igitur valet argumentum de feudo ad maioratū. † Quod primò constat, quoniam in feudo fœmina non succedit, vt in c. 1. §. hoc autem notandum, & in §. & quia vidimus, qui feud. dare poss. l. 6. tit. 26. de feudis, part. 4. in maioratu vero fœmina non excluditur, deficiente masculo, vt ibi dicit Bald. in fi. & dom. Did. Couar. lib. 3. resolut. c. 5. nu. 5. versic. rursus septimo, vbi plures refert autores, idem tenentes, & omnium latissimè Mar. Solon. Burg. in d. procemio legum Tauri, nu. 37. pluribus seq. per tex. in l. 2. tit. 15. par. 2. hoc expresse dicentem in regno. Sed huic obiectioni respondetur, in feudis etiam posse fœminas succedere, si ita conueniat inter dominum & feudatarium. c. 1. an maritus succedat vxori in beneficio, in vñbus feudo. cap. 1. & per totum de feudo, fœminæ. c. 1. quæ admodū feud. ad fili. pertia. cap. 1. §. hoc autem notandum, ibi nisi specialiter dictum fuerit, vt ad eis pertineat, qui feud. dare poss. c. 1. §. filia de success. feud. ibi tunc enim succedit filia filijs nō extrātibas. Alios plures casus, in quibus fœmina succedit in feudo, refert Petr. de Duenas in regula. 309. incip. fœmina non succedit in feudum.

27 † Secundò differunt, quia in feudo plures succedunt hæredes, cap. 1. de feudi successio. §. omnes si de feudo. fue. contro. inter domi. & agna. cap. 1. §. & quia qui feud. dare poss. l. 6. titulo. 26. de feudis, part. 4. In maioratu autem vnus, duntaxat, & is primogenitus succedit, vt Tiraquell. probat de primogenijs, quæst. 51. & 55. & quæst. 23. numer. 13. plures citans autores, hoc idem asseruerantes, & iure nostro regio est text. in l. 1. supra eadem, & ibi dixi in gloss. 1. numero. 9. & sequent. l. 5. titulo. 1. & l. 2. titulo. 15. part. 2. Sed huic obiectioni respondetur, etiam fœda esse quandoque indiuisibilia & ad vnum, duntaxat, & is primogenitus, si sint feuda dignitatum marchionatus, conitatus, ducatus, vel regni. cap. Imperialem. §. præterea. de prohib. fuedi. alie. per Freder. & ibi Bal. & DD. l. 1. in l. stipulationes non diuiditur, nu. 3. ff. de verb. oblig. Cassa. in consuet. Burgundie, vbi l. 4. modis limitat rub. 3. §. 6. à nu. 7. vñque ad nu. 22. Tiraq. de primogen. q. 4. à nu. 37. vsq; in fi. cum concord. per Pet. de Duenas traditis

in regula. 316. quinetiam alia feuda quæcunq; possunt expacto in vñ, duntaxat, de uenire, maxime si dicatur quòd succedatur iure Francorum, secundum And. de Ifernia, & ceteros interpretes in d. c. præterea ducatus, de prohib. feu. iii. per Freder. quibus accedit Alexan. cōf. 60. li. 3. Matth. Affl. decif. 119. col. 1. & in c. 1. §. omnes, nu. 2. si de feudo fuer. contro. inter dom. & agna. & in constit. Neapol. lib. 3. rub. 18. num. 2. & sequent. & in rub. 23. nu. 66. cum concordant. à Tiraq. congestis de primog. in præfatio. nu. 3. † Tertiò differunt, quoniam maioratus possessio transfertur in successorem, abique aliqua apprehensione, vt in l. 8. infra eo. vbi de cam latius, quod in feudis non procedit, vt in c. 1. in prin. si de feudo fue. contro. inter dom. & agna. & in c. 1. in prin. & §. 1. quid sit inuestitura, ex quibus id expendit Bal. in l. 3. C. vt in poss. leg. & Marc. Solon. Burg. in procemio legum Tauri, nu. 74. versic. rursus, verum & hoc non est adeò expeditum, multi enim tenent contrarium, imò quod possessio trāsferatur, absque apprehensione in successorē feudī, quos refert Tiraq. in lib. le morte faillit le viph, in præfatione. 4. declaratione, ex quibus constat hanc esse comunem opinionē, de quo tamē dicā infra eo. l. 8. infra eo. sumpta ex l. 45. Tauri. † Quartò differunt, quia in feud. expacto, seu prouidentia, quod alio elegantiori nomine familiare vocatur, filius non potest patris hæreditatē repudiare & retinere feudum, vt in cap. 1. an agna. vel fili. In maioratu secus, vt diximus sup. nu. 24. & 25. sed ibi ostendimus receptiorem doctorum sententiam esse idem in vtroque casu statui, vt nec in feudo, nec in maioratu filius teneatur patris hæreditatem adire, ad feudum consequendum, vel maioratum, nam absque eius aditione ea consequetur. † Quare hæc omnia & alia per Marcum Solonem tradita in d. procemio legum Tauri, nu. 72. & seq. ad dissuadendū, hoc argumentū de feudo ad maioratū contra receptiorem sententiā minimè concludunt, nec si vera essent, me mouerent ad deuian. ad communē, nā & dotissimus Socin. in d. consil. 47. nu. 6. & 7. lib. 3. optime satisfacit his rationibus, dicens maioratum vt plurimum accedere ad naturam feudi, licet in alijs differant: quare arguendo à simili, in donatione causa mortis videmus in quobusdam testamenti, & in alijs contractus sumere naturam, quare in his, quæ participant de natura contractus, & in his quæ participant de natura vltimæ voluntatis, regulatur secundum iura vltimarum voluntatum, vt resoluunt Bal. Ang. Imol. & communiter DD. in l. 2. ff. de leg. 1. eodem modo maioratus, quatenus participat de feudo, valebit argumentū de eo ad maioratum, quatenus verò differt secus.

32 † Nona cōclusio, successor commendæ Indorum, non tenebitur debita prædecessoris soluere, etiam si contracta fuerint in Indorum vtilitatem, nihil enim potitur ipse ex tali vtilitate, quam Indi consequuntur, prout successor maiorat⁹ vel regni, quippe qui reditus, vel tributa, duntaxat, sibi debita exigere possit, & nil aliud sub grauisimis poenis in taxationibus tributorū cōmēdatarijs impositis, nec si sub nomine dignitatis, seu cōmēdatæ cōtracta fuerint eadē ratione, nec si ad sustentādū prædecessorē, prout in regno, & maioratu

ratu dixi supra eod. nu. 19. & 23. quoniam, aut redditus sufficientes habeat ad se sustentandū, aut nō? Prio-
ri casu, aut nōs dilapidauit in ludum, aut malos vsus
conuertens, & subueniendum non est regulariter ei,
qui se in necessitate posuit culpa sua, vt in l. bona fi-
des. ff. de positi. c. ex parte. de consue. l. etiam. §. licet.
ff. solu. matri. l. vlt. §. ff. quæ in fraud. credi. l. pen. ff.
de iure dori. cum alijs per Tiraquell. traditis. in l. si vn
quam. in verbo, bona, nu. 5. & 6. C. de reuo. don. dom.
Did. Couar. lib. 2. variarum resolu. c. 16. num. 9. Felin-
num. 67. & Deci. col. pen. in c. quæ in ecclesiarum. de
constitu. cum alijs à me traditis in stylo cancellariæ,
tit. 1. præminentia. 24. casu curiæ. 3. gl. 1. nu. 2. vbi hoc
limitauit, nō. seq. aut non dilapidauit redditus, & tūc
opus non est alijs alimentis. Secundo verò casu quan-
do redditus non habebat sufficientes, & tunc æquū
non est, successorem, qui se commodè ali non poterit,
prout & non poterat prædecessor, aliorum debitorum
solutione grauari. Atque idem esse cenſeo in maiora-
tu, vt hac in specie non teneatur successor debita solu-
ere prædecessoris, quod addere poteris ad nu. 23. su-
pra eo. † Decima conclusio, si prædecessor maioris,
vel commendæ indorum in bello pro republica decel-
serit, facile impetrabunt à principe eius hæredes res-
criptum, vt successor maioris, vel commendæ debita
ab eo contracta persoluat, vt rectè decidit Eman. Co-
sta in quæstione patris, & nepotis, pag. 143. vbi legem
Lusitaniz, li. 4. tit. 35. §. 1. qua statuitur, vt qui in maio-
ratu succedit teneatur debita prædecessoris, ex ho-
nests causis contracta in subsidium soluere, vsq; ad quā-
titatem redditus, qui biennio ex maioratu prouene-
rint, extendit & ampliat ad speciem, de qua agimus
si prædecessor à mauris hostibus in acie belli esset in-
teremptus, facillè ait impetrabit à principe, vt ultra
redditus bienni debita ab eo contracta successor solu-
at. Nam qui in acie pro republica ceciderunt, in per-
petuum per gloriam viuere intelliguntur, vt in l. bello
amissi. ff. de excusa. tuto. † Qua ratione si primoge-
nitus in acie belli decesserit pro rege, vel patria pug-
nans, eius filius representabit personam eius, exclu-
detque patrum a successione maioratus bonorum
regiæ coronæ, in quo per leges Lusitaniz succedebat
patruus excluso nepote, vt probat latissimè Eman.
Costa in quæstione patris & nepotis. 1. par. in princip.
contendens hoc probare legem mentalem, quæ in
scripturam redacta est, sub titulo. 17. ordinationum
regiarum, lib. 2. §. 1. cuius verba inserit, pagin. 2. quā
limitationem. d. l. regiæ probat ipse Emanuel Costa
d. quæst. patris, & nepotis, pagina. 66. auctoritate Lu-
doui. R. ma. consilio. 29. numer. 1. idque asseruit Ni-
cola. Miles in repertorio, in verbo, mortuus pro repu-
blica. & Stepha. Aufserrij in decisio. capellæ Tolo-
sanæ. 443. & Tiraquell. de primoge. quæstio. 40. nu-
mero. 23. cum igitur ei qui pro republica cecidit id
præstatur, quoddam iustum alioqui maioratus successo-
rem penitus excludat, quasi adhuc viuens, vt filio
su. proſit, constat multo magis eidem præstandum,
vt in fauorem animæ suæ eius debita quasi viueret à
successore suo exoluantur, salus enim animæ cunctis
rebus est præponenda, cap. cum infirmitas, in si. de pœ-
nitent. & remiss.

GLOS. IIII.

*Melioramenta in rebus maioratus facta ab eo, qui here-
des extraneos reliquit, an sint soluenda à successore? gl. 4.*

d. Ni a suis hijos, ni a sus herederos, ni sucesores. Nota ver-
ba legis expressa contra decihonem Arrij Pinelli in l.
1. C. de bon. mater. 2. par. nu. 71. verſ. in qua difficulta-
te, vbi melioramenta in rebus maioratus facta, tunc
esse à successore præstada asserit, quoties prædecessor,
qui ea facit, decederet filijs relictis, secus si extraneos
hæredes relinqueret, tunc enim ait, iniquum esse cō-
pellere successorem ad ea soluenda, hic enim videmus,
quoddam siue filios relinquit hæredes, siue extraneos, me-
lioramenta eis soluere non tenetur successor maiora-
tus, quod tamen intelligitur in his tribus casibus, qui-
bus, iuxta meam sententiam hæc lex procedit, vt dixi-
mus supra eo. glo. 1. & glo. præced. nu. 11. & seq. in alijs
vero casibus quid sit dicendum dixi late, ibidem.

GLOS. V.

1. Muri ciuitatum & moenia non possunt absque re-
gis licentia edificari, nec refici.

Castella, vel domus fortes edificari non possunt, nec
refici, absque regis licentia, ibidem.

2. Castra in plurali quid significant?

3. Castrum quid significet?

4. Castellum quid significet? & nu. 5.

6. Arx quid significet?

7. Castellum, arcem, vel domum fortem, an liceat iure
communi edificare? & an ad emulacionem?

8. Aedificium scanialosum dicitur quando sit contra
morem solitum.

9. Castellum in finibus regni edificare non licet, etiā iu-
re communi, absque principis licentia.

10. Aedificium, vsque ad aream disruptum, si reficiatur,
dicitur nouum aedificium.

Castellum, vsque ad aream disruptum refici nequit,
absque regis licentia, ibidem.

11. Reficiens ecclesiam funditus disruptam dicitur ex in-
regro facere.

Ecclesia penitus disrupta acquirit ius patronatus, qui
eam reficit, ibidem.

12. Ecclesie ex toto collapsa si reficiatur, etiā ex eisdem
lapidibus est denuo consecranda.

13. Aedificium monasterij penitus destructum si reficia-
tur nouum requiritur licentia secus si repararetur quod
non erat omnino disruptum.

14. Nutiationi noui operis locus nō est, cū reparatur aedi-
ficiū riuosū, secus si reficiatur penitus destructū.

15. Fideiussor correctoris, cui finito officio nouum tem-
pus concessum fuit, non tenetur pro eo aliquid so-
ue- re, secus si nondum finito tempore prorogetur.

Prorogatum tempus, idem cēsetur esse cū primo &
eiusdem qualitatis, ibidem.

Lib. 5. Titulo. 7.

16 *Edificium ex toto suppressum si reficiatur dicitur nouum edificium, & omnia que in nouo requiruntur in refectione exiunguntur.*

17 *Castellum ruinofum reparari potest, absq; regis licentia iure regio.*

18 *Castellum ruinofum reparari non potest sine licentia regis, ab eo qui erat tyrannus, vel iniustus possessor.*

19 *Castellum principis iussu diruptum, licet non sit ex toto diruptum, reparari nequit absque licentia.*

20 *Castellum non potest sine principis licentia reparari, si forma antiqua mutetur.*

21 *Castelli reparatio fieri potest, absque licentia, etiam si longo tempore ruinofum fuerit.*

22 *Castellum muniri potest & habitari, etiam si diu non fuerit munitum, vel habitatum modo ad emulationem non fiat, nec suboritur scandalum.*

23 *Castella secularium, episcoporum tempore belli copulatur domini reparare, & munire proprijs expensis.*

24 *Castella priuatorum cuius expensis reparari debeant?*

25 *Castellorum custodes a quibus constitui possint?*

26 *Castellorum refectione cuius expensis fieri debeat, & si ex publico fiant, quomodo recuperentur.*

27 *Castella priuatorum si expensis publicis reficiantur, vel muniantur, an à domino consequi possint?*

e *Se quèdan hazer o reparar las dichas cercas o fortalezas.*

Nota ex lege ista, moenia, seu muros ciuitatum, vel oppidorum alicuius priuati hominis Ducis, vel Comitis, vel alterius magnatis, castra, vel castella seu arces, & domus fortes non posse in area seu fundo proprio edificari, vel refici, seu reparari, absque regis licentia, concordat. l. 8. tit. 6. de castellis, vel arcibus, & muris infra lib. 6. l. 28. tit. 5. de instructione, & legibus prætorij supra lib. 3. sumpta ex. c. 22. correctorum. l. 32. tit. 18. & ibi Greg. Lupi. in glof. 1. par. 2. ita ex hac lege expendant DD. omnes, & potissimum Ant. Gom. in. l. 46. Tauri, vnde hæc sumpta fuit, nu. 14. in fi. Auiles. in. c. 22. prætorum, gloss. 1. numer. 1. Didac. Perez in. l. 7. & 8. tit. 7. lib. 4. ordin. alijs in crimen læsæ maiestatis incidit, si intra mensem post edificium factum regi non nuntiauerit, vt in. l. 1. vers. la nouena, tit. 18. de proditi-

nibus infra lib. 8. *¶* Quid autem fuerit hac in specie constitutum iure communi, vt rectè explicari possit, præmittendum est, quid castrum, vel castellum, & arx, & castra significant? Castra, vt ab ultimo exordiamur, appellantur loca in quibus milites tentoria fixerunt, vel ipsa tentoria in quibus milites diuerfantur, Ciceronis testimonio ad Atticum dicentis, cum Cæsar ad oppidum castra haberet, dicta à castris similitudine, quod fossa, valloque, quasi muro circumdati solent. *¶* Castrum autem est locus muro circumdatus, & vallo quandoq; & fossa, vt castra munitus, vt explicat Cicero. lib. 15. epistolarum dicens, vallo & fossa oppidum circūdi sex castellis, castrisque maximis sepit. Castellum verò est diminutiuum castris, quanuis iuxta aliam significationem, quæ ad materiam, de qua

agimus non pertinet, castella dicuntur quædā in aqueductibus receptacula, ex quibus ad omnes viarum, ad fractus, aqua per vncias & digitos diuidi solet. l. 4. ff. commu. prædior. l. 1. §. exquisitum. ff. de aqua quoti. & æsti. l. fistulam, in prin. ff. de serui. vrb. prædio. vbi DD. id expendant, & Cœpola in tracta. de seruitur. de aquariolo, in fine. *¶* Quandoque castellum sumitur pro castro, vt in rubric. C. de fund. limitroph. & l. 2. eo. tit. vbi glo. Bart. Luc. de Pen. & Ioan. de Plat. & latius, idem Luc. de Pen. in. l. sicut. C. de erogat. milita. anno. lib. 12. estq; ad id tex. in. l. in nomine Domini. §. interea verò si quas ciuitates, seu castella, & ibi Alberi. C. de offi. præfe. prato. Affri. & in. c. 1. §. illicitas, ibi per ciuitates & castella, tit. de pace iura. firmam. Bart. & Moderni in. l. si hæres. §. vicis. ff. de legatis. 1. Corn. conf. 206. in litera. M. l. 3. vbi asserit, nō quodlibet edificium forte, seu deputatum ad defensionem, & munimentum, quod vulgus fortalitium appellat, dicitur castrum, vel castellum. *¶* Alberi. tamen in. d. §. interea verò, castrum seu castellum appellat locum adeo munitum & septum, vt se ab hostium exercitu tueri valeat, idem voluit Bart. & Ioan. de Plat. in rubr. C. de metatis, & epidimi. lib. 12. idem Bar. in titul. quā sint rebelles, in verbo, Lombardix, dicens, quod castrum dicitur turris alta, seu fortis munita muris, seu vallo cū pomerijs, seu antemuralibus, vt in. d. l. 2. C. de fund. limitroph. l. n. & l. 2. ff. ad. l. Iul. maiesta. Boeri. decis. 320. nu. 3. Castella. Cotta in suis memorialibus, verbo, castellū. Nicola. Perotus in cornucopia, fol. 30. & de hoc est noster sermo, turris idē est quod castrum

seu castellum. *¶* Arx autem dicitur ab arceo, quia arcer, siue prohibet hostes accedere, est enim locus vrbis in monte situs, natura ipsa munitus. Ex quo etiā summitates montium, & cuiuscunque altitudinis, ex quibus facile depelli possunt hostes, arces dicuntur, de quibus loquitur etiā. l. 1. vers. la nouena, tit. 18. de proditiō. infra lib. 8. ibi, o peña braua. *¶* His præhabitis, quæro, an liceat cuilibet priuato, absque regis licentia in proprio solo, seu area arcem, vel castellum, aut fortem domum edificare? Et iure communi Imperatorū regulariter cuilibet priuato hoc licet, pro sui ipsius & rerum suarum tuitione (quod indubio præsumitur) nō ad alterius emulationem, scandalum, vel seditionē reipublicæ, vel cuiuslibet priuati, tūc enim minimè licebat etiā eo iure, vt in. l. per prouincias. C. de ædifi. priua ibi cūctis volētibus permittat murali ambitu sūdos proprios, seu loca sui domini constituta vallare, & ibi adnotatū Pet. Fab. in breuiario Iaco. de Are. Alber. Bal. Ang. Sal. idē probat tex. in. l. opus nouū. ff. de operi. publi. in hæc verba, opus nouū priuato, etiā sine principis auctoritate facere licet, præterquā si ad emulationem alterius ciuitatis pertineat, vel materiā seditionis præbeat, & ibi notat glo. Rayn. Alber. Bart. & Alex. ad eum, idē voluit Innoc. in. c. Pisanis, col. vlti. in prin. de restit. spolia. & ibi Panor. nu. 15. Cardi. & Anchar. fi. col. & cæteri scribētes, Spec. in tit. de relig. domi. §. 1. vers. sed quid si petatur ciuitas, DD. in. l. manifeste, & l. altius, vbi Alber. C. de seru. & aq. Soc. in cōf. 105. in prin. & cōf. 141. lib. 1. Iac. Rebuf. in. l. quī cūq; C. de fund. limitroph. lib. 1. Bar. in. l. ex hoc iure per tex. ibi, num. 7. ff. de iust. & iu. & ibi Bal. nu. 13. &

Ang.

Ang. num. 6. & Ias. nu. etiam. 6. Marti. Lauden. in tracta. de castell. §. 9. Bald. Albaro. & Cardia. Alexand. in. c. in causis. §. ciuitates mutatae, de pace cōstan. per text. ibi, dum sic ait, extra mutationes facere ei licet, Coepola in tracta. de ferui. Verba. præd. c. 39. t. de solo seu aurea, in princ. & col. 4. vers. sc. castella autē seu fortalitia, nu. 7. Petr. Iacob. in sua praxi. tit. de fossatis seu muris, Boer. citans concordant. in decisio. 320. nu. 4. & 8. qui pluribus modis limitat Anto. Gomez in. l. 46. Tauri, nu. 14. Auilef. in capit. 22. prætorum, glo. 1. Montal. in repertorio legum ordinat. in verbo, castra, Did. Perez in. l. 1. tit. 7. lib. 4. ordinatio. col. 1469. ¶ Dicitur autem scandalosum ædificium, si contra morem solitū fiat, quā in specie in dubio præsumitur fieri cōtra quietē publicā, si ædificiorū antiquorū cōsuetudo non seruatur, & est talis ædificandi modus à iudicibus vitandus, secundum Bald. in. l. item capilli. ff. de rerum diuisio. & Plat. in rub. C. de metitis & epidimeti. lib. 12. Pet. Nunnii. qui citat concordantes secunda parte de mandatis exequendis. c. 2. in princ. plura alia ratione vitandi scandali prohibentur enarrata per Feli. in. c. nihil cū scandalo. de præscrip. vide etiā. l. 25. tit. vlt. par. 3. in corroboracione opinionis Petri Nunnii. ¶ In finibus tamen regni non licet priuato castella ædificare, vel arces, iure etiā cōmuni Romanorum, sub pœna mortis & confiscacionis bonorū. l. quicumque castellorū. C. de fundis limittrophis, lib. 1. vbi glo. singular. in verbo, antiquitus, Bar. Luc. de Pen. Ioan. de Plat. & ceteri interpretes superius citati. Guido Pape singular. 76. Neco. Boer. d. decis. 320. nu. 16. Vbi hoc limitat, nisi fieret ad æmulationem & inuidiam sui aduersarij propulsandā, quia tūc ædificare licet, tum iure naturali, tū etiam ciuili. vlt. ff. quod quis iur. Bal. cons. §. 1. col. 1. & cōf. §. 8. col. 2. libro primo. Quod intel lige, vt Boer. d. decis. declarat nam. 16. vers. hodie, vbi alias limitationes refert. Iure autem nostro regio nullo casu arcē, vel domum fortē absque regia licentia licet ædificare, vt dixi supra nu. 1. ¶ Ceterum in hac tractatione hæsitari solet, an iure nostro regio liceat castellum seu arcem, vel domū fortem relicere seu reparare, absque regis licentia hoc in regno? Et certē licet magna sit contentio inter Doctores super veritate huius questionis, vera & receptior resolutio est, quod si ædificium arcis, vel castelli, est penitus dirutum, vsq̃ue ad arcem, non possit refici absque regis licentia, quia nouum ædificium esse videtur, argum. tex. in. l. inter stipulatam. §. sacram, in fi. ff. de verbo. oblig. cū sic ait, sed si vique ad arcem deposita sunt, licet eadem materia restitatur, alia erit, facit tex. in. l. fi. C. de iure emph. in fi. ibi. Ex quo nō ipsa rei penitus lædatur substantia, confert etiā tex. in. l. si ita legatū. §. vlt. ff. de leg. 1. vbi re legata penitus destructa, licet postea reædificetur, vel reficiatur, extinguitur legatum, quemadmodū vsusfructus perit, si res destruitur vsq̃ue ad arcem, vt in. l. quid tamen. ff. quib. mod. vsus. amitta. ¶ Hūc quoque alludit sententia gl. in. c. 3. de iure patro. dicens, quod reficiens ecclesiam funditus destructā, censetur nouā facere, consequiturq̃ ius patronatus illius, secus si reparat nōdum destructā, quā ibi sequitur Ant. col. vlt. ex ea expēdēs argumētum, quod ex contractu omnino resecto debetur gabella,

non sic de eo qui emēdatur, sed nō omnino reficitur, quoniam eadem solēnitās, quæ in consecratione instrumenti exigitur, requiritur etiā in refectione eius, quādo fuit amissum. Bart. in. l. nuptiæ. ff. de ritu nuptia. ¶ Nec hinc longe abest, quod notat Innoc. in rub. de consecratio. eccles. vel alta. nempe, quod si ecclesia ex toto collapsa erigitur, etiam ex eisdem lapidibus est denuō consecranda, secus si succēssiuē partes eius ruētes ædificarentur: quia tūc eadē esse censetur, etiam si nullus lapis ex antiquis manserit, arg. text. de nauili. 13 quentis, in. l. proponebatur. ff. de iudi. ¶ Eiusdem faring est, quod asseuerat gl. in. c. de monachis. 18. q. 2. nēpe, quod ad refectionem monasterij omnino destructi, requiritur episcopi licentia, non sic in reparatione eius, 14 quod non est omnimodo dirutum. ¶ A quibus non multū dissidet, quod notat Bar. Paul. Alex. & Ias. in. l. 1. §. si quis ædificiū. ff. de no. ope. nūtiatio. dicēs nūtiationi noui operis locū nō esse, vbi ædificium non erat penitus destructum, sed aliquantulum ruinotum vel ineptum reparatur: sed tum demum locus est nūtiationi, cū vel ædificium nouiter fit, vel postquam est funditus destructum reficitur. ¶ Eiusdem classis est, quod fideiussor correctoris, si post finitum tēpus ad nouum confirmetur, non tenebitur pro eo, vt arg. l. si cum Hermes. C. loca. tenet Hippol. Marfi. in rep. rubr. ff. de fideiussor. nu. 94. secus autem si nondum finito anno, alius annus ei prorogetur, prout communitur fit hoc in regno, quia tunc tenebitur fideiussor, quia vnum & idem est officium, cū prorogatur, secundum Bal. in. c. venerabilem, in fi. de electio. Nam prorogatio temporis, quæ fit nondum finito primo, iuxta tex. in. l. sed si manente. ff. de precar. non censetur esse nouum tempus, sed idem cum primo, vt in. d. l. sed si manente, vbi Bar. notat, & Ang. in. l. si cum dies, in prin. post gli. ibi, & Bal. ff. de arbitris, cū concord. à Feli. & Decio. traditis in. c. de causis. de offi. delega. & tempus ita prorogatum assumit omnes qualitates & cōditiones, omniaq̃ue priora accessoriē secum trahit, cōteturq̃; esse eiusdē nature, vt in. l. 2. §. sed si iudex. ff. de iudi. l. Emilius cū gl. ff. de mino. cū pluribus cōcordan. per Tiraq. cōgestis li. 2. de retractu. §. 1. gl. 7. nu. 26. 16 27. & plurib⁹ seq. vbi plura similia aggregat. ¶ Ex quibus & alijs per Auilef. traditis in. d. c. 22. prætorum, gl. 1. colligitur ædificium ex toto suppressum, si reficiatur, dici nouum ædificium, atq̃; in eo reficiendo eandem solemnitatem & licentiam exigī, quæ in eo ædificando ab initio requirebatur, quod latē probat Alexand. in rubri. ff. solut. matrimo. numero. 21. Iaso. in. l. ius autem ciuile, numer. 9. & sequen. ff. de iusti. & iur. & in. l. quominus, col. vit. ff. de sumi. Dec. in. l. domū. ff. de regul. iur. quod constitutum est Neapoli, vt cōstat in eius constitutionibus. ti. 32. & 43. & ibi glo. Auilef. in. d. c. 22. prætorum, glo. 1. numer. 30. Anton. Gomez in. l. 46. Tauri, numer. 16. & Boer. decis. 320. nu. 17 16. ad fi. & latius decisio. 44. numero. 5. ¶ Aut ædificium castelli, seu arcis non fuit penitus dirutum, sed ob vetustatem, vel aliqua alia ex causa minatur ruinam, vel aliās eget refectione, & tunc poterit refici, vel reparari absque regia licentia. l. 1. §. reficere. ff. de mortuo inferen. quam ita intelligunt Bald. Ange. Paul. & Alexand. ibidem, Ancharr. Ioan. de Anan.

Z 3

& Feli.

Libro.5. Titulo.7.

& Feli. in. c. cōsuluit. de Iudx. Alber. Bar. Ang. Alex. Iaso. & communiter DD. in. l. 1. §. si quis ædificiū. ff. de noui ope. nuntia. Boer. decisio. 44. nu. 4. & ita debet intelligi lex nostra, dum ait, o reparat, vt Ant. Gomez aileuerat in. l. 46. Tauri, vnde nōc sumpta fuit, numero. 16. & Auilef. in. d. c. 22. pratorum, gloss. 1. numero. 3. Petr. Nunnius. de manda. exequen. par. 2. cap. 2. numero. 3. Afflictis decis. 39. † Sed nec reparare poterit castellū ruinofum tribus casibus. Primò. si castellū possidēs esset tyrānus, vel notoriē iniustus possessor, secundū Feli. in. c. cum. accessissent, ad fi. de consti. quod asserit autoritate Innocen. & Abb. in. c. Pisanis. de resti. spolia. & Paul. Cast. in. l. ex hoc iure, nu. 27. ff. de iust. & iu. Ale. ad Bar. in. l. 1. §. si quis ædificiū, in fi. ff. de noui ope. nuntia. Pet. Nun. de man. exequen. par. 2. c. 2. numero. 3. † Secundò, non possunt reparari muri, vel castella, nec refici, si principis autoritate sunt dirupta propter crimen eius, quia possidet, vel aliās, vt notat Bar. in. l. sacra. §. muros, ex lege illa. ff. de re. diuis. Ioann. Fab. in. l. si seruus. C. de poen. Alexand. ad Bart. in. d. §. si quis ædificiū. l. 1. ff. de noui op. nū. in vltimo scholio, in fi. Matth. Affli. in consti. regni Si ciliē, lib. 3. rub. 29. in princ. numero. 6. Iason. in. l. quominus, numero. 24. ff. de flumi. Petr. Nun. Auendañ. de manda. exequendis. 2. par. c. 3. nu. 6. vers. si tamen dirimi. † Tertiò, ita demum licet priuato arcem, vel castellum reficere, seu reparare, si forma nō immutetur antiqua, vel fortius, aut magis amplum fiat, tunc si qui dem refici non poterit, secundū Panor. in. d. c. cōsuluit. de Iudx. & Ioan. de Anna. in. c. Iudxi. l. eodē titul. dicentem hodie malē obseruari, nam reficiendo quandoque ampliant ædificia & synagogas Iudxi, refert. & sequitur Auilef. in cap. 22. pratorum, in gloss. 1. numero. 31. † Verū & huic refectiōi, seu reparationi locus erit, etiam si turris, seu arx fuerit longissimo tempore reparata, nulla siquidem prescriptio tollit facultatem reficiendi ad conseruationem iuris sui, quoniam ea quæ meræ facultatis sunt, præscribi tempore non possunt, cap. Ioannes, & ibi notata. de cleri. coniuga. ex quo hanc sententiam amplectitur glo. quam ibi singularem dicit Anto. in. c. vt priuilegia, in verbo, anno, de priuileg. idem voluit Cyn. in. l. 2. C. quæ sit longa consue. Domi. in. c. vltim. de consuetud. libr. 6. † Feli. in. c. cōsuluit. de Iudx. † Cæterū vbi castella ædificata, vel habitata diu non fuerant, nec munita, si dominus ea velit munire, & habitari facere, poterit, dummodò nō faciat ad emulationem alicuius, vel ex tali munitione, aut præparatione scandalum suboriat, vt censent Innocen. & Abb. in. d. cap. Pisanis. de resti. spolia. per text. in. l. 3. C. de ædifi. priua. & in. l. 1. 2. & 3. C. de fund. limitroph. lib. 11. & argum. l. 3. ff. de operi. publi. & l. atlethas. ff. de his qui not. infam. l. si meo. ff. de aqua plu. arcen. idem voluit Feli. in cap. cum accessissent, in fi. de constitut. & in. d. cap. cōsuluit. de Iudx. per tex. ibi, Rom. in. l. si vero. §. de viro 43. fallen. ff. solu. matrimo. Auilef. in cap. 22. prator. in glossa. 1. numero. 11. & 34. † Et non solum refici, muniti, & reparari possunt castra, seu arcis priuatorum, absq. regis licentia, verum etiam ad reparandum cogi possunt, si bellum imminet, etiam si domini castellorū sint episcopi, vel aliæ personæ ecclesiasticæ, eas-

que proprijs expensis ob bonum publicum munire tenentur, vt notant Cyn. & DD. in. l. nullus hæreticus. C. de fam. Trini. Innocen. & Abb. in. d. cap. Pisanis. de resti. spolia. Nicol. Boer. in tracta. de custodia clauium, numero. 44. Stepha. Aufre. in tracta. de potestate seculari super ecclē. personas. 2. regula, numero. 26. Auilef. in cap. 22. pratorum, gloss. 1. numero. 11. estque hoc in regno text. expressus in. l. 1. titulo. 18. part. 2. † Que lex prohibet reparationem fieri, vel custodiam castri expensis ciuium, sed domini ipsius castri seu arcis, quod dixerat Iaf. in. l. disortio. §. impendia, numero. 3. ff. soluto matrimonio. Angel. in. l. rures. C. de operi. publi. Gerar. de Petrasancta, singul. 37. in fine. † Ad iudicemq. respectat ponere custodes & duces arcis expensis dominorum, & non subditorum. J. vltim. C. de statu. & imagi. l. 2. C. de offi. præf. prator. Affri. ipsiq. dominis inuitis id facere licet, vt in. l. si ita. §. domiaus. ff. de vsu & habita. d. l. 2. C. de offi. præf. prator. Affri. Guido Papæ singul. 26. Auilef. in d. capit. 22. prator. gloss. 1. numero. 37. Sed hoc ipse intelligo, vbi requiritur à iudice dominus custodes nollet apponere, tunc nimirum si à iudice ponantur, aliās esset iniūm, ius istud domino auferre, nisi aliud ex iusta causa rex præciperet. † Cæterū si dominus castri requisitus à rege, vel iudice, vt arcem reficiat & munit, & pecunia careat, ex publico fieri debet, expensæque à domino recuperabuntur intra certum tempus à iudice assignandum, quo elapso ad instantiam reipublicæ, vel procuratoris eius castellum vendetur pro solutione expensarum, vt in. l. ad curatoris. ff. de dam. infect. vbi id adnotauit Angel. & cæteri DD. facit text. in. l. præfes prouinciar. §. ff. de offi. prator. & in. l. singularum. vbi DD. C. de ædifi. priua. Specula. in titulo de satisfatione. §. est quoque, versicul. cicca, Cæpola latē in tracta. de serui. vrb. prædi. cap. de refectiōe. l. penul. titulo vltimo, part. 3. Anton. Gomez in. l. 46. Tauri. numero. 16. in fine. † Et quauis in ædificijs priuatis hæc vera sint, ex quibus damnum reipublicæ obuenire poterat, quia minabantur ruinam, videtur tamen secus statui oportere in castellis, seu arcibus à rege, vel communitate refectis munitis, & reparatis ob publicam necessitatem, nempe, vt dominus castelli vendicare possit castellum, nec ad expensas teneatur, nisi, vt vnus de populo, ex sententia singulari Bald. in. l. si in aliquam. ff. de offi. proconsul. & lega. cui accessit Crenen. singul. 25. & Auilef. in. d. cap. 22. pratorum, glo. 1. numero. 36. Verū his minime obstantibus, crederem dominum castelli obnoxium esse omnes expensas soluere, si vellent castrum recuperare, casus est in. l. 23. in fine, titulo. 13. part. 2. Nam si, vt diximus numero. 22. supra, potest dominus castri cogi ad reficiendum & muniendum castrum suis expensis, vt in. d. l. 1. titulo. 18. part. 2. si mandato regis, vel iudicis, publicisq. expensis fuerit refectū & munitum, tenebitur proculdubio dominus expensas soluere, aliās vel castellum vendetur pro earum solutione, vel regi in solutum adiudicabitur, soluta soli, seu aræ & ædificijs, quod antea habebat ælimatione. Cætera, quæ ad ædificia, & noui operis denuntiationem pertinent, tractat latē Anto. Gomez in. l. 46. Tauri, à num. 18. vsque in finem.

GLOS.

GLOS. VI.

Leyes de nuestros reynos.l.8.titulo.5.de castelliis infra libro.6.&.l.18.tit.6. de instructionibus & legibus pratorum supra lib.3. sumpta ex cap.22. pratorum.l. 32. tit.18. par.2.vbi vide Greg.Lup.

LET. VII.

¶ *Que dos mayorazgos de dos quentos de renta, y de ay arriba no se ayunten en vna persona por casamiento.*

¶ *El Emperador don Carlos, y doña Juana su madre, en Madrid a. 2. 2. de Diciembre, año de 1534.*

¶ Otrosí somos informados, que por causa de se auer juntado en estos nuestros Reynos, de poco tiempo a esta parte por via de casamiento algunas casas y mayorazgos de grâdes, y caualleros principales, la memoria de los fundadores de los dichos mayorazgos, y la fama dellos, y de sus linages se ha diminuydo, a y de cada dia se diminuye y pierde, consumiéndose y menoscabándose las dichas casas principales: en las quales muchos de sus parientes y criados, y otros homes hijos dalgo se acostúbrauan mantener en sostener. ^b Lo qual demas de ser perdida de los tales linages, q por los buenos seruiçios que a los Reyes nuestros predecesores hizieron, como merecieron ser honrados y acrecentados, merecen de nos, y de nuestros sucesores ser sostenidos y cōseruados: es así mesmo mucho deservicio nuestro, y daño y perjuyzio de estos nuestros Reynos: porque diminuyéndose las casas de los nobles dellos, no aura tantos caualleros y personas principales de quien nos podamos seruir. Y por esto considerando los dichos inconvenientes, y otros que de juntarse los dichos mayorazgos vienen y pueden venir, queriendo proueer sobre e lo como Reyes y señores naturales, a quien per-

tenece mirar por la honra y conseruacion de la nobleza y caualleria de sus Reynos, y que en nuestros tiempos sea antes acrecentada que diminuyda, d visto y platicado por los del nuestro Consejo, fue acordado que deuamos mandar y mandamos, que en los matrimonios que hasta aora no estan contrahidos, cada y quando que por via de casamiento se vinieren a juntar dos casas de mayorazgo, que sea la vna dellas de valor de dos quētos de renta, o dende arriba, el hijo mayor que en las dichas dos casas así juntas por casamiento, podia suceder, suceda solamente en vno de los tales mayorazgos, en el mejor y mas principal, qual el quisiere escoger. e Y el hijo o hija segundo, suceda en el otro mayorazgo, sino ouiere mas de vn hijo o vna hija, que aquel los pueda tener por su vida: y si aquel hijo o hija ouiere dos hijos, o hijo e hija, fse diuidan e aparten los dos mayorazgos, segun auemos dicho, de manera, que dos mayorazgos, siendo como diximos, el vno dellos de dos quentos de renta, o dende arriba, no concurren en vna persona, ni los pueda vno tener ni poseer, sino como dicho es. Lo qual todo mandamos que se haga, cumpla y execute así, sin embargo de qualesquier clausulas, condiciones, y llamamientos que en los dichos mayorazgos se contengan, y sin embargo de qualesquier leyes y derechos que en fauor de los hijos mayores pueda auer, y ellos puedan pretender, porque en quanto a efecto desto de nuestro propio motu y poderio real absoluto, los reuocamos y damos por ningunos, s y de ningun valor y efecto, quedando en su fuerça y vigor, quanto a todo lo demas.

GLOS. I.

24

1 Mais-

1 *Maioratus & primogenium introductum est ad conservationem domus familiaris, & agnationis.*

Conditio arma & insignia portandi est iusta, & servanda, ibidem, & nu. 4.

2 *Conditio cognominis assumendi & portandi arma, si non adimpleatur, maioratu priuatur quis post requisitionem anno elapso, & nu. 5.*

3 *Conditio arma inhonesta deferendi non est seruanda.*

6 *Armis seu insignibus memoria hominū cōseruatur.*

7 *Maioratus, an inducatur si testator alicui reliquerit bona, ita vt deferat eius insignia?*

Arma deferat hoc in regno non solum primogenitus, sed ceteri omnes agnati, ibidem.

a *Y la fama dellor y de sus linages se ha disminuydo.* Nota le

gem singularem clare probantem famam, nomen, & insignia conditoris maioris conferuari propter vinculum maioratus: ius enim primogenituræ introductum est ad conservationem domus familiaris, & agnationis, vt voluit Soci. consil. 47. numero. 6. libro. 3. & Paul. Paris. consil. 72. numero. 81. libr. 4. Tiraquel. de iure primogeniorum, quæst. 71. numer. 2. Molin. lib. 2. de Hispa. primogen. cap. 14. in princ. & numer. 46. & alibi sæpe. Ex quo non iniuria statutum est, validam esse conditionem, quod hæres cognomen testatoris assumat, armisque & insignibus eius vtatur, alias bonis priuatur, & alij applicentur ex notabili decisione Iuriconsulti in l. facta. §. si in danda, vers. si verò nominis ferendi conditio. ff. ad Trebell. idem in donatione statuitur in l. hoc iure. §. vlt. ff. de dona. & ita in facti specie responderunt Socin. consil. 259. numer. 3. libr. 2. Deci. consil. 273. numer. 2. Alciatus lib. 9. Parergon iuris. c. 16. nu. 3. Tiraq. in lege. §. conubiali, numer. 27. Hieronym. Grattus consilio. 5. libro. 2. numero. 77. 78. & 79. † Vbi probat omni commodum priuandum esse qui hanc conditionem non adimpler. Molin. d. lib. 2. cap. 14. numer. 10. cum sequent. & numer. 20. Idemque esse si per modum hoc onus iniungatur. l. si hæres. ff. de cond. & demonstra. notatur in l. 1. & 2. C. de his quæ sub mo. vel cond. fiūt. Alex. consil. 102. libr. 1. Corne. consilio. 211. libr. 1. Molin. vbi supra, num. 23. quod potissimum obtinet, quando modus ille respicit fauorem, vel honorem testatoris, vel alterius, secundum Bart. & Paul. in l. 2. §. si. ff. de dona. in l. Titio vfructus, in princip. ff. de cond. & demonstrat. † Sinuero maioratus constituatur sub conditione, vt deferantur arma, seu insignia inhonesta, ea conditio reiicitur firmo manente maioratu. d. l. facta. §. si sub conditione, vbi gloss. & Paul. ff. ad Trebel. Gregor. Lupi in l. 3. titul. 4. part. 6. Ferdinand. Vazquez. de successionum creatio. §. 10. num. 170. Molin. vbi supra, nu. 25. † Vbi autem testator præcepit, vt successores maioris eius cognomen, & arma seu insignia assumeret, alias maioratu priuarentur, est iustissimum præceptum ad conservationem honoris & memorie ipsius, contineturque iustissima causam, atque ideo obseruanda esse ad vñque, consiluit Matth. Felice. de Perulio inter consilia Pau. Cast. cōf. 259. n. 4. & 5. libr. 1. Pau. Paris. latif. sume cōf. 19. nu. 28. 29. 36. 37. & 38. & seq. ii. 2. Guill. Beni. in rep. c. Raynūtiū, in verbo, Raynūtiū. nu. 44. & seq. & verbo, si absq; liberis. 2. nu. 25. Guido Papæ. q. 251. & 467. Boer. decif. 146. nu. 6. & alij, nu. citati, Mar. Solon. Burg. in proemio legum Tauri, num. 24. † Subditq; nu. 25. auctoritate Paul. Cast. cōf. 396. libr. 1. in fi. hoc onere seu præcepto deferendi arma, seu insignia testatoris non adimpleto, portionē sub dicta conditione relictam iudicis monitione præcedente, annoq; elapso, & non ante amitti, & coheredi applicari, vt in auth. hoc amplius. C. de fideic. vbi DD. examināt, an sint hæc vera, quod lapsus anni exigatur? & an possit mora purgari? & melius ceteris Molin. vbi supra à nu. 14. vñq; ad. 24. vide eū. † Quodq; insignijs, seu armis memoria cōseruetur familiaris & agnationis, probat Ancha. consil. 113. col. 2. & Roma. singul. 474. Ioan. de An. cōf. 86. prope finem Marc. Solon. d. proemio, nu. 23. per tex. in l. legata, in fi. ff. de adm. rer. ad ciui. per. & c. nō vllis. de iud. l. Basilic. C. de operi. publi. l. 1. C. vt nemi. lice. sine iud. auth. signa rebus impone. & ibi DD. & Molin. d. c. 14. nu. 6. probatur in l. Quintus. §. ad auctoritatē. ff. de annu. lega. & in lege ista, quæ hoc expresse decidit, vt dixi sup. nu. 1. † Sed an ex huiusmodi præcepto deferendi arma, & insignia inducatur maioratus? Guido Papæ. q. 467. & Guill. Bened. in c. Raynūtiū, in verbo. Raynūtiū, nu. 46. & in verbo, in eodē testamento relinquens. i. nu. 174. dicunt induci, eo quod huiusmodi insignia apud primogenitū esse oporteat, secundum Bald. in l. 1. column. 1. C. pro socio, cui assentitur Pet. de Vvald. de duobus fratribus, 11. part. q. 11. & Guill. de Monte. de successio. regum charta. 3. in. 1. & 3. q. Tiraquel. de primogenijs, in præfatio. numer. 134. & de nobilitate, cap. 6. nu. 17. quo in loco de his armis copiose tractat post Bart. in tract. de insigni. & arm. & Cassan. in catalogo. 1. par. consil. 20. & seq. De quo tamen dubitat Marc. Solon. in d. proemio legum Tauri, nu. 28. eo qd in his regnis non tantū primogenitus, sed & ceteri filij arma & insignia suæ agnationis & familie deferūt. Quod ego nō nego, sed nihilominus censeo verā esse opinionem Guidonis, & Guillermi, & sequaciū, qd per hoc præceptū censetur inducta maioria, eo qd hoc in regno alias cōseruari cognomen, & insignia seu arma prædecessorum non potest cōmodē, nisi bona vinculentur titulo maioris, & hæc est consuetudo, & mos in hoc regno, quæ cōsuetudo in his maioratibus potissimum attenditur, & iuxta eā omnia sunt metienda, vt singulariter probat vir consumatissimus. d. Did. Couarr. lib. 3. resolutio. c. 5. Et nos quoq; eam sequuti aliquid diximus supra eodem. l. 1. gloss. 7. & hanc sententiam probat Molin. d. lib. 2. cap. 14. nu. 7. & lib. 1. cap. 5. nu. 34.

GLOS. II.

1 *Maioratus plurimas adfert utilitates & commoda reipublicæ.*

Cōmendatarij Indorum plures suis alit expensis, ibi.

2 *Maioratus successor fratres suos congruē alere tenetur, nisi bona habeant, vnde alij possunt.*

3 *Maioratus possessor alere an teneatur fratres suos? an verò mater dines?*

En

G L O S. IIII.

- b** En los quales muchos de sus parientes y criados y otros hombres hijosdalgo se acostumbra mantener e sostener. Nota utilitatem maximam, quæ ex his maioratibus resultat, aluntur siquidem plures, cum cognati, tum amici viri nobiles, expensis primogenitorum: quo quidem refugio carerent, si maioratus non conservaretur. Prout & fieri videmus in his Indiarum regnis apud commendatarios, namque plurimi nobiles sustentantur, & reficiuntur, quod utilissimum est reipublicæ, ut Hispanorum multitudine Indi comprimentur, neque aduersus eos bellum mouere audeat, atque ex propria (quod summè optant) expellant patriam. Hinc fit ut primogenitus maioratus successor fratres suos alere teneatur, vel bona aliqua eis assignare, quibus possint honestam vitam ducere, habita personarum, & facultatum ratione, ut argumen. l. ff. de tutelis, & ratio distrah. tenuerunt Ioann. Andr. in regula sine culpa, de regu. iur. lib. 6. in mercurialibus, idem Ioan. Andr. & Panor. in cap. licet. de voto. Guido Papæ decis. 476. & 487. Soci. conf. 47. colum. 2. lib. 3. Tiraq. alios plures citans de primogenijs. q. 4. numero 33. & seq. Moli. lib. 2. de Hisp. primog. cap. 15. numero. 56. cum seq. Limita, nisi habeant alia bona, unde se alere possint, arg. l. si quis à liberis. §. sed et si filius. ff. de libe. agnoscen. ut ipse Tiraq. probat numer. 35. Cin. in l. alimenta. C. de nego. gest. Vbi hoc procedere ait, etiam si matrè habeant diuitem fratres primogeniti, qui in maioria successit, atque ita fuisse in praxi obtentum, in cancellaria Pinciana attestatur Antonius Gomez in l. 40. Tauri. nu. 75. Ipse tamè tenet contrariū, imo quod ad matrem diuitè nec ovis alèdi liberos transeat, eamque communem sententiam esse attestatur plurimorum auctoritate, ad quem recurrere, & Molin. d. lib. 2. cap. 15. num. 68.

G L O S. III.

- 1 Nobilibus regnum defenditur.
Reipublica expedit ciues habere locupletes, ibidem.
 - 2 Reipublica interest domos conservari, & augeri.
 - 3 Reipublica damnum obuenit, si domus nobilium non conserventur & augeantur.
- c** Daño y perjuizio de los nuestros reynos. Nota quod nobilibus regnum defenditur, nobiles hinc diuites appellat, de quo in sequenti scholio dicemus: nec mirum hoc videri debet cum reipublicæ expedit ciues habere locupletes, ut in auth. vt iudi. sine quoquo suffrag. §. 1. resp. ledet enim reipublica quādo præstat subditis ditioribus, ut in §. 1. in auth. de defenso. ciuita. & §. 1. in auth. vt om. obed. iudi. prouin. Interest etiam rei publicæ, ut sua cuique domus conservetur, & augeatur, neque enim solum nobis diuites esse volumus, sed liberis, propinquis, amicis, maximeque reipublicæ, singulorum enim facultates, & copiae, diuitiæ sunt ciuitatis, ut eleganter astruit Tiraq. de iure primigeniorum. q. 24. numero. 12. Si igitur domus nobilium non conservantur, in commodum maximum huic regno obuenire nemo dubitat, ut in hac lege scribitur.

- 1 Nobilitas ut in regnis conservetur regibus expedit.
- 2 Nobilitas non solum genere sed diuitijs constat.
Nobilitas nil aliud est quam inueterata diuitia, ibid.
- 3 Maioratus possidentes nobiles in Hispania reputantur.
Nobilis dicitur quem vulgas, & communis hominum æstimatio nobilem reputat, ibid.
- 4 Primogeniti nobiles sunt iuxta consuetudinem, & reputationem.

- d** Por la honra y conservacion de la nobleza y canalleria de sus reynos: y que en nuestros tiempos sea antes acrecentada que diminuida. Nota regibus expedire, ut nobilitas generosorum, & diuitum in regno conservetur, & augeatur, idem probatur in l. 1. titulo. de donatio. infra hoc libro. Nobilitas igitur non solum genere, sed diuitijs constat, ut videre licet apud Tiraq. de nobilitate cap. 3. in principio, & tum potissimum cum diuitiæ sunt antiquæ à maioribus acceptæ: nam ut D. Hieronymus ad Helvidiam ait, nobilitas mundi nil aliud est quam inueterata diuitia, idem è Nostreis dixit Pet. à Bellap. in l. humilem, in fine. C. de incest. nup. & Alberi. in rub. ff. de vulga. numer. 95. Aristot. lib. Politico. 4. capit. 8. & lib. 5. cap. 1. Guido Papæ singul. 785. Tiraq. alios referens de nobilitate. capit. 3. numero. 8. & 9. & sequen. Et in Hispania, ut plurimum nobiles dicuntur primogeniti, qui maioratus possident, atque eo nobiliores, quo maiores redditus habent: & ore quod aiunt pleno equites aurati ab omnibus appellantur. At is dicitur nobilis, quem vulgas, & communis hominum æstimatio nobilem reputat, ut voluit Din. cons. 11. Alberi. 1. par. statutorum q. 137. Lucas de Penna in l. mulieres, col. 3. vers. nono ex cōmuni opinione. C. de dignita. lib. 12. & ibi Bar. & Plat. Ripa lib. 2. respon. torū, cap. 26. num. 9. Fran. Curti. Senier conf. 18. vbi plus dicit, quod ad probandam nobilitatem non sufficit dicere, quod esse nobilem, sed quod talis vulgo reputatur, tanquam scilicet nobilitas ex sola vulgi opinione pendeat. Tiraq. de nobilita. cap. 10. numero. 6. & sequen. vbi plura familia congerit. Ex quo Tiraq. ipte non sine ratione coniunxit tractatū nobilitatis, & primigeniorum, quandoquidem apud omnes ferè gentes primogeniti nobiles reputantur, ut in cap. vlt. de nobilitate, numero. 115. & in præfatione de iure primigeniorum, in principio.

G L O S. V.

- 1 Maioricatus leges, & condiciones per principem tolli & immutari possunt per legem generalem.
Maioratus duo magni redditus non cōcurrere possunt in eadem persona, ibidem.
- 2 Princeps, an possit dominium auferre sine causa?
Princeps dominium ex causa auferre alicui potest, sed

Z 5 data

Libro.5. Titulo.7.

dato bono cambio, non aliàs.

- 3 Princeps per legem generalem potest alicuiusque-
strum auferre, etiam si damnum non resarciatur ei.
- 4 Maioratus leges & conditiones, cum licentia regis
facti, an possint per principem immutari aut tolli,
& quod ex causa publicæ utilitatis, ibidem.
- 5 Maioratus sine regis licentia facti à priuato leges,
& conditiones, an possit princeps immutare, vel
tollere, cum causa vel sine ea?
- 6 Primogenitus in vita patris habet dicitur spem cer-
tam, & inuariabilem succedendi in maioratu.
Spes quid operetur? remissive, ibidem.

- a Suceda solamente en el vno de los tales mayorazgos, en el
mejor y mas principal, qual el quisiere escoger. Ex lege ista
deducitur, principem posse maioratus leges, & substi-
tutiones, aliasque clausulas eius, per legem generalem
immutare, quod expressim voluit Ioan. Lup. in repe-
rab. de don. int. vir. & vx. §. 6. num. 13. Nam videmus
hic excludi primogenitum, admitti que secundogeni-
tum contra leges maioratus, quoties duo concurrunt,
alter viri, & alter vxoris, nam primogenitus succedet
in vno, quem elegerit, & secundogenitus in alio. † Sic
& licet princeps non possit auferre dominium alicui
sine causa, vt in l. Lulius. ff. de euic. & in l. item si
verberatum. §. 1. ff. de reuic. l. quod semel. ff. de de-
cret. ab ordi. faci. nec cū causa nisi dato bono cābio. l. 1.
C. ex qui. caus. seru. pro præm. lib. accip. l. venditor. §.
si constit. ff. com. præd. l. 2. tit. 1. par. 2. l. 31. tit. 18. par. 3.
quod latè probat Iaso. in l. Barbarius. super glo. in ver-
bo, multo magis de offic. præto. & in l. 1. ff. de legi. &
omnium latissime Felin. in cap. quæ in ecclesiarij, nu-
mer. 33. & pluribus seq. de constit. Aymon Sabilli.
conf. 135. numer. 17. & consil. 241. numer. 12. 13. & 20.
† Per legem autem generalē bene poterit auferre ius
quibuscunque personis quæsitum, secundum Bart. in l.
totius. §. 1. ff. de pollici. a. & conf. 172. num. 1. Aymon
Crau. conf. 135. numer. 30. etiam si damnum nō resar-
ciatur, secundum Alex. conf. 190. numero. 17. libr. 2. &
Deci. in cap. quæ in ecclesiarij, numero. 21. de consti-
dixi in dialogo relatoris. 4. part. capit. 12. numero. 2. &
3. Si in dominio iam quæsitum hæc fieri possunt, multo
ergo magis in specie nostra, quippe cum nullū sit ius
quæsitum primogenito, qui natus non erat tempore
quo lex ista condita fuit. † Cæterum principi non li-
cet per rescriptum maioræ leges, & substitutiones si-
ne causa legitima immutare, nec in maioratu conten-
ta corrigere aut emendare, etiam si donatione à prin-
cipe facta, vel licetia ab eo obtenta maioratus munia-
tur, vt respondit Paul. Castr. consil. 164. numero. 5. &
6. lib. 2. & Deci. conf. 468. colum. pen. & 498. num.
19. Soci. Iunior. conf. 108. num. 3. libr. 2. Ferdin. Vazq.
in lib. de succes. creatio. §. 1. numero. 29. & 32. Marcus
Solon Burgens. in procemio legum Tauri. p. 33. vbi
ex causa vti i. republicæ hoc fieri posse affirmat, prout
in specie nostra, quod veritas esse censeo, quāuis dom.
D. Coarrub. lib. 3. resolu. capitul. 6. in principio hæc
fieri posse asserat absque vlla causa, quando ex priui-
legio, vel licentia regis maioratus factus fuit, quod

etiam improbat Ferd. Vaz. d. §. 1. num. 32. & Moli. lib.
4. de Hisp. primog. capit. 3. numero. 10. † In alijs verò
maioratibus absque regis licentia factis resoluit ibi
dom. D. Couarr. num. 5. & deinceps, non posse prin-
cipem maioratus leges, vel conditiones tollere nec mu-
tare per. l. si testamentum. C. de testam. vbi princeps
non potest testamenta euertere, vel mutare, nec dona-
tiones priuatorum, vt in l. si donatione. C. de reuo-
cand. dona. Deci. cōf. 468. num. 18. & alijs rationibus
ab eo adductis, & per Marc. Solō. in d. procemio legū
Tauri. num. 37. & sequentibus, ex causa tamē publi-
cæ utilitatis hoc ei licebit facere, vt ibi resoluunt, &
Ferd. Vaz. d. l. 1. nu. 29. & 32. Moli. d. lib. 4. c. 3. nu.
7. & præcedētibus. † Quoniam spes succedendi in ma-
ioratu quam habet primogenitus, est inuariabilis, im-
mutabilisq; & considerabilis, etiā in vita possessoris,
vt in l. 40. Tauri. in fi. & optimè probat Tiraq. de iā-
re primigeniorum. q. 21. num. 7. & q. 40. num. 66. &
93. & sequen. & de legibus connubiali. glos. 2. numer.
39. & seq. vbi plurima de spe congerit Mar. Solon in
d. procemio legum Tauri. nu. 332. & 333. tali ergo spei
princeps præiudicare nequit, nisi ex causa publicæ uti-
litatis, prout in specie legis nostræ.

GLOS. VI.

- 1 Fæmina an succedat in regno, Ducatu, vel Cōmita-
tu, non feudali iure cammuni Romanorum?
- 2 Fæmina masculis deficientibus succedit in regno Hi-
spanie iure nostro regio.
- 3 Fæmina succedit in maioratu masculis deficientibus
eiusdem gradus, quamuis non deficiant in remotio-
ri gradu
- 4 Fæmina succedit in commendis Indorum masculis
deficientibus.
- 5 Fæmina ex natura fendi non succedit in feudo, licet
masculi deficiant, iure cammuni & regio.
- 6 Fæmina ex consuetudine succedere potest in feudo,
vel in feudo regio.
- 7 Fæmina & si ex pacto, vel conuentione possit in feu-
do succedere, hoc intelligi oportet masculis deficiē-
tibus, non aliàs.
Fæmina succedit in maioratu, etiā si masculus eius-
dē gradus nō deficiat, quoties pater eorū duos possi-
debat maioratus magni redditus, qui iure regio
apud vnum esse non possunt, ibidem.

† Si aquel hijo o hija oniere dos hijas, o hijo e hija. Solet
dubitari, an fæmina succedat in feudo, regno, vel ma-
ioratu? & videtur succedere non posse, vt in c. dilecti
de arbi. & in l. fæminæ. ff. de reg. iur. l. 3. §. corporalia
ff. de mune. & hono. quod in specie probat Ioan. And.
Anto. Ancharra. & Collecta. in c. significauit. de res-
cript. cum concord. per Mar. Salōnē traditis improce-
mio legum Tauri, numer. 41. vers. denique, & nume-
ro. 42. Tiraq. de iure primog. quæst. 10. num. 12. Paul.
Patif. conf. 72. numer. 75. libr. 4. & seq. & numer. 100.
contra

contraria tamē sententiā, imo quod fœmina iure cō-
muni in regno succedat, & in comitatu, vel alia digni-
tate non feudali, masculo deficiente, tenent Hosti.
Ioan. And. & Abb. in d. capit. dilecti, de arbit. & ibi
Anchar. per text. in capit. dilecti. de maiori. & obedi.
Card. & Abb. in d. capit. significauit. de rescrip. Deci.
in d. l. fœminæ colum. ff. de reg. iur. & in cons. 413. ad
fi. & 269. & 498. numero. 21. & alibi sæpe Alex. cōf.
1. numero. 24. lib. 5. & cons. 14. num. 12. eo. lib. Corne.
cons. 16. in fi. lib. 1. Iacobi. de San. Geor. in l. cum anti-
quioribus, ad fi. C. de iure delibe. Purpu. in rub. ff. de
offi. assesso. numero. 62. Ioan. Cirier. de primogenitura,
lib. 1. q. 19. Gozad. cons. 8. numero. 16. & seq. plures ci-
tans cōcor. Marcus Solon. d. proœmio legum Tauri,
numero. 56. & seq. Anto. Gomez in l. 40. Tauri, nu. 8.
Moli. lib. 3. de Hisp. primog. capit. 4. numero. 5. dixi in
2 dialogo relatoris. 4. par. cap. 7. numero. 1. & seq. † Et
iure regio indubitabile est, fœminam in regno succe-
dere masculis deficientibus. l. 2. tit. 15. part. 2. l. 9. tit. 1.
ead. par. l. 2. tit. 18. par. 3. l. 4. tit. 4. ead. part. 3. l. 1. tit. 3. de
3 homagio nouo regi faciēdo, supra lib. 2. † In bonis au-
tē maioratus seu primigenij, fœmina succedit deficiē-
tibus masculis eiusdem gradus, quāvis masculi in re-
motiori gradu non deficiant, nisi contrarium fuerit
dispositum in constitutione maioris, secundum Bal.
in l. in multis. ff. de statu homi. quæ plerique sequū-
tur Roma. cons. 98. loquens in bonis maioris ex clau-
sula regis Henrici, ab ipso Henrico donatis, idem vo-
luit Ioan. Lupi in rep. rub. de dona. int. vir. & vxor. §.
69. num. 24. 25. & 26. Tiraq. alios plures citans, de iure
primigeniorum. q. 10. numero. 19. & 20. licet numer.
25. anceps fuerit, id tantum affirmans, hoc proculdu-
bio procedere, vbi consuetudo ita fuerit interpretata,
Curri. l. uni. in tracta. feudorū. 3. par. q. 15. & q. 8. Guil.
Bene. in rep. cap. Raynūti. de testam. in verbo, in eo-
dem testamento. 1. numero. 173. Bald. cons. 275. num.
6. lib. 2. Curri. in d. tract. feudo. 2. par. q. 1. limi. 15. dom.
D. Couarr. lib. 3. resolu. capit. 5. numero. 5. vers. rursus
septimo. Marcus Solon Burg. in proœmio legū Tauri,
nu. 66. & sequen. vbi hoc pluribus rationibus defen-
dit, & nuncupatum, numer. 119. 120. 121. & 122. vbi hāc
distinctionē facit, & pluribus probat authoritatibus.
4 Moli. lib. 3. de Hisp. primog. cap. 4. num. 4. † In com-
mendis Indorum idem fieri cernimus, vt in constitu-
tionibus, & Indiarum legibus, & prouisionibus con-
tinetur, filia enim succedit in defectum filiorum. † In
5 feudis autem aliud statutum est, ex eorum quippe na-
tura fœmina non succedit, licet masculi deficiat, cap.
1. §. & hoc autem, de his qui feud. dare poss. cap. 1. de
successione feud. l. 6. tit. 26. de feudis, part. 4. Bald. in l.
quoties, numero. 7. C. de su. & leg. hered. Paul. Paris.
conf. 4. numero. 2. & 3. & cons. 21. numero. 1. lib. 1. Ripa
in cons. 1. numero. 69. lib. 1. cum pluribus concordat. a
Petro de Dueñas traditis in regula. 309. Duodecim ra-
tiones huius sententiæ tradit Bal. in d. l. quoties. nu.
7. & Iaso. in l. si quis id quod. numer. 12. ff. de iuri. om.
iudi. Cassan. in consue. Burgund. rub. 3. §. fol. 12. col.
6 numero. 28. † Hoc tamen fallit, quādo ex consuetu-
dine fœmina succedit in feudo, vt in regno Sicilia. c.
1. de feu. succ. Fab. in aut. ingressi. C. de sacro. ecclesi.
Aluaro. in c. 1. §. & quia vidimus post And. de Her. ibi.

dem, qui feud. dare poss. Iaso. in l. de quibus, numero.
64. ff. de legi. Mar. Solō in proœmio legū Tauri. nu-
mero. 87. cum pluribus concor. per Petr. de Dueñas
traditis in d. regula. 309. limi. 1. Fallit etiā in feudo li-
gio Specul. in tit. de feudis. §. quoniam. versicul. & ibi
Ioan. And. Alex. cons. 30. numero. 3. lib. 1. Per. Dueñas
addens concordā. d. regula. 309. limi. 4. vbi refert alias
7 limitationes, ad eū recurrito. † Et licet in feudo suc-
cedant ex partium cō. uentione masculi, & fœminæ, id
ita accipiendum est, vt masculis deficientibus fœmina
admittatur, non aliās, vt in cap. 1. §. quinetiam, epis-
cop. vel abbatem in lib. feudorum, Couarr. in lib. 3. re-
solu. cap. 5. vers. 7. hic autem est masculus addit, fœ-
mina eiusdem gradus admittitur ad aliam maioratū,
in quo primogenitus succedere nō potest propter hu-
ius legis prohibitionem, quod est notabile.

G L O S. VII.

- 1 Princeps de plenitudine potestatis non potest per. l.
vel rescriptum sine causa publicæ utilitatis maiora-
tus clausulas mutare.
 - 2 Princeps sine causa non potest vti plenitudine pote-
statis.
 - 3 Princeps non potest eius, vel alienos contractus tolle-
re, vel alia quæ iure gentium sunt constituta de ple-
nitudine potestatis, nisi ex causa publicæ utilitatis,
etiam cum clausula non obstante, & nu. 5.
 - 4 Clausula, ex certa scientia, & motu proprio, clausu-
le de plenitudine potestatis equiparatur.
 - 5 Clausula derogatoria legum, vel nō obstante, an de-
beat esse specialis? an sufficiat, esse generalem?
 - 6 Fœmina per principem, an possit per rescriptum ha-
bilitari ad succedendum in feudo in præiudicium ag-
natorum?
 - 7 Princeps, an possit fœminas ad successionē feudi ad-
mittere, vel ad successionem maioratus.
 - 8 Princeps quid possit in his quæ sunt de iure positio,
& quid in his quæ sunt iuris gentium, quid in quæ-
sitis, & quid in querendis?
- g De nostro proprio motu, e poderio real absoluto los reuoca-
mos, y damos por ningunos. Nota legem istam. Principi
non licere contractus, vel testamenta priuatorum re-
uocare, vel in eis contenta immutare, etiam de plen-
titudine potestatis, nisi ex causa publicæ utilitatis. Nec
causa hæc sufficit, nisi clausula motu proprio, vel de
plenitudine potestatis rescripto, vel legi adijciatur.
† Nō enim licet principi absque causa vti plenitudi-
ne potestatis, & reuocare ea quæ iure gentium cōpetūt,
vt notant interpretes in c. innotuit. de electio. & in l.
bene à Zenone. C. de quadrie. præscrip. Aymon Cra-
uette de antiqui. tempo. part. 1. sectione, non omnino,
numero. 5. & per totam sectionem. Couarr. lib. 3. re-
solu. cap. 6. numero. 8. contra Paul. Castr. in l. si testa-
mentum. C. de testam. † Princeps siquidē non potest
eius

Libro.5.Titulo.7.

eius contractus, vel alienos tollere, vel alia quæ iure-
gētium sunt constituta, etiam de plenitudine potesta-
tis. Nec hac in specie vllius erit momenti clausula ex
certa sciētia, vel ex plenitudine potestatis, nisi publi-
cæ vtilitatis causa, vel alia legitima, secundum Bald. in
l. qui se patris, numer. 13. & 14. C. vnde libe. Paul. in
l. digna vox. C. de legi. quæ communis est sentētia, te-
ste Fel. in cap. quæ in ecclesiarum, num. 33. de constit.
vers. secundum verò membrum, idem voluit Socin.
conf. 87. num. 13. lib. 3. & conf. 59. nu. 3. eod. lib. Deci.
conf. 410. num. 21. & 22. & conf. 689. col. 2. Curt. Lun.
conf. 138. num. 5. Paul. Paris. conf. 1. nu. 87. lib. 1. Tho.
Gram. decisio. 65. num. 27. Anto. Rub. conf. 138. colum.
2. Alciat. regula. 3. præsump. cap. 8. numer. 5. & 6. cum
concordantijs in eius additione traditis, Carol. Ruyn.
conf. 71. num. 37. & nu. 3. Fulgo. conf. 143. col. 2. Mar.
Solon Burgen. in proœmio legum Tauri, num. 366. &
367. dom. D. Couarr. lib. 3. resolu. cap. 6. num. 8. † Dixi
clausulam ex certa scientia nullius esse momenti, 8
quia hæc clausula alteri, de plenitudine potestatis cō-
paratur ex sententia gloss. in cap. ad hæc. de rescrip. cū
alijs ibi per Modernos congestis, idem voluit Deci.
in l. in testamento. nu. 13. C. de testa. mili. Paul. Paris.
conf. 3. num. 78. lib. 4. vbi plurima congeruntur circa
hanc clausulam ex certa scientia, Alber. Brun. conf. 1.
num. 74. Iaso inter eiusdem Bruni consilia feudalia
conf. 8. num. 62. Molin. lib. 2. de Hispa. primog. cap. 7.
num. 17. Idem etiam operatur clausula motu proprio
quod & plenitudine potestatis, secundum Alex. cōf.
33. lib. 5. Barba. conf. 27. lib. 2. & conf. 13. colum. 8. lib.
3. Hippo. Marfi. in l. de vnoquoque. num. 24. ff. de re
iudi. Paul. Paris. conf. 5. num. 119. lib. 4. & conf. 15. nu.
64. lib. 2. vers. & talis clausula, vbi plura cōgregat, &
conf. 1. numero. 68. lib. 2. Dida. Perez in l. 6. tit. 12. lib.
2. ordin. col. 201. † Nec in specie nostra aliquid opera-
retur clausula derogatoria, nec clausula non obstante,
secundum Deci. cōf. 337. pungenē, & increpantē Bal.
in l. si testamentum, in fi. C. de testamen. idem voluit
dom. D. Couarr. d. cap. 6. numer. 9. lib. 3. resolu. Mar.
Solon in d. proœmio legum Tauri. numer. 339. est quæ
optimus tex. regni nostri, in l. 1. 2. 3. 6. & 8. & alijs tit. 3.
de rescriptis, supra lib. 4. Deniq; hæc omnes clausule,
nihil operantur in præiudicium tertij ad auferendum
ea, quæ sunt d. iure gentium, nisi ex legitima causa, vt
& in hac. l. probatur. † Verum causa interueniente,
an necessaria sit derogatio specialis legum? an sit satis
dicere, non obstante aliqua lege quæ sit in contrariū?
Et hoc vltimum esse receptum, & in praxi admissum
attestatur. d. Ant. Padilla præfatus senatui ordinum
in l. causas. num. 6. C. de transactio. contra gloss. ibi,
citaturque Feli. alios citantem, in cap. nonnulli de refer.
idem resolu. Paul. Paris. cōf. 1. num. 83. & seq. lib. 4.
vbi id proculdubio procedere asseuerat, quoties in
rescripto adest clausula, quod obstata pro expressis ha-
beantur, ex doctrina scribentium, in cap. 1. de trans-
actio. Feli. in cap. nonnulli. num. 22. & seq. de rescrip.
cum pluribus concordantijs ab eodem Paulo Parisio
citatis. † Ex ista etiam lege expenditur, principem cū
causa posse fœminas filijs extātibz admittere ad ma-
ioratū, prout hic eas admittit lex ista generalis. Atq;
idem fieri posse per rescriptum in præiudicium agna-

torum, vt fœminæ succedant in feudis, etiam sine cau-
sa respondit Curti. Junior conf. 1. numer. 23. & seq. &
in tracta. feudo. 3. par. q. 30. & Albert. Brun. conf. feu-
da. 1. numero. 33. vsque in fi. Ioan. Campetius in eis-
dem consilijs feuda. consilio. 2. numero. 29. 32. & se-
quen. Ioan. de S. Juliana in eisdem conf. consilio. 3. nu-
mer. 6. & 9. & deinceps, & Nicola. de Agatijs ibidem
conf. 5. & quidam aduocati consistoriales, in eisdem
consilijs feuda. conf. 6. Soci. ibidem conf. 10. num. 28.
29. & num. 10. 11. & seq. Hierony. Grat. conf. 4. num.
75. & conf. 9. numer. 117. lib. 1. Deci. conf. 269. numer.
8. & conf. 390. num. 10. & 11. & conf. 498. nu. 24. & se-
quen. & conf. 588. numer. 17. Aymon Sabilli. conf. 135.
num. 22. & seq. Mari. Soci. Junior conf. 76. num. 31. &
seq. lib. 3. Paul. Paris. conf. 2. nu. 34. & seq. lib. 1. & cōf.
4. num. 42. & seq. eod. libr. Ludo. Gozadi. conf. 8. nu.
41. & 42. & conf. 9. nu. 51. & Alcia. conf. 188. per totū,
& ad expeditionem huius rescripti necessaria non est
citatio agnatorum, vt per eos latē probatur. † Verum
hæc ita intelligi oportet, vt princeps rescribens con-
tra rigorem consuetudinis feudorum fœminas, ab eor-
um successione excludendis, possit nimirum ex plen-
titudine potestatis, eas non obstante consuetudine ad
successionem feudi admittere in præiudicium agnato-
rum, atque ita procedat Curtij, & sequaciū sententia,
quandoquidem hoc idem fieri possit per contrariam
consuetudinem, vt in gloss. præceden. probauimus. nu.
5. & 6. Nimirum ergo si per rescriptū principis fieri
nō prohibeatur, vt ex doctoribus superius citatis ex-
penditur, maximē ex cōf. feudali. 11. Ioannis Campecij.
numero. 14. Cæterum si fœminæ prohibeantur succede-
re in feudo, vel maioratu per contractū, vel testamen-
tū, vel ex conuēctione inuestitura, nō poterit princeps
eas leges, vel cōuentiones tollere, & fœminas habilita-
re in præiudiciū agnatorum, non virgēte causa aliqua
publicæ vtilitatis, vt constat ex respo. eiusdem Cur-
tij Junioris conf. 138. nu. 8. & ex omnibus supra cita-
tis. nu. præcedenti, quibus assentitur Soci. cōf. 7. feu-
dali. non enim potest princeps mutare contractus sine
causa, cap. i. vbi docto. extra, de proba. Iaso in eisdem
cōf. feuda. conf. 8. nu. 26. 28. 33. & 35. in fi. Soci. in eis-
dem conf. consilio. num. 28. & 29. & 30. ita etiā expli-
cat dom. D. Couarr. lib. 3. resolutio. cap. 6. num. 7. vers.
sextum fundamentum, & Marc. Solon Burg. in proœ-
mio legum Tauri. num. 342. Ferdin. Vazq. Menchaq.
lib. de successionum creatione. §. i. nu. 30. Greg. Lup.
hoc idem voluit in maioratu (quod princeps nō pos-
sit sine causa fœminas admitti ad successionem cō-
tra prohibitionem instituentis per contractum, vel
testamentum factum, quamuis fateatur contrarium
in testamenti prohibitionem esse de iure verius) in l. 13.
tit. 13. in glo. magna col. 8. vers. succedit tamen pulcra
quæstio. part. 6. † Ex superius traditis expenditur ve-
ra, & communis resolutio, quod princeps in his quæ
sunt iuris positui petest sine causa præiudicium in-
ferre iuri nondum quæsito, sed quærendo: vt in iure
adeundi, & successionis feudi ex consuetudine, nō au-
tem iuri quæsito, vel quærendo ex pacto, contractu,
vel testamento, nisi ex causa publicæ vtilitatis, & tunc
ex plenitudine potestatis, vel per legem generalem, vt
hic statuitur, vel per rescriptum, vt ex superius tradi-
tis

tis satis superq; constat, & traditur per Tiraq. de nobilitate. c. 37. n. 140. & Domi à Soto lib. 4. de iust. & iur. q. 6. art. 4. Tho. Grā. decis. 67. n. 9. Caie. in tract. 17. q. c. 12. Card. à Turrecre. in. c. venatoribus. 86. distinct.

LET. VIII.

¶ Como en los bienes de mayorazgo passa al successor llamado la posesion civil y natural.

Ley. 45. de Toro, año de. 1505.

¶ Mandamos, que las cosas que son de mayorazgo, aora sean villas o fortalezas, o de otra qualquier calidad q sean, muerto el tenedor del mayorazgo, luego sin otro acto de aprehensio de posesion, a se traspassse la posesio civil, b y natural c en el siguiente en grado, que segū la disposicion del maiorazgo deuie succeder en el: d aunque aya otro tomado la posesio dellas en vida del tenedor del mayorazgo, o el muerto, e o el dicho tenedor le aya dado la posesion dellas. f

GLOS. I.

- 1 Lex civilis, an inducere possit, vt possessio alicui quatur absque vilo actu apprehensionis vero, vel interpretatiuo? & nu. sequent.
- 2 Possessio acquiritur per actus interpretatiuos, vt constituti, & reservationis vsusfructus.
- 3 Possessio quod queratur ministerio legis statui, vel consuetudinis absq; vilo actu fieri potest. n. 4. & seq.
- 5 Lex, an valeat, quæ expresse cauetur, vt queratur possessio absque vilo actu? & deinceps.
Dominium queritur ipso iure absque apprehensione, vel traditione pluribus casibus, ibidem.
- 6 Lex possessionem transferens absque vilo actu ita tollerari potest, sicut quæ per actus fictos constituitur, & similes transferentes eam tolerantur.
- 7 Lex civilis quomodo possit disponere super iure naturali, & gentium?
Legis nostre appensio, ibidem.
- 8 Possessio duplex est, civilis, & naturalis.
Possessio, an sit iuris vel facti, ibidem.
Possessio acquiritur corpore & animo, ibidem.
- 9 Possessio civilissima, vt queri possit absque vilo actu fingit lex traditionem interuenisse, quæ non interuenit
- 10 Possessio civilissima successorum maioratus, ipso iure quaesita mortuo possessore, vera possessio est non ficta.
Fictioni locus est in his quæ iuris sunt, sed in his quæ sunt facti, ibidem.
Lex nostre appenditur, ibidem.

- 11 Fingitur à lege quod factum est, esse infectum, & quod non est factum, factum fuisse quoad iuris effectus.
- 12 Lex deniq; & l. seq. ff. ex qui. aus. maio. explicatur.
Fictio inductiua cadit super facto, & quid in translatiua, ibidem.
Fictio contra veritatem facti fit, quoad effectus iuris inducendos ibidem.
- 13 Fictio inductiua quomodo procedat in his, quæ habent mixturam iuris & facti.
Legitimus filius esse fingitur, propter bonam fidem alterius ex coniugibus, & quomodo hoc intelligatur, ibi.
- 14 Lex non potest facta naturalia verè mutare, sed quoad effectus iuris civilis potest super eis fingere.
Lex. 2. ff. de vsu. car. rer. quæ vsu consu. optime explicatur ibidem, & nu. sequen. maxime. nu. 20.
Vususfructus est iuris, & à iure civili inuentus, ibid.
- 15 Vususfructus pecunie, & rerum quæ vsu consumuntur quomodo esse possit?
- 16 Vususfructus pecunie, & rerum quæ vsu consumuntur quare quasi vsusfructus appeleantur.
Pecunie vsus, vel vsusfructus si legetur idem est, ibi.
- 17 Ciceronis locus explicatus contra Alciatum.
- 18 Vususfructus pecunie aduentitiæ quomodo ad patrifam pertineat, num. 19.
- 20 Vususfructus pecunie ius, non est fictum sed verum, secus in ipso pecunie vsusfructu.
- 21 Possessionis factum hoc est, traditio vel apprehensio fingitur interuenisse, sed non ius ipsum possessionis.
- 22 Stipulatio iuris est, sed in ea fingitur quandoq; factum hoc est interrogatio, & responsio.
- 23 Possessionis in acquisitione per actus interpretatiuos vt constituti & similes, quare lex eos actus requiratur, et in specie legis nostre nullus actus requiratur.
Maioratus successor cui possessio queritur ipso iure, an possit postea animum declarare? ibidem.
- 24 Possessio civilissima, an queratur infanti vel furioso.
Lex supplere non potest defectum naturalem. ibid.
Hereditas infanti queritur, licet animi declaratione aditio exigat, ibidem.
- 25 Lex. 3. in principio. ff. de acq. posse. explicatur.
Possessio earum partium fundi, quæ corporaliter non apprehenditur, fingit lex absque vilo actu vero, vel interpretatiuo, quod fuerit apprehensa, ibidem.
Voluntas furiosi, vel infantis per tutorem, vel curatorem declaratur ibidem.

a Luego sin otro acto de aprehension de posesion. Nota text. singularem, quod lex potest introducere, vt quandoq; possessio acquiratur absque vilo actu apprehensionis vero, vel interpretatiuo: & non modò civilis, verum, & naturalis quoque, de quo erat magna controuersia inter doctores: quidam enim asseriebant hoc legè fieri minime posse, vt pote cum aduersetur iure naturali,

Libro.5.Titulo.7.

rali, quo actus naturalis apprehensionis exigitur ad ac-
quirendam possessionem, vt in l. 1. in prin. & l. 3. ff. de acq.
possi. l. ea quæ ciuilitur. ff. de acq. rer. domi. l. 1. & 2. tit.
30. de acq. possi. par. 3. At naturalia iura nō potest mu-
tare princeps, per rescriptū vel legē. §. sed naturalia, in
sti. de iure natu. gen. & ciu. & hanc naturā actū legis
dispositio inducere nequit, arg. l. 2. ff. de vfu. earū re.
quæ vfu cōsu. * Debet ergo interuenire ad translatio-
nē, vel acquisitionē possessionis actus verus apprehē-
sionis, vel saltem interpretatiuus veluti per constitu-
tū. l. quod meo. ff. de acq. possi. vel per retentionē vfu
fructus, vt in l. quisquis. C. de dona. & alius similis de
quibus latē, & bene agit Ant. Gom. in l. 45. Taur. vn-
de hæc lex sumpta fuit à nu. 45. vfg. ad numer. 95. Vi-
demus etenim dominū facile acquiri absque vlla tra-
ditione, & non possessionē, vt in l. cū duobus, aliās in-
cipit, si fratres. §. idem respondit. 2. ff. pro socio. l. 47.
tit. 28. de acq. rerū dom. part. 3. l. cū hæredes. ff. de acq.
possi. l. in rebus. C. de iure dot. Quare videtur per legē
vel consuetudinē induci nō posse, vt sine aliquo actu
vero, vel ficto apprehensionis possessio quærat, quod
& voluit Bal. in l. 1. in prin. nu. 1. C. com. de lega. Ioan.
Bap. à Castello. in disputatione, in cip. magnificus, &
excellēs, col. 3. vers. 3. etiā notabiliter, & Matth. Affli.
decis. Neap. 239. prope finē. Fran. Aret. in l. 1. in prin.
n. 23. ff. de acq. possi. Did. Segar. in l. quemadmod. nu.
10. ff. eo. tit. Vbi tamen limitat hoc procedere, vbi lex,
vel statutū expresse dixerit, quod possessio in aliquo
casu quærat, ipso iure absque aliqua apprehensione
vera vel ficta, quandoquidē princeps, vel lex nihil pos-
sint cōtra ius naturale disponere sine causa, vt plenē
traditur per Bart. & docto. in l. 1. ff. de constitu. pecu.
* Verū his nō obstantibus contraria sentētia. imo q
lex, vel statutū aut consuetudo possit introducere, q
possessio naturalis aliquo casu quærat absque vlla
apprehensione vera, vel interpretatiua est cū verior,
tū receptior, quā tenuit idē Bald. sibi, vt sæpe assollet,
cōtrarius, in l. 1. col. 1. & ibi quoq; Ang. C. de acq. possi.
idē Bal. in l. vlt. nu. 8. C. de sacro. eccl. Ang. Imo. & cæ-
teri in l. qui vniuersas. §. item quod mari. ff. de acq.
possi. Pet. de Anch. in c. 1. in 2. notab. per illū tex. quē di-
cit sing. extra de dolo, & contumacia. Guill. Bene. in
rep. c. Raynū. in verbo, mortuo itaq; testatore. 2. n. 71.
& seq. extra de testamē. Fran. Rip. id assertēs in cōsue-
tudinē Fraciæ, qua mortuus fuit hæredē viuū, lib. 1.
responsorū. c. 1. nu. 80. Ant. Rub. in l. nō solū. §. mor-
te. n. 57. ff. de no. op. num. Lud. Rom. in l. 1. in prin. nu.
22. & ibi Claud. nu. 29. & Ripa. nu. 37. de acq. possi. hæc
attestātes receptorē, & Iaso. in l. 1. numer. 7. C. com.
de lega. Alex. cons. 24. nu. 213. Bertachi. in tracta. de
episc. lib. 3. par. 1. n. 78. Tiraq. aut quisquis is est, alios
plures referens idē tenentes, in tracta. de morte fuit
le vis. in præfatio. declaratio. 6. num. 5. & sequētibus,
vbi hanc sententiā verissimā, & inrepedē assertit esse
tenendā Ant. Gom. in d. l. 44. Taur. nu. 11. & ibi Gom.
Arias. nu. 7. & 8. hæc dicēs cōmunem. d. D. Couar. lib.
3. variarū resolutio. c. 5. nu. 6. vers. exterū Rod. Xua. in
l. 8. tit. de las herēcias lib. 3. fori. nu. 15. & pluribus seq.
Cassa. in cōsue. Burg. rub. 7. §. 1. charta. 237. col. 3. nu.
15. vbi plures enumerat casus, in quibus transfertur
possessio absque apprehensione. Gre. Lupi in l. 6. glo.

pen. tit. 30. de acqui. posse. par. 3. Did. Perez ad Segurā
in d. l. quemadmod. nu. 103. vbi congerit alios plures
casus. ff. de acq. possi. Moli. lib. 3. de Hispan. primog. c. 12.
nu. 15. & 19. & omnes vbiq; * Mouentur per tex. in l.
raptores. C. de episc. & cler. ibi plenā possessionē ea-
rūdem rerū nostro habeat beneficio, qui nō est alibi se-
cundū Bar. & Paul. ibidē, ad idē est alius tex. & qui-
dem non obscurus, in l. si adoptauero. ff. de preca. vbi
qui precario possidet, si se ad arrogandū præbuerit bo-
norū suorum possessio transit, in arrogatē ipso iure
absq; vlla apprehensione, quē tex. ita intellexit Bal. in
l. si paterfam. in princ. 3. lectura. ff. de adoptio. & Ang.
in l. qui vniuersas. §. item quod à mari. ff. de acq. possi.
Tiraq. in d. tracta. le morte, in præfatio. declara. 6. nu.
8. ex quibus, & alijs ibi per eum traditis expenditur,
legem efficere posse, vt possessio in aliquam transeat
absque vlla apprehensione vera, vel interpretatiua, eā-
demque potestātē tribuit cōsuetudini. nu. 11. lex ete-
nim, & consuetudo partes sunt iuris ciuilis. l. omnes
populi ff. de iusti. & in l. de quibus. ff. de legi. * Nec
admittit idem Tiraq. concordia Aretini, in d. l. 1. nu.
23. ff. de acq. possi. cui accessit Cassa. in cōsuetudi. Bur-
gun. tit. de successione. §. 1. glof. 1. col. 2. & Did. Segurā,
eo tacito. in d. l. quemadmod. nu. 10. ff. de acq. pos-
si. q. si statutum simpliciter dicit, q. possessio intelliga-
tur trās lata in hæredē, possit tolerari, & valeat, quādo
quidem per verba hæc non excludatur, quin videatur
transferri possessio per actum fictum, id est, per fictā
traditionem, vel apprehensionem vbi autem statutum
expressum disponderet, quod transferatur, vel acquiratur
possessio nullo actu vero, vel ficto interueniente,
nō valeat statutū, eo quod acquisitio possessionis sit
de iure gentiū, quo statutū est, vt acquisitio posses-
sionis fiat per actū naturalem, vt in iuribus supra ead.
citatis. nu. 1. Quare inquirunt, cōtra ius gentium prin-
cipem disponere non posse, vt plenē tradunt Bart. &
docto. in l. 1. ff. de constitu. princip. minus ergo id po-
terit statutū, vel consuetudo, quæ est irrationabilis si
quidquam disponit contra substantiam actus. c. 2. d.
consuetud. lib. 6. Cui obiectioni respōdet Tiraq. in d.
præfatio. tractatus le morte, declara. 6. num. vltim. per
hanc distinctionem, non tam legem rebus imponere
quā verbis, atque ideo eam nuncupatim improbare
ait Claudium Aquensem, in l. 1. num. 29. & sequen. ff.
de acqui. posse. nam licet possessio sit ius gentium,
non tamen est inconueniens, quod modus acquiren-
dæ, & retinēdæ possessionis sit de iure ciuili, quod ip-
se probat ex eo quod de iure gentium etiā est, vt do-
minia quærantur per traditionem, & apprehensionē
rei, & non aliās, vt notatur in d. l. 1. ff. de acqui. posse.
& tamē multi sunt casus, quibus iure ciuili dominiū
quæritur ipso iure absque possessione, vel traditione
seu apprehensione, vt in l. vlt. C. de sacro. eccl. &
alijs cōgestis à glof. & doctoribus in l. traditionibus.
C. de pact. * dom. D. Couarruias lib. 3. resolutio
capit. 5. numero. 6. vers. & præterea, refutans Aretini
opinationem, & distinctionem inter actus apprehen-
sionis fictos, seu interpretatiuos, vt constituti, & retē-
tionis vusufructus, & traditionis clauium, & instru-
menti, & similes, & inter acquisitionem possessionis
nullo actu interueniente vero, vel ficto alicuerat esse
com-

commentitiam, & futilem distinctionem. Nam si iure naturali actus occupationis, & corporeus apprehensionis rei necessarius est, nec huic legi humana constitutio derogare valet, leges omnes possessionem ex his actibus fictis transferentes, nullæ etiam erunt, & inualide: cuncti ipsi actus à legibus probati non pertinent, ad corporealem rei apprehensionem, & occupationem: nec per vllum ex his actibus sit satisfactum legi naturali. Quare inquit Covarru. eadem ratione qua sustinentur leges transferentes possessionem ex actibus fictis, sustineri debet, quæ nullo actu vero, vel ficto precedente possessionem ex aliqua causa transferri præcipiunt. Sed nullam aliam rationem reddit, quare hoc fieri possit. † Aliter etiam respondet Antoni. Gom. in l. 45. Tauri. numer. 111. versic. sed salua tantorum virorum pace, dicens, quod illa vera naturalis apprehensio, & rei insistentia erat de iure naturali, atque eo iure illa dicebatur possessio, iure autem civili positio, possessio est quoddam ius intellectuale, in corporeum acquisitum in re, ex quo plures resultant iuris effectus: quo fit, vt legi civili sit eat absque vilo corporeo vero actu, vel ficto possessionem trāsferre. Sed quare hoc facere possit, & quomodo non aperit nobis Gomezius nec alius ex superioribus citatis. Quare aliter responderet dicens, quod licet modus quærendæ possessionis sit inuentus de iure naturali vel gentium, nulli tamen dubium est, quin lex positiua, & civilis possit super eo disponere modificādo, distinguendo, addendo, vel detrahendo, ex doctrina Innocen. in capit. quæ in ecclesiarum, in fine de constitut. quem ibi sequuntur Panor. & ceteri interpretes, & in capit. vltim. de consuetu. bar. in l. omnes populi. numer. 22. & ibi latē Moderni ff. de iusti. & iure quare nimirum si lex civilis simpliciter, & absolute possit ipso iure transferre possessionem absque vilo actu corporeo vero, vel ficto, verum hæc responsio eodem morbo laborat, quo & alia. Qua propter ipse idem Gomez. ibidem versic. vel aliter, & tertio, aliter satisfacere conatur huic objectioni Aretini, dicens ius naturale esse immutabile quando necessitatem inducit, vel obligationem ex instinctu nature, vel ex gentium determinatione, vt educatio sui ipsius, vel filiorum, & patrum observatio, alterum non ledere, & similia, vt in d. §. sed naturalia, in liti. de iure natu. & in §. ius autem civile, versic. 10 quod vero naturalis, eod. tit. quādo autem necessitate aut obligationem non inducunt, sed sunt mere voluntaria, vt apprehendere, vel possidere rem aliquam, non est immutabile, sed lege civili tolli potest, quare hac in specie lex nostra disponere potuit, quod absque vilo actu vero, vel ficto possessio transferatur in successorem maioratus. Nec fingit actum aliquē apprehensionis præcessisse, quod præferunt verba legis nostræ. sinotro acto de apprehension, supplet Anto. Gom. vero, vel ficto. Sed hoc non credo indistincte esse verum, nisi intelligas nullum actum verum interuenisse, nec fictum, vt constituti, vel retentionis vsus fructus, vel similes: nam vt lex ista procedat necessario requiritur, vt aliquid facti interuenisse fingatur. † Quo circa aliter, iudicio meo, poterit satisfieri his quæ pro opinione Aretini adducuntur, ne a ceteris quidem non possumus duplicem esse possessionem, alterā

ciuilem, alteram verò naturalem, vt comuni cōsensu resoluunt fere omnes in l. 1. ff. de acq. poss. cū concordantijs per Ferdi. Vaz. traditis in lib. de successio. creatione. §. 21. nu. 108. & nos habemus legem regni nostri hoc explicantē, in l. 2. tit. 10. de acq. poss. par. 3. & in lege nostra. Negare etiā non possumus, possessionē naturālē actum requirere corporeū ad eius acquisitionem, vt constat ex legibus superioris citatis, sed si consideramus effectus possessionis tū ciuilib, tū etiā naturalis, omnes sunt à iure ciuili inuenti, vt fructuam acquisitionis, præscriptionis, & præterea interdicta omnia quæ possessoribus cōpetunt: & effectus sunt iuris ciuilib. Ex quo fit, possessionem iuris esse postquā est quæsitā, eique ius possessionis in corporeō indiuisibile, & non factum, vt in l. 1. peregre. post principium, ibi ius possessionis. ff. de acq. poss. antea verò quā possessione apprehendatur dicitur facti, quia actus verus, vel fictus per quem possessio apprehenditur, non est possessio, sed merū factū, vt in l. 1. §. adipiscimur, ibi eā rē facti nō iuris esse. ff. de acq. poss. & in §. si vir vxori, eiusdē legis, ibi quoniam res facti. in bonæ fidei. §. in contrariū, ibi illud ad factū pertinere. ff. de acq. rer. domi. cū alijs ab Anton. Gom. congesti, in d. l. 45. Tauri. num. 17. in fi. & num. sequen. ibique refert, doctores, qui in l. 1. ff. de acq. poss. hanc sequuntur opinionē, & non solum actus corporeus exigitur ad quærendā possessionē, sed & animus quoque, vt in l. 3. in prim. & in l. quemadmodum. ff. de acq. poss. & l. 6. tit. 30. de acq. poss. part. 3. cum alijs per eundem Gomezium traditis, in d. l. 45. Tauri. nu. 32. † His suppositis ius ciuile disponere potest de effectibus, ab eo possessioni accommodatis ad libitū, quia possessio iuris est, & eius quoque effectus, potest itaque effectus possessioni naturali accommodatos, possessioni ipso iure absque actu apprehensionis quæ sita tribuere eamque naturalem appellare, quia effectus naturali attributos ei tribuit, tūquam de re propria disponens. Sed quia sine facto nō potest quæri possessio naturalis, fingit factū, hoc est, traditionem, vel apprehensionem præcessisse, vt quoad effectus eiusdem iuris ciuilib, possessio naturalis appellari possit, fingit similiter animum interuenisse, qui in facto cōstitit, vt in l. 1. bonæ fidei. §. in contrariū. ff. de acq. rer. domi. sed hic animus poslea venit declarādus, vt infra subiiciā. nu. 25. † Sic & in specie de qua agimus, lex nostra inducit possessionē ciuilissimā, quæ successorī maioratus quæritur ipso iure mortuo possessore, absque vlla apprehensione. quæ iuris est, fingit, & alia quæ libet possetio, quia eius effectus à iure sunt induciti, atque ideo non ficta sed vera possessio est, vt in c. contingit de dolo, & cōtumacia, & ibi docto. notant, & in l. certe. §. 1. ff. de precar. prout ex cōmuni sententia resoluit Tiraq. in d. tracta. le morte. §. par. declara. 1. & melius in libro de constituto. d. 1. par. ampli. 1. & Anto. Gom. in l. 45. Tauri. nu. 11. versic. & in tantum est verum. Fer. Vaz. Mencha. de successio. num. creatione. §. 21. nu. 110. & nos quoque supra hoc eodē lib. §. tit. 1. de matrimonio, in gloss. 1. rubricā. nu. 119. Vereque, & non per fictionem introducitur: quoniam in his quæ iuris sunt, lex non indiget fictione, cum verē ea possit introducere, cessaret enim æquitas, quæ potissimum in fictione exigitur. l. denique. l. nec vtile.

Libro.5.Titulo.7.

vtile. l. sciendū. ff. ex qui cau. maio. & latē probauī in d. glo. rubr. n. 117. Alterū vero, quod ad factū pertinent, nēpe actus corporeus apprehensionis æquitatē, & ratione suadēte fictē à lege inducitur, fingit itaque lex mortuū maioratus possessore, illico apprehensam fuisse rerū possessionē per eius successorē, & rerū traditionē interuenisse, eiq; quarūtur effectus omnes ex possessione vera resultātes, hoc est, interdīcta possessoria, etiā si alter post mortē possessoris bona maioratus occupauerit, atq; etiā si alijs possidēs maioratū in vitā possessionē tradiderit, quoniam iniuste tradidit, nec successorī potuit inferre præiudiciū: neq; vltra tempus vite possessoris, potuit effectū habere traditio possessionis ab eo facta, quare æquissimū fuit hoc factū fingere, qd mortuū possessorē sibi tradita fuerit possessio per iudicem, vel per ipsum mat. successorē apprehensa, & hoc præfereunt verba legis nostre, sin otro acto de aprehension de possession, quasi dicat absque alio actu apprehensionis, præter eum qui à lege fingitur interuenisse, hæc enim dictio, alius, supponit aliū similem actum apprehensionis præcessisse: est enim repetitiua similium, implicatq; casus non maiores ¹³ expressis, sed vel minores, vel æquales, vt in l. quidam delegatus. ff. de rub. & ibi notat Soci. nu. 2. & 8. gloss. in l. non solum. §. quaritur. ff. de procura. ¶ Conuēst. tur hæc sententia, quia lex fingit traditum pro nō tradito, vt in l. si me in vacuum. ff. de acq. poss. ex qua id expendit Bar. in l. 1. §. si vir vxori, post prin. eod. tit. & Pāuli. Deci. cōf. 467. in fi. si ergo lex facit vt vere traditum pro non tradito habeatur, multo magis facere potest, vt quod vere traditum non est, pro tradito habeatur, potest itaque lex fingere factum non esse quod factum est, sed id non per veritatem. vt in l. 1. in bello. §. facta. ff. de capri. & possim. reuer. quod pluribus similibus, & rationibus probat Tiraq. in lib. de cōst. par. 3. lin. 7. nu. 2. in fi. 3. & 4. & deinceps. Potest autē lex, vel legislator facere, vt pro non facto habeatur quantum ad iuris effectū, vel ipsius rei validitatem, vt in l. 1. ubemus nulli. §. 1. in fi. ibi, ea quæ contra legem facta sunt, pro infectis habenda sunt. C. de sacros. eccles. & in l. non dabitur. ibi, nō solum inutilia, sed etiam pro infectis habeantur, & ibi notant Bar. & docto. C. de legi. & in auth. de non alie. reb. eccle. §. 1. vers. si vero minus, ibi, & pro nō facto ponit, vbi gloss. supplet, quantum est de iure, sed factum ipsum infectū fieri nō potest, cum concordant. per Tiraq. traditis. d. 7. limi. nu. 44. & sequentibus. Sicuti & ex contrario potest lex facere, vt non factum pro facto habeatur. l. si qua mulier. C. ad Velleya. cap. is qui fidem. de spōsal. quamuis non possit facere verē vt non factum sit factum, vt in plurimis iuris speciebus probat idē Tiraq. in d. libro de constituto. 3. part. limi. 7. numer. 46. & sequentibus. Paul. Paris. cōf. 93. num. 18. lib. 4. ¶ Quibus non oberit tex. in l. denique, & l. sequen. ff. ex qui. caus. maio. ibi possessio plurimum facti habet, causa verō facti non continetur postliminio: ecce ibi dicit tex. fingi non posse traditam fuisse possessionē, quæ verē tradita non fuit, quia respōdeo ibi iurifictōsitum agere de fitione translatiua, quæ duo exigit extrema habilia, extremum scilicet, à quo fictio incipit, & alterum extremum ad quod ipsa fictio proten-

ditur, ibi etenim deficiebat habilitas extremi à quo, quia non possidebat eo tempore, quo ab hostibus reuersus fuit, vt ab eo tempore ad tempus quo captus est fingeretur possedisse, vt vsucapio procederet, non enim erat extremum a quo habile in essentia, cum eo tempore non possidebat, atque ideo vsucapere nō poterat ob defectum possessionis, cap. sine possessione. de regu. iur. in. 6. quare dicit ibi text. causa verō facti non continetur postliminio, ita hæc explicat Bar. in l. 1. si is qui pro emptore, numero 3. 4. & 6. ff. de vsucapio. Nos autem loquimur in fitione inductiua, quæ fingit super his, quæ sunt facti, nempe natū esse seu pro nato haberi, qui natus non est. l. qui in vtero. ff. de statu homi. Fingit etiā viuere qui mortuus est ascendisse capitulum, qui non ascendit, vt tradit Bart. in d. l. si is qui pro emptore. num. 27. Eodem modo dicere possumus legem nostram fingere traditam fuisse possessionem rerū maioratus vero, & legitimo successorī statim mortuo possessore, quoad effectum enim iuris lex fingere potest contra veritatem facti, vt in l. denique ff. ex qui. caus. maio. Affli. de cōf. 299. num. 6. & Tiraq. vbi supra. ¶ Confirmatur hæc sententia, quia in his quæ mixturam habent iuris, & facti, quia ad eorum productionem factum simul requiritur & ius, quod iuris est, introducit lex sine fitione, quod autem pertinet ad factum, non potest absque fitionem induci, atq; ideo lex fingit factum illud præcessisse, vt actus iuris, quem inducere vult, habeat effectum ei ab eodem iure cōcessum, hæc est doctrina celebris, & communiter recepta Bart. in l. 1. si is qui pro emptore, num. 42. & numer. 29. & 32. ff. de vsucapio. exempli loco, aliquem esse filium legitimum, vel non est meri iuris, mixtum tamen habet aliquid facti, præcedere siquidem debet verum matrimonium, vt filij legitimi efficiantur. cap. quod nobis. cap. causam que. 2. capit. lator qui filij sunt legitimi. cap. tuam. de ordi. cogni. §. 1. in fi. de patr. potest. l. 1. tit. 13. de filijs legitim. part. 4. Vbi autem præcessit matrimonium inualidum ratione, alicuius impedimenti lex fingit, propter bonam fidem alterius ex coniugibus, validum fuisse, nullumque interuenisse impedimentum, quod est facti, hæc sublatio impedimenti inducitur per fitionem, quod verō filij sint verē legitimi, verē introducit non per fitionem, vt in capit. ex tenore, & cap. peruenit qui filij sint legitimi. l. 3. titulo. 3. part. 4. l. 1. titulo. 13. ead. part. vt latissimē probauī supra eodem libro, titulo. 1. de matrimonio in glossa. 1. rubricæ, numero. 120. & 116. & sequentibus. ¶ Præterea regula generalis est, quod ea quæ naturalia sunt, & in facto consistunt, licet effectum habeant ciuilem, lex non possit ita mutare, vt mutata vera efficiat, potest tamen super eis disponere per fitionem, in his vero quæ iuris ciuili sunt, licet habeant mixtum factum potest lex disponere verē, & nō per fitionē, licet quod attinet ad factum, per fitionem facere possit, fingendo quod factum est infectum fuisse, & quod nō est factum fuisse factum, non aliās quod probatur in. l. 2. ff. de vsufruct. earum rerum quæ vsu coniu. & in §. constituitur, in fi. de vsufruct. verba legis. 2. hæc sunt: hoc senatusconsulto non id effectum est, vt pecuniæ vsufructus proprii effect. Neque enim naturalis ratio

autho-

authoritate senatus cōmutari potuit, sed remedio introducto coepit, quasi vsum fructus haberi. Et vt eius legis sensum recte percipiamus, præmittendū est, vsum fructum ius esse, quia à iure ciuili inuentus, vt in l. 1. ff. de vusu. & in l. 1. in fi. ff. de rer. diuisione. & §. 1. in situ. de reb. corpo. & incorpo. Bart. in l. si is qui pro emptore. nu. 31. ff. de vfu cap. Præmitte etiā qd vsum fructus est ius alienis vtendi, fruendi rebus salua rerum substantia, estque ius in corpore, quo sublato, & ipsum tolli necesse est, vt in prin. insti. de vfu. ¶ Constat etiam vsum fructū, non posse constitui in pecunia nec in alijs rebus, quæ vsum fructum non possunt, quandoquidem pecuniæ naturaliter fructus non sit, nec aliarum rerum salua esse possit substantia, cum tempore minuantur, vel consumantur. Præterea pecunia, & ceteræ res quæ vsum fructum consumuntur, propriè sunt ipsius vsum fructuarij, quod alienū est ab vsum fructu, quippe qui in rebus consistat alienis, vt constat ex prin. & §. constituitur, propè finem. insti. de vsum fructu. Sed nihilominus, vtilitatis causa, Senatusconsultum censuit posse etiam earum rerum vsum fructum legari, vt tamen eo nomine heredi vtiliter caueatur, itaque si pecuniæ vsum fructus legatus sit, ita datur legatario pecunia, vt eius fiat, & legatarius satisfat heredi de rāta pecuniæ quantitate ei restituenda, si morietur, aut capite minutus fuerit, quanta ei legata fuit. Ceteræ quoque res quæ vsum fructum consumuntur, ita legatario tradentur, vt eius fiant, sed ab eo cautio desideranda est, vt quādoquē is mortuus aut capite minutus sit, eiusdem qualitatis res aut æstimationis heredi reddat, vel æstimationis rebus certæ pecuniæ nomine caueatur, quod & commodius est, vt in d. §. constituitur, & in l. si tibi. ff. de vfu ear. rer.

16 quæ vsum fructu. ¶ His suppositis, duplici ex causa vsum fructus à iure ipso hac in specie per fictionem introducit, vel quia lex ciuilis non potuit rationem naturalem verè mutare, nō enim potuit efficere, vt fructus pecuniæ esset, fecit ergo per fictionem, vel vt inquit Bar. in d. l. si is qui pro emptore. nu. 30. & 31. vocauit iuriconsultus vsum pecuniæ quasi vsum fructū, ne pugnaret regulis ab ipso iure traditis vsum fructui. Repugnat enim iuri vsum fructus, quippe cum essen non possit salua pecuniæ substantia, vel rei quæ vsum fructum consumitur, repugnat etiā, quia pecunia effecta est propria ipsius vsum fructuarij, quomodo ergo vsum fructū quis rei suæ habere potest? & res sua subimet seruire? Quofactū est, vt nō verè vsum fructus pecuniæ, vel rei quæ vsum fructum consumitur appellari possit, sed ad instar vsum fructus, quasi vsum fructus appelletur, vt ab ordinario vsum fructu distinguatur, & cognosci possit. Non diffiteor hoc nomē vere induci posse ab ipso iure ciuili, vel ab alio nomine, nēpe vsum fructus appellari, sed id facere noluit, sed per cautionē quasi vsum fructū constituit. Nec differt hac in specie, vsum nē an vsum fructus pecuniæ legetur, quoniā in vtroq; casu idē iuris est, vt ex Iuliano & Pōponio Vlpianus probat in l. hoc senatusconsultū. §. vlti. in fi. ff. de vsum fructu ear. rer. quæ vsum fructu. Ex quo inferitur nullam esse vim in nomine. Constat etiam non esse verè vsum nec vsum fructum. & hoc voluit sentire Cicero libro Topicorum, quem ad Trebatium iuriconsultum scripsit, non debet, inquit, mulier cui vir bonorum suorum vsum fructum legauit cellis vi-

narijs, & olearijs plenis relictis, putare id ad se pertinere, vsum enim, non abusus legatus est. quasi dicat non putet mulier vina, & olea pleno iure ad se pertinere, sed tantum vsum, ita vt eis cōsumptis, & vsum fructu finito, eandem vini & olei mensuram, vel eorum æstimationem reddere teneatur, iuxta iuriconsulti Gaij sententiam in l. si tibi vini. ff. de vsum fructu ear. rer.

17 quæ vsum fructu. ¶ Ex quo constat Alciatum non rectè perpendisse Ciceronis sententiam, lib. Parerg. 7. c. 2. dum ait, eam Ciceronis sententiam potuisse tēpēstate sua obseruari, sequuto autem senatusconsulto, quo permissum fuit, vt earum quoque rerū quæ vsum fructum consumuntur legari vsum fructus possit cautione ab vsum fructuario præstita, eam opinionem fuisse correctam, nam vt diximus Cicero idem sensit, quod & senatusconsulto statutum fuit. ¶ Constat etiam patrem fami. cui a lege vsum fructus bonorum aduentitiorum competit, vt in l. cū oportet, in prin. C. de bon. quæ liber. & in l. §. tituli. 17. partit. 4. & l. 24. in prin. tituli. 13. partit. 3. eiusque hæredes finito vsum fructu reddere teneri tantam pecuniæ quantitatem, quanta ei data fuit ex bonis aduentitijs filij, vt eis vteretur, & frueretur, patri siquidem familias, competit vsum fructus pecuniæ, & rerum quæ vsum fructum consumuntur, sicut & ceterorum bonorum, vt in l. 1. & ibi notat Bald. & Salice. C. de vsum fructu. & in l. 1. ibi res, & bona. C. de bon. mater. ibique expendit Ari. Pinel. 2. par. num. 40. atque ideo talis pecunia, & res apud patrem esse debent, secū dum Decl. in l. cum oportet. C. de bon. quæ libe. Corneus tamē conf. 105. colum. vltim. ad fin. lib. 3. & Pau. Paris. conf. 25. num. 79. lib. 2. asseuerant patrem fam. eiusque hæredes rationem reddere non teneri pecuniæ aduentitiæ, nec eam vnquam filio reddere nisi in rem patris versa inueniatur, sed miserè decipiuntur, vt attestatur Ari. Pinel. in d. l. 12. part. num. 41. nam si intellexerunt pecuniam, quæ colligeretur ex augmento, vel fructibus, vel quolibet lucro resultant ex aduentitijs, plusquā notissimum est, quidquid accesserit ex pecunijs vel rebus filij, ad patrem iure vsum fructus omnino pertinere, sit enim pater dominus fructuum, & accesionum, & consequenter etiam si in rem patris versum fuerit, nunquam erit filio restituendū, contra sententiam Cornei, & Paritij. Sin autem intellexerant prout ex eorum scriptis constat intellexisse, pecuniā quæ filij erat nō esse filio restituendam finito vsum fructu, deterius errauerunt, ea siquidē in effectū reddenda est filio, quo in tempore cetera bona sunt filio restituenda: eo quod patri non plenū dominium bonorum aduentitiorum, sed vsum fructus dumtaxat defertur a lege. Atque ideo in pecuniæ vsum fructu cautio restitutionis consideratur, non eiusdē pecuniæ in specie, sed eiusdem quantitatis, vt in d. l. 2. ff. de vsum fructu earum rer. quæ vsum fructu. & in §. constituitur. insti. de vsum fructu. Non tamen cauebit pater de pecunia restituenda, vt ibi dixit Pinell. contra Carol. Ruyn. dict. confil. numer. 1. ¶ Sit itaque resolutio, secundum eundem Pinell. quod pecuniæ vsum, vel vsum fructus, quod idem est, vt dixi supra. num. 16. ad medium, ita patri deferatur, vt quodcunque augmentum ex ea pecunia sequutum fuerit, proprium ipsius patris efficiatur, cum tamen eiusque hæredes à reddenda

-A a

eadem

eadem quantitate, finito usufructu, non excusantur. Nec refert pecuniā versam, vel non versam esse in re patris, modò ei tradita fuerit cū alijs rebus aduētitijs filij, vt expenditur ex. l. vlti. §. ipsi autem. ad fin. C. de bon. quæ libe. ibi, vt pretium earū, vel in res hære dī tarias procedat, vel filio seruetur. Ecce ibi filio seruat pecunia aduētitiā, ergo ei restitui debet, licet id inuoluat Carol. Ruy. conf. 142. n. 1. lib. 1. * Quibus obiter dictis operæpretium est ad intellectum. d. l. 2. ff. de usufr. ear. tot. quæ vfu cōs. reddere, resoluo igitur, legē illā inducere per fictionē, quæ vera nō sunt secundum naturā, nempe, quod sint fructus ex pecunia, & quod sit falsa pecuniæ substantia per cautionem de ea quantitate reddēda finito usufructu, & quod sit dare vsum fructum in re proptia usufructuarij, omnia hæc contra naturam pecuniæ, & usufructus sunt: quare nimirum si iuriscōsultus ibi pecuniā non verum vsum fructum, sed quasi vsum fructum appellat cū pecuniā naturaliter fructus non producat, ius autē ipsius usufructus non dixit tex. ill., non esse verum, verū enim est ius istud, nec potuit fictum esse: quandoquidem illud lex facere, & inducere verē poterat: quare æquū non erat fictum ius facere, fictioni quippe locus non est vbi cessat æquitas. l. denique. l. nec vtile, & l. sciendum. ff. ex quib. caus. maio. ius ergo usufructus pecuniæ verum est, & nō fictum, quo fit, vt in eo locū habeant omnia quæ in usufructu rerum immobilium, fingitur enim id quod naturale est usufructus. * Sic & in possessione, quæ plurimum facti habet (vt in. d. l. deniq; in si. ff. ex qui. cau. maio. Bar. in. d. l. si is qui pro emptore, nu. 6. ff. de vscap. factum est) occupatio, & traditio, seu apprehensio rei, quod factum si vere non interuenit, fingitur interuenisse, vt supra diximus nu. 11. Cuius intentionis alia exempla tradi possunt, veluti si quis rei quam vendidit, vel donauit vsum fructum retineat, eam continuo tradidisse creditur, etiam si stipulatio nec quid aliud interuenierit, usufructus enim retentio pro traditione est, vt in. l. quisquis. C. de dona. l. 6. tit. 30. de acqui. poss. part. 3. vbi Greg. Lupi. & Anto. Gomez in. l. 45. Taur. nu. 63. & sequentib. & l. 24. C. de acqui. poss. §. si quis in possessionem, prout perperam asseruit Bart. & quidam alij in. l. si is qui pro emptore. nu. 32. ff. de vscapio. ad fin. possessio siquidem, quia iuris est, vera est, & non ficta licet actus acquirendi sit fictus, vt in. d. l. certe. §. 1. ff. de preca. & supra hac eadem gloss. nu. 10. & sequent. † Aliud exemplum constituit in stipulatione, quæ iuris est. l. si vnus. §. pactus. ff. de pact. ibi, quia in stipulationibus ius cōtinetur, & ff. de cōstitut. in sti. de actio ni. habet tamen non nihil facti, nempe interrogacionem, & responsonem, vt in. l. obligamur. §. verbis. ff. de actio. & obliga. l. in principi. ff. de verb. obliga. & quandoque hoc factum non interuenit verē, sed a lege fingitur interuenisse id, quod naturale, & substantiale erat stipulationis, secundum interrogacionem, & responsonem, vt in constitutione doris, vt in. l. vnica in principi. & §. & vt plenius, in fin. C. de rei vxor. actio. ibi, & natura quidem ex stipulatu actionis hæc intelligatur. Ecce non stipulatio, nec actio ex stipulatu fingitur, quia iuris est, sed factum, & naturale ipsius actionis, quod clarius constat ex. dict. l. vnica. §.

sed & si non ignoramus. C. de rei vxor. actionib. & omnis quidem euentus, quos dos ex stipulatu habet, maneat pro sua natura exercens. Ecce ibi ex stipulatu actio habet omnes effectus stipulationes, id quod liquidus constat ex alijs paragraphis eiusdem legis, vbi ob dotis fauore aliqua eidem actioni conceduntur specialia, nempe, vt sit bona fidei, vt. d. §. sed et si alia exempla tradit Bartol. in. d. l. si is qui pro emptore. numer. 29. & 32. ex quibus vides possessionem ciuilem, & naturalem rerum maioratus mortuo possessore transferri in successorem ipso iure, sine aliqua apprehensione vera, vel interpretatiua: ad quam possessionem inducendam lex nostra fingit possessionem statim mortuo possessore a iudice traditam fuisse possessio tamen ipsa vera est, non ficta. * Et si dixeris, quare in alijs casibus lex exigit factum aliter quod, vt possessio queratur, dixerim illud exigi ad declarandum animum acquirētis possessionem, vel interdum eius, qui eam tradere vult, sine quo possessio acquiri non potest, vt dixi. At in specie nostra possessio bonorum maioratus vacauit per mortem possessoris, quæ in continenti fingitur apprehensa per successorem, quia autem absque eius animo, & voluntate ei queri non potest, erit necessaria animi declaratio ipsius successoris, vel eius administratoris, si incapax est, vt effectibus possessionis vt possit, vel occupando propria autoritate bona, vel si ab alio fuerint occupata, proponendo coram iudice interdictum recuperandæ possessionis, quam legis beneficio consequutus fuerat a morte possessoris, vel retinendæ, iuxta ea quæ in glossa. sequen. dicemus: Pendent enim effectus possessionis ab ipsa morte possessoris acquisita, donec successor animum, & voluntatem suam declarauerit, potest siquidem maioratus bona respuere, & nolle acquirere, quod raro eueniet quia in specie in sequentem in gradu continuabitur possessio, & hunc esse autum verum huius legis intellectum a nemine ita explicatum. Quod si fuerit infans, vel furiosus successor maioratus, explicabitur animus per tutorem, vel curatorem. * Ex quo non abs re hic queri potest, an in furiosum, mentecaptum, vel infantem maioratus successorem transeat ipso iure virtute huius legis possessio bonorum maioratus, mortuo possessore? Et videtur non transferri quoniam in querenda possessione, vt non semel diximus, animus & voluntas querendi exigitur. l. 3. in prin. & l. quem admodum. ff. de acquir. poss. cuius voluntatis furiosi, & infantes incapaces sunt, vt in. l. diuus. ff. de offi. p. f. d. & l. furiosum. C. qui testamen. face. pos. l. pupillus si fari. ff. de acquir. h. æredi. l. furiosus. ff. de regul. iur. cuius verba sunt, furiosus, vel eius cui bonis interdictum, nulla voluntas est. l. 1. C. de fals. mone. §. pupillus, instituta, de inutili stipulatio. Quare per se ipsos nō possunt acquirere possessionem. l. 1. §. adipsi. cumur, vers. sed furiosus, & pupillus. ff. de acquir. possessione, & in. l. quamuis. §. infans eodem tit. quia propter videtur per hanc legem nō posse in furiosum, vel infantem transferri possessionem ipso iure. Non enim potuit lex supplere defectum naturalem, vt in. l. vlt. C. de testam. mili. l. 1. §. ceterum. ff. de acq. poss. Bar. in. l. si queramus. n. 6. ff. de testam. Pau. Cast. in. l. quidam

quidam consulebant, post principiū. ff. de rei iudi. Pa-
nor. in. c. cū vicissimū. nu. 2. de offic. delega. Anto. Go-
mez alia congerens in. l. 45. Taur. nu. 12. vbi hāc dis-
cutiens quāstionem, ipse tenet cōtrarium, imo q̄ pos-
sessio ciuillissima infanti, & furioso quærat, argu-
tex. in. l. Antistius. §. fin. ff. de acqui. heredita. bi heredi-
tas nō adita quæritur ipso iure infanti, & furioso, li-
cēt aditio animū requirit. l. pro herede, & l. gerit. ff.
de acqui. heredita. l. si auiā. C. de iure delib. idq̄ pro-
bat arg. l. si infanti. C. de iure delib. & c. grādi. de sup-
plen. negli. prela. lib. 6. l. 1. & l. 2. de tuto. & curato. il-
lust. vel clarissima. personarū. c. 1. §. 1. vers. personam,
per quos fiat inuesti. vt latius videre poteris per ip-
sum Anto. Gomez. idē voluit Greg. Lupi in. l. 7. tit. 4.
de donatio. par. 3. glo. 1. in fine, & Tiraq. nō alia ratio-
ne, nisi quia sic praestitatur in Frācia, in tracta. de mor-
te falsit. lebis, declaratio. 16. 2. partis. nu. 4. & quia quæ-
ritur absenti, vt in declaratio. 17. latius probat, & Mo.
lib. 3. de Hispa. primog. c. 12. nu. 24. † Quibuslibenter
accedo, quia ad querendā huiusmodi possessionē, nul-
lus actus exigitur, quia a lege fingitur apprehensam
fuisse possessionē, vt superius probauimus, & quia per
ingressum fundi acquiratur possessio totius fundi, licet
totas glebas fundi non circūambulet, vt in. l. 3. in prin.
ff. de ac. pos. ecce partis quæ apprehensam est, quæritur
possessio ciuilis, & naturalis sine vllō actu corporeo ve-
ro, vel interpretatiuo, sed quia ab ipsa lege fingitur
possessio in qualibet parte, & gleba fundi apprehensa,
nec apprehensio partis prodesse poterat ad acquisitio-
nem possessionis naturalis aliarum partiū, quæ apprehen-
sæ non fuerant corporaliter, nisi mediāte fictione.
Et hūc credo esse verum intellectum illius legis, licet
nemo ex scribentibus ad hoc aduertit, cū ergo in. d.
l. 3. & in specie legis nostræ fingatur traditā fuisse pos-
sessionem successorī maioratus, nimirum si furioso, &
infanti quærat, sicut & absenti quæritur absq̄ eius
voluntate, nisi præsumpta: postea tamen voluntas ista
declarabitur per tutorē, vel curatorem furiosi, & in-
fantis, quibus eorū bonorū administratio a lege fuit
commissa: eorumq̄ animus, & voluntas, quorū curam
gerant, eadem esse cēsetur, quæ & tutoris, vel curato-
ris fuerit. l. si infanti, versic. parente. C. de iure deliber.
iuncta. l. potuit, eod. tit.

GLOS. II.

- 1 *Possessio ciuillissima, quæ sine vllō actu vero, vel in-
terpretatiuo in aliquē ministerio legis transfertur,
quibus nominibus nuncupetur.*
Maioratus in successorem transit possessio ciuilis, &
naturalis absque vlla apprehensione, ibi.
Possessio ciuillissima non inducit nouam formā pos-
sessionis, ibi.
- 2 *Interdicta possessoria competunt ijs qui iure ciuili vo-
cantur.*
- 3 *Maioratus successor, an competat interdictum adi-
piscende?*
- 4 *Remedium, vel beneficium alicui cōpetens iure spe-
ciali, non impedit remedium ordinarium iuris com-
munis, si plenius prouideat, quā speciale.*
- Dominium ipso iure translaturum parit reuēdicatio-
nem, sed non impedit actionem personalem. ibid.*
*Actio personalis, & reuēdicatio competunt domi-
no iure speciali eff. cto. ibi.*
- 5 *Venditor qui se constituit nomine emptoris possidere,
an possit actione ex vendito conueniri?*
- 6 *Maioratus successor, an competat interdictum quo-
rum bonorum? vel. l. si. C. de edict. diu. Aaria.*
- 7 *Maioratus successor, an competat interdictum re-
tinende, vti possidetis? & nu. sequen.*
*Interdictum retinende quomodo proponatur, & in
eo concludatur, ibi.*
*Interdictum retinende competit ciuilitur tantū pos-
sidenti.*
- 9 *Interdictum retinende competit ei, qui turbatur in
possessione, ita, vt fructibus potiri nequeat.*
*Interdictum retinende in consequentiam præsert
restitutionem possessionis, ibi.*
- 10 *Interdictum retinende competit contra titulo possi-
dentem, secus in adipiscende.*
- 11 *Interdicto retinende agenti, an obstat exceptio do-
minij, & quando? ibi.*
- 12 *Maioratus successor, an competat interdictum re-
cuperande? & nu. sequen.*
*Recuperande interdictum, an competat ei, cui cōpe-
tit adipiscende? ibi.*
- 13 *Possessio ciuillissima, quæ absque vllō actu vero, vel
interpretatiuo competit successorī maioratus, vel hæ-
redi (aisito ex consuetudine Frācia, est vera, & nō
ficta possessio.*
*Interdictum recuperande competit possidenti ciuili-
ter tatum, etiam si fictē possessionem quæsierit, ibi.*
- 14 *Maioratus possessor, competit interdictum recupe-
rande vnde vi.*
- 15 *Possessio ciuillissima, an quærat ex statuto, vel con-
suetudine, vel ex lege nostra, si alius eā deretauerit?
Glo. in. l. cum miles. ff. ex qui. caus. maio. explicatur.
ibidem.*
- 16 *Commēda Indorum successor, an mortuo prædeces-
sore acquirat poss. absque vlla apprehensione?*
- 17 *Feudi successor, an acquirat poss. Feudi absque appre-
hensione?*
- 18 *Feudi successor, an acquirat dominium ipso iure mor-
tuo patre absque apprehensione?*
- 19 *Lex. 7. tit. 4. de donatio. par. 5. explicatur, & nu. seq.*
- 20 *Dominium rei donatæ, an transeat ipso iure in eū, cui
venire restituenda post mortem donatarij.*
- 21 *Possessio rei donatæ, an transeat ipso iure in eum, cui
res est restituenda post mortem? (re. ibi.)*
Verba præsents aut futuri tēporis, an denotēt ipso iure

Lib. 5. Titulo. 7.

- b** *Se trasfesse la posesion civil.* Nota q in successorē maioratus mortuo possessore, trāsit illico ciuili, & naturalis possessio, quæ ex cōmuni doctorū sententia possessio ciuiliissima appellatur, secundū Bald. in l. vlt. C. de sacros. eccles. 3. colu. & alio nomine datua, & lege creata, secundū Bal. in rub. de caus. poss. & prop. 2. col. & in cap. cū venissent. de resti. spolia. 2. col. artificialis quoque vocatur ab eodem Bal. in d. rub. Ant. Gomez in l. 45. Tauri. nu. 111. vers. circa cuius tamē. Tira. plures referens cōcor. in tract. le morte, in præfatio. declar. 7. vbi. nu. 3. plurium autoritate probat, non ob id iadaci nouam possessionis formam, sed eandem esse cum ciuili, probatque. nu. 1. recte appellari ciuiliissimā quippe quæ iuris ciuili ministerio line artificio, nulloq; interueniente actū vero, vel æquipollente, sed sola legis, statuti, vel cōsuetudinis dispositione trāsfertur. Ripa optimē explicat in rub. extra. de causa poss. & pro. nu. 23. & 24. † Sed an interdicta possessoria cōpetat successorī maioratus? & videtur nō cōpetere, quia solis his competunt, qui a prætore vocātur, vt in l. 1. ff. quo. bono. verū in oppositum est text. expressus in l. 1. C. co. ibi, & ad hæreditatem, vel bonorū possessionem admissum esse probaueris, vbi glo. eas leges concordans dicit, quod dire cta interdicta competunt vocatis à iure prætorio, vtilia verō vocatis à iure ciuili cui sententiæ ceteri consentiūt, teste Ripa in l. 1. nu. 1. ff. quorum bono. & Fer. Vaz. lib. de successiōnū creat. 3. nu. 111. † Et in specie dubitari solet, an successorī maioratus competat interdictum adipiscendæ possessionis, scilicet, quorū bonorū, quod datur hæredi vniuersali pro adipiscendā possessione, vt in l. 1. ff. & C. quo. bono. vel remedium. l. vlt. C. de ed. diu. Adria. toll. quod hæredi competit ad adipiscendā possessionē rerū hæreditarium? & videtur nō competere, quia huiusmodi interdicta competunt hæredi nullā possessionem habenti pro ea adipiscendā: quare si possideat, cessant hæc remedia, vt ex legibus superius citatis cōstat. Quod procedit etiā si semel hæres possederit, & à possessione ceciderit: non enim competent ei remedia adipiscendæ, vt ibide probatur. At maioris successor eo ipso quod prædecessor mortuus est, inceptit possidere in eam, siquidem huius legis beneficio translata fuit possessio ciuili & naturalis, nō ergo competēt ei hæc remedia adipiscendæ. Sed his minime obstātibus in cōtrariū te habet veritas, & cōmunis opinio, quā in specie consuetudinis Fraciæ tenet Cyn. in l. ea lege. C. de condi. ob caus. 1. col. in medio, & ibi Bal. nu. 10. & Sali. nu. 12. idē Bal. in rub. extra. de causa poss. & prop. nu. 10. & in rub. de cōsuetu. nu. 14. Ioā. Fab. in §. sui. 2. col. insti. de hære. quali. & diff. Pau. Cast. in l. si forori. nu. 4. & ibi etiā Alex. & Ias. C. de iur. delib. idē Alex. in l. cū hæredes. nu. 3. ff. de acq. posse. idem Alex. conf. 82. nu. 5. & 6. & conf. 83. nu. 9. & 10. lib. 2. Affli. deci. Neapoli. 299. n. 19. Ias. & Dec. in l. vlt. C. de ed. diu. Adria. toll. Ripa lib. 1. responsio. c. 1. nu. 80. & multis sequent. Tira. alios plures referēs in tracta. le morte tañt le bief. 6. par. declar. 2. nu. 3. & vl. Ant. Gomez in l. 45. Tauri. nu. 118. Pau. Par. cōf. 41. n. 8. lib. 1. Cassa in cōsue. Bur. in rub. 7. §. 1. Nico. Boerl. in cōsue. Bituricensis. tit. de testamen. §. 6. glo. 1. d. D. Coua. lib. 3. ref. c. 5. n. 6. vers. est tamē circa. Moli. lib. 1. de Hisp. primog. c. 13. n. 3. & 7
- est tex. in l. sequenti, infra eo. † Mouentur ex eo, quod per hanc possessionē, licet vera sit, non tamē ita plenē cōsultetur successorī maioratus, atq; per actuale apprehensionē, si alius ea bona detentat, non enim potitur nec fruitur fructibus, atq; ideo ei cōpetit remediū adipiscendæ, beneficiū nanq; & remediū aliās competēs iure speciali nō impedit remediū iuris communis, quod plenius prouidet, quā ius speciale, glo. notabilis in l. vlti. in verbo constat, ibi. sed certē. C. si aduer. rē iudi. quā ibi sequuntur omnes, Bart. etiā in l. Emilius. nu. 3. ff. de minori. & in l. in prouinciali. §. 1. n. 4. ff. de no. ope. nun. Ias. in l. Diuus. nu. 9. ff. de re iudi. & in §. præiudiciales. nu. 34. insti. de actio. Alex. eā dicēs cōmunē, conf. 207. nu. 10. in fi. lib. 7. Cur. in l. testamentū nu. 5. C. de impu. pro qua gl. est optimus tex. in l. dāni. §. & cuius v. susfructus. ff. de dam. infe. d. An. Padilla at testatus cōmunē in auth. res quæ. n. 5. C. cōmu. delega. Sic & in cāsis, in quibus trāsfertur in aliquē ipso iure dominiū absq; traditione, si res est ab alio possessa, cōpetit contra eū non solū reiuēdicatio, sed & actio personalis, quia non est dominus nisi de iure speciali. Licet aliās actio personalis domino nō possit cōpetere, vt in §. sic itaq; insti. de actio. & in l. vlt. ff. de cōdi. ob caus. vt in specie l. 1. C. cōmu. deleg. & l. 1. C. de dona. quæ sub modo, & l. vlt. in fi. C. de sacros. eccle. & in l. in rebus. C. de iur. doti. l. in bello. §. si quis seruum. ff. de capti. l. cōmissoria. C. de pact. int. emp. & vēdi. quæ omnia explicat Ant. Gomez. in l. 45. Tauri. nu. 118. & in huius sententiæ corroboratiōe adducit text. in l. 1. C. de Carbo. edi. vbi bonorū possessio ex Carboniano, tūc cōpetit filio minori cōtra tertium possessore, vel detentatore, quādo nō est in reali possessione, sicut & cū realiter possidet, vt iudicis autoritate in ea tueatur possessio: quod pluribus confirmat similibus. † Ex quibus improbat gl. cōmuniter receptā in l. lab emptione, glo. vlt. ad mediū. ff. de pact. vbi vēditor qui se cōstituit nomine emptoris possidere, non potest amplius actione ex vēdito conueniri, vt rē tradat, sed vel reiuēdicatiōe, vel vt possidetis interdicto, quā gl. ibidē sequitur Bar. nu. 7. & Ias. eā dicēs cōmunē. nu. 12. cui sententiæ cōtradicit Gomezius, licēs ea in specie cōpetere emptori actionē exempto, vt sibi tradatur res vēdita, quia per actū fictū cōstituti, vel aliū similē fuit sibi traditio facta, & cōsequenter factus dominus non per actū verū traditionis sed fictū, quare nimirū cōpetet sibi actio personalis exēpto donec naturaliter, & perfecte res vēdita sibi tradatur, vt cōstat ex superioribus, & tenent expresse Ang. & Pau. Cast. ibidem & Cyn. in l. 1. C. quā liceat. ab emp. disced. vit. q. Pau. in l. si. §. ex vendito. ff. de actio. emp. Ant. Go. in l. 45. Tauri. nu. 118. in fi. † Verū hæc, si rectē cōsideres, sunt profecto modici momenti, quoniam bona maioratus non nobis obueniūt iure hæreditario, sed iure sanguinis, vt probauī supra eo. l. 6. glo. 3. nu. 17. & 20. nec ex testamēto proueniūt semper, sed ex contractu: quare interdictū quorū bonorū, vel remediū. d. l. vlt. C. de ed. di. Adria. toll. successorī non cōpetunt, nec huic materiæ adaptātur. Et quāuis maioratus ex testamento procedat, nunquā practici hoc vtūtur remedio, sed potius interdicto retinēdē, vel recuperandū, quia vtiliora sunt prout numeris sequētibus aperitiā. † Solet etiā in dubiū reuocari

reuocari, an successori maioratus competat interdictum retineat ad possessionis, ut possideris? Et videtur non competere, quandoquidem id solum competat contra molestantem, & inquietantem possessorem, nec ullam habet naturam recuperandam, ut in l. 1. in princ. ff. ut possideat. l. 1. C. eo. ti. & s. retinenda. insti. de interdi. declarat optimè An. Gomez in l. 45. Tau. nu. 168. & 170. & 173. tradens modum, & formam concludendi in libello huius interdicti, quod actor dicat se possessorem, & reum conuenit ipsum turbare in possessione, petatque se pronuntiarum possessorem, utque reus a molestatione desistat, & deinceps eum in sua possessione non turbet, & cōdignetur in interesse, & dānis, quae sibi obuenerunt propter molestiam, & perturbationem praeteritam, idque docet Bar. in l. 1. §. interdictum. nu. 5. ff. ut poss. Rodofre. in libellis, tit. de interdicto, ut possid. Spec. in tit. de causa poss. & prop. §. 1. n. 7. Ang. Arc. in §. quadrupli. nu. 48. insti. de actio. Plat. in §. retinenda, insti. de interdi. sed in specie nostra reus non perturbat successorem nec suae possessioni resistit, quinimo etiā si obtineat, nec dicere poterit se non molestare, nec inquietare actorem in sua possessione, sed quod ipse vult habere detractionem, quā restituere non tenetur, cum interdictum hoc restitutorium non sit. † Sed his non obstantibus verius est, & receptius, hoc interdictum retinenda successori maioratus competere, ut ex lege nostra non obscurè expeditur, cuius possessionem civilem esse translata ipso iure in dictum successorem, sed pro civili possessione datur hoc interdictum contra eum, qui naturaliter tantum possidet ut restituatur sibi naturalis, sine qua in civili molestatur, secundum gl. & doct. in l. clā possidere. §. qui ad nūdiā as. ff. de acq. poss. & in l. quemadmodum eo. tit. idem voluit Ang. in d. §. qui ad nūdiā. nu. 4. post Bar. ibi, & Alber. in fi. & Imo. fi. col. Rom. 1. colum. Cuius ad fi. Pau. Cast. nu. 7. Alex. nu. 17. & Ias. 64. glo. in l. naturaliter. §. nihil commune, in gl. vit. in fi. ff. de acq. poss. & ibi Bar. Alber. Pau. Areti. Alex. nu. 47. Ias. n. 86. Vincen. nu. 58. & Ripa. nu. 135. quae sententia communis est, teste An. Gomez in d. l. 45. Tau. n. 120. ubi attestatur hoc interdictum retinenda magis proprie, & iudicē competere maioratus successoribus, & a peritioribus aduocatis frequētius proponi, idē voluit Fab. in §. sui, insti. de herede quali. & disti. Anchar. in c. 2. col. de consue. Quid, Papae de dis. Delphinatus. §. 2. col. 2. & Guill. Bene. in rep. Raynun. in verbis mortui itaque testatoris. 2. nu. 72. de testa. Caro. Ruy. cōf. 8. in fi. lib. 1. Tir. in tract. de morte. 1. declara. 6. partis, ubi asserit neminem ex scribentibus contradicere, Cassia. in cōf. Burg. rub. 7. §. 1. nu. 7. Boer. in cōf. Bituri. tit. de testa. §. 6. glo. 1. d. D. Couar. lib. 3. refo. c. 5. n. 6. vers. itē & hic possessor, ubi asserit hanc esse communem Ios. Lupi in l. 45. Tau. nu. 27. Gre. Lupi in l. 7. in glo. magna, vers. itē & huic possessori competit interdictum ac vi fiat ei. tit. 4. de donatio. p. 3. Mol. lib. 3. de Hisp. primog. 13. n. 6. † Nec oberunt adducta ex opposito, negamus siquidem successorem non turbari per detentatorem, nimis enim eum molestari retinendo bona, & non restituendo, ei non finit bonis ab eo detentis uti fruiri. l. 1. §. hoc interdictum ff. ut possid. melior. tex. in l. vim facit. ff. de vi, & vi arma. vim facit, inquit iuricōsultus, qui non sinit possidenti, eo quod possidebat uti arbitrio suo, siue inferē-

do, siue in redigendo, siue in arādo, aut quid aedificādo, siue quid omnino faciendo, per quod liberam possessionem aduersarij non relinquit, facit doctrina Bart. in l. 1. §. huius aut interdicti, in princ. ff. ut possideat. interdictum, ut possideris, competere aduersus quēlibet inquietantē, licet non cōtendant se possidere, expli- cat optimè An. Gom. in d. l. 45. Tau. n. 170. & 120. ubi respondet ad vltimā rationē aduerso traditā, quod hoc interdictum non obtinet naturā recuperandi. Dicit enim, quod in consequentiā fiet restitutio actui hoc interdicto rerū ab alio detentatā, nunquā enim dicitur de detentator de iustitia a molestia, perturbatione, vel inquietatione, nisi actualiter restituat res omnes quas detinet ipsi possessori maioris, glo. ead. notab. hāc probans sententiam in l. male agit. C. de praes. 30. vel. 40. anno. quā ibi sequitur Cyn. Bald. Sali. & cōmuniter doctores. † Est praeterea vtilius interdictum retinenda quā adipiscenda, quia hoc non competit contra titulum possidentem, l. 1. ff. quor. bono. & ibi notat Bar. & Ripa. nu. 2. Ang. Sali. & cōmuniter doctores in l. 2. C. eo. remediū autē retinenda datur contra titulum possidentem, imo contra verū dominū, quippe qui non possit de dominio obijcere ex sententia glo. singulariter in l. si de eod. §. vlti. ff. de acq. poss. in glo. si. quā doctores ibi, & vbiq. magis cōmuniter sequuntur, quos sequitur An. Gom. in d. l. 45. Tau. nu. 122. eam pluribus fulciens rationibus, & legibus, licet alij ab ipso citati tenuerint cōtrarium, respondetq. ad l. 27. tit. 2. par. 3. in ver. E si por ventura, quod loquitur in remedio adipiscenda. † Limitat tamē hanc cōclusionem bifariam. Primò, nisi uterq. probet possessionem aequaliter, quia tūc obtinebit doctores de dominio, secundum Bart. & Moder. in d. §. nihil commune. Secundo, nisi exceptio dominij sit notoria, & manifesta, quia forte reus conueniens habet sententiam pro se, quae transiit in rem iudicatam, in lite contra actorem agitata, tūc nimirū obstat agēti retinenda exceptio dominij, secundum Cama. in d. §. nihil commune, cui ibi accessit Paul. Cast. n. 7. & Alex. nu. 34. & Ripa. nu. 9. † Sed an successori maioratus competat interdictum recuperanda vnde vi, est magna cōtrouersia, & sunt hinc inde variae opiniones, quidā enim censent hoc interdictum ei non competere, quippe quod ei dūtaxat competat qui vi possessione deiectus est. l. in princ. ff. de vi, & vi arma. §. recuperanda, insti. de interdi. cum similibus. At in specie nostra, qui corporalem non est adeptus possessio- nem, sed civilissimam iuris ministerio quaesitam retinet, non potest violenter deijci, ut manifeste patet sensui, & ne auctoritate deficiamus, id voluit gl. in l. 1. §. interdictum autē hoc. ff. de vi, & vi arma. quae duo asserit esse necessaria, ut interdictum vnde vi, competat. Primum, quod verē possideat qui deijcitur. Secundo, quod verē possessio- nem amittat, id quod etiā voluit Alber. in l. 1. §. deijci- tur. ff. de vi, & vi arma. Curt. Senior cōf. 70. n. 1. vers. sed praemisissis, ibi quibus duobus, cum igitur possessio civilissima pariat interdictum adipiscenda, nequaquam poterit producere interdictum recuperanda. Ex quo hāc sententiā tenuit Bal. in auth. defunctio. nu. 6. in fi. C. ad Tertull. Abb. in c. 2. de cōsuetu. Alex. cons. 7. n. 5. lib. 1. & cons. 81. nu. n. lib. 2. idem Alex. in l. cum haeres, nu. 3. & 10. ff. de acq. poss. Ias. in l. si sorori nu. 2. C. de iure delibe. Ripa. in l. 1. nu. 37. ff. de acq. poss. Alexan. in

in suis. nu. 9. ff. de lib. & posth. hac dicēs cōmu. Alci. in tract. præs. sum. 3. p. n. 6. vbi hac etiā attestatur cōmu. Zaf. in epit. feud. p. 6. nu. 34. & cōf. 10. nu. 22. Paul. Par. r. cōf. 1. nu. 158 & seq. lib. 1. Gratt. cōf. 70. nu. 7. & 15. lib. 2. Affli. in cōf. Sicin. circa violentiarū. 3. no. & in decis. Neap. 299. nu. 13. Cur. Iu. cōf. 108. nu. 23. Carol. Ray. cōf. 25. nu. 5. lib. 4. Firm. in trac. de epis. 1. p. prin. 56. q. ad fi. vers. & scias q. dicta li. 3. Soc. cōf. 49. ad fi. li. 3. Cor. cōf. 166. li. 1. idē sensu Gre. Lup. in. l. 7. in verb. possessio, ad mediū, tit. 4. de don. p. 5. dū se remisit ad Bal. in. d. aut. defuncto, idē voluit Seg. in rep. l. quē ad modū. nu. 8. in fi. ff. de acq. poss. Verū his minime obstatibus cōtraria opinio, cū verior est tū receptor, nā possessio ciuiliisima, quē trāsferitur in heredē absq. v. lo apprehensione ex cōsuetudine Frāciæ, & in successore maioratus, ex lege nostra statim mortuo testatore, vel maioratus possessore dicitur vera, & nō ficta possessio, licet nō quærat per modū naturalē sed ciuile, vt in l. certē. §. i. ff. de prec. & c. cōtingit de dolo, & cōtuma. Ex quibus id asserit Bar. in l. ab emptione ad fi. ff. de pact. & alij plures à Tiraq. citati in trac. de cōf. 2. p. ampl. i. cū alijs à me cōgestis in gl. præs. nu. 10. & seq. Couar. li. 3. reso. c. 5. nu. 6. vers. sic & in interdicto, & probat lex nostra, ibi. possessio ciuily natural, vt ipsemet Couar. expēdit. At cū maioratus res ab alio detinētur, satis vi deijci videtur ipse maioratū successor, cū possessionē ciuile, quā habet animo, & naturalē legis ministerio, corpore cōsequi prohibeatur, vt in l. 1. §. hoc interdictū. ff. vt posside. l. 1. §. cū qui, & l. vim facit. ff. de vi, & vi armata. Et certē negari nō pōt quin hares, vel successor predicti per huiusmodi occupationē spoliati esse dicatur possessioni, autoritate, & ministerio legis, vel cōsuetudinis quæ sita, poterunt ergo tanquā spoliati interdictū, vnde vi agere, cū id cōpetat possidētī ciuili, vt in l. 1. §. deijcitur, & §. siue aut. ff. de vi, & vi arma. Guid. Papæ decis. Delph. 356. col. 1. vers. quartus. Tiraq. de cōf. 2. p. ampl. 11. & in tract. le morte saisiit lebi. 6. p. decla. 4. nu. 6. in fi. etiā in possidētī ciuili sit trās lata fictē possessio per constitutū, vel precariū, nec dū fuerit adeptus corporalē possessionē, vt est author Bal. in rub. C. de cōtra. empt. 10. q. & Affli. decis. Neap. 299. n. 91. Tiraq. de cōf. p. 1. nu. 68. & in tract. le morte. 4. decla. 6. partis. nu. 5. † Nec obstat, q. diximus nō cōpetere interdictū recuperandæ, cui adipiscēdæ cōpetit, quoniā interdictū adipiscēdæ nō cōpetit successorī maioratus, nisi iure speciali, si ipse velit, nec ex hoc impeditur interdictū recuperandæ, vt dixerat Tiraq. d. tract. le morte. 4. decla. 6. partis. n. 6. & melius hoc explicat Ripa li. 1. resp. c. 1. n. 87. & Tiraq. in. d. tract. le morte. 1. decla. 7. patris, per totū. Vel aliter respōde, q. licet interdictū adipiscēdæ possessionis cōpetat successorī maioratus, possessor tamē verus est, vt superius diximus, beneficiū tamē hoc cōpetit iure speciali, quāvis beneficiū sit iuris cōmunis, quod nō impeditur per aliud beneficiū specialius, quo nō erat ita plenē prouisum ipsi successorī, vt supra probauimus. nu. 4. Minus ergo impedit interdictū recuperandæ, sicut nō impedit retinēdæ, & hac opinionē q. successorī maioratus cōpetat interdictum recuperandæ tenuit expressim Fab. dicēs ita praticari in regno Frāciæ in. §. sui, in fi. de hared. quali. & disse. nu. 1. Bal. sibi

parū cōstans in rub. extra de causa posse. & p. top. col. vlt. & ibi Ripa. nu. 24. Guid. Papæ. q. 552. Boer. in consue. Vitur. ti. de test. §. 6. gl. 1. Deci. cōf. 84. col. 1. & 2. Soci. in. l. rē quæ nobis. nu. 13. vers. circa quintū. ff. de acq. pos. Ripa etiā attestatus cōm. li. 1. resp. c. 1. nu. 84. & seq. Cassa. conf. 19. dubio. 12. Ant. Grassl. inter consilia Calca. cōf. 65. col. 3. vers. cōpetit etiā quintū. Aufre. in cōmenta. styli curiæ Parlamēt. tit. de prouisione, modisq. petēdi, & faciēdi ipsam, in fin. Iaf. sibi contrarius cōf. 85. col. 1. li. 3. & cōf. 146. col. 1. li. 4. Corf. in tract. de potest. & excellē. regis. q. 25. col. 1. Claud. Aquē. in. l. cū hares, in prin. col. 1. vers. itē nō video. ff. de acq. pos. Rip. in. l. 1. §. hoc interdictū, nu. 13. & 14. ff. quorū bonorū, & in rep. l. vlt. 19. q. in fi. C. de reuo. dona. Gui. Ben. in rep. c. Ray. in verb. mortuo itaq. testatore. n. 72. extra de test. Pau. Par. sibi cōtrarius cōf. 41. nu. 13. lib. 1. Nicol. Bellō cōf. 35. nu. 8. Tiraq. in tract. le morte. 4. decla. 6. partis. nu. 3. & 4. Affli. decis. 299. nu. 9. Couar. li. 3. reso. c. 5. nu. 6. vers. sic & in interdicto recuperandæ. Mēcha. de success. cre. §. 21. nu. 109. Anton. Gom. in. l. 45. Tau. nu. 119. Vbi hoc intelligit procedere, quoties tertius possessor interuenisset possessionē successoris maioratus, ita resistēdo, vt successor ipse possessionē amitteret, tūc nimirū si ei cōpetat interdictū recuperandæ vnde vi, arg. tex. in l. 1. §. siue aut corpore. ff. de vi, & vi arma. & in. §. deijcitur, eius legis. l. cū fundū. ff. de acq. pos. l. cū possidere. §. qui ad nūdas, in fi. iūcta gl. cōm. recepta, eo. ti. vbi etiā doct. & q. successorī cōpetat hoc interdictū recuperandæ asseruit Ioā. Lup. in. d. l. 45. Tau. nu. 26. & Caste. ibidē, in verbo, tomado la possession, & Xua. dubius tamē in. l. 8. tit. de las herēcias, li. 3. fori. nu. 15. Molin. de Hisp. primog. li. 3. c. 13. nu. 6. † Nec huic receptæ sententiæ obest quod Alex. probat. d. cōf. 83. nu. 11. & seq. lib. 2. nepe, possessionē hac nō trāsmitti ad haredē, vel successorē, quoties statim mortuo testatore alter, qui eius hares actu possessionē rerum acceperit, cui assentitur Iaf. in. l. si forori, ad fin. C. de iure delibe. idē Iaf. post Cuma. in. l. Pōponius. §. quēstū. ff. de acq. pos. Socin. cōf. 49. li. 3. nu. 3. id quod ante eos omnes dixerat Accurs. in. l. cū miles, in prin. in verb. quasi in fi. ff. ex quicaut. maio. vbi possessionis effectus quoad vfucapionē impeditur, si alter possessionē apprehēderit, antequā hares, qui ex persona defuncti cōtinuare volebat vfucapionē, nō enim obstat quoniā quoad effectū vfucapionis ita demū possessio testatoris haredi prod. st, si medio tēpore à nemine possessa est, vt in. l. possessio. ff. de vfuc. & in. l. Pōponius. §. quēstū. ff. de acq. hær. cuius rō est, quia vacua erat possessio mortuo testatore, quæ haredi proderat ad vfucapionē, cū aut ab alio occupatur iā desinit esse vacua, quare præscriptio interrūpitur. At in spēcīe nostra nullo vnquā tēpore vacauit possessio, sed cōfessim mortuo possessore maioratus possessio illo manēte quæ sita fuit legis beneficio successorī, quare apprehensio extranei spoliatio fuit possessionis veræ, quā legis nostræ beneficio successor habebat, nimirū igitur si interdictū recuperandæ possessionis ei cōpetat tanquā spoliato, vt Couar. cēset. d. c. 5. nu. 6. vers. nisi velis probare, li. 3. resp. vbi dicit nō rē itē inferri ex gl. in. d. l. cū miles ad casum nostrū, cū ibi vacua erat possessio hanc nō improbatque Cumanī senten-

sententiā, quā dixit improbari à Ferrono in cōsue. Bur
degal. tit. de test. §. 2. centesq; probatissimā esse Gal-
liā consuetudinē, & praxim, qua vtuntur, vt recupe-
randā interdictū heredi falsi t cōpetat, cū ab alio oc-
cupatū fuerit possessio rerū hereditariarū. * In Indo-
rū cōmendis (vt cum vulgo loquar) regio rescripto la-
to in Scorial anno. 1564. 17. die mensis Maij statum
est, possessionē earū mortuo commendatario, ipso iure
trāsferri in successore, absq; vlla eius acceptatione, li-
cet tamē ei intra quindecim dies repudiare commen-
dā, & tunc alteri qui in eius defectū à lege regia voca-
tur adiudicabitur. Quod nisi fecerit, & mortuus fue-
rit ante decimū quintū diem vacare censetur com-
menda, itaq; ex quacūq; causa non facta repudiatio-
ne in dicto termino, vacat commenda, vt alteri cōferri
possit. Quōd si absens fuerit successor, ei conceduntur
alij viginti dies ad repudiationē faciendā, hāc intima-
ri ei possunt ex parte sequētis successoris, quemadmo-
dū, & in cōsuetudine Frāciā, qua mortuus falsit viuū
fieri debere, & posse asseuerat Tiraq. in tracta. le mor-
te. 2. declara. 7. partis, quē vide. † Id quod iure commu-
ni, & regio ante dictā ordinationē maximam habebat
dubitationē: nā in feudis sunt diuersæ opiniones, quid-
dā enim censent filiū, adhuc viuū patre inuestitū cen-
sere, & possidere feudū, ob idq; in eū trāsire possessio-
nē mortuo patre absq; alia possessione, & inuestitura,
hāc fuit sententia Bald. in l. cū antiquioribus. nu. 11.
vers. 10. C. de iure deliber. idē voluit las. in l. quoties.
nu. 31. C. de reuendica. per text. in c. 1. in fin. de feudi
cogni. quibus accedit Ioan. Sainfon in cōsuetudi. Tu-
ronensibus, tit. de homagij, artic. 1. Cassia. in cōsuetu-
di. Burgun. rub. 7. §. 1. nu. 7. Albaro. in c. 1. §. si facta, si
cōtrouerf. fuer. inter domi. & agna. & in c. 1. quid sit
inuestitur. Firmianus in tracta. de episcopo, in. 1. par.
lib. 3. q. 56. vers. item nisi in feudis. Marti. Lau len. in
tracta. primogeniture. 18. q. vers. 4. quia licet, & Car.
Alexan. in c. 1. nu. 10. vers. 18. de feudo Marchiā. Guil-
ler. Brochius in stylo curiæ parlamenti Franciā titul.
de feudis. §. item, de consuetudine, & §. sequens. dicēs
ita obseruari de stylo, & cōsuetudine Frāciā. Ioan. Ba-
pti. Cacialup. in repe. c. 1. 6. part. princ. in vlt. differen-
tia, de feudi cogni. Barba. in rep. rub. C. qui admi. col.
14. ver. 2. mihi videtur Cattelli. Cotta. in memoriali in
cip. feudum etiam viuū patre. Anto. Rub. ita repen. l.
non solum. §. morte. nu. 56. ff. de no. op. nuntia. Tira-
de primogenijs. q. 40. nu. 96. vbi se remittit ad tracta-
tum, le morte falsit lebis, quē dicit se prope diem edi-
turū Limi. 7. Ex quo minū videtur falso ibi fuisse ad-
scriptum libellum illum, le morte falsit lebis, qui Pari-
sijs Typis excusos est anno. 1550. nimis enim deuiat
ab stylo tanti viri, nec per limitationes procedit, vt se
ipsum citat ipse Tiraq. in d. q. 40. nu. 96. idem voluit
Ioan. Lupi. in l. 45. Tauri. nu. 22. † Alij verò non pau-
ci contrarium ceasent, vt licet in filium transeat domi-
nium feudi, absque vlla traditione (ex sententia glos.
in c. 1. de feudi cogni. in §. vlt. quam ibi sequitur Ia-
cob. de Bellouitiu, Marti. Lauden. Bal. Iacob. Albaro.
Cardi. Alex. & Ioan. Sapri. Cacialu. ibidem in. 6. par-
te princ. in vltima differētia, Barba. in rub. C. qui ad-
mi. col. 14. vers. 2. mihi videtur & cōf. 10. col. 2. lib. 2. &
cōf. 73. col. 3. lib. 4. las. in l. in suis col. 2. vers. 4. sequi

tur. ff. de lib. & posthu. Tira. in tracta. le morte, in pre-
fatione. 4. declara. nu. 1. & 4. Zafi. in tracta. feudorū par.
6. n. 25. & cōf. 10. vbi communē attestatur. n. 10. & 12.)
Non tamen transit possessio absque traditione, non
enim sequitur, trāsit ipso iure dominium in aliquē, er-
go & possessio, nā contrariū videmus in multis iuris
articulis, in haredem etenim trāsit dominium ipso iure
non autē possessio. l. cum haredes. ff. de acq. pos. idem
in legatario. l. si tibi homo. §. cū seruus. ff. de lega. 1. l. à
Titio. ff. de fur. l. 34. tit. 9. de legatis, partit. 6. & in alijs
casibus per Tira. cōgestis in repe. l. si x. quā. in verbo,
reuertatur. nu. 388. & seq. C. de reuocā. dona. hāc sen-
tentiā in feudis, qd non transeat possessio in successo-
rem absque apprehensione, nō obcurē tenuit Masue-
ri. tit. def. udis. §. item successio singularis, & §. seq.
nu. 16. nisi ex consuetudine Frāciā, qua mortuus falsi-
sit viuū & Ioan. Raynel. in c. Imperialem. §. praterea
si quis infeudatus, tit. de prohib. feud. alie. per Frede-
Iacob. à S. Georgio, in tracta. feudorū, in verbo, ita qd
ipfi inuestitū, col. vlt. & las. sibi contrariū in d. l. si for-
rori, col. 2. vers. 3. limita. vbi nūcupatim reprobat Bald.
in d. l. cum antiquioribus, Guill. Bene. in rep. c. Raynū-
tius, in verbo, mortuo itaque testatore. 2. nu. 69. & se-
quen. Vldri. Zafi. cōf. 10. ver. nūc ad tertiu dubiū. n. 8.
& 15. Fran. Cur. Iunior cōf. 108. nu. 23. Matth. Affli. in
c. 1. §. sciendum de feud. cogni. col. 5. vers. sed quod di-
ctū est Zafi. in tracta. feudorū, par. 6. c. qualiter feuda
constituatur. nu. 31. & 32. Brochius in stylo parla. Frā-
ciā, rub. de feudis. §. item, de cōsuetudine Tira. in trac-
ta. le morte in prefatione. 4. declara. nu. 4. d. D. Couar. lib.
3. resolu. c. 5. nu. 6. ad fin. † Ex quo ipse infert, iure cō-
muni nō procedere legē nostram, non enim potuit eo
iure possessio absque apprehensione transire in suc-
cessore maioratus, nisi ex vi consuetudinis, licet con-
trariū probare nitatur Rod. Xua. in l. 8. tit. de las herē-
cias. li. 3. fori. n. 21. mouetur ex singulari decisione. l. 7.
lib. 4. de dona. p. 5. vbi si quis alicui donauit rē aliquā
ita, vt eam habeat in vita sua, vel vsq; ad certū tēpus,
& post dictū tempus ea res deueniat ad Titū quod
eo tēpore elapso non totū dominium, sed etiā possessio
trāsferatur ipso iure in Titū, quod lex illa his verbis
insinuat, *de aquel dia en adelante ganarian la possession
e el señorio della sus herederos, del que ouiese hecho la do-
nacion, o el orro a quien nombrasse para auerla.* Et licet iu-
re communi Roma. non trāsiret possessio in tertiu ad
quē res donata erat peruentura post mortē primi do-
natarij, vt cōstat ex l. quoties. C. de dona. quæ sub mo-
do, & de hoc nullus dubitauit. † Verū an trāsseat domi-
niū, necne est cōtentio inter doct. Decienincōf. 239.
nu. 8. & in l. traditionibus. n. 14. C. de pact. cēsuit trā-
sire dominium in tertiu, ad quem res donata peruētura
erat mortuo primo donatario, cui assentitur Ripa. li. 3.
respōso. c. 1. n. 4. & licet eos improbat. d. D. Coua. lib.
1. variarū reso. c. 14. n. 3. autoritate Egidij de Belame-
ra cōf. 39. col. 4. & aliorū qui idē sensisse asseuerat, opi-
nionē tamē Decij cōfirmat. d. l. 7. tit. 4. p. 5. additque,
nō solū dominium, sed & possessionē ipso iure trāsferri
in eū, cui res alij donata restituēda erat, adueniēte die
restitutionis, & ita cum tex. intelligit Rod. Xua. in
d. l. 8. tit. de las herēcias, li. 3. fori. nu. 21. & Greg. Lupi
in eadem. l. Part. gloss. in verbo, el señorio, in fine

Libro.5.Titulo.7.

21 Dida. Castelli in l. 45. Tauri gloss. 1. col. 2. in fin. & ibi Ioan. Lupi. num. 1. Molin. de Hispano. primoge lib. 3. c. 12. numer. 3. & 4. [†] Ceterum si recte perpendantur verba illius legis, non probant possessionem ipso iure, & dominium esse translatum in eū, cui res erat restituenta post mortem donatarii, sed quod ab eo tempore poterit hic tertius acquirere possessionem, vel dominium, hoc præferunt verba illius legis (e de aquel dia en adelante ganarian la posesion, e el señorio) atque ita esse intelligenda, ne corrigat ius commune, prout communiter non corrigunt leges Partitarum, vt asseuerat. d. D. Couarr. in d. lib. 1. variar. resol. cap. 14. num. 5. & Anton. Gomez in l. 40. Tauri. num. 28. & ante eos Gomez Arias in l. 43. Taur. numer. 5. quibus ipse accedo, licet contrariæ opinionis quandoque fuerim, secundum quam non credere in praxi posse obtineri, non enim censetur translata dominium, nec possessio in tertium, ad quem res peruentura erat post mortem primi donatarii, nisi ab eo propria auctoritate apprehendatur, id quod per eam legem permittitur, vel actione personali propolita (iuxta l. quoties. C. de donatio. quæ sub modo) eam quæsierit. Non enim loquitur per verbum de præsentia, ganaria posesion, &c. (quod verbū denotaret, vt ipso iure quæ sita esset, ex sententia Accursij in l. si quis maior, in verbo, infamia, iuncto tex. in verbo, notatur. C. de transactio. quam sequuntur Bart. Bald. Salice. Paul. Cast. & Recentiores ibi, quæ communis est, vt patet ex Tiraquel. in rep. l. si vnquam, in verbo, reuertatur. nu. 17. & 20. C. de reuocand. donatio.) sed per verbum futuri temporis, per quod, vel participium nō denotatur ipso iure quæ sita, secundum glo. Bart. Bald. & alios in l. iubemus nulli. C. de sacrosan. eccles. & in l. in criminali, vbi Barto. Bald. & Paul. C. de iurisd. omni. iudi. cum infinitis concordantijs per eundem Tiraq. congestis in d. verbo, reuertatur. nu. 32. & 33.

G L O S. III.

- 1 Maioratus successoris queritur possessio, etiam naturalis mortuo possessore absque vlla apprehensione.
 - 2 Possessio civilissima non transit in filium ratione suietatis absque apprehensione, ibi.
Possessio naturalis transit mortuo possessore maioratus in successore quoad civiles effectus, licet sit possessio apud alium.
 - 3 Lex civilis potest impedire effectus ab eadē lege inductos, & accommodatos naturali obligationi, licet ortum eius impedire non possit.
 - 4 Maioratus successoris, si absque regia licentia factus fuerit, an queratur possessio?
 - 5 Maioratus verè dicitur, etiam si absque regia licentia factus fuerit.
- c *natural.* Hoc est mirabile, vt absque vilo actu naturali apprehensionis possessio naturalis quærat successoris maioratus, statim mortuo possessore, quod ante hanc legem, vbi possessio civilissima quærebatur,

aliter erat statutum, non enim quærebatur naturalis possessio, sed civilis tantum, vt ex sententia Anchar. in cap. 2. in. 1. notabili, colum. 2. in princ. extra. de censue. asseuerat Anton. Gomez in dict. l. 45. Tauri. num. 11. versic. vltimus etiam & tertio, & Tiraquel. in consuetudine regni Franciæ, quæ mortuus fuit viuum, in tracta. de morte. 6. declaratione. 5. partis, licet contrarium resoluat Ferdin. Vazq. de succession. creatione. §. 21. numer. 107. in fin. Vbi contra communem opinionem contendit in filium transire vigore suietatis possessionem mortuo patre, absque vlla apprehensione sequutus, glo. in l. in suis. ff. de lib. & posth. quæ ibi reprobatur Bar. nu. 5. Alexan. numer. 8. & Iaso. num. 29. dicentes eam communiter improbari, dicitque ipse Ferdinand. Vazq. non solum possessionem civilem esse in filium translata, verum etiam naturalem, cū hoc lex facere possit, vt in l. 45. Tauri, vnde hæc sumpta fuit. Sed tu tene communem. [†] Intellige tamē legem nostram, vt procedat quoad effectus iuris civilis: omnes enim effectus, qui iure civili tribuuntur possessioni naturali, consequitur successor maioratus statim mortuo prædecessore, & eiusdem maioratus possessore, vt optime explicat idem Ferdinand. Vazq. de successionum creatione. §. 21. nu. 110. Quinetiā si apud alium sit possessio naturalis, vel detentatio, illa erit nullius momenti quoad iuris effectus, & successoris maioratus quæretur possessio civilis, & naturalis, quoad omnes earum effectus, quos lex positua vtrique accommodauit, omnesque illi effectus ab eo qui corporaliter possidet abscedentes migrāt transuolantque in eū, qui ad maioriā vocatus est, tum respectu possessionis civilis, tū etiam naturalis, vt optime explicat idem Ferdinand. Vazq. de successionum creatio. c. 10. nu. 32. versic. illud autem notandum est. Quæ sententia mihi admodū placet, potuit enim lex civilis effectus ab ea inductos, & possessioni etiam naturali accommodatos tollere, & possessioni ab eadem lege inducta applicare. [†] Sic, & licet lex civilis non possit impedire ortum naturalis obligationis ex sententia Bartol. & docto. in l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de verbo. obli. (nam si obligatio naturalis oritur ex consensu. l. ex consensu. §. 1. ff. de actionib. & obligatio. quomodo lex civilis consensum potuit impedire? si non consensum, ergo nec naturalem obligationē, quæ ex eo oritur.) Effectus tamen naturalis obligationis semel ortæ impeditur per legem civilem, vt latissimè pluribus probat exemplis Ferdinand. Vazquez lib. de successio. creatio. §. 30. nu. 32. & pluribus sequētib. ad quem lectorem relego, sic ergo nostra in specie lex civilis potuit effectus possessionis naturalis tollere, atque eos civili tribuere, nam de eo quod meum est ad libitum disponere possum. l. in re mandata. C. manda. cū ergo effectus obligationis, vel possessionis naturalis sint à iure civili inducti, potuit nimirū ipsum ius civile ad libitum de eis disponere. Vt latius probauit supra ea. l. 1. glo. 1. nu. 9. & sequen. [†] Ceterū hīc dubita i solet, an legis nostræ dispositio locum habeat in maioratibus absque regis licentia factis? Et Anton. Gomez in l. 45. Tauri probare nititur, locum non habere: mouetur ex eo quod secundum communem vsum loquendi in nostro regno, illa dumtaxat bona dicuntur maioratus, quæ Principis

cipis licentia vinculata sunt, nam quæ absque eius licentia sunt restitutioni subiecta & vinculo aliterata non dicuntur maioratus, & hoc fundamēto arguit, vt per eum videre licebit. Verum doctissimus & nostratrum primas. d. D. Couarr. lib. 3. variat. resolu. c. 5. nu. 6. contrariam amplectitur sententiam, & iacet Ioā. Lupi in. d. l. 45. Tauri, in fine, dubitauerit, securè attestatur frequentiori calculo in praxi receptam esse, legem nostram, etiam obtinere in maioratibus propria autoritate, iure permitte, priuatim institutis. Negatque Atonij Gomezij fundamentum in effectu, iacet ipsum non viderit, asseritque maioratum, absque principis licentia institutum proprie dici maioratum, nam in eo succedit maior & primogenitus, quod satis esse asseuerat, vt maioratus dici valeat: & in quacumque materia, etiam si odiosa sit & correctoria, propriam significationem admitti. l. cū lege, & ibi Aretii. ff. de testamen. lex ergo nostra in huiusmodi maioratu nimirum procedit, quod probat Moli. lib. 1. de Hispan. primog. c. 1. nu. 26. ¶ Cui addere poteris maioratum legibus nostris appellari eum, qui absque licentia regis fit, vt in l. 2. supra eo. & ibi dixi in glo. 1. & in l. 11. tit. 6. de meliorationibus supra hoc libro. 5. vt ibi etiam adnotauimus in gl. 11. & in l. 1. in glo. 1. nu. 11. & glo. 3. supra eo. idem voluerunt Did. Castelli in l. 27. Tauri, in verbo, para siempre, & ibidem Ioā. Lupi, nu. 77. & Tell. Fern. nu. 2. & Gom. Arias, nu. 59. Greg. Lupi in l. 2. tit. 15. de primogen. regis, par. 2. glo. 1. in fi. Ferd. Vazq. de success. creat. §. 26. nu. 95. & 96. d. D. Couarr. lib. 3. resolu. c. 5. nu. 4. verū Iustiniani. Ant. Gomez sibi contrarius in l. 40. Tauri, nu. 36. Molin. d. c. 1. nu. 25. si ergo maioratus appellatur, quid nō constitutioni nostræ, vt in successore transeat possessio, absque villa apprehensione, locus non erit? Et cum potissimum cū eadem ratio mihi in vtroque maioratu, cum regia licentia, vel sine ea facto, quæ est, vt melius res vinculo maioratus submissæ conferretur: vt rectè aduertit d. D. Couarr. d. c. 5. nu. 6. vbi citat alium autorem grauem, hoc idem asserentem, nempe, Rode. Xua. insigni eruditione præditum alleg. 19. versic. præterea omnia ista, quibus libenter accedo, tum propter eorum autoritatem, tum etiam propter rationes superius traditas, ex quibus constat corruere argumenta Ant. Gomez, vt pote quæ falso fundamento subnixæ, & ab eodem autore alibi, vt dixi reprobatæ.

GLOS. IIII.

- 1 Maioratus successori, vt possessio queratur statim mortuo possessore, quæ requirantur.
Qualitas si à lege exigitur in primis de ea constare oportet, ibidem.
- 2 Maioratus in successorem, etiam ignorantem transit possessio ipso iure mortuo predecessore.
Legis nostræ intellectus, ibidem.

d que segun la disposicion del mayorazgo deuiera suceder en el. Ex his verbis, notat Ioann. Lupi in. l. 45. Tauri, vnde hæc sumpta fuit, duo exigi, vt in successorem

maioratus transeat possessio mortuo possessore. Primum, quod res illæ sint maioratus. Secundum, quod is qui prætendit in se traslatam fuisse ipso iure possessionem bonorum maioris, abique vlla dubitatione sit vocatus ad maioratum post mortem possessoris, de quo sit ante omnia constare debere plenè, ac integre: quia quoties à iure aliqua exigitur qualitas ad essentiam actus, de ea plenè constare oportet ante omnia, vt in l. Diuus, & l. Titius. ff. de testa. mili. & ibi notat Bar. & alij. & in l. Diuus. ff. de re iudi. si queramus. ff. de testa. l. non ignorat, & ibi Bald. C. qui accus. non poss. cum concordantibus ab eodem Ioan. Lupi traditis ibi num. 2. & 3. vbi resolu. it. de his qualitatibus debere constare, siue nullus subit aduersarius, siue adsit, & tunc eo citato & causæ cognitione adhibita, vt in l. hæc autem. §. non defendi pupillum, ibi hoc autè constare debet, & ibi notant d. D. ff. ex qui. caus. in poss. eatur. l. vlt. C. si per vim, vel alio modo. ¶ Sed iudicio meo lex semper est certa de vero successore, quare in eo mortuo testatore transit possessio in eum, qui verè vocatus est, licet ipse ignoret esse vocatum, vel predecessorem mortuum, vt Ant. Gomez probat in. d. l. 45. Tauri, num. 11. versic. 4. in tantum, quemadmodum & in alijs iuris speciebus fit, vt ibi ipse tradit, & Mol. de Hispan. primog. lib. 3. cap. 12. num. 24. Quare necessarium non est de hoc constare, nisi in eo, dumtaxat, casu quo inter duos contenditur super rebus ipsius maioratus, vel super successione ipsius, & quandois longo tempore post mortem possessoris verificetur, quis sit verus successor, ab eo mortis tempore incepit possidere, non à tempore sententiæ, seu declarationis, vt constet ex lege nostra. Nullo siquidem tempore vacare dicitur possessio, quare qui eam apprehenderit, cum non sit verè successor, dicitur vim facere, atque ideo competit interdictum recuperandæ, vt diximus supra eod. glo. 2. nu. 12. & sequen.

GLOS. V.

- 1 Possessio civilissima ipso iure transfertur in heredem mortuo testatore ex consuetudine Franciæ, nisi ab alio sit occupata possessio.
- 2 Fictio in præiudicium alterius non procedit.
- 3 Possessio civilissima, an impediatur, si post mortem testantis ab alio fuerit occupata?
- 4 Possessio civilissima transit in heredem licet ab alio fuerit occupata post mortem testatoris, sed non ob id propria autoritate hæres auferret rem ab alio.
- 5 Maioratus & Indorum commendæ possessio transit in successorem ipso iure, etiam si post mortem, vel in vita predecessoris ab alio fuerit res occupata, secus in consuetudine Franciæ, & nu. 6.
- 7 Possessio civilissima non est eadem quam defunctus habebat, sed alia.
- 8 Maioratus possessio quibus casibus non transferatur in successorem mortuo possessore, & nu. 9.
- 10 Maioratus bona, an præscribi possint?

¶ 5 11 Præf-

Lib. 5. Titulo. 7.

- 11 *Prescriptio censetur prohibita, si alienatio absolute prohibetur.* & num. seq.
- 12 *Consentive, an dicatur is contra quem prescribitur?* ibidem.
Lex alienationis. ff. de verbo. signif. intelligitur, ibidem. & nu. seq.
- 13 *Lex Imperatores. ff. de iure fisci, explicatur.*
Delinquens, an dicatur consentire pœne? ibi.
- 14 *Lex. 2. C. de vsucapio. pro emptorem.* & nu. preced.
- 15 *Lex Stichio ff. de vsuf. leg. explicatur.*
Prescriptio longi temporis, an impediatur per testatoris, vel legis prohibitionem alienationis? ibi.
- 16 *Lex fin. §. sed quia, & §. seq. explicatur.*
- 17 *Vsucapio, an sit necessaria alienatio?*
- 18 *Litigiosa res, an vsucapi possit?*
- 19 *Alienatione prohibita cum modificatione vsucapio prohibita non censetur.*
- 20 *Vsucapio decennij prohibetur prohibita alienatione, ita quod nulla esse censeatur, sed non vsucapio longissima.*
Prescriptione exclusa, non censetur exclusa longissima. ibi.
- 21 *Prescribi non potest longo tempore, sed longissimo res alienari prohibita.*
- 22 *Prescribi longissimo tempore possunt bona aduentitia si ij. non longo.*
- 23 *Maiores bona quo tēpore prescribātur.* & nu. 24.
Alienationis prohibitio expressa defert à tacita, ibi.
- 25 *Maiores prescriptio, an noceat successor?*
Lex cum pater §. libertis. ff. de legat. 2. intelligitur, ibidem.
- 26 *Maiores prescriptio, an noceat successor heredi alienantis?*
- 27 *Maiores prescriptio, an noceat successoribus impugnatur noua opi. Pinel.* & nu. 18.
- 29 *Prescriptione, an queratur dominium?*
- 30 *Lex ubi resistit initio magis impeditur effectus.*
Prescriptio non currit impedito agere, ibi.
- 31 *Maiores bona iure regio, an prescribantur?*
Lex nostra explicatur, ibi.
- 32 *Possessio transfertur ex contractu nullo & non dominium, idem in alienatione rei maioris.*
- 33 *Maiores res si ab alio alienetur, an longo tempore prescribatur?*
- 34 *Maiores alienationi, vel prescriptioni, an consentire dicantur successores? & an ipsis consentientibus procedat?*
- 35 *Lex qui solidum. §. prædium ff. de lega. 2.*
- 36 *Maiores res, an tempore immemoriali prescribantur contra successores?*

Aunque aya otro tomado la posesion dellas en vida del tenedor del mayorazgo, o el nuerro. Ex consuetudine Franciæ mortuo testatore statim transit possessio ipso iure in heredem, secundum Cyn. & DD. in. l. ea lege. C. de condit. ob caus. & alios per Tiraq. citatos in tracta. le morte saisit levis, in prin. Quā tamē nonnulli limitāt, vt procedat, quādo ab alio nō est occupata possessio ante aditiōē hereditatis, nā si ante aditā hereditatem ab alio fuerit occupata, non poterit ad heredem fictione legis transire, nec aliās nisi interueniente consensu, aut facto illius, penes quem ea possessio est, vt in l. quanuis. ff. de acqui. poss. vt pluribus exemplis, & autoritatibus probat Tiraq. vel quisquis sit, in tractatu, le morte. 3. declarat. 5. partis, à nu. 1. vsque ad. 9. † Quoniam lex non fungit in præiudicium alterius, cuius est quæsitum. l. stipulatio. de dote. ff. de iure dori. & l. insulam. §. vlt. ff. solu. matri. glo. in. c. quia circa. de priuileg. cum concord. à Tiraq. ipso concessis lib. 1. de retractu. §. 1. glo. 10. nu. 68. & in tract. primogeniorum, in. 34. q. nu. 18. & nu. 7. & in rep. l. si vnquā, in verbo, suscepit liberos. n. 64. & in tract. le morte. 3. declar. quinta partis, nu. 5. & 6. cui opinioni cōfessit plurimum glo. in. l. cum miles, in verbo, quāsi coniangtim in fi. ff. ex qui. caus. maio. de qua diximus supra eod. glo. 2. nu. 15. ex quibus hāc opinionē sequati sunt Signoro. Bal. Cuma. Ias. Claud. Aquen. Alex. Barba. Cal. a. Soc. Carol. Ruy. Dec. Fran. Curt. Iun. Matth. Affli. Ioan. Bap. à Castelli. Ant. Corf. & Catellia. Co. ta. Zafi. Sainfon. Paul. Paris. & Ant. Rub. in locis ab eodem Tiraquello citatis in. d. tracta. le morte. 3. declaratio. 5. partis, nu. 7. Idem voluit Anto. Gomez in. d. l. 45. Tauri, nu. 11. vers. præterea, & 6. Moli. lib. 3. de Hispan. primog. c. 12. num. 7. † Caterum à multis doctoribus contrarium probatur, imo quoddā possessio transeat in heredem ex vi dictæ consuetudinis, etiam si ante aditā hereditatem ab alio fuerit occupata, statim enim mortuo testatore quæsitā fuit possessio heredi, nec vilo tempore fuit vacua, quare etiāsi ab alio occupetur transire non desinit in dictum heredem, vt diximus supra eo. glo. 2. num. 5. factum enim legis potentius est facto hominis, vt in hac specie hanc tenens sententiam, voluit Bald. confil. 464. ad fin. lib. 3. eādem opinio. tenuit idem Bald. in rub. extra. de causa. poss. & prop. num. 13. Alex. confil. 82. nume. 4. lib. 2. & ibi Carol. Moli. qui inaduertenter Alex. reprehendit, cum ipse, & A. ex. idem assererent, Ioan. Fab. in. §. sui, insti. de hered. quali. & d. ff. num. 1. in fi. & Petr. de Anchor. confil. 146. in princ. Imol. confil. 16. Fulg. confil. 230. Ias. confil. 85. col. vltim. lib. 3. Masueri. de possessor. §. item dato, quod ille. Ias. confil. 146. col. 1. & 2. lib. 4. vbi attestatur ita fuisse iudicatum in senatu regio Mediolanensi aduersus quosdam fideicommissarios, qui propria autoritate occupauerant possessionem rerum hereditarium. Dec. confil. 84. nu. 1. vers. ulterius circa hoc, & confil. 467. ad finem. Guiller. Benedi. in repe. c. Raynūcius, in verbo, mortuo itaque testatore. 2. nu. 73. & nu. 77. Cassane. in cōsuetud. Burgund. rubri. 7. de successione. §. 1. glo. item. 1. limit. §. in fin. & Nicola. Bello. confil. 35. nu. 8. Tir. qui ita asserit seruati in Francia, in tracta. le morte. 3. de cla. 5. partis, nu. 9. & 14. Coua. lib. 3. refoc. c. 5. nu. 6. ver. nīi velis probare

4 probare. Quæ opinio receptior est, & verior. † Nec obstat, tot D.D. tenuisse primam opinionem, nā prior opinio procedit, vt licet alius occupauerit, ea tamē occupatio non tollat possessionē haredi ab statuto delatā, sed id tantū facit, ne ipse hares propria auctoritate occupatorē illū deiciat, sed eo citato iudicē adeat, secundū Bal. in d. rub. de caus. poss. & prop. num. vlt. & Alex. d. conf. 82. nu. 4. lib. 2. Tiraq. d. tract. le morte. 3. declar. 5. par. nu. 16. quod pleriq; ex prioris opinionis fautoribus asserunt. † Quod proculdubio procedit in successore maioratus; hic etenim mortuo possessore quatit contestim possessionē ciuile & naturalē, vt in hac lege statuitur, etiam si alius post mortē occupauerit bonorū maioris possessionem, cuius ratio est, quia is qui bona occupauit non inuenit possessionem vacante, quippe quæ erat apud successorem ex vi & dispositione huius legis, vt latē diximus supra hac eadē lege glo. 2. num. 35. † Quisimo etiam ante mortem possessoris bona aliqua maioris fuerint ab aliquo occupata & possessa; non ob id definit possessio eorum quæ ipsi successorī ipso iure, absque vlla apprehensione, quoniam vsq; ad vitam possessoris potuit possessio illa habere effectū, & nō postea, nō enim potuit prædecessor præiudicare successorī, consentiendo, vt possessio bonorū maioratus alij quærat, vltra tēpus vitæ suæ, atq; eius consensu nō potuit possessio in aliū trāsferri, vt in l. 3. §. in amittēda, & in l. quædam modum ff. de acq. poss. l. 6. & l. 3. §. p. 3. quare nimirū si talis cōsensu sibi tantū ad vitā suā, nō successorī potuerit parare præiudiciū, atq; ideo possessio eidē successorī quærat statim mortuo possessore, etiam si prædecessor alij tradiderit, dū viueret, quod voluit Molin. li. 3. de Hisp. primogen. c. 12. nu. 17. idē in cōmēda Indorū dicendū est eadē ratione. Secus autē est in consuetudine Franciæ, quā sine vlla apprehensione trāsferretur possessio in haredē, nā hoc intelligunt oēs, nisi in vita testatoris fuerit possessio rerū hareditariarū ab alio occupata, tūc etenim impeditur trāslatio possessionis in haredē, potuit siquidē testator in hoc inferre præiudiciū ipsi haredi, nō solū in possessione, verum etiā in proprietate bonorū, cū ante mortē nullū effectū habebat testamētū, & nullū ius haredi cōpetebat, vt est notissimū l. 4. ff. de adim. leg. c. cum Marthæ. de celebra. Miss. & in specie dictæ consuetudinis hac opinio nē tenuit Guil. Bene. in d. rep. c. Raynātius, in verbo, mortuo itaque testatore. 2. nu. 78. D. Coua. lib. 3. res. c. 5. nu. 6. vers. quod si viuentē, & Molin. vbi supra nu. 7. & 27. † Ex quo inferitur, possessionem quæ acquiritur beneficio legis nostræ successorī maioratus, non esse eandem, quam defunctus habebat, sed aliam penitus diuersam, quippe cū hic nulla habeat prædecessor, alius enim eo viuo bona possidebat, vt in lege nostra dicitur, potuit etenim sibi, duntaxat, præiudicando amittere possessionem, & alij tradere, vt donec ipse viueret possideret, cum igitur nō possidebat, non potuit possessionē quam non habebat, in successorem trāsferre, quo fit, vt sit alia & diuersa possessio, quæ huius legis beneficio acquiritur successorī maioratus quā ea, quam defunctus habebat, quoniam mortis tempore non possidebat, ita ex lege nostra expendit Ant. Gomez in l. 45. Tauri, vnde hæc sumpta fuit, nu-

mer. 114. & Greg. Lupi in l. 7. titu. 4. de donatio. par. 3. in glo. 1. post medium, vers. sed quid si iste. Molin. d. c. 12. num. 22. Ex quo constat non esse veram opinionem Bal. in d. rub. extra. de causa poss. & proprie. num. 111. & in auth. defuncto. C. ad Tertul. num. 6. quam quodammodo limitabat Zasius in epitome feudorum. 6. par. num. 32. & Tiraq. in tracta. le morte. 5. par. declaratio. 5. † Inferitur etiam, possessionem ciuillissimam, de qua in lege nostra, ipso iure acquiri primo successorī maioratus, absq; vlla apprehensione vera vel ficta, mortuo ipso maioratus fundatore, ex rationibus per Ant. Gom. traditis in d. l. 45. Tauri, nu. 117. Quod tū limita. & intellige, nisi possessio bonorū ipsius maioris sint apud aliū tempore mortis fundatoris eius. Nā integrū fuit testatori, vel fūdatori maioratus res quas possidebat renouare, vsque ad mortē, vel in quencūq; extraneū trāsferre & alienare, vt in l. 1. tit. 6. & l. 4. supra eo. Cū ergo potuerit præiudicare rei, quē primo loco vocauit ad maioratū, possessionē quā in aliū trāslit, vel trāsferri consensit, non recuperat successor, nec aliam, cū ea quæ in extraneū translata fuit morte fundatoris non desijt esse. Ceterū si maioratus nō potuit à fūdatore reuocari, quia trāslata fuit possessio in vocatū in vita fundatoris, tractari nō potest, an mortuo fundatore possessio in eum transeat, cū antea erat iam translata: vbi autē est irrevocabile, quia ex causa onerosa, iuxta dispositionem. d. l. 4. supra eodem, tunc procedit indiscriminatim legis nostræ dispositio, iuxta expositionem & doctrinam Antonij Gomez in d. l. 45. Tauri, numero. 117. cum ratio huius legis militet hac in specie, nempe, vt maioratus bona magis conferentur & sint vniuersa, nec aliquo casu dissipari possint ex defectu possessionis, & ex alijs rationibus per eum adductis. † Verū & hac in specie, si ex causa necessaria, quæ causam onerosam constitutionis maioratus præcedebat, bona aliqua vendita sunt, quod fieri potest, vt in l. p. c. 5. prædium, iuncta glo. ff. de lega. 2. l. alienationes. ff. fami. et if. cum alijs à me traditis supra eod. l. 6. glo. 3. num. 21. locus non erit decisioni legis nostræ, vbi possessio apud alium fuerit ante mortē testatoris ex ea causa. † Inferitur etiam ex his verbis præscriptioni bonorum maioratus locum non esse, quoniam sine possessione non procedit. c. sine possessione. de reg. iur. lib. 6. At in specie legis nostræ tertius detinens res maioratus, mortuo possessore definit possidere, & tantū dicitur detentator, pater, quia possessio vera ciuilis, & naturalis est apud successorem, ergo apud alium esse non potest. Impossibile enim est, vt cum aliquid ego teneo, tu quoque id teneri videaris. l. 3. §. ex contrario. ff. de acquirend. posses. quod ex lege nostra expendit Anton. Gomez in l. 45. Tauri, numero. 117. in fine. Molin. lib. 1. 3. de Hispan. primogen. c. 12. numero. 10. in quo articulo doctores consule nimis procedunt, visque sese explicant, quare vt materia ista rectius explicari possit, fac sequentes conclusiones. † Sit prima conclusio, prohibita alienatione absolutē, absque aliqua modificatione, censetur prohibita vfucapio, vel præscriptio longi temporis, quæ alienatio legalis est, & alienationis verbo continetur. l. alienationis. ff. de verb. signi. quam in id citant doctores omnes. Accursi. Albe

Libro.5. Titulo.7.

Albe. Angel. Imol. Cuma. & Paul. Castr. in. l. vbi lex ff. de vscap. & l. fin. C. in quib. caus. in integ. rest. nō est neces. vbi Bal. melius ceteris, nu. 3. ita explicat, glo. in. l. 3. C. quib. non obij. longi tempo. præscri. & in. l. 1. C. si quis ignor. rem minor. Alex. & omnes in. l. filiusfam. §. Diui. ff. de lega. 1. Panor. in. c. cum non liceat, nu. 7. & ceteri scribentes de præscri. Dec. conf. 445. nu. 2. §. Affli. de cis. 13. nu. 5. Tiraq. plures adducens cōcord. lib. 1. de retractu. §. 1. glo. 9. nu. 246. & sequē. Anto. Gom. in. l. 40. Tauri, nu. 90. Arias Pinel. dicens neminē ferē ex his qui hæcenus iura interpretati sunt esse, qui eam legem nō citet, vt prohibita alienatione prohibeatur vscapio in auth. nisi tricennale. n. 30. C. de bon. mater. quod tamen negat verum esse. Et aliter intelligit legem illam, nempe, vt negligens, & patiens contra se perfici vscapionem, dicatur quodammodo alienare & consentire in re sua amittenda, idque non semper, vt ex eius verbis constat, alienationis verbū, etiam vscapionem continet, vix est enim, vt non videatur alienare, qui patitur vscapi. quasi velit Iuris cōsultus iustificare poenā, qua afficit negligētes, quę confirmantur ex his, quę tradit Affli. d. de cis. 13. & Tiraq. lib. 2. de retractu. §. 1. glo. 2. n. 49. † Non enim censetur verē negligens rem suam vscapi, autore Accursio in. l. 1. §. vlt. glo. ti. ff. de dolo, cui accedit Bal. in c. ad audientiam, nu. 3. de præscri. & in. l. cum quis, nu. me. 16. C. de iur. & facti igno. Tiraq. plures citans lib. 2. de retractu. §. 1. gl. 9. nu. 250. sed fictus dicitur talis cōsensus, autore eodem Accursio in. l. 2. in fin. C. quę sit longa consu. cui cōsensit Alberi. in. l. si pupillus, ff. de admi. tuto. Aret. in. l. Clodius. 2. col. in fi. ff. de acq. hæred. Pinel. id ex verbis. d. l. alienationis expendens in d. auth. nisi tricennale, nu. 30. C. de bon. mater. † Et nu. me. 32. aliud huic simile adducit, ex. l. Imperatores, ibi tu te poenę subdidisti. ff. de iure fisci, ex qua plures deducebant, poenā imponi ex cōsensu delinquentis, vt videri licet apud Ioan. Fab. in. §. furtorum, in l. 1. de obliga. quę ex deli. nascū. & Floria in. l. inde Neratius §. vlt. ff. ad l. Aquiliam. Aret. in. §. ius autem, nu. 7. in fi. de in. natu. Bar. in auth. de non alienan. §. quia vero. 2. l. as. in. l. 1. sublatā in vtraque lectiōne. ff. ad Trebel. Alcia. regula. 3. præsump. 33. nu. 4. quod nouissimē defendit Ferdi. Vazquez de success. crea. §. 10. nu. 665. & 666. contra quos tamen est communis & receptior sententia, vt ipse idē Pinel. attestatur, nu. 32. vt poenę minimē dicatur verē consentire delinquentem, sed si cōtē licet enim velit delinquere, non tamen vult poenā pati, secundū Bar. in. l. 1. nu. 11. ff. de conditio. ex lege, cui assentiūtur Pau. & l. as. in. l. si tibi decem. §. quędam. ff. de pac. Bal. in auth. ad hæc. n. 9. C. de vfur. loā. Lupi, dicens esse receptā in rep. rub. de dona. int. vi. & vxor. §. 66. nu. 24. Balb. de præscrip. 1. p. q. 7. Fort. Garzialatē id expendēs in. l. legitima. nu. 19. ff. de pac. licet enim ex delicto obligatio naturalis oriatur ad poenā, nō tamē ex cōsensu delinquentis, sed ex legis naturalis autoritate, vt expressim asseuerat Bar. in. l. 1. nu. 10. ff. de conditio. indeb. ex. l. 1. reo. §. quod vulgo. ff. de fideiussor. quō in loco fit mentio naturalis æquitatis, quę suadet delicta puniri Paul. Cast. in. l. lex hoc iure, nu. 34. & 35. ff. de iusti. & iu. Soc. in rub. ff. de verb. obij. 2. col. & hoc melius ceteris explicat. d. D. Couarr. in re-

lectione. c. Alma mater. 1. par. §. 10. nu. 9. in fi. io. & it. de sen. excom. ā nemine citatus, hæc adducit Pinellus ad probandum eum, qui rem suam vscapi finit, consentire amissioni rei non videri verē, sed impropię: ac si quis diceret, aliquem seipsum occidisse, quia periculo, vnde mors sequuta fuit, se exposuit: & tamen absq; vllō cōsensu seipsum occidēdi, imo nihil magis, quā mortem exhorresecēs. Sed quorsum in his acce- insitat Pinellus, melatet quidē, quid enim refert, cō- sentire necne videatur alienationi, si vscapio ipsa alie- natio est, prout clarē liquet, & expresse id dicit Iuris- cōsultus in. d. l. alienationis: Si alienationis verbo, vscapio continetur, quis negare poterit prohibita aliena- tione, prohibitam quoq; esse vscapionem? vbi enim alienatio prohiberetur propter defectum consensus eius, qui alienare prohibet, tunc ageremus, an is con- tra quem vscapitur, visus fuerit cōsentire necne? Ve- rum enim vero si alienatio prohibetur ex defectu po- testatis, ne alter ad quem bona deuentura sunt præiu- dicetur, quorsum inquirimus, an eorum bonorū pos- sessor alienationi, seu præscriptioni consentiat necne? Sic & si propter commodum pupillorum testator pro- hibuit seruos in arte aliqua peritos ā tutoribus vendi, si venditi sint, nō poterunt ab emptoribus vscapi, vt in. l. 2. C. de vscapioni. pro empto. propter prohibitio- nem alienationis ā testatore ex iuxta causā factam tu- toribus in fauorem pupillorum, secundum intellectu Rip. & Modernorum in. l. filiusfam. §. Diui, nu. 35. & 36. ff. de lega. 1. † Nec est verum, quōd ibi Emili. Fer- ret. n. 27. & Pinellus in. d. auth. nisi tricennale, nu. 27. in fi. dicunt, prohibitionē testatoris solam non potuisse impedire vscapionem, & sic effectum legis, iuxta tex. in. l. nemo potest. ff. de legat. 1. quoniam præceptū testatoris fomētatur permissione. d. legis. 2. C. de vscapio. pro empto. id potuit proculdubio efficere, quōd si legis fomentum non haberet, farcor præceptum testa- toris sufficiens non esse, vt legis effectus vscapionis impediri possit. † Quę conclusio vera est, & recepta, licet contrarium velit Arius Pinellus in authen. nisi tricennale, nu. 25. & sequen. C. de bon. mater. & Fer- dinan. Vazq. Menchaq. eum sequutus, de successio- num creatione. §. 26. nu. 127. post Bar. in. d. §. Diui, nu. 22. imo quōd iure digestorum prohibitio alienationis non impediret vscapionem. Mouentur per tex. in. l. Stichio. ff. de vscap. lega. vbi hæres legatarij bona fide possidēs rem, quę post mortem legatarij alteri ex præcepto testatoris erat restituenda, eam præscribit longo tempore. Sed vt eorum pace dixerim, lex illa hoc non probat. Non enim erat res alteri post mortem legatarij restituenda: quia etsi testator hoc præceperat, mortuus tamen fuit fideicommissarius, cui venie- bat restituenda in vita testatoris, quare fideicommissum effectum erat caducum, & res legata fuit quoad vsum fructum, quo finito ad hæredem testatoris reuer- tebatur, quare nimirū si res illa, quę restitutionis sub- iecta non erat, tanquam res priuata cuiuslibet vscapi longo tempore possit, non enim erat prohibita alienari. Minus obstat lex clauibus. ff. de contrah. emptio. quia ideo vscapio longi temporis ibi per- mittitur, quoniam res vendita erat aliena, non prohibita alienari, res enim aliena vendi, eniq; potest. l. rem alienam

16 alienam. ff. de contra. emp. † Nec oberit, quod lege noua Iustiniani prohibetur vfucapio longi temporis in his speciebus, quibus antea erat prohibita alienatio, vt in l. vlt. §. sed quia, & §. seq. C. commu. de legat. & in l. vlt. C. in quib. caus. in integ. resti. non est necessaria. quasi manifeste docuerit solam alienationis prohibitionem non sufficere, vt prescriptio longi temporis prohibeatur, sed necessarium fuisse, vt id noua lege declararetur, quoniam nouum non est, vt id de quo erat dubitatio inter doctores, vel iurisperitos, lege noua decidatur, ne in his quæ ab antiquo iure erant disposita, amplius dubitari valeat, prout euenit in specie, de qua in d. §. sed quia, vt statim dicemus, in lege autem vlt. C. in quib. cau. in integ. resti. non est necessaria. disponitur generaliter, vt res minorum nullo casu prescribi longo tempore possint, licet iure digestorum quibusdam casibus id permittebatur, et si restitui posset in integrum contra prescriptionem ad euitandas ambages, qui casus per gloss. ibi & DD. recensentur. † Quod autem dixit Pinellus (vfucapionem, et si restitui posset in integrum alienationis sit, esse alienationem necessariam, quia necessitatem iuris habere dicitur, vt in l. 1. & 3. de vfucapio. sed necessaria alienatio permittitur alienari prohibito, iuxta text. in l. alienationes, & ibi notat Albe. ff. fam. erciscun. l. 1. ff. de fund. dota. cum his quæ Afflicis tradit in c. 1. notabil. 13. de prohibi. feudi aliena. per Freder. ex nu. 73. & latè Tiraq. lib. 1. de retractu. §. 1. glo. 14. nu. 8. & num. 11. Aymon confil. 115. l. 6. §. 44. lib. 1. Pet. Nunnii. respons. 13. nu. 8.) minus oberit quoniam vfucapio non est necessaria alienatio respectu alienare prohibiti, quippe qui poterat vfucapionem prohibere, rem ab alio possessam coram iudice vendicando. † Minus oberit quod de religiosa dixit Pinellus prohibetur siquidem alienari, sed nihilominus prescribi potest longo tempore, vt in l. 1. C. de litigios. & in l. 1. C. de prescrip. longi tempo. & ibi notat Paul. nu. 2. Nam id verum non est, nec probatur per. d. l. 1. C. de prescrip. longi tempo. quod res litigiosa vfucapi possit, sed contrarium, quod prescribi non possit, vt docet Bar. in l. vlt. 1. oppos. C. de litigio. & in l. 1. §. si inter. & ibi Ang. ff. eo. titu. itaque ipse possessor si non alienat, non potest longo tempore prescribere, is autem in quem ipse possessor alienauit, prescribere poterit longo tempore, vt ex eo text. notat Paul. & DD. non enim afficit rem vitium litigiosum, sed personam, vt in dict. l. 1. C. de prescrip. lon. tempo. & l. 1. §. si inter. ff. de litigios. & ibi notant Bar. & Ang. Nec oberit text. in l. 3. ff. de diuers. & temporal. prescrip. vbi seruus glebæ ascriptus potest decennio vfucapi, quanuis eius alienatio prohibeatur, vt in l. quemadmodum. C. de agrico. & cens. libr. 11. per quem text. etiam vfucapio longi temporis prohibetur. Quia respondeo distinguendo, quilibet seruus regulariter triennio vfucapitur, vt in l. in seruorum. C. in quib. caus. cess. longi tempo. prescriptio. Sin autem est seruus glebæ ascriptus longo tempore vfucapitur, quemadmodum fundus, cui ascriptus est, vt in dict. l. 3. ff. de diuers. & tempo. prescrip. vbi autem emptor sciebat esse prohibitam a lege alienationem, propter malam fidem impeditur prescriptio etiam longi temporis, vt in d. l. quemadmodum, in fine, & nimirum si seruus qui alias trien-

nio vfucapi poterat propter prohibitionem alienationis viginti, vel decem annorum tempore prescribatur: quemadmodum, & in re immobili alienari prohibita contingit, quæ triginta annis prescribi potest, vt in l. fin. §. sed quia, & §. sequen. C. commu. de legat. & dicam infra. Ex quibus manet firma regula, quod prohibita alienatione prohibita quoque censetur vfucapio longi temporis. † Secunda conclusio, quoties alienatio prohibetur cum modificatione, vt sine causa cognitione, solemnitate, & decreto, non censetur prohibita vfucapio, nisi alia ratione specialiter prohibeatur, vt in l. fin. C. in quib. caus. in integ. restitu. non est necessaria. & ibi notat singulariter Bald. numer. 3. post Iacob. Butrica. & Cyn. ibi, idem tenentes, & Bartol. idem voluit Angel. Imol. & Paul. ibidem Ferdinand. Vazq. de successio. creatio. §. 26. nu. 118. vers. 3. † Tertia conclusio, vbi alienatio absolute, vel cum modificatione, vel quoquo modo prohibetur, si prohibitio afficiat titulum, eumque reddat nullum (quod fit lege resistente, vt in l. quemadmodum. C. de agrico. & cens. libr. 11.) cessabit prescriptio longi temporis, quæ titulum requirit, vt in l. Diutina. C. de prescrip. longi tempo. & l. penultim. eo. titu. & l. nullo. C. de reuendicatio. quod etiam iure canonico procedit, vt probat Couarruu. in regula possessor. 2. part. §. 5. numer. 2. Eritque hac in specie locus prescriptioni. 30. vel. 40. annorum, quæ sine titulo procedit tam iure civili, quam canonico, vt in capit. placuit. §. potest. 16. quæstion. 3. vt in l. male agitur, & l. si quis emptionis. §. 1. & l. omnes. C. de prescrip. 30. vel. 40. annorum. l. 21. titu. 29. part. 3. idem Couarruu. vbi supra numer. 3. exclusa siquidem prescriptione, non censetur exclusa longissima triginta, vel quadraginta annorum, vt constat ex Boerio. decisio. 42. numer. 35. & 38. & Cassan. in consuetud. Burgund. rubric. 3. §. 1. numer. 16. & rubr. 4. §. 18. ad fin. num. 2. fol. 186. & Pinell. in authen. nisi tricennale. per text. ibi, hoc expresse probantem, num. 18. 19. & sequentibus. C. de bon. mat. tern. † Ex quo inferitur in re alienari prohibita restitutionique subiecta quanuis locus non sit prescriptioni longi temporis propter defectum tituli, prescriptione tamen longissima triginta, vel quadraginta annorum locus erit: utpote quæ titulum non exigat. Hæc fuit sententia Paul. Castr. in l. si §. sed quia, num. 7. ad medium. C. commu. delega. vers. adde aliam utilitatem, quem ibi sequitur Iaso. & communiter DD. idem Iaso. confil. 57. colum. penult. libr. 1. Corne. confil. 38. nu. 10. lib. 1. eam fatentur communem, idem Corn. confil. 117. lib. 1. & confil. 297. ad fin. lib. 3. Balb. de prescriptio. §. parte. 3. partis princip. quæst. 4. nu. 4. vers. sed Paulus, Crottus conti. 2. t. nu. 36. lib. 2. Paul. Pari. in c. cum non liceat, nu. 18. de prescrip. Ant. Gomez in l. 40. Tauri. nu. 90. vers. 2. limita. Ripa. in l. si lius fami. §. Diui. nu. 113. Crott. nu. 40. Loazes. n. 191. & Alcia. nu. 47. ibidem ff. de legat. 1. Ari. Pin. receptio. rem dicit in auth. nisi tricennale, nu. 22. C. de bon. mat. ter. Greg. Lupi in l. 10. tit. 26. de feud. par. 4. in gloss. magna. 2. col. vers. quia sic reperimus, & 6. col. vers. si militer nec obstat. Ferdinand. Vazq. libr. de successio. creatio. §. 26. nu. 115. Molli. l. 4. de Hisp. primo g. c. 10. m. 2. † Inferitur secundo, bona aduentitia filij, licet à patre, qui

Libro.5.Titulo.7.

qui habet in eis vsum fructum, alienari non possint, vt in l. 1. & per totum. C. de bon. mater. & l. quæcunque C. de bon. quæ libe. 30. annorum curriculo præscribi posse ab eo tẽpore, quo filius effectus est, sui iuris, vt est casus in auct. nisi tricennale. C. de bon. mater. non enim ea bona poterant longo tẽpore præscribi, quia lex annullat titulum lege resistente habitum, iuxta l. quemadmodũ. C. de agri. & cens. lib. 11. vt in d. auth. explicant Paul. Corne. & Pinel. numer. 4. † Infertur tertio, quod in bonis maioratus antiqui, idem sit statuendum, vt ipsius maioratus re alienata à possessore præscriptio longi temporis locum habere non possit, sed longissimi. triginta vel quadraginta annorum: aduersus possessorem alienantem, vt colligitur ex. d. l. vlt. §. sed quia, & §. fin. autem sub cõditione. C. commun. de lega. & hanc illationem probat Soci. conf. 47. nu. 16. lib. 3. Tira. de primog. q. 30. & vltra eos satis colligitur ex Corne. Iafone, Ripa, & nouioribus supra numero. 21. citatis, idem voluit Pinellus in d. auth. nisi tricennale, nu. 23. C. de bon. mater. Et hanc esse receptionem sententiam attestatur Ferdinan. Vazq. de success. creation. §. 26. nu. 128. Pinellus quoque in d. auth. nisi tricennale, nu. 23. C. de bon. mater. Moli. de Hisp. primog. li. 4. c. 12. nu. 2. † Contrariam tamen sententiam, scilicet quod in bonis maioratus locum non habeat præscriptio longi temporis, nec longissimi, etiam in præiudicium alienantis, tenuit Greg. Lup. in d. l. 10. tit. 26. de feudis par. 4. in glo. magna. 6. col. vers. similiter nec obstat, & Ferd. Vazq. d. §. 26. nu. 116. & sequentibus, & Anton. Gomez in l. 40. Tauri, nu. 90. vers. sed certè ego teneo contrarium. Concurrunt enim in maioratu duplex prohibitio alienationis, lęgis, & hominis. Fortior autem est expressa testatis prohibitio, quàm legis, quæ ex fide commissio inducitur. Per hanc siquidem non omnino impeditur domini translatio, per illam verò omnimodo impeditur, glo. fing. in l. cum pater. §. libertis, in verbo, nec alienaret. ff. de leg. 2. & ibi DD. omnes Paul. & ceteri in l. filiusfam. §. Diui. ff. de leg. 1. vtque prohibitio hominis iuncta cum prohibitione legis aliquid operetur, longissimi temporis præscriptio locum non habere æquissimum est, vt cõstat ex traditis per Ferd. Vazq. d. §. 26. nu. 118. & 119. & Greg. Lupi in d. l. 10. tit. 26. de feudis, par. 4. gl. magna, col. 6. vers. similiter: quæ sit verior opinio dicam inferius, nu. 32. † Retenta tamen prior sententia, eã limita modis sequẽtib. Primò, vt præscriptio noceat ei, qui alienauit, duntaxat, vel ei, contra quem præscriptum fuit, non verò successor maioratus, quippe qui fuit agere impeditus, possessore maioratus eum præcedente, qui verè dominus erat, vsq; ad mortem, successor autem spem solum habebat succedẽdi, quæ sufficiens non erat ad reuocandam alienationem, vel re alienatam vendicandam. Impedito autem agere clarũ est, non currere præscriptionem. l. 1. §. ne autẽ. C. de annali. excep. auth. nisi tricennale. C. de bon. mat. cum pluribus similibus, per Rode. Xua. traditis alleg. 3. col. 2. Nec oherit text. glo. & communis opinio in l. cum pater. §. libertis. ff. de leg. 2. vbi si testator legauit libertis prædium ea lege & conditione, ne alienari possit, sed in familia remaneret, & quidam eorũ partes suas alienauerint, alij qui non alienauerunt, eas poterunt

vendicare, quam receptam esse sententiam attestatur Anto. Gomez in l. 40. Tauri, nu. 88. illud enim ideo fit, quia totam fundi partem, quã quilibet eorum habebat alienauit, adque ideo nimirum si alij partes alienantium vendicarent, quas simul cum sibi legatis possiderent. At in specie nostra quomodo admitteretur successor maioratus ad vendicandam vnam ex pluribus rebus maioratæ, & ceteræ apud possessorem maioratus erũt contra fundatoris voluntatem, quæ fuit, vt bona apud vnum integra manerent semper? Ecce quomodo successor non licet agere aduersus eũ, in quẽ bona aliqua maioratus alienata fuerunt, nã si eis licuisset agere dixit Greg. Lup. in d. l. 10. tit. 26. de feud. p. 4. gl. magna, col. vlt. præscriptionẽ longissimi temporis eis nocere, in quo omnes DD. conuenire asserit. Itaq; communis est resolutio, vt præscriptio bonorum maioratus, etiam longissimi tẽporis non noceat successor, & in specie hoc asserit Rod. Xua. allega. 3. quod etiã tradit Curt. Iunior cõf. 181. nu. 5. & vlt. Dec. conf. 445. num. 47. Anto. Rub. confil. 84. numer. 6. Hieronym. Gratus conf. 22. num. 37. & conf. 101. num. 42. lib. 2. Lofredus conf. 10. nu. 22. Maria. Socin. Iunior confil. 126. nu. 27. lib. 1. Pau. Paris. conf. 23. num. 199. lib. 1. & in c. cum non liceat, num. 18. in fin. de præscription. Anna. conf. 46. Iacob. à S. Georgio in l. vlt. ad fin. C. qui admi. Ioan. Crottus in rep. l. filiusfam. §. Diui, nu. 146. & ibi Ripa, num. 116. & Ferdinan. Loazes, nu. 191. Claud. & Alciat. ibidem ad finem, Balbus de præscriptio. 4. part. 4. partis. q. 12. in fin. nu. 20. Bal. conf. 215. lib. 2. & in feudis id voluerunt Ifern. & Matth. Affli. in c. 1. §. quid ergo, numer. 20. de inuesti. de alie. facta Grego. Lupi neminem citans in d. l. 10. tit. 26. de feudis, par. 4. gloss. magna, col. vltim. vers. fit quartus casus. Anto. Gomez in l. 40. Tauri, numer. 90. vers. sed certè ego teneo. Ferdinan. Vazquez hanc dicens communem & ab ea in iudicando non esse recedendum, atque ita in senatu Hispalensi asserit, fuisse iudicatũ in causa ardua Ducissæ de Bejar, in lib. de successio. num. creatio. §. 26. nu. 131. licet ipse in eodem paragra. pho, nu. 124. inaduertenter dixerit in contrarium esse communem opinionem, citans DD. qui potius tenent communem, & eam probat Molin. lib. 4. de Hispano. primog. cap. 12. nu. 13. Pinellus etiam hac dixit communem in d. auth. nisi tricennale, numer. 41. C. de bon. mat. dicens, ita debere limitari & restringi, quod Soci. tradit confil. 47. lib. 3. & Tira. de primogenijs. q. 26. 30. † Ipse idem Pinellus hanc communem sententiam ampliat & extendit ibidem, nu. 50. vt procedat etiam si ipse successor maioratus sit heres eius, contra quem præscriptio completa fuit, quia cessat hac in specie ratio. l. ex qua persona. ff. de regiur. & l. cum à matre. C. de reiuend. is enim contra quem vfucapitur solum negligit, non autem contrahit, vt ipse Pinel. notat in l. 1. C. de bon. mater. 3. par. nu. 83. limit. §. & in d. auth. nisi tricennale. d. nu. 50. citatque Ripam in d. §. diui, nu. 116. & ibi Alciat. ad fi. Deci. & Rube. confil. supra num. præcedenti citatis. Notat Paris. confil. 23. num. 201. & 203. lib. 1. quorum sententia vera est & communis, licet contrarium voluerit Crot. d. §. Diui. nu. 146. vers. primus casus, & Ferd. Vaz. d. §. 26. nu. 130. quia nihil, inquit, impedit quin per totum tempus

vitz

vita istius, qui existit hæres prædecessoris alienatis, res illa sit extra familiam in eandem familiam reuerfura, cum primum sequens in gradu, qui superiorum alienanti hæres non extiterit, maioratum illi assequutus fuerit. Quoniam verum non est eum contra quem præscriptum fuit alienasse, nec præscriptioni verè consensisse, ut supra hac eadem glo. probauimus, nu. 12. & 13. licet alienatio sit legalis ipsa vsucapio. Quare licet hæres sit eius, contra quem fuit præscriptum, nihil ei obstat quominus rem vsucaptam vendicat, secus si ipse fuerit hæres alienantis, quia tunc fortè procedet opinio **27** Fer. Vaz. & Pinellus tamè ipse in d. auth. nisi tricennale, nu. 55. pro subtili iudicio suo euertere conatur communem sententiam, tentans res maioratus posse longissimo tempore præscribi non solum contra ipsum alienantem maioratus possessorem, sed & contra eiusdem maioris successorem, propter rationem legis inducentis vsucapionem, ne dominia rerum sint incerta neque lites fuscitentur. l. ult. ff. de vsucapio. rationeque publicæ utilitatis. l. 1. ff. eo. ti. quæ primatæ præfertur. Et maxime id procedit in præscriptione longissimi temporis, post quod tempus leges excoerant inquirere possessione, auth. hæc consili. in no. colla. 8. Cui obiectioni respondet Fer. Vaz. d. 5. 26. nu. 131. omnes leges similiter propter bonum publicum esse statutas, quæ per testatorem quandoque transgrediuntur, ut cõstat ex notatis in l. nemo potest. ff. de lega. 1. per Greg. Lupi in l. 12. tit. 9. de legatis, par. 6. per Ferd. Vazq. de success. creatio. §. 10. nu. 4. Imputandumque erit emptori, qui rem subiectam restitutioni & alienari prohibita emit. l. qui cum alio. ff. de reg. iur. Vel specialius respondere poteris ob publicum bonum maioratus institutus fuisse, ut quæ bona eorum inalienabilia & inuisibilia perpetuo apud vnum manerent, ut diximus supra eo. l. 11. glo. 1. nu. 12. & 13. quæ utilitas præpõderat utilitati, etiam publicæ, quæ ex vsucapione via venit, ut exibi dictis colliges. Idque probare nititur Pinellus ex regula generali, quæ ipse tradit in d. authent. nisi tricennale, numer. 25. & sequent. quod prohibita alienatione non censetur prohibita vsucapio, eam tamen opinionem falsam esse probauimus supra hac eadem glo. num. 11. 12. & pluribus sequentibus. Minus obest, quod ipse ait, non posse testatorem, vel contrahentem ipsius maioratus fundatorem, vsucapionem habenti titulum & bonam fidem tollere. Fateor non posse postquam iam est eius quæsitum, sed potest impedire, ut ex superioribus traditis satis constat. Nec me mouet, quod de effectu vsucapionis ait, quod vsucipientem reddat tutum in futurum, ut in l. 1. & 3. ff. de vsucapio. quia in specie, de qua agimus, cessat **31** præscriptio quoad successorem, quare de eius effectu tractari non potest. Quod autem Pinellus dixit absurdum esse vsucapionem sortiri effectum contra præsentem possessorem & non contra successorem (esset quippe diuidere effectum vsucapionis, contra text. in l. eum qui ades. ff. de vsucapio.) refutat Ferd. Vazq. dicens esse nimis generale, nec aliàs satisfacit. Sed tu dic, ibi non prohibetur, nisi quod vna res diuersis temporibus vsucapiatur, ut domus, quæ constat ex lignis præferebatur decennio & ligna triennio, tanquam res mobilis, eadem enim res non debet diuerso iure cen-

feri. At in specie nostra non præscribitur diuersis temporibus res maioratus, nec de hoc agimus, sed quod possessor maioratus non possit præiudicare successoris alienando, nec alienari cõsentiendo per præscriptionem, sibi autem potuit præiudicari, sicut præiudicatur delinquendo, confiscantur enim bona maioratus ab eo possessa ad vitam, duntaxat suâ. ut in l. Statius Florus. §. Cornelio Felici. ff. de iure fisci. Minus virget quod de dominio vsucapione acquisito dicit Pinellus, quod semel alicui quæsitum sine eius facto auferri nequit. l. id quod nostrum. ff. de reg. iur. l. si quis vi. §. differentia. ff. de acqui. poss. nec iuri esse ait consentaneum præscribere concedere dominium statim ei auferendum, non enim est nouum alicui queri ad tempus dominium, & eo tempore finito alij, idem enim statutum esse comperimus in specie. l. seruo legato. §. 1. ff. de leg. 1. & l. fin. §. sed quia. C. com. deleg. & l. si. C. deleg. & l. quoties. C. de dona. quæ sub modo, & in alijs iuris articulis, ut & aduertit Fer. Vaz. d. §. 26. nu. 31. verò postremo mouetur & Greg. Lupi in d. l. 10. tit. 26. de feudis, p. 4. gl. magna col. 6. in fi. & 7. Nec ad rem facit, nec verum est, quod ipse Greg. Lup. paulo ante negabat, dominium ex præscriptione acquiri, nam ex receptio, veriorque sententia dominium ex præscriptione acquiritur non solum utile, sed & directum, iuxta Martini opinionem, ut cõstat ex latè traditis ab eodem Pinello in auth. nisi tricennale, nu. 36. 37. & 38. C. de bon. mat. Minus obstat argumentum de feudo à gl. communiter recepta, traditam in c. 1. §. præterea, de capit. Corra. dicente in rebus feudalibus dari præscriptionem 30. vel 40. annorum, quasi glo. sentiat præiudicare eam præscriptionem non solum possessori præsentis, sed & cæteris successoribus in perpetuum, quod expressim respondit Curti. Sen. consil. pen. col. 3. nam glo. illa procedit solum quoad possessorem, non quoad successores agere impeditos, iuxta veriorrem & receptiorem sententiam, ut ex superioribus traditis colliges. Quatenus autem ipse Pinellus in d. authent. nisi tricennale, nu. 55. verò retenta aut. C. de bon. mater. respondet ad præcipuum fundamentum nostræ sententiæ, quod impedito agere non currit præscriptio, ut intelligatur, quando in initialis præscriptionis datur tale obstaculum, quando enim lex resistit initio magis impeditur effectus, ut in l. 1. & ibi Bart. nu. 1. ff. de regula Catonia. at in specie nostra non adest impedimentum in initio præscriptionis, sed in eius continuatione. Nam respondeo quoad ipsum successorem nunquam fuisse ceptam præscriptionem, atque ideo in eius initio quoad eum incurrat impedimentum, quia non potuit agere, quare nimirum si præscriptio et non præiudicat. Iure autem regio nulla dubitatio est, quando præscriptio non fuit completa cum prædecessore, maioratusque possessore: quia eo mortuo possessio, tum ciuili, tum etiam naturalis translata est in successorem maioris per legem nostram, quare nulla possessio mansit penes eum, in quem res maioratus fuit alienata per ipsum prædecessorem, vel aliū quencūque extraneum, quomodo ergo potuit sine possessione vsucapere? Ita sentire videtur Grego. Lupi in d. l. 10. tit. 26. par. 4. in glo. magna, col. 4. in fin. verfic. si bene consideretur & col. penul. verfic. & hec apertius procedunt, & Ferd. Vazq. de success. creatio. §. 26. nu. 122.

Ant:

Lib. 5 Titulo. 7.

Anton. Gomez in.l. 40. Tauri, nu. 90. versi. 3. pro hac sententia, & sentit Moli de Hispa. primog. lib. 4. c. 12. nu. 6. vbi autem vsucapio completa fuit contra prae-
 cessorem, maioratusque possessorem lex nostra nihil
 probat, vt recte aduertit Ant. Gomez quare recurren-
 dum est ad ius commune, & ad ea, quae à nobis tradita
 sunt supra ista glo. nu. 25. & sequen. vbi probauimus
 eam praescriptionem successori maioratus non nocere
 32 tanquam impedito agere iuris impedimento. † Et si
 dixeris, quomodo potuit praescribere sine possessione
 contractus enim erat nullus, propter prohibitam à lege
 & ab homine alienationem? Respondeo, & sic contra-
 ctus, & alienatio sit nulla, & ex ea non transferatur
 dominium, transfertur tamen possessio, vt in.l. 1. §. si
 vir vxori, & ibi notant DD. omnes. ff. de acq. posses-
 de quo latè agit Anto. Gomez in.l. 45. Tauri, nu. 23. &
 sequen. & nu. 26. vbi expresse loquitur in bonis maio-
 ratibus à possessore alienatis, in quibus probat trans-
 ferri possessionem, licet dominium transferri non possit,
 appenditq; legem nostram, quatenus mortuo possessore
 maioratus transferri ait possessionem ciuilem & natu-
 ralem in successorem, quanuis extraneus quispiam
 eam occupauerit, & possederit in vita praedecessoris,
 vel post eius mortem, vel ab ipso praedecessore eam ha-
 buerit: probat ergo aperte lex nostra res maioratus,
 vel alienare prohibitas ab extraneis possideri posse, li-
 cet alienatio in eos facta non teneat, sitq; nullius mo-
 menti. Cum ergo extraneus possideat, nimirum si con-
 tra alienantem praescribat longissimo tempore. 30. vel
 40. annorum, iuxta ea quae diximus supra hac eadem
 glo. nu. 23. successori tamen non noceat completa prae-
 scriptio, tanquam agere impedito, vt diximus, & si cõ-
 pleta non fuerit, interrumpatur, ita vt deinceps conti-
 nuari non possit propter defectum possessionis. † Quod
 33 autem diximus, nu. 23. bona maioratus longo tempo-
 re praescribi non posse, sed longissimo. 30. vel. 40. anno-
 rum nonnulli intelligit, vt procedat quoties res quae
 praescribitur fuerit alienata ab ipso maioratus posses-
 sore, nam si ab alio tertio vendita fuerit, poterit em-
 ptor longo tempore decem, vel viginti annorum eam
 praescribere, ex sententia singulari Bal. in.l. 2. in fi. C.
 de vsucap. pro empto. cui subscripsit Paul. Castr. in.d.
 l. vlt. §. sed quia, nu. 7. vers. aduerte. C. commu. de le-
 ga. ibique Ias. & ceteri interpretes & alij, quos refert
 & sequitur Balb. de praescrip. 5. part. 5. partis. q. 5. Pau-
 lus Paris. conf. 81. nu. 44. lib. 2. Ioan. Crocius in rep. l.
 filius fa. §. diui, nu. 143. & Rip. nu. 115. col. pen. & ceteri
 scribentes. ff. de lega. 1. Ari. Pin. dicēs, eam commu-
 nem in.d. auth. nisi tricennale, nu. 35. C. de bon. mater.
 Mouētur ex eo qd simile statutum videmus in alijs ca-
 sibus, nempe, licet actio quod metus causa duret tri-
 ginta annis aduersus eum qui metum incussit, si tamē
 ea res super qua metus fuit illatus, alteri fuit vendita,
 ipsa actio aduersus vltimum emptorem decem annis
 praescribetur. l. 3. & ibi Cyn. Bar. & alij. C. quod me-
 tus causa. Tiraquel. citans concordantes & similes. li.
 1. de retractu. §. 1. glo. 10. nu. 11. & 14. vbi idem probat
 in actione hypothecaria, & Pinell. in.d. auth. nisi tri-
 cennale. nu. 35. ad fi. addit aliud simile, dicēs restitutio-
 nē actionemque facile dari minori lesio, cōtra eū qui cū
 34 a contraxit: non ita aduersus tertium habentem cau-

sam ab eo, cui minor vendiderat. l. planē, & l. praeced.
 ff. de mino. & Alex. cōf. 65. li. 5. extollit Rod. Xua. alle-
 ga. 21. ad fi. explicat Couar. lib. a. resol. c. 6. nu. 7. Sed
 nihilominus contrarium tenet Rod. Xua. allegat. 3.
 & Anto. Gomez in.l. 40. Tauri, nu. 90. versi. sed salua
 pace. & Greg. Lup. in.d. l. 10. tit. 26. gl. magna, versi. sit
 tertius casus, par. 4. Moli. d. li. 4. c. 12. nu. 1. moti ex eo
 quod prohibitio alienationis afficit rem, ita vt perpe-
 tuò alienari non possit, diuidi, nec separari, non verò
 dicitur prohibitio personalis, vt in.l. 2. C. de vsucap.
 pro empto. vbi res prohibita alienari est in praescripti-
 bilis, & sic impedimentum est in re, non in persona,
 non ergo interest ab vno nē an ab alio alienetur. Idē
 voluerunt Pet. & Cyn. in.l. vlt. C. in qui. cau. in inte-
 resti. non est necesse. Paul. in.l. vlt. §. sed quia, num. 7.
 versi. aduerte tamen. C. cōmu. delega. Ant. Gomez.
 d. l. 40. Tau. nu. 90. versi. sed salua pace. Sed communi
 opinioni magis accedo, vt res maioratus vendita ab
 alio extraneo, ab emptore praescribi possit longo tem-
 pore, quoad maioratus possessorem, non tamē ea prae-
 scriptio successori nocebit tanquā agere impedito, vt
 35 probauimus supra ea. glo. nu. 25. † Limitat etiam sen-
 tentia cōmunem supra nu. 23. traditam Anto. Gomez
 in.d. l. 40. Tauri. nu. 90. versi. quod tamen primo, vt
 praescriptioni bonorum maioratus locus sit videnti-
 bus & consentientibus his, qui ad illum sunt vocati,
 quia quemadmodum consentire possunt alienationi,
 vt in.l. nihil. §. omnibus. ff. de lega. 1. & in.l. cum pater.
 §. libertis. ff. de leg. 2. & l. quoties. C. de fideicō. ita &
 praescriptioni cōsentire possunt, vt in specie asseuerat
 Bar. quem ceteri sequuntur in.d. §. diui. pen. quæstio.
 & Imol. notabiliter in.l. vbi lex. ff. de vsucapio. Sed
 hæc limitatio vera non est in maioratu, qui perpetua-
 durat, nec intra certas personas & familias termina-
 tur, prout in specie Bar. & sequaciū, vt recte aduertit,
 Ari. Pine. in.d. auth. nisi tricennale. nu. 54. C. de bon.
 mat. dicens, nunquā verē dici posse in alienatione, vel
 vsucapione rerum maioris consentire omnes de fami-
 lia, vel omnes quorum interest, cū maioratus vltra vi-
 uentes ad futuros extendatur, quod multi graues vi-
 ri non aduerterunt, nec Bar. ipse in.d. §. diui, num. 22.
 & Alexā. & ceteri eum sequuti, viui autem nascitu-
 ris nocere nequeunt, vt in.l. 13. ff. de interd. & relega-
 35 † Nec hac in specie tractari potest de vltimo familiæ,
 quemadmodum tractatur in relicto familiæ quod in-
 tra certam familiam, seu generationem terminatur, vt
 in.l. qui solidū. §. pradium. ff. de legat. 2. cum ibi no-
 tatis, & per Iaso in.d. §. diui. 2. l. actione, nu. 82. & alios
 36 à Pinell. citatos. d. nu. 54. in fi. † Quatenus autem limi-
 tat eandem sententiam, nu. 23. traditam Greg. Lupi in
 d. l. 10. glo. magna, in fi. tit. 26. de feudis, par. 4. & Ant.
 Gomez in.d. l. 40. Tauri, nu. 90. in fi. & Ferd. Vaz. de
 successione. creatio. §. 26. nu. 125. & Moli. d. lib. 4. c. 12.
 nu. 10. vt non procedat in praescriptione immemorabi-
 li, possunt enim res maioratus eo tēpore praescribi, etiā
 cōtra successores, nullā habet hæc cōclusio dubitatio-
 nē, cū habeat hæc praescriptio vim tituli & privilegij. l.
 hoc iure. §. datus a quæ. ff. de aqua quoti. & glli. c. su-
 per quibusdā. §. praeterea. de verb. signi. Rod. Xua. alle-
 ga. 3. & quia in hac praescriptione constare non potest
 de initio, & quanuis in constitutione maioratus sit
 habita

habita mentio huius rei, de cuius prescriptione tractatur, sciri non potest, an ante vel post eandem constitutionem, qui prescripsit eam possidebat, vt dixit Anton. Gomez in. d. l. 40. Tau. nu. 90. in si. mo presumptio est pro prescribente, q̄ ante maioratum eam possiderit, nam alijs constaret de initio possessionis, quod vtique est contra eiusdem prescriptionis naturam, vt late traditur per eos, quos supra eodem. l. 1. glo. vltim. num. 2. latius citauimus.

G L O S. VI.

1 Maioratus bona possidens potest possessionem transferre in eum, cui ea vendiderit, licet venditio sit nulla.

Possessio transferri potest ex inutili contractu, ibidem.

2 Maioratus possessor, an possit propria autoritate ingredi possessionem rei maioratus ab alio possessa? & deinceps.

Ædificium ab alio factum in meo fundo, an possint propria autoritate deicere? ibidem.

3 Possessio rei mobilis vacans, vel non vacans quando acquiratur eam occupanti?

4 Possessio ab alio occupata quando & quibus casibus possit ab ipso possidente propria autoritate recuperari, & a detentatore auferri, ibidem.

F O el dicho reñedor le aya dado la posesion dellas. Nota ex hac lege bonorum maioratus possessionem ab eius possessore tradi posse, licet bona sint alienari prohibita, & contractus, seu alienatio sit nulla, licet enim ex contractu inutili non transeat dominium, transit tamen possessio, vt in. l. 1. §. si vir uxori, & ibi notant docto. omnes. ff. de acqui. poss. dixi in gloss. precedenti, num. 32. Ex his verbis colligi etiam potest, successorum non posse propria autoritate ingredi possessionem bonorum maioratus ab eius possessore alij traditam, nam si verè possidebat, prout dicit lex nostra, nemo eum expellere poterit, non enim reperitur iure cautum, quod ciuili possessori possit propria autoritate expellere clandestinum possessorem, vel detentatorem, nisi post denegatam, & interuersam possessionem ex sententia Dyni in. l. 1. §. interdictum autem, vbi quoque Rayn. & Alber. in fin. ff. vti posside. idem voluit Cyn. in. l. 1. C. vnde vtr. colum. Franc. de Aretio, in. l. clam possidere. §. qui ad nundinas, num. 11. ff. de acqui. poss. idem Cyn. in. l. vna. C. vti possit. nu. 10. & probat Moli. lib. 3. de Hisp. primog. cap. 12. num. 12. Conuestitur hæc opinio ex l. si alius. §. bellissimè. ff. quod vi aut clam, vbi dominus fundi non potest propria autoritate tollere, aut diruere ædificium ab alio in eo fundo factum, nisi ex magna causa, propter defectum iudicis, vel quando mora esset periculum & non modicum damnum allatura, secundum gloss. Bart. & docto. ibi. Præterea si hoc liceret successorum maioratus, quilibet hoc fingere posset, & daretur occasio res proprias quilibet auferendi iniuste, & tum maxime, cum detentator præcederet se successorum maioratus, vel eas

res non esse maioratus, sed liberas & nullæ restitutioni subiectas, arg. tex. in. l. 1. §. si quis ideò à possessione ff. ne vis fiat ei. Verum his minime obstantibus contraria sententia verior est & receptior, imo quod successor maioratus possit propria autoritate bona auferre à tertio detentatore, & per vim eum expellere, & sententia singulari gl. in. d. l. 1. §. interdictum autem. ff. vt poss. in verbo, vltro, vbi Bar. nu. 3. egregie distinguit. Aut enim vacabat possessio rei, & aliquis eam fuit ingressus, & nequaquàm poterit propria autoritate expelli. l. 1. sequitur. §. ite si occupaueris, iuncta gl. ff. de usufructu. Et hic non est casus noster, nec adaptari potest quæstioni, de qua agimus, cum possessio rerum maioratus, nec momento vacare dicatur, cum mortuo possessore ipso momento transeat ipso iure possessio ciuili & naturalis in successorem, vt dicit lex nostra. Aut possessio rei non vacabat, sed per occupationem eius qui eam fuit ingressus, priuatur primus possessor vtraque possessione, quod vsuuenit in re mobili, vt in. l. si rem mobilem, & l. 3. §. Nerua filius. ff. de acqui. poss. & tunc primus possessor potest eam re ab eo auferre in continenti, non verò ex intervallo, arg. text. in l. vt vin. ff. de iusti. & iu. confert text. singul. in. l. si quis in feraitute, in fi. ff. de furt. hic etiā casus non facit ad propositum, quia de rebus mouilibus nihil ad nos, cum maioratus constituitur, vt plurimum de rebus immobilibus. Aut verò possessio rei non vacabat, quando alter eam fuit ingressus, sed vel vtraque possessionem, vel ciuilem tantum habebat aliquis, quod contingit in re immobili, vt in. l. clam possidere. §. qui ad nundinas. ff. de acqui. poss. & tunc poterit possessor eum qui rem ab eo possessionem occupauit propria autoritate expellere, & ab eo rem illam auferre, atque ita intelligi debet gloss. in d. l. 1. §. interdictum autem. ff. vti possit. vt eam intelligit Bar. ibidem, cuius doctrinam sequuntur Ang. ibi. & Paul. Cast. in. d. §. qui ad nundinas. 2. col. post principium, & Lud. Roma. ibi. 2. col. Vbi tamen dicitur tunc & sanctius esse ad iudices occurrere, vt scandala euitentur & rixæ. Iaso. in. d. §. qui ad nundinas. 4. notab. Imol. post Inno. in. c. olim. 1. de resti. spoliat. num. 10. Angel. de Aret. in. §. quadrupli, in sti. de actio. pen. col. Alexand. hanc dicens communem in. l. quemadmodum. ff. de acqui. poss. nu. 3. sic & in nostra specie successor maioratus ex beneficio legis nostræ possidet ciuilitate & naturaliter, poterit ergo propria autoritate expellere ingressum. Ex quo hanc conclusionem probat Anton. Gomez. in. d. l. 45. Tauri, nu. 124. & pluribus alijs fundamentis eam fulcit, responderetq; ad allegata in contrarium, ad quem lectorem relego.

L E T. IX.

¶ Que pone la orden que se ha de tener en el proceder y determinar en el remedio de la ley pasada.

¶ Pragmatica del Emperador don Carlos, y la Reyna doña Juana en Madrid, hecha año de 1543.

Bb

Man.

Libro.5.Titulo.7.

¶ Mandamos, que quando alguno o algunos ocurrieren al nuestro Consejo sobre pleytos y causas de mayorazgos, o sobre el remedio de ley pasada, a pareciendo a los del nuestro Consejo, que es caso en que se deue de dar juez, le den, y en la comision que lleuare, le manden, que en comenzando a entender en el negocio, alsigne termino de cinquenta dias a las partes ^b por todos terminos y plazos: el qual no se pueda prorogar, ni alargar por ninguna manera ni causa: ^c dentro del qual los oyga, y las partes ante el digan e aleguen, y presenten los mayorazgos, y otros titulos, y escrituras, y probanças que quisiere. Y hecho y concluso el negocio dentro de los dichos cinquenta dias, sin otra mas conclusion ni prorogacion ^d para lo determinar, se traya ante los del nuestro Consejo: y traydo, se vea y determine luego, sin que aya ni den lugar a otra alegacion ni probança, y la sentencia que en ello dieren se execute sin embargo de qualquier suplicacion que della se interpusiere, y executada se reciba la suplicacion, y se den otros quarenta dias, y no se puedan prorogar, ni alargar: dentro de los quales se presenten, y prueuen las partes lo que quisiere y vieren que les conuenga, para que en el dicho grado de suplicacion se vea y determine lo que fuere justicia. Y si la sentencia fuere confirmatoria, se remita el negocio al Presidente e Oydores de la nuestra Audiencia, que hagan en el justicia: y en caso que la sentēcia q̄ fuere dada por los del nuestro Consejo en el dicho grado de suplicacion fuere reuocatoria, que la sentencia de reuista sea lleuada a pura y deuida execucion, y en cuyo fauor se

diere, sea puesto en la tenencia de los bienes del tal mayorago, sin embargo que la sentencia de vista aya sido executada, e no quede otro remedio, ni recurso alguno, y el pleyto se remita a la dicha nuestra audiencia en posesion y propiedad, donde las partes sigan su justicia. ¶ Y la misma forma y orden susodicha mandamos que se tenga y guarde, quando a los del nuestro Consejo pareciere se deue conocer del tal negocio en el Consejo, y no embiar juez, para que en el ^e se le den los dichos cinquenta dias de termino, sin que se pueda prorogar mas, dentro del qual las partes digan y aleguen y prueuen, y presenten lo que quisiere, y luego se vea el dicho pleyto, y la sentencia que dieren se execute, y executada si alguna de las partes suplicare, se guarde y cumpla la orden susodicha. Y declaramos, que lo que assi fuere sentenciado en nuestro Consejo, y executado sea auido solamente por sentencia de bienes: ^f y en caso que algun poseedor de mayorazgo falleciere, y el que pretende ser llamado al tal mayorazgo tomo la posesion del, y estuviere en ella por medio año, ^g y pasado el dicho tiempo otro viniere al nuestro Consejo, pidiendola por virtud de la dicha ley de Toro, mandamos que en tal caso no se de juez, ni se conozca del en el nuestro Consejo, sino que se remita a la dicha nuestra audiencia. ^h

GL O S . 1 .

- 1 Maioratus successori competit interdictum retinēdę, adipsēdę, & recuperandę.
- 2 Sequestrationi, an locus sit, si duo contendunt super possessione alicuius rei, & rixa speratur, vel timeatur, & ibi limitatur.

3 Inter-

3 Interim dicti remedium, remissive.

Maioratus successor interdictum retinēda proponēs, alio oppositore litigante super eiusdem maioratus possessione, quid debeat probare, & quomodo? ibidem.

- a *sobre el remedio de la ley passada.* Remedia legis præcedentis sunt tria, competit in primis maioratus successor mortuo possessore interdictum retinēda possessionis, quod à peritioreb aduocatis proponitur semper, ut probauimus supra eo. l. 8. glo. 2. num. 7. & seq. & adipiscendā quoque, ut ibi dixi. num. 3. & sequen. & recuperandā, ut latē ibi insinuauimus numero. 12. & sequentibus. Quin & propria autoritate possessionem apprehendere offendimus in. d. l. 8. gl. ultim. nu. 2. 3. & 4. † Ceterum quid si duo vel plures contendunt se successores esse maioratus, inter quos contentio & rixa speratur, maximaque discordia, ita quod deuenire credatur ad arma: quia uterque præparat se & suos pro adipiscendā actuali possessione & detentione rerum ipsius maioratus: certe iudex hac in specie ex officio, vel ad partis petitionem poterit eos sub poenis prohibere, ne accedant ad fundos, vel alias res maioratus, easque faciet sequestrari, donec iudex causam deciderit, iuxta tex. in. l. aquisissimum. ff. de usufr. & glo. ibi notat, Bald. in. princ. & Bart. & Alberi. in. §. ult. legis præcedētis, Moli. de Hisp. primog. lib. 3. cap. 13. nu. 71. cum concordantijs ab Anto. Gomez traditis huic adhærens opinioni, in. l. 45. Tauri, num. 125. ubi tamen conclusionem limitat, nisi alter eorum fuerit adeptus possessionem actualē bonorū huius maioratus, tunc enim sequestrationi locus non erit, etiam si alter eorum præparat arma & aliū faciat, ex quo rixa timeatur auctoritate Bald. in. l. quidam æstimauerunt. 2. colum. post medium, vers. secundo casu, argum. tex. in. l. ult. ff. de offi. procura. Casa. idem voluit Bald. in. cap. 2. de vita & honesta. cleri. nu. 8. & in. c. 1. de sequestra. pos. & fruct. num. 9. lafo. in. l. quidam æstimauerunt. 3. col. post princ. ff. si cert. pet. Alberi. in. l. aquisissimum. ff. de usufr. quam legit sub. l. præcedenti. §. ult. † Verum enim uero si neuter eorū ingressus fuit possessionem, nec timetur de rixa inter eos, sed uterque proponit coram iudice interdictū retinēda uti possidetis, tunc deueniendum est ad remedium interim dictum, de quo latē agit Ant. Gomez in. l. 45. Tauri, numer. 126. & melius domi. Did. Couarru. lib. practicarum questionum, capit. 17. & nos quoque in stylo cancellariæ, titulo 3. cap. 1. §. 27. gloss. 4. ubi vndecim differentias inter hoc remedium, & uti possidetis tradimus, ibi etiam numero. 19. modum probandi in hoc remedio docuimus, quo quidem nostra in specie opus non est, supponimus siquidem neutrum ex colligantibus corporaliter possidere, nec actu possessionem ingressum fuisse, quare ex instrumento maioratus constabit quis sit in possessione tuēdus, quod voluit Molina dict. lib. 3. capit. 13. numero. 70. & 71. & licet per hanc legem detentionem tantum ex hoc remedio successor acquirat, & non possessionem, per legem tamen sequentem (& non immerito) hoc immutatur, & corrigitur, statuiturque possessionem acquiri, ut ibi dicemus.

G L O S. II.

- 1 Maioratum cause arduæ sunt, id eo quoad tenuit & possessionem in consilio regio agitantur.
 - 2 Consilium regium de quibus causis cognoscatur?
 - 3 Commendæ indorum lites in Indiarum consilio, non in cancellarijs controuertuntur.
 - 4 Commendæ Indorum causa in regio consilio Indiarū pendente, mortuis litigatoribus, an super fructibus litigari possit in cancellaria, & nu. seq.
 - 5 Accessorium iam dici non potest extincto principali. Beneficium mortuis litigatoribus prouideri potest, ibidem.
 - Causa vel lite principali extincta, extincta quoque censetur accessoria, ibidem.
 - 6 Casus superueniens a quo dispositio nondum perfecta incipere non potest, vincit dispositionem.
 - 7 Privilegio extincto quoad principales, & quoad eos quibus accessoria competebar censetur extinctum.
 - 8 Index causæ principalis dicitur quoque iudex causæ incidentis, & pluribus exemplis probatur, num. 9. 10. 11. & 12.
 - 13 Privilegiij causa cessante, cessat privilegium. Fructus diuerso iure censentur ab ipsa re, ibidem.
 - 14 Officium iudicis nobile non spirat finis causa principali, sed mercenarium sic. Fructus officio iudicis mercenario debentur, ibid.
- b *Termino de cincuenta dias a las partes.* Hic poteris mutare plurima ex his, quæ diximus in stylo cancellariæ tit. 1. præmittentia. 17. casu. 12. per totum. Nota casum in quo causa cognitio spectat ad regium consilium, & non ad cancellariam, vel regium prætorium, sunt enim causæ maioratum arduæ, ut plurimu, & quādoque inter magnates & illustres viros controuersa, agiturque de Ducatibus, Comitatibus, & Marchionatibus, oppidis, villis, & iurisdictionibus vni auferendis & alteri conferendis, quæ propter regij consilium sibi reseruauit huiusmodi causarū cognitionem quoad tenuit olim, & hodie quoad possessionem, ut in. l. seq. † Et si dixeris quomodo de proprietate maioratum cognoscitur in regijs prætorijs & cancellarijs, quod maioris est momenti, ut cognoscatur. Respondere licebit, hoc ideo fieri, quia spaciōsam causæ cognitionem proprietatum causæ exigunt, de quibus regij consiliarij, alijs moderatioris regni negotijs præpediti cognoscere nequeunt, ut in. l. 11. tit. 5. de regia cancellaria, §. 1. 2. 1. & 22. tit. 4. de regio consilio, supra lib. 2. & hoc potissimum procedit, ex eo quod ex vltima sententia in regia cancellaria lata supplicari potest in his causis arduis secundo ad regiam personā, iuxta legē Segouia. l. 1. 2. 1. & 4. tit. 20. de secunda supplicatione supra lib. 4. & sic denotatur ad regij consiliū. l. 12. eo. ti. Sed de causis sumarijs, prout hec est, & arduis cognoscere pōt regij consiliū, ut ex dictis legibus colliges. † Cuius exemplo in Indiarū regnis cō-

Libro.5.Titulo.7.

rum pratoria & cancellaria cognoscere nequeunt de causis super cōmendis Indorum controuersis, sed tantum porrecto libello, exceptionibusq; oppositis, partes ad probandum admittendæ sent, dilatione trium, vel sex mensium data, quæ nulla ex causa prorogari potest, & absque vlla alia publicatione & conclusione causa remittenda est ad regem, regiumq; Indiarum consiliam, vt ibi ex eisdem actis summarie decidatur, & vnus duntaxat casus excipitur, in quo cancellaria cognoscere potest, nēpe, super spolio ab alio alteri facto, vt in l. 33. in legibus Indiarum, & in regijs rescriptis ad regna Indiarum missis. † Sed quia ex facto hoc in regio pratorio argentino causa agitata est, ex qua aliam limitationē colligere poteris, non grauior hīc referre. Inter duos huius regijs ciues contentio orta fuit super Indorum commenda, & processu facto in cancellaria regum, iuxta formam supra traditam, causa regi remissa fuit, & regio Indiarum consilio, eaque ibi pendente mortuus fuit commende possessor, & alter qui cum eo litigabat, hæredes eorum in hoc regno cōmorantes super fructibus hoc in foro regio contenderunt, rei que conuenti iurisdictionem declinauerunt huius regijs fori, dicentes causam remittendam esse ad regem consilium, vbi causa principalis Indorum pendebat. actores negabant causam pendere in regio consilio, fuit enim extincta morte litigatorum, fuit dubitatum, an in hac regia cancellaria causa hæc tutrinari possit necne? & videtur remitti debeat ad regem consilium, tamen super principali, quæ super fructibus ibi cōceptum fuit iudicium, ibi ergo finiri debet. l. vbi cōceptum. ff. iudi. cū similibus. Præterea accessorium non debet à principali separari, sed eius semper sequi naturam. c. accessorium. de regul. iur. lib. 6. cum concordantibus ibi à glo. Dyno, & Ioan. And. adductis. † Sed nihilominus opposita sententia mihi visa fuit verior, & in pūcto iuris sustentabilior, ex sequen. Et primo, quia regula iuris est, accessorium sine principali stare non posse. l. naturaliter. ff. de condit. indeb. l. 1. in l. 4. §. x. conuentione, nu. 5. ff. de re iudi. extincto, itaque principali, accessorium amplius iam dici non potest. l. 2. 3. & 4. ff. de peculio lega. l. nā quod liquide, in prin. ff. de penu. leg. l. fundi. §. fi. ff. de fundo instructo, vbi ita cum tex. summat Bart. à quo remouetur principale, & eius accessorium. Sed nostra in specie extincta fuit causa principalis morte litigantium, eo quod ad eorum vitam durabat commenda, quemadmodum si duo, vel plures super sacerdotio, seu beneficio litigent, eis mortuus causa dicitur extincta & finita, ita vt extunc fieri possit eius beneficij præsentatio & collatio, vt in clement. r. vt lite pend. in priori eius parte, Couarr. lib. pract. quæstionum, cap. 36. num. 7. verū secundus casus: sic & lis quæ inter dictos huius regni ciues vertebatur in regio consilio super Indorum commenda, mortuis litigatoribus finita & extincta fuit, quod ad principale, hoc est, quoad Indorum commendam, quippe quæ eorum morte finiebatur, ita vt alteri potuerit commendari, prout cōmendata fuit in specie, de qua agimus, nimirum ergo si causa Indorum principali finita & extincta, extincta quoque censeatur causa accessoria fructuum, iuxta regulam. l. cum principalis causa, & l. nihil dolo. §.

cum principalis. ff. de regul. iur. cum concordantibus ibi à glo. citatis, quibus adde vltra superius dicta, text. in l. 3. §. qui habet. ff. de serui. rulli. præd. qui ad hoc solet allegari, quod extincto actu principali, extinguitur quoque & accessorium, & quod venit in consequentiam, tex. etiam in l. fin. C. de consti. pecu. de quo per glo. & Cyn. in l. 2. ff. de iuri. omn. iud. & per Bald. in l. & si is. C. de præd. mino. per Cano. in. c. si diligenti. de foro comp. & c. inter dilectos. de fide instru. cum concordantibus per Tiraq. latissime congestis in lib. de constituto. 3. par. limi. 7. nu. 40. cum quindecim numeris præcedentibus. † Cum igitur lis super fructibus sine principali causa Indorum non poterat in regio consilio agitari, sed in cancellaria, vt in d. l. 11. tit. 5. de regia cancellaria supra lib. 2. & deuenit ad casum à quo incipere non potuit, necessario remitti debuit ad cancellariā iuxta notata in l. pluribus. §. etsi placeat. ff. de verbo. oblig. vbi dispositio nondum perfecta, & consummata vitatur, si ad eum deuenit casum à quo non potuit incipere, & ibi Bar. optimè materiā explicat, nu. 2. 3. & 4. & in l. debitor decem, in prin. num. 1. ff. de lega. 2. & in auth. quomo. oportet. episcopos. §. hæc autē de Deo, nu. 1. per text. ibi, col. 1. sed causa, de qua agimus, non erat cōsummata & perfecta quando litigatores mortui sunt, & sic quando ad eum casum deuenit, à quo initium habere non potuit, quare consequitur proculdubio causam fructuum accessoriam extinctā esse, nec in regio consilio tractari posse, sed in cancellaria. † Suadetur hæc eadē sententia, quia mortuo principali, cui principaliter competit priuilegium, extinguitur, etiam quoad alios, quibus accessorie compete-
bat, vt notat Bal. in l. 2. circa finem, vers. 6. quæro. C. de episcop. & cleri. Socin. conf. 84. nu. 1. lib. 3. Deci. in l. in omnibus causis, nu. 10. ff. de reg. iur. Sed in casu isto compete-
bat priuilegium causæ Indorum, vt in regio consilio tractaretur, non in cancellaria, & accessorie quoque fructuum causæ, idem priuilegium compete-
bat, non quod huic causæ incidenti priuilegium fuis-
set concessum, sed ex principali causa hoc priuilegio potiebatur, arg. tex. in c. si cui. §. 1. c. dudum, in prin. de præben. in. 6. c. sicut nobis. de verb. signifi. eod. lib. Do-
mi. conf. 74. ad finem. Deci. vbi supra, quare extincta causa principali Indorum morte litigatorum, extin-
cta similiter fuit causa accessoria fructuum. † Finita ergo ea instantia, quæ pendebat coram regis consilia-
rijs, potuit denuo intentari super fructibus in hac regia cancellaria, tanquam causa principalis pecunia-
ria, quæ non accedit causæ Indorum, cum ea finita, & extincta fuerit morte litigatorum. Et si obijcias, ad cognitionem habendam, cui fructus pertineant, cognosci debet necessario, cui commenda Indorum
compete-
bat, cuius cognitionis inhibita sunt India-
rum cancellariæ, vt in l. 33. in legibus Indiarum non ergo cognoscere poterit de fructibus. Respōdeo, inuicē cau-
sæ principalis esse iudicem cause incidentis, de qua prin-
cipaliter cognoscere non posset, vt in l. quoties. C. de iudi. vbi iudex pedaneus de causa status cognoscere
potest incidenter, qui aliàs de ea cognoscere non vale-
bat, vt in l. 2. C. de pedane. iudic. idem statuitur in ar-
bitro, vt in l. 1. cum proponas. C. de rebus credito.
† Hinc fit, vt iudex habens limitatam iurisdictionem,

non possit cognoscere de causa diuerse speciei, nisi
vfluueniat incidenter, ita vt sine eius cognitione, non
posset causa principalis coram eo controuersa diffini-
ri, vt in specie. d. l. quoties. C. de iudi. Bart. & Paul. Ca-
stro. decident in l. i. lolemus. §. latrunculator. ff. de iudi.
Rober. Maranta. de ordi. iudicio. 4. part. 6. distinctio-
ne principali iudiciorum, num. 25. & sequent. ¶ Simi-
liter iudex causarum ciuiliū, qui causarum crimi-
naliū iurisdictionem non habet, poterit punire tes-
tes falsa deponentes in causa ciuili coram eo penden-
te, etiam si nullam in testem iurisdictionem habeat. l.
nullū. C. de testib. l. 2. & ibi Bal. C. de sportul. l. si quis
fortē. §. si quos. ff. de pœnis. l. ult. tit. 16. par. 3. cum plu-
ribus concord. per dom. Did. Couar. traditis in libro
pract. quæst. c. 18. nu. 8. & est text. regni nostri in l. 57.
tit. 5. de præfectis prætorio, & senatoribus cancellariæ
supra lib. 2. vbi hanc punitionem testium falsa depo-
nentium permittit illa senatoribus regis cancella-
ria, qui aliās cognitionem non habeant criminalium.
¶ Sic & quilibet iudex poterit hoc in regno de causa
nobilitatis Hispanæ cognoscere incidenter. si quis for-
tē contēdat se non debere in carcerem detrudi ob de-
bita ciuilia, quia nobilitas est & fidalis, licet aliās su-
per causa nobilitatis Hispanæ principaliter nemo cog-
noscere possit, præter iudices ad id nuncupatim depu-
tatos, vt in l. 12. tit. 16. de prætoribus nobiliū supra lib.
2. l. 21. & l. 31. eo. tit. hæc fuit sententia Bal. in l. non igno-
rat. C. de his qui accusa. non poss. cui accessit Arceus
Oratoria in libro de nobilitate Hispan. 3. part. c. 2. nu. 8.
& Petr. Nunni. Auendaño in lib. de mandatis regis
exequendis. c. 1. num. 29. vers. 2. causa. ¶ Quinetiam,
quod plus stringit iudex laicus coram quo testis cle-
ricus falsum deposuit, poterit de falsitate cognoscere
ad decidendam causam principalem, quæ coram eo ver-
titur, non autem ad eum puniendū, vt voluerūt Host.
Innocen. Ioann. And. Ant. Panorm. & Felin in cap.
verum. de foro comp. Ripa in c. decernimus, nu. 26.
de iudi. dom. Did. Couar. d. c. 18. col. pen. & fin. Sic &
in specie nostra, regia cæcæ laria cognoscere potuit de
causa fructuum quæ causa est pecuniaria, & inciden-
ter ad quæ ex litigantibus iam defunctis Indorum
commenda pertinerit, quāuis pronuntiare nihil po-
tuerit super dicta commenda, nec pronuntiare erat
necesse, cum morte litigantium vacauit, & ob prædi-
ctam vacationem Indi alteri commendati fuerunt. Si
militer in casu. d. l. quæties. C. de iudi. nō licuit iudici
pedaneo de causa litatus pronuntiare, & si de ea cognos-
cere incidenter potuerit ad effectum diffiniendæ cau-
sæ hæreditariæ, vt rectē intelligit Rober. Marat. de ordi.
iudiciorum. 4. par. 6. distinctio. princi. iudiciorum,
num. 26. ¶ Nec oberunt adducta in oppositum, non
enim negamus, vbi ceptū fuit iudiciū, ibi finiri oportere:
sed hic iam finitum fuit iudiciū principale Indorum
morte litigantium, vt supra deduximus, quo
finito cessauit accessorium fructuum, vt probauimus,
& quia cessante causa priuilegij, cessat priuilegium. l.
atletæ. §. 1. ibi quoad in prædictu sunt, & in l. Geom-
etraz, ibi donec curam gerūt, & in l. idem Vlpianus.
ff. de excusa. tuto. l. Titia Seyo. §. v. furas, & ibi glof. &
Bar. ff. de leg. 2. cum concordatijs, & similibus ab An-
drea Tiraq. congestis in libello, qui inscribitur, cau-

sa cessante. l. par. nu. 203. & pluribus sequen. At in ca-
su nostro cessat ratio commendæ Indorum in fructi-
bus eius, qui separati sunt ab ipsa commenda & diuer-
so iure censentur ab ipsa re, vt in l. in adibus. §. ex re-
bus. ff. de donatio. Bal. in l. ult. C. de vscup. pro dona-
to, nec de eius substantia esse dicuntur, sed quid sepa-
ratum. l. iubemus. C. ad Trebell. l. scimus, in prin. & ibi
Bar. nu. 2. C. de inoffi. testam. ¶ Quatenus autem dixi-
mus accessorium non debere separari à principali, fa-
teor equidem, nisi principale fuerit extinctum, tunc
nimiram extinguitur quoque accessorium, vt proba-
ui supra nu. 5. Quod si obijcias finita causa principali
durare officium iudicis nobile super accessorio, & nō
extingui, vt in l. ult. §. Lucius Titius, & ibi notat Bar.
nu. 2. ff. de conditio. indebi. Respondeo, fructus non
officio iudicis nobili, sed mercenario debentur, vt no-
tat Bal. in l. nu. 23. & in l. 2. nu. 4. C. de fructi. & lit.
expent. & licet officium iudicis nobile non extingua-
tur, extincta principali actione, extinguatur tamen of-
ficio iudicis mercenarium, vt in l. terminato. C. de
fructi. & lit. expent. & l. 4. C. de positi. Bar. in d. l. vbi.
§. Lucius Titius. ff. de conditio. indebi. & si adhuc in-
stet si extinguitur officium iudicis, quemodo poterit
iterū suscitari & de nouo agere? Otr. l. qui res. §. areā.
ff. de solū. Respondeo, hæc non fuit lata sententia super
principali, prout fuit in specie contraria, sed fuit ex-
tincta causa principalis per mortem litigantium, quare
quoad ipsam, luntaxat, instantiam perempta quoque
fuit causa fructuum accessoria, durat tamen iudicis of-
ficio, vt in alia instantia denuo proponi possit.

G L O S. III.

*Prorogari, an possit terminus legalis ex consensu parti-
um?*

c *Prorogari, ni alargat por ninguna manera ni causa. Sed
an ex consensu partium possit hic terminus proroga-
ri tractari iate in l. i. ylo cancellariæ, tit. 1. præminetia,
17. casu. 12. declara. 6. gi. 8.*

G L O S. IIII.

Dilationes nouæ quādo dentur in cōsistorio Principis?

d *sin otra mas conclusion ni prorogacion. Sed contra vi-
detur quandoquidē quoties causa examinatur in cō-
sistorio principis dātur nouæ dilationes, vt in l. in of-
ferendis, in fi. C. de appella. Sed Bar. ibi. nu. 4. hoc in-
telligit, si examinatur causa per modū appellationis,
secus si per modū consultationis, vt in l. cum à nobis.
C. de dilatio. atque ita intelligi debet gl. in l. ne cau-
sas. C. de appella. Vel dic hac in specie dilationē dātā
videri ab ipso consilio, cum ab eius commissario con-
cella fuerit. l. qui per alium. ff. de reg. iur.*

G L O S. V.

e *Para que en el. Scilicet dicto consilio, ibi enim poterit
Bb 3 de*

Lib. 5. Titulo. 7.

de causa tenetur cognosci nullo misso iudice commissario, apud quem processus fulminetur.

GLOS. VI.

1 Detentatio quid sit?

Detentatio dicitur si aliquid fuerit res tradita nullo præcedente titulo habili ad transferendū dominium, ibi.

2 Detentator vsu capere non potest.

Detentatori cõpetit officiũ iudicis, in quibus casibus possessori cõpetunt interdictiones, ibi.

3 Detentatio animo retinetur sicut et possessio ex receptori sententia.

- F** solamente por tenencia de bienes. Detentatio est nuda, & simplex in silentia rei, ex qua nec dominium, nec possessio ciuilibis, neque naturalis queritur occupanti, vt si quis rem tradit alicui nulla causa præcedente, neq; titulo habili ad translationem dominij, nam licet de positũ & cõmodatum præcedat, nõ dicitur possidere, qui ita rẽ occupauit, vel is cui res ita tradita est. l. n. n. quã nuda. ff. de acq. rer. dom. l. licet, vers. rei depositę. ff. de positi. l. cõmodatę. ff. cõmo. l. qui vniuersas. §. ult. & l. si rem mobilẽ, in prin. ff. de acq. poss. §. possidere, insti. de interdi. cum cõcord. ab Ant. Gom. traditis in l. 45. Tau. nu. 6. 7. & 8. vbi cumulat alios casus, in quibus detentatio acquiritur, vsq; ad numerũ. 10. Et nu. 11. & sequentibus refert differentias inter detentationẽ & possessionem. Primò, vt vsu capere nõ possit regula sine possessione. de reg. iur. in. 6. Secundò, q non cõpetunt remedia possessoria, si detentator turbetur in sua detentatione, vel alijs molesteretur in ea, sed officiũ iudicis. l. Aquilius Regul. ff. de donat. & ita expendit ex eo gl. ult. & Bart. Ang. Paul. Rom. Imol. & Cuma. ibidẽ, gl. Bar. Bal. & DD. communiter in. l. & ideo. §. Neratius. ff. de condi. furtiua. Deniq; vbi cũq; remedia possessoria cõpetunt possessori, vel spoliato à possessione, cõpetunt detentatori, & ab ea spoliato, ex sententia Ang. de Perusi. in. l. manifestissimi. §. sed cũ secundam. C. de furt. 2. col. in fi. Et quemadmodũ animo retinetur possessio, ita & detentatio. l. si finita. §. si quis metu. ff. de dam. infecto. & hæc est receptior sententia, teste Ant. Gom. in. d. 45. Tau. nu. 15. sed lex ista corrigitur per sequentem, non enim queritur detentatio successorum maioratus per sententiam senatorum, verumetiam possessio, vt ibi dicam.

GLOS. VII.

1 Maioratus successor si per sex menses realiter possedit, non tenetur respondere super possessione, sed super proprietate.

2 Possessor rei immobilis per tẽpus vnius anni, et diei, an respondere teneatur super possessione, vel super proprietate?

- S** Prescripciones plures vnius anni referuntur, remissiuẽ. Por medio año. Nota ex lege ista, q prætendens successorem esse maioratus, si actu apprehenderit possessionem, & in ea steterit per sex continuos menses, nõ poterit super maioratus possessione conueniri, sed super proprietate, duntaxat, nec hac in specie, cognoscit cõ-

filium regium, sed cancellaria, quod est profecto mirabile, vide in gl. seq. Nec deinceps magni pendemus decisionem. l. 3. ti. 15. de præscrip. supra lib. 4. vbi possessor rei immobilis per annũ & diẽ cum titulo & bona fide nõ tenetur super possessione respondere, si super ea ab aliquo, is qui in ea ciuitate vel loco præsens fuit, cõueniatur, sed super proprietate, duntaxat, & hoc permittit lex illa in his ciuitatibus, vel locis, in quibus ita ex consuetudine obseruabatur, quæ lex multas doctorũ regni nostri contentiones subtulit, qui aliter atq; aliter intelligebant. l. 1. tit. 13. de præscrip. lib. 3. ordin. vbi Did. Perez col. 1220. & seq. refert diuersas opintiones, nempe, Ant. Gom. in. l. 45. Tau. nu. 102. vers. hodie tamen, & d. Did. Conar. in relectione regulæ possessor. 2. par. §. 1. i. n. 7. quibus hodie locus nõ est, ea siquidẽ lex 3. tit. 15. supra lib. 4. eas omnino declarauit, vt supra vidimus. Plures alias præscriptiones vnius anni congregauit Dyn. in tract. de præscrip. Montal. in. l. 7. gl. 1. tit. 11. lib. 2. foro legũ, alias addit Did. Perez in. d. 1. tit. 13. de præscrip. lib. 3. ordin. col. 1219. & seq.

GLOS. VIII.

1 Detentatio, an vero possessio acquiratur successorum maioratus per possessionem anni, et vnius diei.

2 Possessio, an acquiratur per eũ qui verẽ conuenerit non esse successorem? an verò detentatio?

- S** inõ que se remita a la chancilleria. Secundum dispositionem huius legis causę maioratus super possessione non poterant tractari in regio consilio, sed in cancellaria, vt hic dicitur, quare videtur non possessionem acquiri, sed detentationẽ, duntaxat, per possessionem sex mensium. Sed verior est sententia contraria, imò quod possessio queratur, vt diximus supra gl. precedenti, in prin. quandoquidem ipse successor, si vere successor erat ciuilitẽ & naturalitẽ, possidebat iuxta legẽ præcedentem mortuo possessore. Nullo ergo casu detentationẽ solũ acquireret sex mensibus elapsis, nisi vbi cõstitit eũ non fuisse vocatũ ad maioratũ, nec verẽ esse successorem, tũc enim detentator dicitur, nõ possessor cũ verus successor possideat, vt d. l. supra proxima.

LEY. X.

Por la qual se corrige la ley passada en quãto declarò, que lo determinado en Consejo fuese en tenuta, y no en posesion. Y mãda q se enienda en posesion, y sola la propiedad se remita a las audiencias.

Don Felipe. II. en Toledo, año de. 1560. peticion 73. Fue publicada esta ley en. 19. de Setiembre del dicho año.

Mandamos, que en los pleytos y negocios sobre bienes de mayorazgo, y bienes vinculados, en que conforme a la ley passada se conoce en el nuestro Consejo, que determinados los tales nego-

cios

cios en vista y grado de reuista en el nuestro consejo, la remission se haga a las nuestras audiencias tan solamente quanto a la propiedad, a y no asi mesmo en quanto a la possession, como hasta aqui se ha hecho. De manera, que la sentencia y determinacion del consejo sea y se entienda ser en possession, y que sobre lo asi sentenciado no aya ni pueda auer otro pleyto y yuzio de possession, b guardandose en lo demas todo lo contenido en la dicha ley. Lo qual se entienda y guarde en todos los negocios que al presente penden, y de aqui adelante pendieren en el nuestro consejo, excepto en aquellos que al tiempo de la data y publicacion desta ley estuuieren ya vistos en el nuestro consejo, q en aquellos no se guarde ni se estienda esta ley y declaracion.

GLOS. I.

1 Dominij diffinitio.
Alienatio rei propria prohibetur ex pluribus causis, ibidem.

2 Proprietas et dominium pro eode poni solet quandoq;

3 Proprietas dicitur respectu possessionis, cum qua nihil habet commune.

4 Proprietas dicitur respectu usufructus formalis.
Usufructus duplex formalis & causalis, & quid sit formalis, quid vero causalis, ibidem.

5 Proprietas dicitur respectu vtilis dominij, & quomodo intelligatur?

Dominium directum dicitur proprietas, non vtile, ibid.

6 Proprietas & dominium sicut innominantur in iure, & legibus.

Proprietas quandoque sumitur pro re ipsa, sicut possessio, ibidem.

7 Lex si tibi, ff. quæ usu amittit, explicatur noue.

Proprietatis dominium quid, ibidem.

Usufructus dominium, ibid.

8 Maioratus proprietas in regia cancellaria tractari debet, & possessio in regia consilio.

9 Quanto a la propiedad. Solet dubitari, an proprietas & dominium a iudicibus antea se differant, quod late discutit Ari. Pinel in l. 1. 2. p. nu. 6. & seq. C. de bonanat. sed non bene, & resoluit iudicio meo. Dic ergo dominium est ius de re corporea, vel incorporea perfecte dispositio, cum de ius diuinum & humanum, ita diffinitur text. in l. 1. tit. 28. de acq. rer. domi. par. 3. quæ melior est diffinitio, quia ea quæ à Bar. traditur & scribitur in l.

si quis. vi. §. differetia. ff. de acq. poss. hæc enim vltima verba diffinitionis, secundum ius diuinum vel humanum omnes prorsus tollunt difficultates, iure enim humano quandoque prohibetur alienatio rei propriæ, vel quia alteri venit restituta post mortem, ut dixi supra eo. l. 6. glo. 3. nu. 13. vel ex alia iuxta causam, puta ne deformetur ciuitas, vel aliâs, eius dispositio ad libitum prohibetur, vel si dominus est ut iter, prohibetur de re disponere, nisi obtenta licentia à dño directo. l. 2. & vlt. C. de iure emphy. c. 1. de prohi. feudi aliena. per Lothari. c. Imperiale in prin. de prohi. feu. alic. per Feder. l. 10. tit. 26. de feud. p. 4. Proprietas autem nomen specialius est, licet quædoque pro eodem ponatur à Iurisperitis, & legulatoribus, autore Fabro in §. omnium, nu. 2. in l. tit. de actio. cui accedit Pinel. in d. l. 1. 2. par. num. 6. C. de bon. mater. ita intelligens text. in l. si procurator. ff. de acq. rer. domi. ibi dominium & proprietas, & vltra eum id colligitur ex fine legis, vbi id quod utroque nomine in prin. designatur, proprietatem in fine legis appellat, dicens proprietatem eis acquiri. Idem constat ex pluribus legibus eiusdem tituli. ff. de acq. rer. domi. & ex l. vlt. ff. de superf. ut tradit Daarenus, lib. 1. disputationum. c. 17. ad fin. Proprietas dicitur proprie respectu possessionis, quandoque autem respectu usufructus, in re qualibet est dare proprietatem & possessionem, quæ nullam habet communione, & diueria sent. l. naturaliter. §. nihil commune ff. de acq. poss. l. permisceri, eo. tit. l. 1. §. huius autem. ff. vi. posside. Proprietas quoque dicitur respectu usufructus formalis, qui est separatus à dominio, & dicitur seruitus personalis. l. 1. ff. de serui. de quo agit titulus. C. & ff. de usufr. & differt ab usufructu casuali, quia hic non separatur à dominio, illi quippe habere dicitur dominus rei, ex sententia gl. in prin. in l. tit. de usufr. Bar. in l. 1. nu. 4. ff. de cod. ex lege, quæ sententia recepta est communiter, ut attestatur Alex. in l. si sita stipulatus. §. 1. nu. 2. ff. de verb. oblig. Ias. in §. æque si agat, nu. 4. in l. tit. de actio. Robe. Maran. in l. is potest. n. 172. ff. de acq. hered. Ari. Pinel. in l. 1. 2. p. nu. 9. C. de bon. mat. eanque pluribus legibus fuit contra Daarenum, Corrasium, & Conanum in locis ab eis citatis, negantes dari usufructum causalem, dominus enim non dicitur habere usufructum, secundum eos. Itaque proprietas, secundum omnes est apud unum, usufructus autem formalis est, apud alium, & usufructus, in l. tit. de usufr. cum sic ait, usufructus à proprietate separationem recipit. l. 20. tit. 3. de seru. titibus. p. 3. Proprietas etiam dicitur esse apud dominum directum, & tunc dicitur proprietas respectu vtilis dominij, est enim dominium vtile & directum, ut in l. 1. ff. si ager vestig. vel emphy. p. 1. proprietas hac in specie semper stat pro dominio directo, secundum Bal. in l. si de proprietate, nu. 13. vers. nota. C. si à non cõp. iudi. idem notat Bal. in l. proprietatis dominij. nu. 1. C. de proba. Dec. in c. ceterum, nu. 16. de iudi. Alex. cons. 149. nu. 9. lib. 3. Corras. in l. pro parte. nu. 5. ff. de seru. l. si in l. traditionibus. 2. col. C. de pact. & in d. §. nihil commune, nu. 13. & ibi Ripa, nu. 4. & nouiores, quod itaque receptum tradit Moline. in consuetud. Parisien. fol. 105. col. 2. Ari. Pinel. d. l. 1. 2. p. nu. 6. C. de bon. mat. Ex quo nu. 8. infert ad. q. an agens actionem reali si dicat se proprietarium, vel ad se spectare proprietatem, obtineat probando vtile dominium, & concludit, obtinere debere

Bb 4

cum

cam Bald. & Paul. in l. 2. ff. de condi. insti. quia improprietantur verba ad sustinendum libellum. quod verius est & receptius. † Ecce in casibus superius traditis proprietas differt à dominio, quippe quod largius accipiat quàm proprietas, sed quandoq; inuenitur in iure vtrumq; nomen, proprietatis & dominium simul, vt in l. proprietatis dominium. C. de proba. vbi gl. & D D. exponant, vt nomen dominij stet expositiue, quasi dicat proprietatis, quæ est dominij, vel ex contrario, dominium, quod est proprietatis, similia verba posuit Iurisconsultus in l. si tibi, ibi proprietatis dominium. ff. qui. mod. v. usufr. amitta. sed Salic. in d. l. proprietatis. C. de proba. verbū illud, proprietatis, ibi ponit asserit pro ipsa re, in aliqua dominium quis habet, quæ sententia placet Pinc. in d. l. 1. 2. p. n. 7. C. de bon. mater. adducens text. id iudicio suo probantem in d. l. si tibi. ff. qui. mod. v. usufr. am. eamque vltra Doctores appendit ad huius sententiæ comprobationem, dicit enim Iurisconsultus, quod habes vsumfructum emit dominium proprietatis, quod planè, secundum eum refertur ad rem ipsam, vt inde dicamus nomen proprietatis, vt vulgariter dici solet, pro re ipsa sumatur, quæ admodum ex vulgari locutione nomen possessionis accipitur pro rebus ipsis & proprietatibus. l. interdū. ff. de verb. signifi. † Sed iudicio meo licet intellectus iste adaptari possit textui in d. l. proprietatis. C. de proba. nullatenus tamen quadrare potest textui in d. l. si tibi. ff. quem. usufr. am. sed potius adaptabitur in intellectus Paul. Cast. in d. l. proprietatis, quem vt obsecurum & inuolutum improbat idem Pinellus in d. l. 2. p. nu. 6. in fi. dicit enim Iurisconsultus in d. l. si tibi, quod is cui legatus erat vsumfructus fundi emit dominium proprietatis, quæ erat apud heredem, nondum enim euenerat conditio sub qua eadem proprietas alteri legata fuerat, si post emptionem conditio euenerit, pleno iure fundū habebit is, cui proprietas legata fuerat, cū exemptione proprietatis consolidat⁹ fuerit vsumfructus cum proprietate, & sic legatarius vsumfructus legatū amittit. Ecce ibi tex. clare loquitur de emptione proprietatis nudæ, ipse enim emptor erat vsumfructuarius, quare vsumfructū emere non poterat à seipso, non igitur emptio dominij proprietatis referri potest ad emptionē dominij ipsius fundi, sed ad emptionem dominij proprietatis nudæ, quæ erat apud heredem, nec mirum videri debet, quoniam in ipsa nuda proprietate est dare dominium, vt inquit Paul. Cast. in d. l. proprietatis, nu. 2. quia de proprietate disponere potest, qui eā nudā obtinet, ita & qui habet vsumfructum, dicitur etiam habere dominium illius iuris. l. qui vsumfructum. ff. si usufr. pet. hoc enim nomē est latum & amplum, & cadit in omni iure, quod quis habet, quod in usufructu probat Ant. Gomez. in l. 48. Tauri, nu. 2. & ipse Ari. Pinell. in d. l. 1. 2. par. num. 18. C. de bon. mater. attestans hoc esse communiter receptum. † Ex quibus resoluo in specie legis nostræ causam proprietatis bonorum maioratus vel ipsius iuris maioratus remittendam esse ad regiam cancellariā & proprietatē hīc appellari respectu possessionis, quæ diuersa est à proprietate, vt in d. §. nihil commune, ita quæ causa possessionis deciditur in regio cōsilio, causa verò proprietatis in regijs cancellarijs, in quo autē

differunt causa petitorij à causa possessorij, recurrendum est ad Bar. & scribentes in d. §. nihil commune.

GLOS. II.

1 Maioratus causa quoad possessionem expediri debet in regio consilio, & quoad proprietatem in regia cancellaria.

2 Sententia lata in possessorio non parit exceptionē rei indicatæ in petitorio.

Possessio est quid diuersum à proprietate, & quæ ex hoc inferuntur, remissine, ibidem.

Possessionis diffinitio & quorūplex sit? remissine, ibidem.

b Ni pueda auer otro pleyto, ni yuzio de possession. Hæc lex corrigit præcedentem. nam in regio consilio expediri debet causa possessionis, seruata solemnitate & dilationibus legis præcedentis, ea causa tamen finita in regio consilio, non parit exceptionem rei indicatæ in petitorio, hoc est, in causa proprietatis, quippe quæ in regia cancellarij est agitanda, vt hic statuitur.

2 † Et sic ex lege ista colligitur, quod sententia lata in possessorio, non parit exceptionem rei indicatæ in petitorio, vt in l. 1. & an eadem. §. ult. ff. de except. rei iudi. l. naturaliter. §. nihil commune, & ibi notat glo. & de cto. & ibi Ripa, num. 12. ff. de acq. poss. eo quod nihil commune habet proprietatis cum possessione, vt ibi dicitur, & ex hac lege colligitur, quod amplia & extē de pluribus modis, vt videre licebit apud eundem Ripam in d. §. nihil commune, nu. 13. & seq. diffinitionē autē possessionis tradunt Bart. & D D. in l. 1. in prin. ff. de acq. poss. Ant. Gom. notabiliter in l. 45. Tauri, nu. 17. & 18. & nu. 19. quorūplex sit.

LET. XI.

¶ En que se manda guardar por ley la clausula del testamento del Rey don Enrique segundo.

¶ Don Fernando y doña Ysabel año de. 488. y dō Felipe. 11. año de. 1566.

¶ Por quanto el Rey don Enrique el segundo auiendo hecho muchas donaciones en perjuizio y diminucion de la corona Real destos reynos, por descargo de su conciencia, y para algun reparo y remedio de lo que ansi auia hecho en perjuizio de la dicha corona, en su testamēto puso vna clausula que es del tenor siguiente. ¶ Por razon de los

los muchos y grâdes y señalados serui-
cios que nos hizieron ^a en los nuestros
menesteres, los Prelados, y Condes, y
Duques, y ricos omes, e Infanzones: ^b y
los caualleros, y escuderos, y ciudada-
nos, asî de los naturales de nuestros
Reynos, como de fuera dellos, ^c y algu-
nas ciudades, villas e lugares de los nue-
tros Reynos, y otras personas singula-
res de qualquier estado o condicion q̄
sean. Por lo qual nos les ouimos de ha-
zer algunas gracias y mercedes, porque
nos lo auia biẽ seruido, y son tales, q̄ lo
merecerã y seruiran de aqui adelante. ^d
Porẽde mãdamos a la Reyna, e Infante
mi hijo, e q̄ les guarden, y cùplan, y mã-
tengan las dichas gracias y mercedes
queles nos hezimos, y que las non que-
branten ni menguen por ninguna ra-
zon, f y nos gelas confirmamos, y tene-
mos por bien que las ayan, segun que
se las nos dimos y confirmamos, y mã-
damos guardar en las cortes que hezi-
mos en Toro; pero toda via que ayan
por mayorazgo, g y finquen al hijo le-
gitimo mayor de cada vno dellos: ^h y
firmuriere sin hijo legitimo, que tornen
sus bienes del que asî muriere a la coro-
na de los nuestros Reynos. ⁱ La qual
dicha clausula los señores Reyes catò-
licos, don Fernando, y doña Ysabel,
mandaron guardar por ley general, y
nos la mandamos asî guardar, segun y
como en la dicha clausula de suso infer-
ta ^k se contiene.

G L O S. I.

- 1 Donatio remuneratoria à Principe facta ob benemerita, & seruitia reuocari non potest.
- 2 Donatio ob benemerita à principe facta ob ingratitudinem non reuocatur.
- 3 Donatio ob benemerita, vel Priuilegium immunitatis, an reuocari possit à principe, & numero prece-
denti.

4 Donatio ob benemerita, an à principe possit ex causa reuocari remissum.

Por razon de los grandes machos y señalados seruitios que nos hizieron. Priuilegia, vel donationes à principe concessa propter merita grata, & accepta seruitia, & in eorum remunerationem transeant in contradum, atq; ideo reuocari non possunt, argum. text. in l. si pater. §. fin. iuncta gloss. in verbo, irreuocabile. ff. de dona. vbi donatio remuneratoria non reuocatur ob ingratitudinem, ex quo plane deducitur, id quod aliàs est reuocabile, fieri irreuocabile, si factum fuerit ob benemerita, quem text. ad hoc appendunt Ang. & Roman. ibi, & Bal. in l. si cum mihi. ff. de dolo. Panor. in cap. vlti. prope finem, extra, de donati. Roma. singul. 516. Cor. conf. 194. lib. 3. Barba. conf. 54. lib. 2. & conf. 2. lib. 4. Alex. conf. 42. numer. 16. lib. 4. Stepha. Ber. conf. 154. num. 3. lib. 1. Soci. conf. 84. col. pen. lib. 3. Felin. in cap. nouit. nu. 12. de iudi. fao. in l. ex hoc iure. num. 54. ff. de iust. & iu. Tiraquel. in l. si vnquam, in verbo, donatione largitus, nu. 12. & 19. C. de reuocan. dona. Nicol. Boeri. decis. 27. Fortuni. in l. 1. §. ius naturale. num. 66. ff. de iust. & iu. Ioan. Lupi in repe. rubri. de don. int. vi. & vxor. §. 50. num. 1. Roma. conf. 26. num. 8. Curtius Seni. conf. 66. num. 2. Thom. Grãma. Decisio. 65. num. 24. Gozadi. conf. 5. num. 10. † Hanc conclusionem ex textu illo in d. l. si pater. §. vlt. ff. de dona. nẽpe, quod donatio ob benemerita per principem facta reuocari non possit, tenuit Roma. conf. 436. nu. 14. 15. & sequentibus, & in repe. l. si verò. §. de viro. 24. fallen. ff. solut. matr. & And. A'cia. in lib. 1. de verbo. signi. vbi integram illam Romani repetitionem multo altius, & ornatiùs transcripsit, & ante eos Bal. in l. si cum mihi ff. de dolo, vbi hoc exemplificat in concessionibus officij, terræ, & iurisdictionis. † Idem tamen in priuilegio immunitatis ob benemerita concessio, vt reuocari non possit, asseuerat Alex. conf. 101. col. 1. & 2. lib. 1. & conf. 307. col. 1. & 2. lib. 2. Barba. & Felin. num. 12. in vtroque casu, in cap. nouit. de iudi. licet Aret. ibi dubitet, Barba. conf. 2. colum. 4. lib. 4. Soci. conf. 8. nu. 9. lib. 1. Stepha. Bertran. conf. 154. lib. 3. & conf. 157. nu. 8. cod. lib. 3. fao. in l. ex hoc iure. numer. 54. ff. de iust. & iu. Tiraq. in d. l. si vnquam, verbo, donatione largitus. num. 13. Ioan. Lupi in rep. rubr. extra. de dona. int. vi. & vxor. §. 50. num. 5. & 6. Anto. Capi. decis. 121. num. 15. & seq. & decisio. 166. num. 3. Thom. Grãma. decis. 65. nu. 24. Matth. Affii. in cap. 1. n. 24. de natura feudi, & in consti. regni Siciliae, rub. 47. numero. 2. in fin. lib. 1. Paul. Paris. conf. 11. nu. 44. & seq. lib. 1. vbi latissimè, & conf. 2. num. 127. & 129. & sequen. lib. 4. Cassan. in consue. Burgun. rub. 1. §. 5. numero. 190. fol. 61. Ioann. Iacob. Leonard. inter cons. feuda. Alberti Bruni conf. 114. num. 259. & sequentibus. vbi attestatur hanc esse communem opinionem, dicam latius infra hoc lib. tit. 10. de donationibus. l. 6. gloss. 1. * Ex causa tamen, de qua infra in gloss. 3. reuocari posse data æquiuocentia infra probauimus, ex Ario Pinello, qui huic donationi remuneratoriæ negat effectus tribui, de quibus communiter per docto. vbique, & immerito quidem, vt infra constabit, in gloss. 9.

G L O S.

Libro.5.Titulo.7.

G L O S. II.

- 1 *Ricos omes in Hispania qui dicuntur?*
- 3 *Infanzones Hispani qui dicantur?*

b *Ricos omes e Infanzones.* Diuus Thomas in lib. de regimine principum. cap. vlt. dicit in Hispania, omnes sub rege principes diuites homines appellari, & precipue in Castella, est e rex. regni nostri expressus in. l. 10. tit. 25. par. 4. cuius verba sunt. *Ricos omes, segun costumbre de España son llamados los que en otras rricas dizen, Condes o Varones.* Denique diuites homines Hispani dicuntur, qui domini sunt vassallorum, & oppidi alicuius, vel castri, qui Varones ex comani vsu loquendi etiam appellantur, secundum Fran. Curti. in tracta. feudo. 2. par. fol. 7. col. 4. vers. sed quia gloss. Greg. Lupi in. d. l. 10. tit. 25. de vassallis, par. 4. in verbo, Varones. Itaque apud nos ricos omes. Latine diuites homines, qui sanguine diuites sunt, & dignitatem habent digniores nobilioresque sunt, non quod diuites sint, & opulenti, vel quia pecunijs abundant, vt in. l. 2. tit. 28. de blasphemis, par. 7. Infanzones autem dicuntur, apud Hispanos nobiles idalgui, qui apud Italos Catani, & Valuafores dicuntur, vt in. l. vlt. tit. 1. de regibus, & magnatibus, par. 2. vbi Gregor. Lupi citat beatum Thom. in lib. de regimine principum, lib. 3. cap. vlt. dicentem, ideo Infanzones appellari, quia incipiunt potentes esse aliqua oppida, vel castra possidentes, nec magnatibus comparari possunt, quippe qui potiores eis sint, & ipsi tamquam infantes coram hominibus reputantur. Catani autem, vt ipsemet beatus Thom. dicit esse supra alios curie milites, a catò, verbo, Greco dicti, quod significat vniuersale. Valuafores autem dicuntur, qui ad custodiendas portas regie domus sunt deputati, quos hostiarios appellamus, vt refert Greg. Lupi in. d. l. vlt. tit. 1. par. 2. in verbo, Valuafores. Aliter explicatur hoc nomen apud Albarotum, quem refert, & sequitur Cassane. in consue. Burgund. rub. 8. §. 5. ad finem rubricæ, num. 66. quod Valuafor, dicitur quasi dignus stare ad valuas domini, & eas intrare propter beneficium quod à domino accepit.

G L O S. III.

- 1 *Priuilegium non subdito concessum transit in vim contractus, nec reuocari potest.*
Exteris concedi possunt priuilegia, & sunt irrenouabilia, ibidem.
- 2 *Priuilegium non subdito concessum renouatur ex causa, ex qua donatio perfecta renouatur.*
Exemptio quando renouari possit non subdito concessa, ibidem.
- 3 *Priuilegium non subdito concessum ante acceptationem renouari potest.*

Como de fuera dellos. Priuilegium ei qui subditus non est à principe concessum reuocari non potest, quia tractatus videtur in contractum, secundum Innocen. in

cap. nouit. de iudi. quem omnes sequuntur, teste Felin. ibid. m. numer. 8. vers. ex dicto ergo singulari, & Decio ibi, numero. 13. idem voluit Felin. vbi citat concordantes in cap. 1. num. 2. de proba. Roman. conf. 252. Panor. conf. 35. & conf. 41. lib. 1. Lapus allegatione ceterum ad finem. Card. cont. 85. colum. vlt. Aymon Craue. te, conf. 41. numer. 17. vers. 4. principaliter. Tiraq. his non citatis in lib. primigeniorum. q. 44. numer. 11. in fine, vbi probat posse non subditis concedi priuilegia, & alias eorum commodo consuli, vt in. l. 1. & ibi glo. C. de emancip. libero, quam conclusionem tenuit etiam Alexan. conf. 216. numer. 18. lib. 2. & alij vbique Ioan. Neuizani inter conf. Alberti Bruni conf. 12. nu. 29. in fi. Alexan. conf. 216. & conf. 101. lib. 1. Quam plurariam limitat Felin. in. d. cap. nouit. de iudi. num. 8. & 9. & ibi Deci. num. 14. quarum duas referam, quas existimo esse veras. Prima, nisi reuocatio priuilegij fiat ex causa, ex qua donatio perfecta reuocari potest, de quibus in capit. vltim. de donat. & in. l. his solis, & l. si vnquam. C. de reuocand. donat. vt propter ingratitudinem, secundum Imol. in capit. cum. M. 2. colum. versic. aduertendum tamen de constituto. Bal. in. l. 2. C. de libert. & eorum liber. vbi dicit, quod exemptio reuocari potest propter ingratitudinem, quibus accedunt Felin. in. d. capit. nouit. numer. 9. limi. 4. & Deci. numer. 14. ibidem, quod ipsi sublimitat, nisi priuilegium transiret in contractum, vt in exemplo à Panor. tradito ibidem, de eo cui conceditur immunitas, vt veniat ad habitandum in loco aliquo, hac siquidem in specie priuilegium immunitatis non subdito concessum reuocari non potest, secundum Gemi. in capit. 1. vltim. oppos. de constituto. libro. 6. quem sequuntur Felin. & docto. supra citati. Secundo, hæc limitatur conclusio, nisi ante acceptationem priuilegium reuocaretur, quia tunc valet nimirum reuocatio, secundum Car. in cap. perpendimus. de senten. excommu. 9. colum. versic. vt autem. Arcu. & Felin. num. 9. limi. 7. in cap. nouit. de iudi.

G L O S. IIII.

- 1 *Seruitia, & merita præcedentia attendi non solum oportet, sed & futura in donationibus bonorum regie coronæ, & in commendis Indorum.*
- 2 *Donationes ab Enrico factæ, an feudis comparentur?*
Fæmina, an excludatur à donationibus à Rege Enrico factis, & à feudis, ibidem.

Mercederan y seruiran de aqui adelante. Nota legem istam, quæ in donationibus bonorum ad regem spectantium, non solum aduertit attendenda esse merita, & seruitia præcedentia, verum etiam qualitatem, & nobilitatem eorum quibus donationes fiunt, vt in d. colligi possit quomodo in futurum seruiant. Non enim solum seruitia præcedentia, sed & futura attendenda sunt, quod & in Indorum commendis fieri oportere dicam infra hoc eodem lib. tit. 10. de donationibus. l. 15. gl. 2. in fine, & gloss. 6. numero. 3. Ex his verbis etiam expendi potest huiusmodi donationes à Rege Enrico factas, feudis

dis quodammodo comparari, magis quam simplici donationi, quippe quæ factæ fuerint propter seruitia futura. Ex quo videtur ad fœminam non extendi, quia fœmina non succedit in feudis, vt in cap. vno in principio. de aliena. feu. pater. cap. i. §. filia. de succel. feudi. Sed his non obstantibus, quod dispositio huius ad fœminas extendatur deficientibus filijs, verius est authore Ioan. Lupi in rep. rub. extra de dona. int. vi. & vx. §. 69. num. 29. & 30. quia vt ipse probat hoc non est feudum, sed donatio remuneratoria, vt probauimus supra in glossa. i. & quia per dictum Regem Enricum nullum fuit onus nec seruitium iniunctum donarijs, quare dici non potest feudum. Et quia licet feudum esset, fœminæ non excluderentur, quia non habent huiusmodi donationes seruitium vtile, quod à fœminis explicari non possit, quo casu fœminæ succedere possunt in feudis, vt in capit. i. de feudo fœmi. in vltibus feudorum, de quo latius infra eo. glo. 8. numero. 6. & sequentibus.

GLOS. V.

- 1 Princeps legem successorii imponere non potest, à qua non liceat recedere.
- 2 Princeps legē sibi, vel successorii imponere non potest cum clausula derogatoria.
- 3 Principis contractus, vel donatio remuneratoria ligat successorem.

Manuamus a la Reyna e Infante mi hijo. Sed contra videtur principem non posse legem imponere successorii, quia eam possit reuocare. cap. vltim. de rescrip. in. 6. l. digna vox, & ibi glo. & docto. C. de legi. capit. innotuit. de electio. l. ille à quo. §. respectum. ff. ad Trebe. l. nam, & magistratus. ff. de arbi. Bart. in. l. i. circa prin. ff. de constit. prin. Paul. Paris. conf. 141. num. 32. libr. 4. ¶ Quin etiam clausulam derogatoriam sibi imponere non potest, nec successorii, quia potestatem quam à publico habet sibi ipsi auferre non potest, secundum Paul. in. l. humanum. C. de legi. doct. in cap. nouit. de iudi. & quod de successore diximus tenet Ioan. Monachus in cap. i. de constit. lib. 6. cuius meminit Bald. in pralud. feud. §. expedita. idem assentiens Iaso. confil. 127. col. vltim. lib. 2. Marcus Solon Burgun. in proemio legum Tauri, numer. 462. & 463. sed licet id non possit. ¶ Contractus tamē à Principe factus ligat successorem, cap. abbatē sane. de re iudi. libr. 6. per quē ita asserunt Bald. & Abb. in cap. i. de proba. & ibi. Fel. numero. 2. & decinum. 7. Cin. & Bald. in. d. l. digna vox. C. de legib. Felin. in cap. nouit. num. 21. de iudi. Bald. conf. 159. lib. 3. Paul. Paris. conf. 2. num. 132. Donationes autem remuneratoriæ, de quibus hic, loco contractus sunt, vt dixi in glossa. i. supra eo. quare nimirum si tanquam contractus successores ligent, vt hic dicitur, late Paris. conf. 1. num. 44. & seq. lib. 1.

GLOS. VI.

- 1 Donatio remuneratoria non reuocatur ex ingratitudine.

1 Donatio remuneratoria ob delictum non solū reuocatur, sed & grauius punitur donatarius.

- 3 Donatio remuneratoria ex causa publicæ vtilitatis reuocari, vel modificari potest.

Dominium ex causa à Principe auferri potest, sed ei æquialenter satisfieri debet, ibi.

No quebranten ni menguen por ninguna razon. Nota ex lege ista donatio nem remuneratoriæ, etiam à Principe factam reuocari non posse ex aliqua causa, nempe, ob ingratitudinem, est ad idem tex. iuncta glo. in. l. si pater. §. si. in verbo, irreuocabilis. ff. de don. vbi Bar. Ang. & Rom. idem Roma. notabiliter conf. 26. Felin. in cap. nouit. de iudi. num. 12. Bal. in. l. si cum mihi. ff. de dolo Affli. in cap. 1. num. 24. de natu. feudi. Iaso. in l. ex hoc iure, num. 14. ff. de iust. & iur. Tiraq. in rep. l. si vnquam, verbo, donatione largitis, numero. 12. & seq. Anto. Capi. decis. 121. num. 15. & seq. & decisio. 166. num. 3. Thom. decis. 65. num. 24. cum alijs supra in glo. i. citatis. ¶ Aduerte tamen, quod talis esse potest causa ingratitudinis, quod non solum possit auferri donatum, sed & aliàs grauius puniri, vt rectè explicat Alexan. conf. 42. num. 16. lib. 4. ¶ Ex causa etiam publicæ vtilitatis princeps eam potest reuocare, vel modificare, sicut & in dominio iuregentium quæsito, quod amplius est, potest id facere, vt in vtraq; specie probat Ari. Pinel. in. l. i. C. de bon. mater. 3. part. num. 6. illatione. 16. dicēs hoc casu, ei satisfieri debere æquialenter ex sententia Innocē. in cap. nili cum pridem, col. in. fi. de renuntia. tradit Felin. in cap. quæ in ecclesiæ, num. 28. de consti. & alibi sæpius scribētes dicam infra eod. glo. vlt.

GLOS. VII.

- 1 Donationes ab Enrico rege. II. factæ, quæ occasione & tempore factæ fuerint.
- 2 Dignitates Marchiæ, Comitatus, vel Ducatus à Rege donatæ, an pro maioratu habeantur, & numeris sequentibus.
- 3 Reges in regno succedunt primogeniti, & iure maioratus, idemque in alijs dignitatibus Marchiæ, Ducatus, & Comitatus.
Argumentum de successionem regni ad successionem aliarum dignitatum valet, ibidem.
- 4 Donationes dignitatū Marchiæ, Ducatus, & Comitatus censentur à rege factæ titulo maioratus.
Feuda Marchiæ, Ducatus, & Comitatus non diuiduntur, alia sic ibidem.
- 5 Dignitates Marchiæ, Comitatus, & Ducatus, quādo sint personales, & cum persona extinguantur, vel non.
- 6 Donationes à Rege Lusitanorum factæ bonorum regia coronæ maioratus esse censentur.

De ma-

Libro.5. Titulo.7.

52
De mayorazgo. Rex Henricus secundus frater inclitæ memorie Petri regis Castellæ, fecit plures donationes comitatum, & aliarum dignitatum, civitatum, oppidorum, & Castellorum huius regni nobilibus, qui ei nimis servierant tempore scismatis inter eum, & dictum Petrum fratrem suum, quæ donationes sortitæ sunt effectum, postquam fratre occiso in oppido de Montiel regnum adeptus fuit, tandem peccatis regnis immensas donationes modificare volens adiecit testamento sua clausulam modificationis, de qua in hac lege mentio fit, pro legeque custodiri præcipitur, qua statuitur, donatarios prædictos iure maioralis habere debere bona sic donata, ita ut ad filium maiorem deveniant, quod si decesserint sine filio legitimo bona prædicta ad regiam coronam reuertantur. Tria dubia occurrunt circa huius legis intellectum. Primum, an modus iste post donationem perfectam apponi valeat, quod examinabimus in gl. 9. Secundum, an extra primum filium primogenitum ad alios descendentes extendatur huiusmodi donationes, de quo infra in glo. seq. dicemus. Tertium, an Marchionatus, Ducatus, vel Comitatus, & similes dignitates prædicti donatariis, vel alijs concessæ absque prædicta clausula bona censentur maioratus indivisibilia, & inalienabilia, & ad primogenitos pertinentia, an verò sint bona divisibilia. & primo filio, dumtaxat, pertineant. Et videtur, quod huiusmodi dignitas morte spiraret ipsius donatarii, & bona diuidantur inter hæredes, quia talis dignitas est personalis, & cum persona extinguitur, capit. 1. de feudo Marchiz. l. 6. tit. 26. de feudis, partit. 4. auth. de exhib. d. reis. §. optimum, colla. 5. capit. 1. quis dicatur dux, ex quibus huic sententiæ accessit Rod. Xua. in l. quoniam in prioribus. C. de in offic. testa. n. limitatione, in principio, & in §. secundum dubium. Sed nihilominus contraria sententia verior est, & receptior, imò quod per donationem à rege factam Comitatus, vel Ducatus, vel Marchionatus, cum oppidis, locis, & iurisdictionibus eiæ nexis, videtur eo ipso maioratus constitutus, ita quod bona sint alienabilia, & indivisibilia, ad primogenitos in perpetuum pertinentia, non solum ad descendentes, verum etiam ad transverfales. Hec fuit sententia Antonij Gomez, in l. 40. Tauri, numer. 12. idem voluit Gregor. Lupi, in l. 12. tit. 1. par. 2. glo. 1. Arias Pinellus, in l. 13. par. num. 17. C. de bon. mater. Moli. lib. 1. de Hisp. primog. cap. 11. numer. 5. cum seq. qui à num. 10. hanc tractat questionem, & bene loquitur. Mouentur quia in regno hoc idem est dispositum, in cap. licet de voto, & in l. 2. tit. 15. de custodia filiorum regis, & eorum successione par. 2. extenditur ergo hæc eadem dispositio ad membra, hoc est ad dignitates Marchiz, Comitatus, & Ducatus, quo argumento vtitur Paul. Castr. in conf. 164. col. 1. lib. 2. dom. D. Couar. lib. 3. resolu. c. 5. n. 7. vers. 4. Abb. in d. cap. licet. de voto, & in cap. prudentiam, in fine, prin. de offi. delega. Ferdin. Vazquez de success. crea. §. 26. num. 94. & 86. Marc. Soló Burg. in proemio legam Tauri, numero. 69. Præterea donationes talium dignitatum à rege factæ censentur cum qualitatibus, & prærogatiuis similibus dignitatum, sed communiter omnes magnates habent, possidentque eas dignitates iure maioratus, secundum Anton. Gomez, in d. l. 40.

Tauri, num. 12. Rursus huiusmodi dignitates in feudis concessæ non diuidantur, licet alia feuda communiter diuidantur, cap. 1. §. præterea Ducatus, de prohib. Feudi alie. per Federi. cui Tiraq. tradit. 16. limitationes in tracta. primigeniorum. q. 4. num. 21. & seq. vsq; in finem questionis, Socin. in consil. 67. libr. 1. numer. 25. & seq. sentibus, & conf. 165. lib. 2. Alex. consil. 25. lib. 5. Curti. senior conf. 68. Curti. Junior de feudis. 4. part. q. 30. Iaso. in l. stipulationes non diuiduntur, numer. 31. ff. de verbo. obliga. Moderni conf. feuda. 66. Nec oberit, quod hæc dignitates extinguuntur cum persona tanquam personales, id siquidem procedit quando nuda, & simplices concedantur, secus si cum oppidis & territorio eis annexo, quia tunc sunt perpetuæ. Hanc tamen sententiam limitat Anto. Gomez. d. l. 40. Tauri, num. 12. in fin. si quis habeat bona propria absque dignitate, & à rege sibi concedatur dignitas Marchiz, Ducatus, vel Comitatus, tunc etenim bona prædicta non efficiuntur maioratus, sed diuidentur inter hæredes, & dignitas tanquam personalis spirabit, & ita procedent hac in specie fundamenta ex aduerso tradita, & idem eo non relato probat Mol. d. libr. 1. cap. 11. nu. 26.

6. Præterea apud Lusitanos verò in quacunque donatione quæ à rege fit de terra regis coronæ, solus descendens primogenitus, vel proximior succedit, nec vlla diuisio admittitur, vti lib. 2. ordi. tit. 17. §. 3. constat, etiam si donatio fiat donatario, eiusque hæredibus, & successoribus, ut Ari. Pinel. referat, in d. l. 13. par. num. 17. in fin. C. de bon. mater.

G L O S. VIII.

- 1 Maioratus bona à Rege Enrico donata, an deuenire possint ad filios primogenitos, non solum primi donatarii, sed & omnium successorum in infinitum, & num. seq.
- 2 Privilegium tibi, & heredi tuo concessum an restringatur ad primum heredem.
- 3 Maioratus natura est perpetuus.
Dispositio quæcunque recipit interpretationem ex natura rei, & ex subiecta materia, ibidem.
- 4 Privilegium alicui concessum sive nature est perpetuum, nec finitur primo actu.
Privilegium al. cui, & eius familiaribus concessum, ut tempore interdicti possint ingredi ecclesiam ad omnes familiares extenditur, ultra eos qui erant tempore concessionis, ibidem. (sive, ibidem.)
Privilegia principis quomodo interpretentur, remiss.
- 5 Primogenitus dicitur filius secundogenitus, mortuo primogenito.
- 6 Fæminæ primogenitæ, an ad maioratus admittantur deficientibus masculis, maxime in donationibus à Rege Enrico factis, & num. seq.
- 7 Masculinum concipit fæmininum in favorabilibus.
- 8 Fæminæ an succedant in maioratibus deficientibus masculis.

9 *Filius secundogenitus mortuo primogenito maioratus possessore sine liberis, an admittatur ad bona ab Enrico donata?*

- h** *¶ Iniquen al hijs legitimo mayor de cada vno dellos. Quæstionis esse solet apud Nostrates, an clausula hæc Regis Enrici extendatur ad primogenitos filios in perpetuum, an verò intelligatur de primis dumtaxat filijs donatariorum? Et videtur ad filium primum maiorem donatarij hæc verba esse referenda, & non ad vteriores, arg. l. boues. §. hoc sermone. ff. de verbor. signifi. l. anti-
2 quitas. C. de usufr. ¶ Ex quo Petr. & Alberic. in l. beneficium, num. 20. in fin. ff. de consti. princ. asserunt quod si in privilegio fiat mentio, de hærede in singula ri, tibi & hæredi tuo concedo privilegium, intelligitur de primo hærede, quam materiam latè examinat Bar. & docto. in l. qui liberis. §. hæc verba. ff. de vulga. Bal. in l. fi. C. de hære. insti. 8. oppo. & 21. 22. & 26. q. Alex. & Moderni, in l. Gallus. §. etiam ff. de lib. & posthu. quibus addere poteris plura similia per Tiraq. congesta in rep. l. boues. §. hoc sermone, in principio. ff. de verbor. signifi. ¶ Contrariam sententiam resoluit Ioan. Lupi in rep. rub. de dona. int. vi. & vxor. §. 69. numero. 21. Moli. de Hisp. primog. lib. i. cap. 5. num. 21. & 22. & cap. 6. nu. 31. eo quod mens regis donantis ab initio hæc fuit, dum dixit, quod faciebat donationem eis, & hæredibus & successoribus suis. Item quando adiecit modificationem, dicens, *pero toda via que lo ayan por mayorazgo, e que sinquen al su hijs mayor legitimo de cada vno dellos*. Voluit quod res ita donatæ deferantur iure primogenituræ, & maioratus in primogenitos in infinitum, alijs frustra diceret, que lo ayan por mayorazgo, si concessio in primo filio spiraret, hæc enim est natura maioratus, vt perpetuus sit, vt latè probat dom. D. Couarr. lib. 3. resolu. cap. 5. numer. 4. At regula l. boues. §. hoc sermone. ff. de verbor. signifi. secundum Alciat. ibi. & Tiraq. 18. limi. limitatur, & restringitur, vt non procedat, si natura rei sue subiecta materia repugnet: nam & illud perpetuum est, teste eodem Tiraq. vt omnis dispositio, quæcunque ea sit, sumat interpretationem ex natura rei, & subiecta materia. l. si vno in principio, & ibi glo. Bar. & Bal. ff. loca. & capit. constituto. de relig. domi. cum concord. à Stephano Federico congestis in lib. de legam interpretatione, par. 3. charta. 2. versic. amplius licet, & Iaso. in l. 2. notab. C. de transactio. Felin. in conf. 28. numer. 4. & 10. eodem Feli. & Deci. in cap. nam concupiscentiam. de consti. & ab ipso Tiraq. latius in relec. l. si vnquam, in verbo, reuertatur, num. 37. C. de reuo. donatio. ¶ Præterea quod per privilegium concessum est primo actui non consumitur, quia suapte natura privilegium principis perpetuum est, cap. decet. de regu. iur. in 6. Ceterum si donatio Enrici, de qua agimus, de primo filio intelligeretur, esset temporalis, & non perpetua contra naturam privilegij, & contra intentionem principis. Ideo privilegium concessum alicui, & eius familiaribus, vt possint ingredi ecclesiasticam tempore interdicti, non de primis tantum intelligitur, qui scilicet, familiares erant tempore privilegij concessi, sed de alijs eorum loco subrogatis, ita post Aegidi*

Cremonen. voluit Ioan. And. Domi. & Philip. Fran. in cap. licet. de privileg. quibus plurima congregat familia Ioan. Lupi. in d. §. 69. num. 22. & sequentibus, & Tiraq. in d. §. hoc sermone, limi. 8. Feli. in c. 2. de tregua, & pace limi. 7. multa etiam colligit Odra. conf. 300. quibus probat privilegia principum latissime esse interpretanda, & extendenda quoad res, & quoad personas, quoad tempus, & quoad modum agendi, & quoad omnia genera causarum, atque etiam favorabiliter intelligenda, quoad perpetuam & incommutabilem eorum durationem, vt ipse loquitur: quæ etiam corroborantur ex his quæ ab And. Tiraq. traduntur, in d. l. boues. §. hoc sermone. ff. de verbor. signifi. 6. limi. & 12. ¶ Nec me mouet, quod lex nostra vocet primogenitos ad huiusmodi maioratum, nam cedente, vel cedente primogenito filius, secundogenitus potest dici primogenitus, & quicumque alius, etiam vsque ad mille gradus, secundum Bald. in cap. 1. de feudo Guardix, & Ioan. Lupi. in d. §. 69. num. 23. quod expendunt ex cap. vlti. §. item opponitur. 22. q. 2. & cap. nam, & ego extra. de verbo. signifi. sumpto à Dno Gierony. in parabolis, cum pluribus similibus à Tiraq. congestis de primogenijs. q. 3. num. 11. & pluribus præcedentibus. ¶ Ceterum filijs legitimis deficientibus masculis, an foemina primogenita admittantur ad bona ab ipso Rege Enrico donata? & videtur, admittendas non esse, ex mente ipsius regis mentionem dumtaxat masculorum facientis, & quia huiusmodi donationes feudo comparari videntur, vt dixi supra eo. gloss. 4. in fi. in quo foemina non succedunt, vt ibi dixi. ¶ Sed nihilominus filias foeminas esse admittendas in defectum filiorum probabilius est: quoniam in fauorabilibus masculinum concipit foemininum, vt in l. si ita scriptum ff. de lega. 2. l. qui duos mulos. ff. de leg. 3. glo. fi. & docto. in cap. in generali. de electio. lib. 6. Cyn. Bal. & ceteri in l. quicumq. C. de seru. fugi. Iaso. latissime omnium in l. si quis id quod ff. de iur. om. iud. Deci. in l. 2. ff. de regu. iuris: quibus plura addit Tiraquell. lib. 1. de retractu. §. 1. glo. 9. num. 178. vsq. ad numerum. 242. ¶ Et quia foemina deficientibus masculis eiusdem gradus admittuntur de iure, & consuetudine ad maioratum, & regnum. l. 2. tit. 15. par. 2. probat optimè dom. D. Couarr. lib. 3. resolu. cap. 5. num. 5. & latissime omnium, & profundissime Marc. Salon Burgen. in proœmio legum Tauri, numer. 42. in fi. 43. & pluribus seq. licet contrarium suadere videatur Tiraq. de primigenijs. quo. ad quos recurrit. Et in specie harum donationum ab Enrico factarum, quod admittantur foemina masculis deficientibus expressim asseuerat Ludo. Roman. conf. 98. col. 2. Ioan. Lupi in d. rep. rub. de dona. §. 69. num. 24. 25. & pluribus sequen. Marc. Salon Burg. in d. proœmio legum Tauri, numer. 67. satisq. sentire videtur dom. D. Couarr. lib. 3. resolu. cap. 5. numer. etiam. 5. quorum sententia mihi admodum placet. ¶ Ex quibus similiter infero mortuo filio primogenito, donatarij absque liberis succedere posse in huiusmodi bonis à rege Enrico donatis filium secundogenitum, quia mortuo primogenito filius secundogenitus dicitur primogenitus, vt in cap. nam & ego. de verbo. signifi. cum concord. supra, numero. 5. traditis, quare dici non potest donatarium, vel eorundem

Libro.5. Titulo.7.

dem bonorum possessorem sine filio legitimo primogenito decessisse, in quam sententiam inclinare videtur Ioannes Lup. dubie tamē, in d. rub. de donatio. int. vi. & vxor. §. 69. num. 30. vsque ad 37. vbi plures rationes pro vtraque parte adducit, quod modo non examinō, & idem voluit in fortiori causa. Moli. de Hisp. primog. lib. 1. cap. 6. num. 12.

G L O S. IX.

1 *Donationes regie ex causa remunerationis facti moderari postea poterūt, si nimis ledant regiam coronā.*

2 *Donatio perfecta nec reuocari potest, nec ei apponi conditio seu grauamen.*

Donatio ex causa remuneratoria est irrenocabilis, ibi.

3 *Donationes immoderate, etiam ob remunerationem facte si ledunt regiam coronam, moderari possunt per legem.*

Donationes ab Enrico Rege. I. I. Hispania factas ab eo, & successoribus per legem moderari, ibidem.

4 *Donationes remuneratoria a rege facte per eum, vel successorem ex causa publica utilitatis possunt reuocari, & modificari, & num. seq.*

5 *Decreta, & conuentiones reipublice reuocantur ex causa.*

6 *Princeps si donata reuocat ex causa etiam vilissima, & necessaria, debet æquialenter satisfacere donatario si per viam rescripti hoc faciat.*

7 *Princeps per legem reuocans, vel modificans ab eo, vel successore donata, non tenetur satisfacere donatarijs de æquialenti pretio.*

Donationes a Principe facte tempore angustia, & scismatis, an valeant, ibidem.

8 *Donationes bonorum regie corona iure regio Portugalie moderantur, vt per viam maioratus ea possideant donatarij, & eorum descendentes,*

9 *Princeps, vel rex quando possint donationes ab eo factas, & privilegia reuocare, vel modificare? remissum.*

10 *Si muliere sine filio legitimo, que tamen sus bienes del que assi muriera a la corona de los nuestros reynos. Nota ex lege ista donationes immoderatas a rege factas moderari posse, etiam si ob benemerita facta fuerint, si nimis lædunt regiam coronam, reducit enim Rex has donationes ad modum maioratus, ita vt deficientibus filiis legitimis, bona redeant ad coronam regiam. † Sed videtur, has donationes modificari non posse, perfecta siquidem donatio condiciones nullas recipit, nec aliquid ei adjici potest. l. perfecta. C. de donatio, quæ sub modo. Bald. in l. vltim. ff. de senato. & column. 277. in principio libr. 3. vbi hoc ad principem extendit, quod mirabile, & non alibi reputat Ioan. Lup. in rep. rubr. extra de dona. int. vi. & vxor. §. 69. numer. 13. & cum maxime, quia donationes fuerunt remuneratoriæ, atq;*

ideo irrenocabiles, cum transferint in contractum, vt late probauimus supra eadem. l. gloss. 1. numer. 1. & sequen. † Verum his minime obstantibus, contraria sententia verior est, & receptor, imo huiusmodi donationes potuisse per regem concedentem, vel successorem ex causa modificari, imo & reuocari nō solum per legem vt hic fit, verum etiam per principis rescriptum, veluti si vertitur præiudicium, vel incommodum maximum regie coronæ, vt hic refertur. Primum, quod per legem generalem modificari, vel reuocari possit ex causa, probatur indubitabiliter per Bald. in l. nuptæ ff. de senato. & per Affli. cap. 1. num. 25. de natura feud. Arium Pinellum, in l. 1. C. de bon. mater. 3. part. num. 62. illatione. 16. vers. ego autem, pag. 122. † Secundum, quod per rescriptum ex causa publicæ utilitatis donatione potuerit rex donas, & eius successores modificare, & reuocare, etiam si ex causa remunerationis facta fuerit, veluti si post concessionē incipiat esse valde nocua regi, vel regno probatur arg. tex. in c. suggestū, & ibi gl. & doct. extra de decim, quod colligitur etiam ex gl. in c. decet. de regul. iur. 6. & ex l. 5. tit. 20. de decimis, par. 1. 43. tit. 18. de instrumentis, par. 3. & ibi Gregor. Lupi. Gozadi. conf. 5. nu. 20. vel ex alia iusta causa utilitatem publicam concernente. l. Lutus. ff. de euitio. l. item si verberatum. §. itē si forte. ff. de reuend. Bar. in proœmio digestorum, in prin. numer. 6. Cin. & alij in l. vlt. C. si con. ius vel vit. pub. Affli. lib. feudorum tit. quæ sint regal. §. potestas, nu. 26. & melius idem Affli. eo. lib. tit. de capita. qui curi. vend. ex nu. 56. fol. 105. Thom. Gram. dicens hoc esse receptum decisio. 65. num. 29. Bal. in l. qui se patris, num. 14. C. vnde lib. Anto. Card. Imol. Aretin. & Felin. num. 8. & 10. in cap. nouit. de iudi. Alex. conf. 216. nu. 18. lib. 2. Gozadi. conf. 5. num. 23. † Ex causa etiam reuocantur decreta, & conuentiones reipublicæ, & alia quæ regulariter sunt irrenocabilia, vt in l. quod semel libi nisi ex causa. ff. de decret. ab ord. faci. vbi Bart. & ceteri scribent. Iaso. singul. in l. Barbarius, num. 34. ff. de offic. præto. & conf. 1. libr. 1. Alex. & Moline. conf. 1. num. 7. lib. 1. Carol. Ruy. conf. 229. ad fi. libr. 1. Ioan. Plat. in l. vacuatis, ad fi. C. de decurio. lib. 10. Affli. in cōf. reg. Sicilia lib. 1. rub. 100. nu. 2. Ari. Pin. in l. 1. C. de bon. mater. 3. part. num. 62. illatione. 16. † Quod si ex causa etiā iustissima princeps reuocet, donata ob remunerationem meritorum, debet æquialenter satisfacere donatario, vt pulcre asserit Innocen. in cap. nisi cum pridem, col. 1. in fi. versic. nos dicimus, extra de renuntia. Felin. in cap. quæ in ecclesiis, num. 28. de constitut. Iaso. in l. vlti. C. si con. ius vel vit. pub. Alex. conf. 151. l. b. 6. Math. Affli. in prælud. feud. q. 4. numer. 17. & in tit. de capita. qui curi. vend. §. similiter, num. 19. & multis sequen. Paul. Pari. vbi citat concord. conf. 11. num. 117. libr. 1. Ari. Pine. d. illatio. 16. ad finem, cū alijs a me adductis infra hoc eodem libr. tit. 10. de donatio. l. 6. glo. 1. num. 15. & 16. † Quando autem per legē tollitur ius alicui, non tenetur Princeps pretium Iaso. restitueret, secundum Alex. conf. 190. num. 16. vers. ad tertium, & nu. 17. lib. 3. Deci. in cap. quæ in ecclesiis, num. 21. de consti. Iaso. in l. Barbarius, num. 44. ff. de offi. præto. Marcus Salon Burg. in l. 3. Tauri. 5. part. num. 145. Paul. Paris. conf. 1. num. 46. libr. 1. cum ergo legem

legem habeamus in hoc regno modificationem istam confirmantem, necessaria nō est disputatio, possit nec ne fieri, & tum potissimum, quia donationes prædictæ fuerunt adeo immoderate, & immensæ ac regno nociuæ, quod de earum validitate poterat merito dubitari iuxta notata in cap. intellecto de iure. iur. præsertim, quia factæ fuerunt tempore scissinatis, & tantæ angustię, & oppressiōis, antequam regnare inciperet, quæ in specie promissa, non sunt adimplenda ex sententia Panor. in cap. sicut. 1. notab. 3. per illum tex. extra de iureiur. Calderi. in tit. de iureiur. conf. 3. Fel. in capit. 1. de probat. num. 7. Ioan. Lup. in rep. rub. de dona. int. vi. & x. §. 69. nu. 17. 18. & 19. † Sic, & in regno Portugaliæ per legem generalem, quæ metalis appellatur eo quod Rex Ioan. eius nominis primus legem quandam mente concepisset, & cōceptam seruare iussisset: filius eius Rex Eduardus eam in scriptur. m. redegit sub tit. 17. ordinationum regiarum libr. 2. §. 1. per eam, inquam legem statutum fuit, vt donationes honorum regiæ coronæ à rege factæ, si iuxta verborum tenorem late acciperentur, grande damnum regiæ coronæ essent allaturæ: admodum maioratus reuocarentur, vt probatur eod. titul. §. 14. quæ modificatio iure fieri potuit iuxta notata per Luc. Penensem, in l. quicumque, col. 4. veric. ex præmissis. C. de omni agro deser. libr. 11. Ioan. de Plat. in l. qui fundos, eod. tit. & per ea quæ su

pralate tradidimus Eman. Costa in. q. patruī & nepotis, pag. 3. & 4. Ari. Pinel. in. d. l. i. C. de bon. mater. 3. par. num. 62. illatio. 15. † Quando autem princeps priuilegium possit reuocare, vel modificare, dicam congruentius infra hoc lib. tit. 10. de dona. l. 6.

GLOS. X.

Tenor Rei confirmatæ si inseratur in cōfirmatione, censetur princeps actum confirmare ex certa scientia.

Clausula de suso inserta. Quoties tenor rei confirmatæ est insertus in cōfirmatione, videtur princeps ex certa scientia actum confirmare, vt in c. venerabilis, & ibi glo. expresse extra de cōfirma. vili, vel iuri. & ibi notat Panor. Ferd. Vazq. in lib. de successiōnū creatiōne. §. 26. num. 100. dixi supra eodem l. 3. glof. 2. num.

Que en los negocios de posseſion de mayorazgos, conforme a la ley de Toro, no aya segunda suplicacion de las mil e quinientas aoblas de las sentencias de reuista que los del conſejo dieren. l. 14. titulo. 2. o. supra libro. 4.

TITVLVS OCTAVVS DE successionibus, & hæreditatis diuisione.

LEY. I.

¶ Como suceden los ascendientes a los descendientes donde los bienes no son trocales, y en que parte.

¶ Don Fernando y Doña Juana en Toro: año de. 1505. ley. 6.

¶ Los ascendientes legitimos a por su orden y linea derecha^b sucedan ex testamento, y ab intestato^c a sus descendientes, y les sean legitimos herederos, como son los descendientes a ellos,^d en todos sus bienes de qualquier calidad q̄ sean, e en caso que los dichos descendientes no tengan hijos, o descendientes legitimos, o que ayan derecho de los heredar. f Pero bien permitimos, que

no embargante que tengan los dichos ascendientes, que en la tercia parte de sus bienes se puedan disponer los dichos descendientes en su vida, o hazer qualquier vltima voluntad por su alma, o en otra cosa qual quisiere^h. Lo qual mandamos que se guarde, saluo en las ciudades, villas, e lugares, do segun el fuero de la tierra se acostumbra tornar los bienes al tronco, o la rayz a la rayz. i

GLOS. I.

- 1 Ascendentes legitimi quomodo succedant descendētibz, & an considerari debeat quod sint legitimi ipsi, an quod respectu descendentiū sint legitimi?
- 2 Ascendentes qui adoptauerunt, vel arrogauerunt filios

Libro:5.Titulo.8.

uos eis in quarta succedunt ab intestato, & num. 3.
Filiorum appellatione an veniant filij adoptini seu ar-
rogati in dispositione hominis, vel legis ibidem.

3 *Legitima arrogatorum est quarta, quæ non augetur,*
nec minuitur, licet legitima filiarum per diuersas le-
ges augetur, vel minuat.

Arrogator succedens arrogato non tenetur vltra vi-
res hereditarias, ibidem.

4 *Fœmina quomodo possit arrogare, vel adoptare filios.*

5 *Lex nostra tripliciter limitatur, & nu. 6.*

Filio, inuito patre, à principe legitimito pater nō suc-
cedit, ibidem.

6 *Filio nato ex matrimonio illegitimo, qui propter bo-*
nam fidē matris erat legitimus, an succedat pater?

Filio legitimito an succedat pater, remissive, ibidem.

a *Los ascendentes legitimos. Lex nostra tractat de succe-*
sione ascendentium suis descenditibus, tam ex testa-
mento quàm ab intestato, omittamus tamē succe-
sionem testamentaria, & de successione ab intestato tra-
ctemus, ad cuius successione lex nostra exigit, quod
ascendentes sint legitimi. Hoc tamen in primis volo
te intelligere, ne legitimus hñc accipias respectu pro-
prie personæ, nihil enim refert, quod pater meus sit le-
gitimus, vel spurius ex reprobo coitu natus quoad
successionē bonorum meorum, sed exigit lex nostra,
ut respectu meo sit legitimus, nempe quod ex iustis
nuptijs me habuerit vel aliis legitimis, ut statim dicā,
ita intelligit legem istam Telli. Fernādez, in l. 6. Tauri,
numero. 6.† Dicit lex nostra ascendentes, ut succe-

2 *edere possent descenditibus debere esse legitimos, nō*
exigit esse naturales secundum sanguinem, sed legiti-
mos tantum, itaque arrogator seu adoptans succedet
filio arrogato seu adoptiuo, quemadmodum filius ip-
se adoptiuus, vel arrogatus succedit patri arroganti,
vel adoptanti, horum quippe successio reciproca est
ab intestato, ut in §. mortuo. insti. de acq. per arroga-
rio. vbi Faber. & Ang. post glo. Et quamuis in dispo-
sitionibus hominum appellatione filij non veniant
adoptiui, ut in l. fideicommissum. ff. de cond. & demon-
stra. & in l. fuita quis. §. vlti. ff. de lega. 2. in dispositio-
ne autem quæ ex lege provenit, verbum ascendēs, vel
filius verificatur in filio adoptiuo, vel arrogato secū-
dum Riminal. consilio. 324. num. 5. & num. 23. & se-

3 *quentibus, & in specie hoc tenet Tellius Fernandez*
in d. l. 6. Tauri, num. 1. & 2.† Vbi & numero. 3. subdit
successione hanc esse limitatam, quia filius arrogat-
us tantum succedit in quarta, ut notant Ioan. Fab. &
Ang. in d. §. mortuo, quandoquidem hæc sit legitima
eius adeo, ut minime augetur, licet circa legitimā
filiorum diuersæ leges emanauerint eam augendo, vel
minuendo, ut ex communi sententia notat Iaso in l.
si arrogator, nu. 53. ff. de adoptio. Itaque filius adopti-
uus patri succedit in quarta bonorum suorum portio-
ne, & similiter arrogator succedet arrogato in eadem
portione quarta per legem istam, non tamen tenebitur
vltra vires hereditarias, quamuis inventarium nō
faciat, secundum Bal. in auth. causa quæ sit cum mona-

cho. vlti. q. C. de epi. & cleri. Ferdi. Vazquez in lib. de
 successio. creatio. §. 16. numero. 15.† Atque in fœmina
 idē erit, si in casu permissu arrogauerit non aliās, nē-
 pe ob solatium liberorum amissorum si ex permissu
 principis arrogauerit, ut in §. fœminæ. insti. de adop-
 tio.† Vbi autem naturalis filius à Principe inuito pa-
 tre legitimaretur, tunc alter alteri non succedet, ut di-
 cā latius infra eo. l. 10. glo. & resoluit Telli. Fer. in d.
 l. 6. Tauri, num. 6.† Limitabitur etiam hæc lex, ut nō
 procedat in filio legitimo, & naturali nato ex matri-
 monio prohibito, sed propter bonam fidem alterius,
 ex coniugibus dicitur legitimus, iuxta text. in capit.
 cum inter, & capit. ex tenore qui filij sint legi. & dixi-
 mus supra hoc lib. tit. 1. in rubr. numero. 115. 116. & se-
 quent. qui licet patri succedat, & matri, pater autem
 qui habuit malam fidem non succedet ei, secundum
 Bart. in l. auunculo. ff. de condi. & demonstra. per tex.
 in l. qui in prouincia. §. si. ff. de ritu nup. idemque esse
 iure canonico satis probat idem Telli. Fernand. in d. l.
 6. Tauri, numero. 7. 8. & 9. Qui, & numero. 10. negat in
 filio legitimito procedere legem nostram, non enim
 succedet ei pater, cum & ipse legitimatus patri nō suc-
 cedit nisi in eo, quod pater ei relinquere voluerit,
 quod tamen latius explicabitur infra eo. l. 10.

G L O S. 11.

i *Linea triplex consideratur in successione ab intesta-*
to descenditium, ascenditium, & transversalium,
& numero seq.

3 *Representationi locus non est inter ascendentes sed*
proximior gradu succedit, num. 3.

4 *Collateralium successio ab intestato, remissive.*

Por su orden y linea derecha. De successione ab intesta-
 to tractari oportet illud præmittamus, triplicē con-
 siderari lineam in hac materia descenditium, ascen-
 ditium, & collateralium seu transversalium, ut in
 auth. de hæred. ab intestato veni. per totum. & in l.
 11. ff. de gradi. l. 2. titulo. 13. partit. 6. Mortuo itaque pa-
 tre, vel matre, auo vel alio quocunque ex linea ascen-
 ditium, succedant descendentes, de quo latē agemus
 in glo. 4.† Mortuo verò filio vel alio ex descenden-
 tibus succedant pater & mater, vel alij ex ascenden-
 tibus legitimis secundum gradus proximitatem, ut
 hñc dicitur, siue representatione, nec differentia bono-
 rum, ut in auth. de hæred. ab intestato veni. §. si igitur de-
 functus ibi hos proponi iubemus, qui proximi gra-
 du reperiuntur, clarior text. in l. 4. titulo. 13. part. 6. ut
 latius declarabimus in glof. sequentibus.† Quod au-
 tem non sit locus representationi inter ascendentes
 probat Ant. Gom. in l. 6. Tauri, unde hæc sumpta fuit,
 nu. 5. 6. & 7. & Telli. Fer. ibidem, nu. 16. & Ioan. Lupi
 nu. 9. & 10. dicam infra eo. glo. seq. nu. 12. & 13.† Mor-
 tuo autem fratre, vel forore nullis relictis descendentibus,
 vel ascenditibus succedunt ei fratres, vel eis deficien-
 tibus patruus, vel alij qui fuerint gradu proximiores,
 iuxta formam traditam infra eodem in glof. 4.

GLO-

GLOS. III.

- 1 Intestatus quis decedere dicatur? nu. 2. & 3.
Intestatus dicitur decedere nō solū qui nullū facit te-
stamentū, sed qui fecit, quod vel fuit nullū vel ex ali-
qua causa rumpitur, vel efficitur inualidum, ibid.
- 2 Intestatus dicitur decedere qui fecit testamentum, &
postea per sententiam iudicis rescinditur.
- 3 Intestatus iure regio non dicitur decedere, qui fecit
testamentum, in quo nullum instituit heredem.
- 4 Pater non succedebat filio iure digestorum, sed occu-
pabat eius bona iure peculij profectitia, aduentitia,
& castrensis.
- 5 Intestatus iure Codicis authenticorum, & regio
succedunt descendentes iure hereditario tanquam
heredes, & nō iure peculij. (re peculij occupat.)
- 6 Pater hodie nō succedit in bonis profectitijs, sed ea in
Bona profectitia quaruntur patri in vita filij, ibid.
- 7 Pater occupans bona iure peculij, vel ab intestato
succedens quid consequatur commodi, vel incommo-
di, vel in quo hac duo differant?
- 8 Pater & mater equaliter ambo ad successionem filij
intestati admittuntur.
- 9 Pater & mater succedunt filio exclusis fratribus iu-
re regio, licet iure cōmuni pater solus admitteretur.
- 10 Ascendentes succedunt descendibus ab intestato iux-
ta gradus prerogatiuam, ita ut proximior semper
admittatur. (phyceusi, & maioratu.)
- 11 Ascendentes non succedunt descendibus in feudo em-
phyteusi.
- 12 Representacioni locus non est inter ascendentes, sed
prioritas gradus semper attenditur.
- 13 Ascendentes non succedunt per representacionē, &
quare hoc fiat. (non in capita.)
- 14 Ascendentium successio ab intestato fit, in stirpes, &
15 Ascendentes succedunt descendentes iure civili po-
sitivo, & non naturali, & quis effectus?
Lex vlt. C. quorum bono. & auth. de hered. & Fal-
cid. §. itaque explicatur, ibidem.
- 16 Ascendentium successio cū sit de iure civili potest
per legem, vel statutum tolli. (dentium?)
- 17 Separacioni bonorū, an sit locus in successione ascen-
dentium? Lex nostra appenditur, ibidem.
- 18 Pater non admittit vsumfructum bonorum aduenti-
tiorum mortuo filio civiliter, vel naturaliter.
Pater praefertur matri in vsumfructu bonorum aduen-
tiorum mortuo filio, ibidem.
- 19 Requisita ab initio acquisitionis cuiusq; rei nō exigū-
tur postea in eius conseruatione, & progressu.
- 20 Pater non amittit vsumfructū filijfam. qui in ingressus
fuerit religionem, vel effectus fuerit episcopus.
- 21 Pater amittit vsumfructum bonorum aduentitio-

rum si filius contrahat matrimonium.

Pater propter emancipationē filij perdit medietatem
tantū vsumfructus, sed si filius matrimonium cōtra-
hat in facie ecclesie totū amittit vsumfructū, ibid.

- c Ab intestato. Intestatus dicitur decedere qui nullū fe-
cit testamentū. l. i. ff. de iniust. rup. & instituta de hæ-
redi. quæ ab int. defer. in prin. l. i. tit. 13. de successioni-
bus ab intestato, part. 6. Sed an is qui testari nō potest
dicatur intestatus decedere. tractat late Alex. cōf. 115.
lib. 2. & ibi latissime Car. Moli. in additione magna,
& Greg. Lup. in. d. l. i. tit. 13. par. 6. Dicitur etiam inte-
stus, vel ab intestato decedere, qui fecit testamentū
sed minus solemne, ut in prin. insti. de hæred. quæ ab
int. defer. l. i. tit. 13. par. 6. Vel qui fecit testamentū, sed
fuit nullum ratione prætitionis. l. i. & l. inter cate-
ra. ff. de libe. & posth. l. i. in. fi. ff. si tabulæ testa. nullæ
extab. idem si fuit ipso iure ruptum posthumi natiui-
tate, ut in l. 3. §. fi. ff. de lib. & post. Vel agnatione sui
hæredis. l. posth. ff. de iniust. rup. §. posth. mo-
rū, insti. de exhæreda. libero. Vel arrogatione sui hære-
dis, ut in prin. insti. qui mod. testa. in firm. l. certum. ff.
iniust. rup. d. l. i. tit. 13. par. 6. Vel per adoptionē filij fa-
ctā ab auctore materno, ut in prin. insti. quomod. test. in-
fir. iuncta. l. in adoptiuis. C. de adoptio. §. hodie, & §.
seq. insti. de adop. tradit. Alex. Soci. Ias. Alci. & alij in
rub. ff. de lib. & posth. ¶ Decedere etiā quis dicitur ab
intestato, qui testamentū fecit mero iure validū, sed in-
firmatur postea iudicis sententiā per bonorū posse. cō-
tra tabulas à filio emancipato prætérito propositā, ut in
§. emancipatos. insti. de exhæreda. libero. & per totū ti-
tulū. ff. & C. de bon. poss. cōtra tab. & q. hac in specie
valeat mero iure testamentū, tenet glos. in l. filiū. §. sed
quemadmodū, in verbo cōtra emancipatum. ff. de bon.
posse. cōtra tab. cōmuni. recepta, secundū Ias. in l. vlt.
nu. 25. C. de bon. poss. cōtra tab. & Cur. ibi. n. & 76. vel
si rescinditur per querelā in officio testamēti. l. ut li-
beris ibi, rescisso. C. de collatio. l. posthumus. §. ex his
ibi, rescisso. ff. de infir. test. ¶ Vt i aut deficit hæredis
institutio non dicitur quis decedere ab intestato iure
nostro regio, etiā quoad institutionē, quandoquidē ve-
niētes ab intestato instituti, & scripti cēsentur ex præ-
sumpta voluntate testātis secū legibus regijs conforma-
re volētis, ut late probanimus supra eo. lib. 5. ti. 4. de te-
sta. l. i. gl. 10. nu. 47. & 56. & iterū gl. 13. ¶ Et ut materia
hec successione ab intestato ascendentiū resoluatur, fa-
cio sequētes cōclusiones. Prima cōclusio, iure Dige-
storū pater non succedebat ab intestato filio in eius
potestate cōstituto iure hereditario: sed filio mortuo
occupabat eius bona pater iure peculij tã profectitia,
& aduentitia quā castrensis, & quasi castrensis. l. 2. & ibi
Bar. & doct. ff. de cast. pec. ¶ Secūda cōclusio, iure Co-
dicis, authenticorū, & regio pater succedit filio ab in-
testato, defuncto tanquam verus, & legitimus hæres,
& hereditario in bonis castrensibus, & quasi castrensi-
bus, & in aduentitijs, ut in l. 3. in prin. C. de bon. quæ
libe. & ibi notant Bar. Paul. Sali. & docto. communi-
ter. l. vlt. prope finem. C. commu. de success. vbi etiam
notant doct. l. si. ver. si. si verō defuncta. C. ad Tertull.
auth. de hæred. ab int. veni. §. si igitur defunctus, col-
la. 9. vbi expressim deciditur, quod deficiente linea def-
cenden-

Lib. 5. Titulo. 8.

cendentium succedunt ascendentes seruata gradus præro-
 gatiua, & si plures sunt in eodē gradu, vt putā, pater &
 mater pariter succedunt, auth. in successione. C. de ius
 & legi. liber. auth. de functo. C. ad Tertull. cuius verba
 sunt. *Defuncto sine liberis parētes si soli sint, succedunt salua
 gradus sui prærogatiua.* l. 4. tit. 13. de success. ab int. part.
 6. & lex nostra. † Tertia conclusio, pater hodie nō suc-
 cedit in bonis profectitijs iure hæreditario, sed ea oc-
 cupat iure peculij, ex sentētia Ant. Gom. in. l. 6. Taur.
 num. 1. in fin. quoniam pleno iure ea bona profectitia
 quærantur patri, etiā viuente filio, vt in. l. cū oportet. C.
 de bon. quæ lib. & ibi notat gl. & omnes interpretes. l.
 5. tit. 17. de patria potestate, part. 4. † Quarta conclusio,
 effectus nō inodici sequitur, ex eo quod pater bona fi-
 lij occupet iure peculij, vesp. in eis succedat iure hæ-
 12 reditario, nā qui occupat iure peculij, excludit alios,
 quāuis sint in potiori, vel æquali gradu. Pater itaq; bo-
 na filij profectitia occupans iure peculij præfertur fi-
 lijs descendētib. filij sui defuncti, & matri eius. Itē si
 ratione peculij filius cōtraxit, eo defuncto, pater ma-
 net obligatus quatenus vires peculij suppetūt, nō vi-
 tra, quæ actio anno præscribitur. l. 1. & per totū. ff. quā-
 actio. de pecu. annal. est. Sed cū succedit pater iure he-
 reditario, succedit simul cū matre, excluditurq; a des-
 cendētib. filij, & ad debita filij tenetur in solidū, &
 perpetuo tanquā hæres, nisi fecerit inuentariū, & eius
 beneficium adierit hæreditatē, hanc differentiā probat
 tex. iuncta gl. in. l. pater qui castrense. ff. de cast. pecul.
 vbi ita explicat Bar. & ceteri interpretes, l. as. etiā in. l.
 qui se patris. n. 60. C. vnde. l. 4. tit. 13. de success. ab int.
 par. 6. Ant. Gom. in. l. 6. Taur. nu. 3. † Quinta conclusio,
 quāuis iure Digestorū, & Codicis pater in successio-
 ne filij intestati matri præferatur, vt in. l. 2. obijcitur.
 ff. ad Officia. §. præferūtur, in. l. de sena. cōf. Tertull.
 1. 2. C. ad Tertu. Hodie tamē ambo pariter admittūtur,
 vt in auth. de functo. C. ad Tertu. & in auth. de hæred.
 ab inte. veni. §. consequē, & l. 4. tit. 3. p. 6. Quod pro-
 cedit, etiā si pater filij emancipauerit, adhuc enim si-
 mul cū eo mater admittitur ad filij successionē, vt in.
 d. auth. de functo. C. ad Tertu. quidquid iure antiquo
 esset dispositū, vt refert Couar. in epito. de success. ab
 9 int. nu. 1. & Anto. Gom. in. d. l. 6. Taur. num. 4. † Sexta
 conclusio, si filius moriatur relicto patre, vel matre, &
 fratre seu fratrib. vtrinq; cōiunctis, quāuis iure cō-
 muni succederēt vnā cū ipso patre, vel matre pro viri-
 li portione, vt in auth. de functo, vers. 1. C. ad Tertu. & ibi cō-
 muni. doct. Hodie tamen iure nostro regio parētes so-
 li succedunt exclusis fratrib. vt in. l. infra eo. † Septi-
 10 ma conclusio, ascendentes succedunt descendētib. ab
 intestato, secundum gradus prærogatiuā, vnde si pa-
 ter superest, præfertur omnibus ascendētib. suis, &
 ex parte matris, atq; idem in matre superstitē, præfer-
 tur siquidem non solum ascendētib. suis, sed & as-
 cendētib. ex parte patris, si ambo supersunt pater,
 scilicet & mater, ambo pariter admittuntur excluso
 14 auo, & proauo, & ceteris omnibus ascendētib. vlti-
 oris gradus, & sic de singulis, vt in auth. de hæredib.
 ab int. venien. §. si igitur defunctus vers. si autē pluri-
 mi, coll. 9. auth. de functo. C. ad Tertu. l. 4. tit. 13. de suc-
 cess. ab int. part. 6. & in lege nostra satis probatur. text.

illos iuris cōmunis ita intelligit Accurs. & cōmu. doct.
 in. d. auth. de functo, sicuti asserunt, ibi Sal. & Corn.
 & Barb. cōf. 50. lib. 4. Alex. cōf. 80. lib. 1. & cōf. 115. lib.
 2. Quinetiam mater præfertur auo paterno, etiā in his
 bonis quæ filio à patre obuenerūt, secundu Oldr. cōf.
 110. Ioan. Lup. in rep. pub. de dona. int. vi. & vx. §. 23. ad
 si. idē voluit. d. Did. Couar. in epito. de successio. ab in-
 11 testato. nu. 3. & Anto. Gom. in. l. 6. Taur. num. 5. † Fallit
 regula hæc in feudo, emphiteusi, & maioratu, in qui-
 bus nō succedunt ascendentes, secundu Bal. in. d. auth.
 de functo. C. ad Tertull. & Greg. Lup. in. l. 4. glo. 1. tit.
 13. par. 6. quia feudū, & maioratus respiciunt lineā des-
 cendentium, vt ipse idē Greg. Lup. asseuerat, quod adde-
 re poteris ad tradita per. d. D. Couar. lib. 3. resolu. c. 5.
 † Octaua conclusio, quæ expenditur ex supra proxima
 conclusione, in linea ascendētiū, cū agitur de
 successione descendētiū, locus non est representatio-
 nis, cū natura repugnet, vnde si pater concurrat cū auo
 materno, & mater sit mortua, vel mater superstitēs con-
 currat cū auo paterno, pater excludit aui maternū,
 & mater paternū, & sic de ceteris. Aui enim mater-
 nus nō representat matrē mortuā, nec eius loco subro-
 gatur, nec aui paternus patrē, quia in linea ascendē-
 tiū prioritas gradus tantū attēditur, ex sentētia gl.
 in auth. de hæred. ab int. veni. §. si igitur defunctus
 vers. si autē plurimi, gl. 1. gl. etiā in auth. de functo. C. ad
 Tertu. quā ibi sequitur Cyn. in princ. nu. 3. Bal. 1. col.
 Paul. Cast. nu. 3. Sal. nu. 2. Corn. col. 2. post prin. hanc
 attestātes cōmunem, & Matthesi. in tract. de success.
 ab intestato fol. 5. col. 2. nu. 4. vers. aut supersunt parē-
 res disparēs, & ibi eius additionator. Ang. in. §. præ-
 feruntur, in. l. ad Tertull. col. 1. Rolandinus in tract. de
 success. ab int. nu. 8. & in apollis ad eum, Nicol. de
 Vuald. eod. tract. col. 38. nu. 3. Ioan. Lupi, in. l. 6. Taur.
 nu. 9. & ibi, Ant. Gom. nu. 5. & 6. & Telli. Fernan. nu.
 16. d. Did. Couar. in epito. de success. ab intestato, nu. 3.
 vers. 4. assertio, Greg. Lup. in. l. 3. in verbo, nungun pa-
 13 riente de los descendētes, in fi. † Cuius ratio est du-
 plex. Prima, quia non est ita debita successio lineæ as-
 cendentium, sicut & descendētib. vt in sequenti con-
 clusione videbimus, quā rationem reddunt Cyn. Bal.
 Paul. & docto. communiter in. d. auth. de functo. C. ad
 Tertull. Secunda melior, & subtilior ratio, secundum
 Ant. Gomez vbi supra est, quia in linea descendētiū
 filius subrogatur loco patris, & meritō eum represen-
 tat, quod vtiq; fit ad imitationem naturæ, secundum
 quā portio parentum communicatur filijs ex naturali
 generatione, arg. l. liberorū, in fi. ff. de verbo. sign. & in
 l. lege. 12. tabularū. C. de legi. hæred. Sed in linea ascen-
 dentium, nō datur talis subrogatio, nec est possibilis, se-
 cundum naturā, quare vimirū leges ciuiles nō admi-
 serunt huiusmodi representationem in ascendētib.,
 ars quippe imitatur naturā. l. adoptio. l. ff. de adoptio.
 hæc fuit ratio à Salicet. originaliter tradita in. d. auth.
 de functo. l. col. in fine, & auth. post fratres. l. finali-
 bus verbis. C. de legiti. hæredi. † Nona conclusio, in suc-
 cessione liberorum, si plures ascendētes eiusdē gradus
 concurrant, fit distributio in stirpes, & non in capita,
 nā si aui, & aui materni generis, & aui paternus
 velint nepoti succedere ab intestato, tantū consequer-
 tur ex hæreditate aui paternus, quantū aui, & aui
 mater

materni, vt in d. defuncto. C. ad Tertu. secundum communē intellectu, & in auth. de hered. ab int. veni. §. 1. & in l. 4. tit. 13. par. 6. Ioan. Lup. in l. 6. Tau. nu. 10. & Ant. Gom. ibi, nu. 9. d. D. Couar. in epit. de success. ab intest. nu. 4. † Decima conclusio, & ceteris ascendentibus in bonis liberorū iure ciuili positio, non verō naturali, vel diuino, vt in l. scripto, in ff. vnde libe. cuius hæc sunt verba, nō si parentibus liberorū, vt liberis debetur hæreditas, cū parentes ad bona liberorū ratio miserationis admittit, liberos naturæ simul, & parentum cōmune votū. l. nā. & si parētib. ff. de inoff. test. l. iure succursus est. ff. de iure doti. Probatur etiam ex epistola Paul. 2. ad Corinth. c. 12. dicētis, neq; enim debent filij parentibus thesaurizare sed parētes filijs, & trāsumptiuē in c. cum Apostolus. §. prohibemus, de censu. & in c. prædicator. 16. q. 1. & ibi glo. & doct. Nec huic oberit sententiā. l. vlt. C. quorū bono. ibi, & lex ipsa naturæ successores eos facit, nec. l. 1. §. hæc autē. ff. vnde cognat. & §. 1. in fide legit. agna. tute. auth. de hered. & Fal. §. primū itaq; colla. 1. cuius verba sunt. *Tanquā hoc secundū ipsam naturā eis debeatur, quale est filijs, & nepotibus, patribus atq; matribus, interdum verō etia fratribus. c. si pater de testat. in 6. ibi, absq; deductioe Trebellianicæ, sue partis iure naturæ debita.* Nā huic obiectioni respondere licebit, ideo dici posse successione ascendentiū, vel collateraliū esse naturā, propter naturalem sanguinis cognationem, quæ est inter eos ex naturæ generatione, vel q̄ largo modo dici posset huiusmodi successione esse à iure naturali, quemadmodū, & inter extraneos dicitur esse quasi cognatio quedam iure naturā, vt pote cū omnes ab Adam descendētes simus. l. vt vim in fi. iuncta glo. ff. de iusti. & iur. confert. l. non facile. ff. de gradi. † Ex quo inferitur, liberos præferri in successione parentum omnibus ascendentibus, legemq; vel statutum tollere omnino posse successione parentum, & legitimam portionē eis iure debitam, & penitus eos à successione descendentiū excludere, & alios eis præferre, quod expenditur ex l. 8. infra eod. vbi filij naturales tantū, excludere possunt parentes, si à patre fuerint instituti. Inferitur etiam, patrem posse matrem excludere, si aliū pupillariter substituerit, & talis substitutus matri præferretur, etiā in legitima sibi aliās debita. l. precibus. C. de impub. Inferitur similiter, quod licet filius non possit renuntiare paternæ hæreditati absque iuramento, pater tamen poterit renuntiare successioni filij etiam absque iuramento, vt Anto. Gom. docet in d. l. 6. Tau. ri, nu. 4. † Vndecima conclusio, & auus paternus, & maternus equaliter admittuntur ad hæreditatem nepotis intestati, & sic de singulis nec fit distinctio aut separatio bonorum, ita vt patri, vel auo paternos, quæ à patre, vel matris causa acquisierat, matri autem, vel auo maternos, quæ à patre, vel matris causa habuerat, dentur, sed pater seu auus paternus consequatur dimidiā, mater vero, vel auus maternus alteram dimidiā omniū bonorū filij, ex sententiā Fal. in d. auth. defuncto. nu. 3. C. ad Tertu. cui ibi accesserūt Sali. nu. 6. & Fulg. per illum rex. quod ante eos voluit Pet. à Bellap. in auth. itaque. C. com. de success. 2. col. versic. sed queritur, &

ibi Cyn. & Sali. nu. 2. & Corn. 2. col. vers. 3. & Raph. Cuma. ab ipso citatus. Ang. de Aret. in §. vlt. in fi. in fti. de seru. cognat. Cuma. cui Fulg. subscripsit conf. 122. Corn. conf. 126. lib. 4. & cōf. 94. lib. 1. & cōf. 7. lib. 3. Benedi. à Benedi. inter cōf. Corn. cōf. 6. lib. 3. Nī col. de Vual. de success. ab int. 2. par. col. 3. Lud. Bologni. conf. 69. col. 4. vers. nihilominus prædictis non obstat, hanc communem opinionem attestatur Bal. conf. 31. lib. 2. quæ cōfirmatur lege regia. 4. tit. 13. de success. ab int. par. 6. & per legem nostrā, vt adnotauit Dida. Castelli. d. l. 6. Tau. in gl. 1. & ibidē Ant. Gom. nu. 8. & Greg. Lup. in d. l. 4. in verbo, ygualemte, tit. 13. p. 6. & d. D. Couar. in epito. de success. ab int. n. 2. quā in praxi hoc in regno attestatur esse seruādam, quorum opinio mihi applaudit ex sequentibus. Primō, quia postquā bona sunt vnita. & incorporata in patrimonio alicuius, nunquā admittitur distinctio, & separatio bonorū, nisi in casibus à iure expressis. arg. l. 1. §. preterea. ff. de separ. tex. in l. sed si plures. §. filio impuberi. ff. de vulga. l. vlt. in fi. C. de inoff. testam. l. eius qui in prouincia. §. vlt. ff. si cer. petat. l. qui Titij testamentum. ff. de his qui. vt indig. §. 1. in fti. de hered. quali. & disse. notant gl. & doct. in l. 1. §. veteres. ff. de acq. pos. Secundō, vtget nimis tex. in auth. de hære. ab int. v. ni. §. si igitur defunctus, vers. si autē plurimi, collatione. 9. & in auth. defuncto. C. ad Tertullia. vbi simpliciter vocantur ascendētes secundum gradus prærogatiuam nulla facta distinctione bonorum. Eandē sententiam conuincit lex nostra ibi. *En todos sus bienes de qualquier calidad que sean,* & rursus ibi, *saluo en las ciudades, villas, y lugares, do segun el fuero de la tierra se acostumbra tornar los bienes al tronco, o a la rax.* Hæc exceptio firmat regulam in contrarium, vt rectē aduertit Ant. Gom. in d. l. 6. Tau. vnde hæc sumpta fuit, nu. 8. in locis enim vbilex fori. 10. tit. 6. lib. 3. fuerit vsu recepta, bona descendētis ad stipitē redibunt, vt & Couar. asserit in epito. de success. ab int. nu. 2. Cōtraria tamen sententia, imo q̄ fiat separatio bonorum hac in specie est iure cōmuni Imperatorum receptor, quam tenuit Bar. in auth. itaq; C. com. de success. per tex. in l. quod scitis. C. de bon. quæ lib. quo in loco iterum eandē sententiam probat, & in l. post dotē, in ff. solu. matri. & cōf. 18. cui accedūt Imol. Rom. & Iaf. in d. l. post dotem, col. pen. & fin. Rom. cōf. 40. Alex. conf. 150. lib. 2. Abb. cōf. 75. libr. 1. Bald. in euellus in tract. de dote. 12. par. princ. fol. 14. Ioan. Oldendorp. in epito. success. ab intestato, quā admisit legum duodecim tabularum interpretationi, tit. 6. cōcl. 13. Ang. & Pau. Cast. in d. l. quod scitis. Marc. Perus. inter conf. Bal. lib. 4. cōf. 113. Guill. Bene. in rep. c. Raynūtijs, in verbo, & vxorem, nu. 336. Cassa. in confue. Burg. rub. 7. §. 6. nu. 7. & alij quos refert And. Tiraq. lib. 1. de retract. §. 14. gl. 2. nu. 12. dicens, hæc opinio receptā esse apud Gallos, eandē asseuerat communē Alex. cōf. 150. lib. 2. & An. Rub. cōf. 79. quā pluribus fulciunt autoritatibus, & rationibus, quas vidēre poteris apud Ant. Gom. in d. l. 6. Tau. ri, nu. 5. & 6. quibus tandē respōdet, & d. D. Couar. in d. tracta. success. ab intestato, nu. 2. † Duodecima conclusio, pater auus, vel alius ex ascendētib. qui habet vsufructū in bonis aduētijs filij vel nepotis in eius potestate existētis, si ab intestato filius, vel nepos

Libro. 5. Titulo. 8.

moriatur, præfertur pater vel auus paternus, & ceteri ex parte patris ascendentes matri, & alijs ex eius matris parte ascendentibus in eodem usufructu bonorum aduentitiorum, licet in eorum proprietate, & ceteris bonis pater, & mater concurrant in filiorum successione, atque idem in ceteris ascendentibus. Pater itaque mortuo filio suo potitur usufructu bonorum aduentitiorum, donec vita functus fuerit, nã sicut per mortẽ cuiusque extranei proprietarij non finitur usufructus, vt in l. 3. in §. cũ similibus. C. de usufr. ita etiã per mortẽ filij non extinguitur usufructus patri quæsitus, vel auo aut proauo in bonis eius. l. vlt. vers. fin. verò defuncta persona. C. ad Tertull. & ibi ex ea expendit Barr. Bal. Pau. Cor. & ceteri, gl. Pet. de Bellaper. Cyn. Bar. Bal. & cõmun. doct. in l. 3. C. de usufr. & in l. 2. C. de bon. mater. tex. in l. vlt. in fi. C. cõmun. de success. & l. 3. §. fi. C. de bon. quæ lib. l. 4. vers. parentibus, eod. tit. melior tex. de iure, in l. vlt. §. filijs aut. C. de bon. quæ libe. cuius verba sunt. *Filij autem familias in his duntaxat casibus, in quibus usufructus apud parentes cõstitutus est, donec parentes viuunt, nec de iisdẽ rebus testari possunt, nec citra voluntatẽ eorũ, quorum in potestate sunt, vlla licetia eis concedenda, dominium rei ad eos pertinentis alienare.* l. vlt. C. de usufr. auth. de hered. ab int. veni. §. 1. colla. 9. vbi id expendit Barr. & ceteri interpretes. Ang. in §. præferuntur, in l. ad Tertull. apostilla Rollandi. in tracta. de success. ab int. §. col. nu. 12. Boeri. dec. in l. 172. nu. 33. Ant. Gom. in l. 6. Taur. nu. 11. † Vbi responderi obiectiõni, quæ huic sententiæ opponi solet, quod cum patria potestas cesset per mortẽ filij, cessare etiã debeat usufructus, qui ab ea procedit, & deriuatur, dicens quod licet à principio acquisitionis usufructus patria potestas requiritur, non tamen est necessaria in continuatione, & progressu, quam rationẽ dicit esse originalem Bald. in l. 3. in fi. C. de usufr. & in l. 2. C. de bon. mater. & l. 3. C. de bon. quæ lib. congeritq; plura similia in quibus ab initio aliquid exigitur, sed non in eius conseruatione, arg. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui, vel ali. iur. l. si is qui animo. ff. de acq. poss. vbi licet in acquisitione possessionis requiritur corpus, & animus, non tamen vtrumq; requiritur in eius cõtinuatione, faciunt etiã. l. nunquam. §. si vi aut clã. ff. de vuc. l. itẽ illa. §. quod adiicitur. ff. de cõstitu. pecul. mora rei. ff. de verb. obli. ga. l. 2. C. de iurio. pigno. l. sicut. §. vlt. ff. quod cui. vni no. vbi vniuersitas per vnũ conseruatur. † Et similiter non amittit usufructum pater per ingressum religionis filij, licet per hoc sit à patria potestate exemptus, gl. Bar. & doct. in l. si ex causa. §. Papi. ff. de muno. hoc riuus. d. dec. l. 172. nu. 34. & 35. Vel si efficiatur episcopus, cuius ratione à patria liberatur potestate, vt in auth. sed episcopalis dignitas. C. de epis. & cleri. pater tamen non amittit usufructum bonorum aduentitiorum filij, ex sententia. Ioan. Lup. in rep. rub. de dona. int. vi. & vxor. §. 42. ad fi. Ant. Gom. in l. 6. Taur. nu. 11. in fi. & l. 48. Tauri. nu. 5. † Si tamen filius vxorẽ duxerit in facie ecclesiæ acceptis benedictionibus eius, cũ iuxta ius nostrũ regiũ habeatur pro emancipato quoad omnia, & in perpetuũ, vt in l. 8. & 9. tit. 1. de matrimonio supra hoc eo. lib. amittit pater statim usufructũ vt in d. l. 9. tit. 1. supra hoc libro. nec ad patrem hac in specie pertinebit medieta usufructus, quæ iure com-

muni pertinebat in præmium emancipationis, vt in l. cũ oportet. §. cũ aut. & ex eo id expendunt doct. omnes. C. de bon. quæ liber. & l. vlt. C. de emancipa. libero. & §. quoq; vers. ideoq; instit. per quas perso. nob. acq. l. 15. tit. 8. par. 4. & ibi Greg. Lup. & Anton. Gomez. in d. 48. Taur. nu. 6. Quod ibi extẽdit ipse Ant. Gom. etiam si filius matrimonium contraxerit postquã à patre fuerat solemniter emancipatus, quoniã ad sustinenda matrimonij onera integer reuertitur ad filiũ usufructus, quemadmodũ reuerteretur si ante contractũ matrimonij emancipatus non fuisset, de quo latius diximus in d. l. 9. glo. vlt. tit. 1. de matrimonio, supra hoc lib. 5.

G L O S. III.

- 1 Descendentes succedunt omni iure si sint legitimi ascendentibus ab intestato.
Descendentes succedunt ascendentibus, præferunturq; alijs ascendentibus, licet sint in equali gradu, vbi optima rationes assignantur.
- 2 Filius iure antiquo non succedebat matri, hodie sic.
- 3 Filij conseruant memoriã patris. (cientibus filijs.)
- 4 Nepos, vel pronepos succedunt auo, vel proauo defuncti.
- 5 Nepos conceptus, & natus post mortem aui auo non succedit, nec eius cognatus censetur, ibidem.
- 6 Non entis nullæ sunt qualitates.
Hæres representare necessario debet defunctũ tempore mortis verè de fide, ibidem.
Aditio hæredis retrahitur ad tempus mortis, & quomodo id intelligatur? (succedat an.?)
- 7 Nepos post mortem aui conceptus, & natus quomodo
- 8 Nepos post mortẽ aui conceptus, & natus potitur honore, & dignitate aui.
- 9 Nepos post mortem aui conceptus, & natus succedit in maioratu, & emphyteusi, & retractu, & fideicommissio, nu. 10. il. 12.
- 13 Descendentes succedunt ascendentibus per representationem in stirpes, & non in capita.
- 14 Representationi, an locus sit ultra pronepotes?
- 15 Representationi, an locus sit in fideicommissio, & in maioratu per testamentum, vel contractum instituto?

d Como lo son los descendientes a ellos. Prima linea successiõnis ab intestato est descendentiũ, vt diximus supra eo. gl. 2. mortuo itaq; patre, vel matre, auo vel proauo, vel alio quocũq; ex linea ascendentiũ. Prima causa successiõnis cõpetit descendentiũ legitimis (nã de illegitimis alibi dicemus). Primò enim vocatur filij, qui omnes æqualiter patri succedunt ab intestato, tũ iure naturali, vt in l. scripto. ff. de bon. dãn. l. nã etiã patribus. ff. de inoff. test. l. cũ ratio. ff. de bon. dãn. c. Raynuntius. de testam. ibi, legitima portione iure naturæ debita: tum etiam iure diuino, vt constat authoritate Apostoli ad Galatas. c. 4. si filius ergo hæres, & Leuitici. c. 25. ad fi. & Genes. 13. Quinetiam iure ciuili & regio, vt in l. 1. §. si

§. si filius. ff. de suis & legi. hære. l. in suis. ff. de libe. & postu. §. intestatorum, & per totum. insti. de hære. di. quæ ab int. defer. auth. de hære. ab int. veni. §. i. colla. 9. auth. in successione. C. de su. & leg. lib. l. i. & per totum. ff. vnde lib. l. i. §. sed videndum. ff. de success. l. i. §. tit. 13. de successio. ab int. par. 6. l. i. tit. 6. l. i. §. fori. & lex nostra. † Nec refert sint ne ascendentes masculi an foemina, quamvis iure antiquo duodecim tabularum filij non succedebant matribus. l. i. ff. ad Tertul. l. i. & per totum. C. ad Officia & insti. eo. tit. Nec hodie sit distinctio, an filij sint in potestate patrum, an verò emancipati, quia iure Cod. & aut. est sublata differentia emancipationis, & patris potestatis, vt in l. meninimus. C. de legiti. hære. & in auth. de hære. ab intest. veni. §. i. colla. 9. auth. in successione. C. de su. & legi. lib. † Et vsque adeò verum est, quòd filius succedit patri ab intestato defuncto, vt præferri debeat auo, nam Titio mortuo relicto patre, & filio præferri nimirum debet filius auo suo, licet vterque sit in primo grada, nam ascendentes omnino excluduntur per descendentes, auth. defuncto. C. ad Tertull. & aut. in successione. C. de suis, & leg. lib. & vtribiq; doct. omnes, qui rationem reddunt, nempe, quia filius patris sui mortui personam representat, esseque videtur eadem persona, & per ipsum defunctus perpetuatur, propter portionem substantiæ, quam in generatione ab eo suscepit filius, quod minime conuenit patri relicto filij mortui, vnde merito filius auo præfertur: quam rationem in effectu tradit iuriconsultus in iur. signi. l. liberorum, in fi. ff. de verbo. signific. cuius verba sunt. Etenim idcirco filios, filiasue concipimus atque edimus, vt ex prole eorū earumue diuturnitatis nobis memoriam in æuū reliquamus. l. isti quidem in fi. ff. quod motus causa, vbi paria sunt metum adhiberi patri, vel filio. §. viti insti. de noxali. l. 4. ff. de inoffici. testa. l. cū scimus. C. de agri. & cō. lib. 11. auth. de nupti. colla. 4. cuius pulchra verba sunt. Matrimonium sic est honestū, vt humano generi videatur immortalitatem artificiosè introducere, cum concordat per Anton. Gom. traditis tom. 1. varia. resol. c. i. n. 4. & §. quod. n. 6. & seq. extēdit ad posthumos, vt hi etiā præferantur ascendētib; enarratq; effectus qui ex eius obuentū successione quauis statim moriatur. † Deficiente filio succedit nepos, vel pronepos deficiente nepote, & abnepos deficiente pronepote, & sic de cæteris. l. posthumorū. ff. de iniust. rup. §. posthumorū, insti. de ex hære. libero. auth. in successione. C. de su. & legi. libe. auth. de hære. ab int. veni. §. i. d. l. 3. tit. 13. de success. ab int. p. 6. Fallit tamē regula hæc, si nepos natus, vel cōceptus non fuit in vita aui, vel proau, de cuius successione tractatur, non enim tangit eos hac in specie species vlla cognationis, vt in l. si quis filio exheredato. ff. de iniust. rup. cuius verba sunt. Sed hoc ita si aui mortis tempore in vtero nepos fuit, cæterū si postea conceptus fuit, Marcellus scribit, nec vt suū. nec vt nepotē, aut cognatū ad hereditatē, vel bonorū possessio nē posse admitti. l. i. §. sciendū. ff. de suis, & legi. hered. l. Titius cū duabus legibus seq. co. tit. l. i. §. si quis proximior. ff. vnde cogn. §. cum autem. vers. p. anē, & ibi doct. insti. de hære. di. quæ ab int. defe. Ex quo viuit Bal. in l. qui se patris col. vlt. & q. aduertit aduocatos,

vt articulos faciāt, q. nepos, vel de scēdens sit natus, vel saltē conceptus in vita eius, de cuius successione tractatur, aliās cū facti sit, nō præsumetur, quē refert, & sequitur Ant. Gom. in d. tom. 1. c. i. nu. 8. in fi. † Sed inuestigare hie rationē huius decisionis nō erit inutile, quoniam dura admodū, & iniqua videtur. Quocirca Cyn. in l. vna. 6. q. C. de his qui ante aper. tab. asserit hoc ideo fuisse statutū, quia nō erit secundum philosoph. multe sunt qualitates. l. eius qui in prouincia, vers. quoniam. ff. si cer. pet. l. P. Sponius. §. vlt. ff. de acq. poss. l. si seruus. §. vlt. ff. de actio. emp. nec vllam. §. si quis absentis. ff. de peti. hære. sed nepos nō, vel descendēs nondū fuerat in rerū natura tēpori mortis aui, vel alterius ascendētis, de cuius successione tractatur: quomodo ergo potuit qualitatē iuratis habere, vel agnationis seu cognationis, ex qua defertur secundum philosoph. rationē iterū reddidit Cyn. in l. qui se patris, fi. col. & q. C. vnde libe. & ibi post eū Alberi. pen. col. loā. de Imol. in l. si quis filio exheredato. ff. de iniust. rup. pro quibus vrget tex. insti. l. Titius. ff. de su. & legi. hære. & in l. si quis proximior. ff. vnde cogn. ibi, quia nec fuit proximior cognatus ei, quo viuo nondū animal fuerat. Vel ideo non succedere aui dicere possumus, quoniam hæres necessario representare debet defunctū, vtpote qui vniuersaliter succedit in omni iure suo, vt in auth. de iurei. a mori. præst. colla. 5. & ratione representationis aucto hereditatis retrotrahitur ad tempus mortis defuncti, vt in l. hæres quoq; ff. de acq. hære. quo in tēpore cū natus nondū esset nec cōceptus, retrotrahi minime potest eius actio ad tēpus, quo nondū erat in rerū natura, atq; ideo hie actio hac retrotrahitua seu trāslatiua, nō potest vlla ex parte locū habere, cū deficiat extremū ad quod, nec sit habile in potētia secundū naturā, quia tempore mortis nondum erat cōceptus, nedū natus, quomodo ergo lex finger eū adijisse tēpore mortis testatoris, qui animal nondū erat? Fictio hie quidem nō cedit in his quæ secundū naturā erāt impossibilia, quoniam debet fictio fundari super subiecto naturaliter possibili ex doctrina recepta Bart. & à Modernioribus sic interpretata, in l. si quis pro emptore. nu. 2. ff. de vluca. licet Ant. Gom. erre forte impressoris, in d. tom. 1. reso. c. i. nu. 9. hoc explicās errauerit, vt ibi videre licebit † Dubitat tamē ipse Ant. Gom. quo pacto, vel quo exēplo verificari possit quæstio hæc, de qua agimus, nā si nepos fuit cōceptus post mortē aui, filius vivebat eo tēpore, quē hære. dē esse oportebat, si autē filius decesserat in vita aui, impossibile erat post aui mortē nepotē concipi, nullo ergo casu verificari poterit. Tradit tamē ipse duo exēpla, in quibus cōclusio nostra poterit procedere. Primum, si quo in tēpore auus decessit, reliquit filiū heredē ex testamēto, vel ab intestato, qui dū esset deliberās an sibi expediret adire hereditatē, necne, cōcepit, & habuit filium, qui repudiata per patrē hereditate, potuit meritū dubitari, & tractari, an possit ipse hæres aui extiterē, & eius adire hereditatē, & deciditur non posse, quia conceptus non erat tempore mortis aui, de cuius successione tractatur, nec representare personā aui poterat, eo in tēpore quo auus mortuus fuit, nec verē nec per fictionē, cū tunc tēporis, vt dixi, subiectum nō habebat fictio super quo cadere posset. Hoc exēplū re-

d. l. si quis filio exheredato. ff. de lib. & posthu. Secundum exemplum tradit ipse Ant. Gomez, si forte aus exheredauit filium, & extraneum heredem instituit, & post mortem aui filius exheredatus decessit relicto filio post mortem aui concepto & nato, & deinde hæres scriptus hæreditatem repudiavit, vel ex causa aliqua eam adire non potuit: quo casu statim censetur testator intestatus decessisse, & venientes ab intestato vocati censentur, hac igitur in specie nepos post mortem aui conceptus, & natus non admittitur ad successione, casus est in d. l. si quis filio exheredato. ff. de lib. & posthu. Sed plures, iuxta casus in quibus nepos post mortem aui conceptus, & natus poterit aui succedere, & ut nepos eius reputari. Primus quoniam nepos non ex persona sua, sed ex persona patris eius personam representans, vellet succedere iure transmissionis ratione iustitiae, vel sanguinis aut iuris deliberandi, tunc enim recte succedere posset, ut in l. si quis filium. C. de inoff. test. l. v. n. ca. C. de his qui ante apert. tab. l. cum antiquioribus. C. de iure delibe. ex quibus id asseruit Don. huius sententiae antequam, in l. Gallus in distinctione magna. ff. de libe. & posthu. cui accessit Cyn. in l. v. n. ca. C. de his qui ante apert. tab. q. 6. dicens se ita obtinuisse in praxi, & ibi Bar. vlt. quæst. Alberi. 2. col. Bal. nu. 3. Salic. nu. 2. & Cæne. in fidem voluit Cyn. in l. qui se patris, vlt. q. C. vnde libe. vbi etiam Alberi. idem Cyn. in l. si quis filium. 2. q. C. de in off. testa. & ibi Albe. Bal. Paul. & Salic. Bal. Ang. Paul. Imol. & communiter docto. in l. si quis filio exheredato. ff. de lib. & posthu. Bart. & communiter scribentes in l. vlt. C. ad Officia. Bal. Ange. & Platea, & communiter docto. in §. cum autem, insti. de hæredita. quæ ab int. defer. Anto. Gomez variarum resolu. tomo. i. c. 1. num. ii. † Secundus casus est, ut quoad honores, & dignitates, & alia iura præter successione nepos post mortem aui conceptus, ut nepos eius iudicetur, ut arg. l. Paulus. 2. ff. de bon. libert. hoc asseuerat Anton. Gomez vbi supra, vbi Iurisconsultus ait, ius patronatus transire ad nepotes, & ceteros descendentes, etiam si nati, vel concepti non sint in vita aui, sed post eius mortem, & cōcipiantur, & nascantur, ibiq; eum text. expendant Dyn. Bart. Alb. & communiter doctores antiqui. † Tertiò, limitat Ant. Gomez conclusionem supra, nu. 4. in si. traditam, ut non procedat in maioratibus nostræ Hispaniæ in contractu, vel testamento constitutis, ad quos si ex constitutione, vel dispositione constituentis sit vocatus filius primogenitus, & post eum nepos, & ceteri descendentes successiue, non solum admittuntur nati, & concepti in vita constituentis, sed & qui post eius mortem nati, & cōcepti fuerint, idemque esse asseuerat in melioratione tertiæ, & quintæ partis bonorum, & simili grauamine in ea appo. & iuxta leges regias eadē ratione. Quod exte de ad regna, Ducatus, Marchionatus, & Comitatus, in quibus succeditur iure maioratus, ut in l. 9. & 12. tit. 1. par. 2. de quo diximus supra tit. præced. l. 1. gl. 7. nu. 2. & seq. hanc limitationē probat text. in c. 1. §. quia vidimus, vers. hoc quoque sciendū est, tit. de his qui feud. dare poss. vbi scribitur, quod feudum transit ad omnes descendentes in infinitum, licet nati non sint, vel cōcepti in vita constituentis, quæ tex. ibi notant doct. notat

etiā, & cōmendat Bal. in l. si in persona in si. C. de fidei com. & in specie consuluit Falgo. cons. 94. prope fine. † Quarto fallit in contractibus, in quibus per eum qui bona aliqua accepit in emphyteusim stipulatus est tibi, & descendētib; suis, vocati siquidem cōseebuntur, non solum nati viuentē eo qui stipulatus fuit, verum etiā qui mortuo stipulato cōcepti, & nati fuerūt, quia regula prædicta procedit solū quoad heredes secundū Bart. in l. quod dicitur, num. 12. ff. de verb. oblig. per. l. Paulus. §. Paulus. ff. de bon. libert. & Bart. sequitur ibi Ias. nu. 43. idē voluit Bar. & ceteri interpretes, in l. itē prætor. ff. de suis, & leg. hered. Pau. Cast. in l. si quis filium. C. de inoff. test. Bal. Ang. & Plac. in §. cū autē, insti. de hæredita. quæ ab int. defer. † Quinto nepos cōceptus post mortē aui retrahere potest rē immobilē, quæ fuerat aui sui à patre suo vedita, iuxta dispositionē. l. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. tit. 11. de emptione, & veditio ne infra hoc eodē lib. ita limitat Anto. Gom. in d. tomo. 1. vari. resolu. c. i. nu. 11. † Sexto, & vltimo limitat idē Ant. Gom. ibidem conclusionē nostrā, ut non procedat in dispositione fidei cōmissaria, in qua filius, vel alius ex descendētib; sit grauatus restituere hæreditatē, vel portionē eius alteri intelligitur enim si grauatus absq; liberis decedat, cum semper visus sit testator suam sobolem alienæ præferre. l. cum aus. ff. de cōdi. & demōstra. l. cū acutissimi. C. de fidei cō. l. generaliter. §. cū autē. C. de insti. & substi. sub cōdi. fact. hac siquidē in specie si ipsi descendēti, alteri restituere grauato nascantur, & concipiatur filij post mortē testatoris excludēt procul dubio substitutū, quia cōsentur vocati extacta mēte defuncti: & idē à fortiori si fidei cōmissum relicū fuit sub expressa cōditione, si sine liberis decesserit, ita singulariter decidit Cuma. in l. cum aus col. 1. ff. de cōdi. & demōst. cui accedit An. Gom. vbi supra. † Sed in hac materia successione descendētiū est cōsiderabilis alius succedēdi modus, nēpe, per repræsentationē, veluti si quis reliquit filiū, & ex alio premortuo duos, vel tres nepotes, succedet filius simul cū nepotibus, qui dimidiā partē, & omnes nepotes alterā dimidiā habebūt, quæ successio nepotū in stirpes dicitur, quasi omnes patrem suū repræsentēt, & sic ex persona patris succedūt, nō ex propria persona, ut in l. 3. C. de sui. & leg. lib. auth. in successione eo. tit. auth. de hæred. ab int. veni. §. 1. vers. hoc enim ordine coll. 9. auth. de nup. §. si vero filiorū, colla. 4. §. cū filius, insti. de hæred. quæ ab int. defer. l. 3. tit. 13. de success. ab int. testato. par. 6. Nec oberit, q̄ proximior in gradu sequētib; præferatur, at filius est in primo gradu, nepotes vero in secūdo: quoniam hæc regula fallit in descendētib; in quibus locus est repræsentationi, ut in legibus supra citatis, non sic in ascendētib; nec in collateralibus præter fratres, fratrumq; filios, ut vidimus supra in glo. præceden. nu. 12. & 13. videbimus, in l. 4. infra eo. eodē modo, si quis decedat sine filijs, quia premortui sunt, relicti tamē ex vno filio duobus nepotibus, & ex altero quatuor, succedent aui nepotes omnes in stirpes, & non in capita, duo habebunt dimidiā, & quatuor ex alio filio alterā dimidiā repræsentando personā patris sui. d. §. cū filius in n. insti. de hæredita. quæ ab intest. defe. & §. 1. in auth. de hæred. di. ab int. veni. d. l. 3. ad fi. tit. 13. par. 6. † Sed quæstio

esse

esse solet an repræsentatio in successione descendentium extēdatur ultra pronepotes? exēpli gratia si ex pronepote esset mihi ab nepos, vel alius inferioris gradus: an succedat mihi ab nepos cum pronepote, vel nepote, aut filio viuo? Et q̄ nō extēdatur ultra pronepotes tenuit Bar. in. l. 1. §. sed & si quis. ff. de suis & legi. hære. Ioā. Fab. in. d. §. cū filius, insti. de hære. quæ ab int. def. & ibi Ang. n. 1. Mōt. in. l. 3. ti. 13. p. 6. per tex. in auth. de here. ab int. ven. §. 1. vers. in hoc ordine, colla. 9. & d. §. cum filius, vers. pari ratione, & vers. & quia. §. itē vultas vers. & quāmadmodum. insti. de hæredi. quæ ab int. defer. l. vt liberis. C. de colla. l. si viua matre. C. de bon. mater. d. l. 3. tit. 13. par. 6. l. 1. §. sed & si quis. ff. de su. & legi. hæred. in quibus exempla tradūtur in nepotibus, & pronepotibus, si ergo repræsentatio ad vteriores extēderet, eadem leges hoc exprimerēt. Contrariam tamen sententiā, imo quōd repræsentatio extēdatur ad omnes descendentes vsq; in infinitū, per tex. in auth. in successione vers. 1. C. de su. & legi. lib. & l. iuriconsultus. §. parentes. ff. de gradi. & d. §. item vultas, vers. ita tamen, tenet glo. ordinaria in. §. multis, in verbo, vsq; ad quintum gradum. insti. de success. libert. cui accedit ibi Fab. sibi parū constans, idem Faber, in. §. ceterū insti. de legi. agna. success. Sali. in auth. in successione, in fi. C. de suis. & legi. lib. & in auth. post fratres. 1. in fin. C. de legi. hæred. Roland. in tracta. de success. ab intesta. 4. col. nu. 8. Cyn. in eodem tracta. nu. 3. Anto. Gomez. d. iomo. 1. c. 1. in fi. Eguinari. Baro in. d. §. cum filius insti. de har. quæ ab int. def. dom. Dida. Couar. lib. practi. quæst. c. vlt. nu. 5. fol. 185. col. 1. & 2. Greg. Lupi singulariter, in. l. 3. in verbo, nūgnū pariente de los descendentes, per text. ibi. tit. 13. de success. ab int. par. 6. qui etiam subdit ab nepotē, & ceteros descendentes cum filio admitti ad successionem ab intestato repræsentando personam proauī sui, ex Azone in summa in auth. de hæred. ab int. veni. in prin. * Extenditque conclusionem istam, vt locus sit repræsentationi in linea descendentium, non solum in successione ab intestato, verūetiam in successione fideicommissi, vel maioratus ex dispositione testatoris, vel ex quacūque alia dispositione, vt latius diximus supra tit. 7. de maioratu. l. 5. gloss. 3. 4. 5. & 6.

GLOS. V.

- 1 Ascendentium in successione ab intestato nulla fieri debet separatio bonorum.
- 2 Ascendentes non succedunt descendentibus in bonis feudalibus, vel emphyteuticis, vel maioratus.
- 3 De qualiquē calidat que sear. Ex his verbis notat Anto. Gomez, in. l. 6. Tauri, num. 8. in successione ascendentium nullam debere fieri distinctionem, vel separationem bonorum, vt ea quæ patris fuerunt, habeant ascendentes ex parte patris, & quæ matris fuerunt ascendentes ex parte matris, vt latius probaui supra eod. gloss. 3. nu. 7. * Non tamen intelligas legem istam procedere in bonis feudalibus, emphyteuticis, vel maioratus, in his liquidē non succedunt ascendentes, vt rectē astruit Greg. Lupi in. l. 4. gl. 1. ti. 13. de success. ab intesta. par. 6. cuius sententiā sequati sumus supra, eal. gl. 3. nu. 11.

GLOS. VI.

- 1 Ascendentes in successione ab intestato excluduntur omnino à descendentibus legitimis.
- 2 Ascendentes quādo excluduntur à filiis naturalibus, & illegitimis in successione ab intestato? vel ab alijs, remissine.

f En caso que los dichos descendientes no tengan hijos o descendientes legitimis, o que aya derecho de los heredar. No ta ascendentes excludi omnino à descendentibus legitimis. * Qui excluduntur simili ter à filiis naturalibus tantum, vel alijs illegitimis, quoniam hi succedunt matri suæ ab intestato exclusis alijs ascendentibus, si quos mater habebat, vt in. l. 7. infra eod. vbi latius dicam, & hoc est quod dicit lex nostra, o que ayan derecho de los heredar, scilicet, licet legitiimi non sint, vt & intelligit Telli. Fernand. in. l. 6. Tauri. num. 66. vide etiam Anto. Gomez, ibi num. 10. qui alia exempla tradit, in quibus ascendentes excluduntur, nēpe per substitutum pupillariter, & per legitimatū per subsequens matrimonium.

GLOS. VII.

- 1 Legitima ascendentium quæ sit, & quæ descendentiū?
- 2 Legitima ascendentium, an relinqui debeat titulo institutinis?
- 3 Patri prætérito, an competat ius dicendum nullum? Lex. 1. tit. 8. par. 6. declaratur ibidem. (bulas.)
- 4 Patri prætérito, an competat bonorum poss. contra tabulas?
- 5 Patris prætérito à filio emancipato facta habetur pro exheredatione.
- Matris prætérito facta à filio suo habetur pro exheredatione, sicut ex contrario, ibidem.
- 6 Patri prætérito ab emancipato, an competat cōtra tabulas, & querela inofficiosa? L. pater filium. ff. de inofficio. testament. explicatur ibidem.
- 7 Patri prætérito, quando nō competat ius dicendi nullum.
- 8 Patri prætérito cui aliquid relinquitur quoque reli. Et titulo competit supplementum. Supplementum legitime competit loco iuris dicendi nullum, & bonorum possessionis contra tabulas, ibidem.
- 6 Pater non potest querela agere contra testamentum filij in pluribus casibus, remissine.

g Que en la tercera parte de sus bienes. Nota ex lege ista, legitimam parentū, vel aliorum ascendentū esse omnia bona filij, præter tertium, de quo descendentes liberē disponere possunt. Iure autē cōmuni non ita, & parit

C c 4

tarum

Libro.5.Titulo.8.

tarū legitima ascendentiū erat tertia pars bonorū descendentiū, vt in auct. de trie. & sem. §. hoc obseruādo & ibi gloss. & in auct. nouissima. C. de inoffi. testa. l. 8. tit. 13. par. 6. & cum per legem. tit. de las herencias, libr. 3. fori hoc esset immutatū facta fuit lex nostra ad tollendum omnem ambiguitatem, vt aduertit Ioā Lupi, in l. 6. Tauri. num. 2. Dida. Castelli, in verbo, la tercera parte, vbi filiorum legitimam ait esse omnia bona præter quintum, vt in l. 1. & sequentibus, & ibi notauit in gloss. 1. in prin. tit. 6. de maioracionibus tertij. & quoniam supra hoc libro. Sed an reitinquat debeat legitima titulo institutionis, an sufficiat quoquo relicti titulo? Cederem idem hic esse obseruandum, quod in filiis diximus supra hoc lib. tit. 4. de testamentis. l. 1. gloss. 1. numer. 50. vsque in finem, quod voluit Bald. in l. omnimodo, nu. 2. C. de inoffi. testa. Bart. & doct. in auct. nouissima, eod. tit. Ang. in l. nā, & si parentibus. ff. de inoffi. testam. Paul. Castr. in l. 1. C. de bon. poss. cōtra tab. l. 1. in l. si tibi, col. 2. & sequēt. ff. si cert. peti. cōtra Bar in l. siue. §. excluditur. ff. de iure patro. na. & in auct. nouissima, nu. 4. C. de inoffi. testa. quē nemo sequutus fuit, sed contra Bart. est cōmunis opinio, teste Iaso. in d. auct. nouissima, æqualis enim est successio patris, & filij vt hic, & in l. nam et si parētibus. ff. de inoffi. testam. licet in quantitate minor sit legitima ascendentiū quam descendentiū. Ex quo inferri potest ad quæstionem, nunquid pater præteritus in testamento filij agere possit iure dicēdi nullum vel bonorum poss. contra tabulas, aut querela in officio testamenti? & quod patri competat ius dicēdi nullum contra testamentum filij qui erat in patris potestate, probat Bart. in l. filio præterito, nu. 21. & 22. ff. de in iur. rup. & ibi doct. & Bald. in d. l. omnimodo in princ. numer. 2. & ibi Alex. in d. apostillis per tex. in auct. vt cum de appella. cognos. §. & hæc quidē, & §. ceterum, quem recte appendit Bal. in d. l. omnimodo. doct. omnes in auct. ex causa, C. de li. præte. idem voluit Dida. Castelli, in d. l. 6. Tauri, in verbo, ex testamento in prin. & Ioan. Lupi. numer. 14. Anton. Gomez tomo. 1. resolutionum. cap. 11. numer. 36. alios citans, quæ sententia confirmatur. l. 1. in fin. tit. 8. de inoffi. testamen. part. 6. cum sic ait. *E lo que diximos en esta ley de los descendientes, entienda se tambien de los ascendientes que fuessen desheredados a tuerto e sin raxon, o si no fuisse hecha ninguna mencion dellos en el testamento de los descendientes.* Ecce ibi text. æquiparat successionem ascendentiū successioni descendentiū, quando sunt exheredati, vel præteriti, dixerat autem lex illa in prin. descendentes in iustē exheredato querela in officio testamenti agere posse aduersus testamentum ascendentiū, si autē præteriti fuerint nullum esse testamentum, atque ideo minime infirmandum, quia nullum erat, consequitur ergo idem esse in ascendentiis dicendum, & licet pro cōtraria opinione eum dicet Ferdi. Vazq. de successionum creatione. §. 30. num. 14. errore lapsū fuisse credere: quia cōtra verba expressa legis id asserat, vt ex eius verbis videri licet. Bonorum possessio contra tabulas similiter competit ascendentiis præteritis, vt in l. 1. & per totam. ff. si quis à paren. fuer. manu. in præmiū emancipationis, ad similitudinem bonorum possessionis,

quæ patrono datur aduersus testamentum liberti in præmiū manumissionis, vt in l. 1. & per totam. ff. de bon. liberto. licet enim testamentum sit nullum, non ex hoc desinet competere contra tabulas de iure prætorio, non ad annullandum testamentum, sed ad declarandum nullum. l. 1. & ibi doct. omnes. C. de contra tab. Ferd. Vazq. de success. creatio. §. 2. num. 138. & 139. hanc dicens communem. licet ipse teneat contrariam. Vbi autem filius, vel descendens, de cuius successione agitur, erat emancipatus, si præteritus fuerit pater, vel alius ascendens, habebitur pro exheredato, & ei competet querela inofficiosi testamenti, vt in l. pater filium, & l. nam et si parētibus. ff. de inoffi. testam. vt ibi notat Paul. Castr. num. 5. & ceteri interpretes, quæ sententia recepta est communiter, secundū Ferdi. Vazq. lib. de success. creatio. §. 30. n. 136. quem admodum mater, & ascendentes ex linea materna si prætereantur, habentur pro exheredatis, & eis competit querela inofficiosi testamenti aduersus testamentum filiorum, & ceterorum descendentiū, vt in l. cū filium, secundum cōmunem intellectum. C. de inoffi. testamen. sicut ex contrario exheredatio matris pro exheredatione habetur, vt in §. mater, inst. de exhereda. libe. l. 3. cū similibus. C. de inoffi. testa. Nec huic receptæ opinioni oberit, quod patri competit cōtra tabulas, vt dixi. ne præcedat cessare ergo debet querela, tanquam remedium odiosum, & subsidiarium, vt in §. tam autem, inst. de inoffi. testam. & in l. qui de inoffi. ioso. ff. eo. tit. quia querela competit quādo pater à descendentiis exheredatus præceditur, lata enim sententia aduersus eos competit patri querela, per quā totam hereditatem consequetur, quia nulla ei competit legitima, eo quod à nepotibus præcedebatur. At vbi à nullo præceditur, ei competit contra tabulas ad consequendam legitimam dumtaxat, & ita sedantur discordiæ per Bart. in l. pater filium, tum in lectura, tum etiam in repeti. ff. de inoffi. testam. & ibi Paul. nu. 5. & 14. & Iacobi. de sancto Georgeo, num. 19. Alberi. quorūque dicens cōmunem ibidem, idem Bart. in l. in ius, num. 9. & de libe. & posthu. Vigli. inst. de inoffi. test. in princ. numer. 3. quæ communis est concordia, secundum Ferdinand. Vazquez. d. §. 30. numero. 141. Qui tamen hunc reprobatur intellectum, dicens, peiorem esse ceteris ibi per eum relatis, eo quod bonorum possessio contra tabulas competit patri contra testamentum filij emancipati, licet neptis superesset exheredata à filio, vt in l. filio. §. contra tabulas. ff. de inoffi. testamen. sed ille text. hoc non probat, imo oppositum, licet enim ibi pater proposuerat bonorum posses. contra tabulas, & obtinuerat, Iurisconsultus tamen ibi decidit iniuste fuisse propositam, atque ideo patrem restituere debere nepti bona cum fructibus, quia in priori iudicio de iure patris, non de iure testamenti actum fuit. Nec inconueniens dici potest, quod pater pius consequatur precedentibus nepotibus, quā si nepotes non præcederent, quia hoc naturæ actionis tribuendum est, non imputandum legislatori. Ipse autem Ferdinand. Vazquez aliam tradit huic antinomix concordiam, ita inuolutam, vt ferè intelligi non possit, non enim aperit quando contra tabulas competat patri, & quando querela,

- que rela, & an vtrunque possit concurrere, nec se bene explicat, quare tene communem. † Sed patri qui filium non emancipauit competet ius dicendi nullum contra testamentum filij, in quo ipse pater fuit præteritus & alius heres institutus, sin autem nullus fuit heres institutus valet testamentum iure regio, vt in l. i. tit. 4. de testam. supra hoc libr. nec tunc opus erit iure dicendi nullum cum pater succedat per. d. l. vt ibi dixi in glo. 10. num. 49. in filio, idem ergo erit in patre, & si æquiparentur in successione, vt hic statuitur, & in l. nam & si parentibus. ff. de inoffi. test. † Sin autem patri aliquid à filio relinquitur titulo institutionis, vel alio quocunque relicti titulo, iuxta ea quæ diximus supra hoc libr. tit. 4. de testam. l. i. glo. 10. num. vlti. poterit pater agere ad supplementum legitimæ, vt ibi in filio dixi, & expressim in patre hoc tenet gloss. in verbo, alijs personis, in l. omnimodo. C. de inoffi. testam. & ibi Odo. Ioan. Fab. Ang. Sali. & Isf. & sentiunt Paul. & Fulgos. estque communis & recepta sententia, vt attestatur Ferd. Vazq. de successio. creat. §. 30. num. 85. succedit enim hoc supplementum loco iuris dicen- di nullum, vt notant Paul. & DD. communiter in d. l. omnimodo, vel in locum bonorum possessionis contra tab. quæ competit suis non secus, quàm eman- cipatis, vt in §. sunt autem, in l. de bono. poss. l. maxi- mum vitium, & vtrobique commun. DD. C. de lib. præter. & in l. posthumo nato. C. de contra tab. vbi late Paul. & Isf. nu. 29. & pluribus seq. Deci. Curti. Iun. & alij, vt refert idem Ferd. Vazq. d. §. 30. nu. 91.
- † Sunt tamen plures casus in quibus pater non potest venire contra testamentum filij, licet non instituatur, octo enarrat tex. in l. 11. tit. 7. de exheredatione & præ- teritione, par. 6. alios addit Ioan. Lupi in l. 6. Tauri, nu. 22. & ibi Did. Castellii, in verbo, ex testamento.

GLOS. VIII.

- 1 Descendentes disponere possunt de tertia parte bonorū ad libitum, licet ascendentes habeant.
- 2 Funeris impensa deducitur ex tertia parte, de qua descendentes possunt disponere.
- h Por su alma o en otra cosa qual quisiere. Nota filium, vel alium descendentem posse per contractum vel ultimā voluntatem disponere pro anima, vel ad libitum de tertia parte bonorum suorum, licet habeat ascendentes, ipsi tamen ascendentes in præiudicium descen- dentium non possunt disponere, nisi de quinta parte bo- norum suorum ad libitum, & de tertia parte inter ip- sos descendentes, duntaxat. l. 9. tit. 5. lib. 3. fori. l. 1. & ibi dixi in glo. 1. tit. 6. de melioratio. supra hoc libr. 5.
- † Et ex his verbis expenditur funeris impensam dedu- ci debere ex hac tertia parte, vt hic aduertit Castellius in verbo, por su alma, vt in descendentibus statuitur in l. vlt. tit. 6. supra hoc libro, & ibi dixi, in gl. 2. & 3.

GLOS. IX.

- 1 Consuetudo vt bona immobilia redeant ad stipitē, &

radicem, vnde processerunt, viget in multis locis hu- ius regni, & seruanda est.

- 2 Consuetudo particularis, vel statutum vincit leges generales.
- 3 Consuetudo vt bona immobilia redeant ad stipitē lo- cum habet ab intestato, non contra testamentum.

- Se acostumbran tornar los bienes al tronco, o la rraz a la rraz. Quæ consuetudo viget in quibusdam locis regi- ni huius, vt bona immobilia ad stipitē redeant, licet iure communi postquam iam sunt incorporata in patri- monio filij non deberent separari, vt superius diximus glo. 3. num. 17. & glo. 5. in locis tamen vbi hæc viget cō- suetudo bona ex stipite materno, ad ascendentes ex par- te matris redire debent, & ex contrario, vt hic, & in l. 10. tit. 16. libr. 3. † Et nimirum cum statuta, vel consue- tudines particulares vincant leges Imperiales & Regias. l. de quibus. ff. de legi. & traditur in l. omnes populi. ff. de iusti. & iu. & in §. ex non scripto, in l. de iur. na- tu. gen. & ciui. cum concordant. per Ioann. Lupi tradi- tis in præfatione repeti. rub. de dona. int. vir. & vxor. cap. 2. num. 10. & pluribus seq. & Did. Segura, in rep. l. 3. §. fin. num. 39. & seq. ff. de lib. & postu. & latius per Did. Perez, in proemio ordinationum. q. 8. & 13. & in hac specie hoc tenet Didac. Castellii in l. 6. Tauri in verbo, el fuero de la tierra, & Ioan. Lupi, numer. 35. & Gomez Arias, num. 280. & sequentibus, & Ant. Go- mez, num. 16. † Quod proculdubio procedit ab inter- stato, secundum omnes supra citatos. Sed an contra te- stamentū procedat, & obseruetur hæc cōsuetudo? An- ton. Gom. num. vlt. dicit quod non. Cæteri dicunt stā- dum esse consuetudini & eius interpretationi, & in dubio vtroque casu procedere, primū verius puto, ne auferatur libera testandi facultas contra. l. 1. & similes C. de sacros. eccles. successionem autem ab intestato, quia à lege delatam, potuit lex cohortare.

LEY. 11.

¶ Quando se dize el hijo auer nacido de parto na- tural, o abortiuo para poder suceder a sus padres.

¶ Ley. 13. de Toro.

¶ Por euitar muchas dudas que suelen ocu- rrir cerca de los hijos que muerē reziē nacidos, sobre si son naturalmente naci- dos, o si son abortiuos, a ordenamos y mādamos, q̄ el tal hijo se diga, q̄ natural- mente es nacido, yq̄ no es abortiuo, quā- do nacio viuo todo, y que alomenos des- pues de nacido viuo veynte y quatro horas naturales, y fue bautizado antes q̄

Cc 5 mu-

Libro.5.Titulo.8.

murieſſe.^b Y ſi de otra manera nacido murio dentro del dicho termino, o no fue baptizado, mandamos, que el tal hijo ſea auído por abortiuo: y q̄ no pueda heredar a ſus padres, ni a ſus madres, ni a ſus aſcendientes. Pero ſi por el auſencia del marido, o por el tiempo del caſamiento claramente ſe probaſſe ^c que nacio en tiempo que no podia biuir naturalmente, ^d mandamos, que aunque concurran en el dicho hijo las calidades ſuſodichas, que no ſea auído por parto natural, ni legitimo. ^e

G L O S. I.

1 *Natus naturaliter quis dicatur iure civili & canonico, vt ſuccedere poſſit, et tranſmittere.*

2 *Natus naturaliter ex ceſſo ventre, an ſit partus legitimus?*

3 *Abortiuus quis dicatur?*
Natus viuus, etiã ſi illico decedat non dicitur abortiuus iure civili, ibidem.

- 2 *Sobre ſi ſon naturalmente nacidos, o ſon abortiuos. Ante legem iſtam magna erat contentio, quis diceretur partus naturalis, vel abortiuus ad effectum ſucceſſionis & tranſmiſſionis, iure namque ciuili ille dicebatur naturaliter natus, qui viuus naſcebatur, quanuis vocem non emitteret, dum tamen integer naſceretur, non declinans ad moſtrum, vel prodigium, vt in. l. vxoris abortu. cum. l. ſeq. C. de poſth. hæc. inſtit. Iure autem canonico iſ dicitur naturaliter natus, qui naſcitur viuus & fuit baptizatus, cap. nam & ego, extra de verbo. ſignifi. † Nec refert ex ceſſo ventre fuiſſe extractum, an naturaliter naſcatur, vel ſine mēbro aliquo natus fuerit, vt in. l. quod dicitur, & ibi notant DD. ff. de lib. & poſth. hæc notat Did. Caſtelli, in verbo, naturalmente nacidos, in. l. 13. Tauri, vnde non ſtra lex ſumpta fuit, & ibi Ioan. Lupi, num. 1. † Abortiuus autem dicitur qui mortuus naſcitur. l. qui mortui. ff. de verbo. ſign. Si autem viuus naſceretur, etiã ſi illicito mortem obiret, non dicebatur iure ciuili abortiuus. l. 2. & 3. C. de poſth. hæc. inſtit. Quid ſi iure regio? dicam in glo. ſeq.*

G L O S. II.

1 *Partus naturalis vel abortiuus in regione quis dicatur, & nu. ſeq.*

Natus non dicitur naturaliter, qui totus viuus non naſcitur, ibid.

2 *Natus non dicitur naturaliter, qui poſtquam natus*

eſt non vixit. 24. horis.

3 *Postumus non rumpit testamentum patris antequam naſcatur.*

4 *Natus non dicitur naturaliter, vel legitimè, qui ante quam baptizaretur mortuus fuerit, licet pluſquam 24. horis vixerit.*

5 *Natus ex ſectò ventre ſi baptizatus fuerit, & 24. horis vixerit, dicitur natus naturaliter, & ſuccedit.*

- 6 *† fue baptizado antes que murieſſe. Nota ex lege iſta, tria exigi, vt partus dicatur naturalis iure regio, & non abortiuus. Primum, vt totus naſcatur viuus, nã, qui pro parte naſcitur, licet vocem emitat & viuus appareat, non dicitur legitimè, vel naturaliter natus. l. pen. in fi. & ibi DD. C. de poſth. hæc. inſtit. nec talis rumpit teſtamentum, contra text. in. l. quod dicitur 2. reſponſ. ff. de liber. & poſthum. Didac. Caſtel. in. d. 13. Tauri, in verbo, todo, ſi enim antequam totus exiret de ventre mortuus eſt, prout ſæpe contingit, non dicitur natus. l. qui mortui. ff. de verbo. ſignifi. l. 2. C. de poſth. hæc. inſtit. §. poſthumi, inſtit. de hæc. quali. & diſſe. † Secundo requiritur, quod poſtquam natus fuit, viuus totus viuat viginti & quatuor horis, nam qui ſtatim cum naſcitur obijt, non dicitur viuere, ſecundũ glo & Bal. in cap. 1. §. quineriam, tit. epiſcop. vel Abb. lib. feudorum. Abb. in. d. c. nam, & ego. de verb. ſignifi. ex quo reprobatur opinio gloſſ. & DD. communiter in. l. 1. & 2. C. de poſth. hæc. inſtit. de qua in gl. præcedente, in fin. non enim rumpit teſtamentum iure regio poſthumus, qui non vixit viginti & quatuor horis poſtquam natus eſt, ſecundũ omnes in. d. l. 13. Tauri Ioan. Lupi, ibi nu. 9. & Did. Caſtelli, in verbo, veynte e quatro horas, Gomez Arias, num. 9. † Sicut enim poſthumus non rumpit teſtamentum patris antequam naſcatur, vt in. l. poſthumo nato. C. de bon. poſſ. con. tab. & ibi notat glo. Odoſr. Cyn. Pet. Iaco. Burr. Bart. Bal. Ang. Salic. Paul. Alexan. Iaſo. Corn. Franc. Curt. & Deci. & l. 20. tit. i. par. 6. cuius rationem reddit poſt plures alios per eum laudatos Anton. Gomez in. l. 13. Tauri, nu. 1. & 2. ita etiam non rumpet, ſi poſtquã natus fuerit non vixerit. 24. horis, vt dicit lex noſtra. † Tertio requiritur, quod fuerit baptizatus, nã ſi baptizatus non fuerit, non ſuccedet patri, nec rumpet teſtamentum eius, licet pluſquam viginti quatuor horis vixerit, vt lex noſtra decedit, vt Didac. Caſtelli ad notauit in. d. l. 13. Tauri, in verbo, fue baptizado, & Ioan. Lupi, nu. 15. & Gomez Arias, nu. 9. Anton. Gomez, num. 4. tria enim copulatiue requiruntur, vt partus dicatur naturalis, quorum altero deficiente dicitur partus abortiuus, & nõ naturalis vel legitimus ad ſuccedendum, vel ad rumpendum teſtamentum, ſecundũ omnes in. d. l. 13. Tauri. † Sin autem hæc tria concurrant, ſatis erit ad ſuccedendum, vel rumpendum teſtamentum, vel tranſmittendum, ſecundum DD. omnes in. d. l. 13. Tauri, licet ex ſectò ventre natus fuerit. l. quod dicitur, & ibi gloſſ. & DD. ff. de libe. & poſth. Antonius Gomez in ſpecie noſtra, in. d. l. 13. Tauri, nu. micro. 4.*

G L O.

GLOS. III.

claramente se probasse. Aduerte text. istam claram exigere probationem, quod clarius colliges ex his, quæ dicam in glo. seq. clarè enim articuli sunt faciendi & probandi eorum, quæ ibi dicam.

GLOS. IIII.

- 1 Partus *ve naturalis sit, & legitimus quid probari oportet.*
- 2 Partus legitimus esse cõfetur, si in septimo, nono, decimo mense editus sit.
- 3 Partus in vndecimo mense editus naturalis est ex exterrorum sententia.
- 4 Partus ex iuris civilis autoribus quis dicatur esse legitimus, sexto mense & vno, vel duobus diebus, & septimo, nono, & decimo mense, non octauo, vel vndecimo.
- 5 Partus nono mense post mortem viri editus, si vxor secundo mense post viri mortem alij nupsit, cuius esse presumatur.
- 6 Filius natus post sententiam vel mortem viri vno anno, non presumitur esse viri absentis, vel mortui, sed alterius.
- 7 Partus si declinat ad monstrum, non succedit patri.

- a *Que natio en tiempo que no podia binir naturalmente.* Nota quartum requisitum hîc à lege nostra enarratum, vt partus naturalis dicatur, & natus succedere possit, nempe, quod clarè probetur, natum esse posthumum eo tempore, quo naturaliter viuere posset, & præterea esse legitimum, quod ex hac lege doctores notant in l. 13. Tauri, in fin. vnde hæc sumpta sunt. Exempla tradiderunt ex medicis & illis tribus philosophis, quorum crebrior opinio est, & pro vero recepta, postquam mulieris vteros conceperit semen gigni nasciq; hominem septimo mense rarenter, octauo nunquam, sepissimè nono, sæpenumero decimo, eaq; esse hominem gignendi summū finem, decem menses non incipere, sed exactos, quod probat Gellius libr. 3. noctiam.
- 3 Atticarum capit. ex Plauto, & Menandro. * Referturque vt luuenisse Romæ foeminam bonis, atque honestis moribus, non ambigua pudicitia in vndecimo mense post mari mortem peperisse: diuique Adriani æditum se legisse attestatur, quomodo statuit in vndecimo quoque mense partum ædi posse, idque tulisse requisitis veterum medicorum & philosophorū sententijs, quare rigurose nimis iudicasse Iustinianum in auth. de resti. & ea quæ parit in vndecimo mense post mortem viri, asseuerat Alciatus libr. 3. paradoxorum, cap. 7. contra partum in vndecimo mense editum post mortem viri, quoniam impossibile esse censuit, vnde ceteros menses, vterum mulierem genere. * Hæc ferè probantur iure Imperatorum, quo ex sententia Hypocratis doctissimi viri receptum est, septimo mense nasci perfectum partum. l. septimo mense. ff. de statu homi.
- 4

quinetiam septimo mense incepto & non completo, vt intra sex menses & duos dies, vt in l. intestato. §. vlt. ff. de suis & legi. hered. vbi etiam Iuriconsultus, ait decimo mense partum esse legitimum, vique ad finem decimi mensis, non vltra, itaque in vndecimo non esse partum legitimum, vt in d. auth. de resti. & ea quæ parit. §. mulier, colla. 4. l. vi. C. de posth. hæc in stil. iuxta illud Sapientia. 7. in ventre matris in æ figuratus sum caro, decem mensium tempore coagulatus sum. Nonnus mensis partui naturalior est & crebrior, vt hæc colliges ex doctoribus in l. Gallus, in principio. ff. de lib. & posth. & in l. septimo mense. ff. de statu homi. vbi Corra. & ex l. regni nostri expressa, in l. 4. tit. 23. de statu hominum, part. 4. In octauo tamen mense nasci posse naturaliter omnes negant, vt tradit Socin. conf. 65. num. 2. libr. 3. & Deci. conf. 637. & conf. 288. Aret. conf. 31. idem Dec. & Moderni, in cap. per tuas. de proba. Tell. Fern. refert in d. l. 13. Tauri, ad finem.

* Qui refert etiam quæstionem illam ambiguam, si femina duobus mensibus elapsis post mortem viri alij nupsit, & peperit filium nono mense post obitum mariti, cuius esse presumatur, & cui eorum succedat, an vero vtrique an neutri? Quam latè examinant DD. omnes Moderni, in l. Gallus, in principio. ff. de lib. & posth. & Alcia. lib. 9. Parergo. c. 12. Ego in ea sum sententia, vt priori marito succedat, quia naturalius est vt foemina nono mense partum ædat, vt in d. l. 4. tit. 23. par. 4. cum concord. nu. 4. citatis. * Itaque si constet maritum mortuum, vel absentem fuisse per vnum annum ante filij natiuitatem, proculdubio non presumetur filius mariti mortui, vel absentis, nec ei succedit licet totus natus fuerit viuus & vixerit. 24. horis & baptizatus fuerit, vt hic statuitur, quod & iure communi id voluerunt Paul. Cast. Alex. & Moderni, in l. 2. C. de posthu. hered. inst. Cum. & alij, in l. quod dicitur ff. de lib. & posthu. eratque communis opinio, vt attestatur Ant. Gomez in l. 13. Tauri, num. 4. quod præbat text. in l. 17. tit. 6. de iure deliberandi, par. 6. iuncta l. 4. tit. 23. par. 4. * Vbi autem partus declinat ad monstrum non succedet, vt in l. 3. C. de posthu. hare. insti. l. 3. tit. 23. de statu homi. par. 4.

GLOS. V.

Partus qui legitimi non sunt quoad effectus iuris civilis.

- b *Por parto natural nilegitimo.* Qui nascitur in octauo mense, vel in sexto, vel in vndecimo, vel deinceps non dicitur natus ex partu legitimo, licet naturaliter nasci possit in his mensibus, secundum quorundam opinio nem à doctoribus & autoribus externis supra in glo. præcedenti citatis traditam, quoniam leges nostræ illum non admittunt, vt partem legitimam, quoad successionem, & alios iuris civilis effectus, quod fieri posse plusquam nouissimum est, vt & in alio casu probauimus supra hoc libr. titu. 7. de maioratu. l. 8. glo. 1. numer. 14.

¶ LEY.

LEY. III.

¶ Quando los hijos vienen a heredar a sus padres, y partir la herencia, que es lo que han de traer a colacion, y quando las dotes o donaciones recibidas se diran inoficiosas

¶ Ley. 29. de Toro.

¶ Quando algun hijo o hija viniere a heredar o partir los bienes de su padre, o de su madre, o de sus ascendientes, sean obligados ellos y sus herederos a traer a colacion y particion la dote y donacio propter nuptias, ^a y las otras donaciones ^b que ouiere recebido de aquel cuyos bienes vienen a heredar. Pero si se quisieren apartar de la herencia que lo puedan hazer, ^c salvo si la tal dote o donaciones fueren inoficiosas: q̄ en este caso mandamos que sea obligados los que las recibieren, ansi los hijos y decendientes en lo que toca a las donaciones, como las hijas y sus maridos en lo que toca a las dotes, ^e puesto que sea durante el matrimonio, ^f a tornar a los otros herederos del testador aquello en q̄ son inoficiosas, spara que lo partan entre si: y para se dezir la tal dote inoficiosa, se mire a lo que excede de su legitima, y tercio y quinto de mejoría, en caso que el que la dio podia hazer la dicha mejoría, ^h quando hizo la dicha donacion, o dio la dicha dote, auiendo consideracion al valor de los bienes del que dio o prometio la dicha dote, al tiempo que la dicha dote fue constituyda, o mandada, o al tiempo de la muerte del que dio la dicha dote, o la prometio, do mas quisiere escoger a aquella quien fue la dicha dote prometida o mandada. ⁱ Pero las otras donaciones q̄ se hizieren a los hijos, mandamos, que para se dezir inoficiosas, se aya consideracion a lo que los dichos bienes del donador valieren al tiempo de su muerte. ^K

GLOS. I.

- 1 Collationi locus est ab intestato & ex testamento. Relicta filio in testamento non conferuntur, sed in legitimam imputantur, ibi.
 - 2 Collationi locus est, etiam si filij sint inaequaliter instituti.
 - 3 Collationi locus est inter descendentes in potestate constitutos, vel emancipatos. Collationi locus non est inter ascendentes, ibid.
 - 4 Conferuntur bona quae obveniunt filio, vel descendenti, ex substantia eius, de cuius successione agitur, non alia. Bona castrensia, vel aduentitia non conferuntur, sed profectitia, ibid.
 - 5 Dos & donatio propter nuptias conferuntur. Donatio ob causam conferuntur, ibid.
 - 6 Donatio simplex quae ab initio valuit, non conferuntur, nec imputatur in legitimam.
 - 7 Donatio simplex quae ab initio non valuit, sed morte confirmatur, an conferatur, vel in legitimam imputetur. Lex. 3. tit. 4. de dona. par. 5. explicatur, ibid.
 - 8 Donatio simplex filiosam facta, quae statim valet in re regio, non conferuntur eodem iure, nec in legitimam imputatur, nisi quatenus excedit tertium & quintum.
- ¶ A colacion y particion la dote y donacion propter nuptias. Collationi locus est, non solum ab intestato v. c. un. etiam ex testamento, vt in auth. ex testamento, & ibi DD. expendant à contrario sensu. C. de collatio. & in auth. de tri. & sem. §. illud quoque col. a. 3. Donata in vna conferre tenetur filius, non relicta in testamento, quia haec non conferuntur, sed habentur praecipua. 1. à patre, & 1. filiam. 2. C. de collationibus. Dec. in auth. ex testamento, in principio. C. eod. titu. computantur tamen in legitimam, vt ex receptiori sententia resoluam infra nu. 7. Collationique locus erit, etiam si in testamento filij sint inaequaliter instituti, secundum Lud. Roma. in l. si emancipati, nu. 9. & ibi Fulg. num. etiam. 9. C. de colla. Dec. in d. auth. ex testamento, si. col. & q. eod. tit. Anton. Gomez, in l. 29.
- ¶ Tauri, vnde haec sumpta fuit, nu. 5. Scire etiam oportet, regulam esse generalem in hac materia, omnes descendentes, quibus legitima debetur, conferre debere sibi in vita donata ab eo, de cuius successione tractatur, nulla differentia facta sexus, vel gradus, emancipationis, & patris potestatis, neminemque alium conferre debere, vt in l. vt liberis, & l. illud. §. fin. C. de collatio. Bal. in l. si emancipati. 2. colum. in fi. & Paul. Cast. num. 2. & Dec. num. 9. C. eod. tit. quam regulam in specie explicat Ant. Gomez in l. 29. Tauri, num. 6. & seq. Ex quo ascendentes conferre non teneri, constat ex eodem Gomezio. d. l. 29. nu. 9. auctoritate Petr. de Bellaper. in auth. ex testamento, penultima. in fi. C. de collatio. cui accedunt Cyn. in l. si eman-

emancipati, in fi. eod. tit. & ibi Bal. num. 3. Pau. num. 2. Alex. num. 5. Ias. num. 27. Deci. num. 8. Curt. nu. 27. Rom. & Lancello. 2. colum. Vitalis in tractat. de collatio. 2. col. † Illa autem bona conferuntur, quæ obueniunt filio, vel descendenti ex substantia eius ascendentis, de cuius nouella, in fi. C. de inoffi. testa. & ibi DD. omnes. l. vlt. liberis, vers. vt in diuidendis. C. de collatio. itaque bona castrensia, vel aduentitia non conferuntur, sed solum profectitia, vt in l. 1. §. tit. 15. de diuisione hereditatis, par. 6. & optimè explicat idem Antonius Gomez in d. l. 29. Tauri. nu. 10. & 11. † Dos autem & donatio propter nuptias. & qualibet donatio ob causam confertur, vt hic & in auth. ex testamento, & ibi glo. & DD. C. de colla. & in l. quoniam nouella. C. de inoffi. testa. Bar. in l. in quartam, num. 10. Ripa, numer. 148. dicens communem. ff. ad l. Falcid. DD. omnes in l. 26. & 29. Tau. † Donatio verò simplex ex mera liberalitate procedens, si ab initio valuit non confertur, nec imputatur in legitimam, nisi hoc à patre donante fuerit dictum, vt in l. l. quado. §. & generaliter. C. de inoffi. testa. melior iuris secundum Iato. ibi, ex quod afferit Bar. in l. in quartam, num. 10. ff. ad l. Falcid. vbi Ripa, nu. 144. attestatur communem, Alex. in l. illud, num. 4. C. de collatio. † Si autem ab initio non valet, sed morte confirmatur, tunc habet vim relictæ, atque ideo imputatur in legitimam, glossi. & DD. communiter in d. auth. ex testamento. C. de colla. l. etiam. §. si debita. ff. de bon. libert. l. filium quæ habentem. ff. fami. erciscund. sed non confertur, vt in d. l. illud, ad fi. ita communiter intellecta. C. de collatio. quem intellectum communem esse fatentur Alex. & nouiores in d. auth. ex testamento. Itaque si mihi à patre legentur mille aurei, & legitima mihi debita valeat sexcentum aureos, hæc quantitas computabitur in legitimam, quatuorcentum autem, qui supersunt, non conferentur, sed habebunt præcipuos, nomine prælegati & meliorationis, secundum communem sententiam, vt Ripa attestatur in d. l. in quartam, num. 144. ff. ad l. Falcid. & ibi Picus, num. 66. & Carol. Ruy. nu. 18. & 23. Ferd. Vazq. de success. creat. §. 30. nu. 161. qui tenet contrarium, imò quod non computatur in legitimam post Corra. in l. filium quem habentem, num. 107. in vlt. part. C. fami. ercisc. dom. Did. Couar. communem sequitur, in cap. Raynaldus. §. 2. num. 6. de testamen. contra quam insurgunt Angel. & Deci. in l. illud. & in d. auth. ex testamento. C. de colla. dicentes hanc donationem filiosam. factam esse conferendam per text. in l. si dotatione. C. de Collatio. & §. illud, in auth. de tri. & sem. colla. 3. cui opinioni fauet text. regni nostri, in l. 3. titu. 4. de donati. part. 5. vbi donatio simplex filiosam. facta à patre confertur, & in legitimam imputatur, prout eam legem intelligit dom. D. Couarr. in dict. capit. Raynaldus. §. 2. num. 6. intrepideque asseuerat communem sententiam, per eam legem corrigi. Sed iudicio meo text. ille non corrigit receptam opinionem, sed alternativè dicit, quod hæc donatio confertur, aut in legitimam imputetur, cum sic ait: *Ca el hijo á quien lo diessse, si ouiesse otros hermanos tenudo seria despues de la muerte de su padre de aduirla e meterla á particion con ellos, lo de recibirla en su par-*

re, entregandose cada vno de los otros hermanos de otro tanto como valiesse la donacion que le dio el padre. Ecce est in electione donatarij donata conferre, vel in legitimam imputare, non ergo cogitur præcise conferre, quia in alternatiuis debitoris est electio. l. plerunque. §. fin. ff. de iure doti. l. quod autem. §. si maritus. ff. de dona. int. vir. & vxor. l. si quis. C. de condi. indeb. cum similibus, atque ideo eligit potius computationem, si res donata excedit legitimam, quàm collationem, vel secundum Greg. Lup. in d. l. 3. in verbo, en su parte, lex illa intelligenda est iuxta distinctionem l. 4. tit. 15. de diuisione hereditatis, par. 6. ne ei aduersetur, & repugnet, nempe, vt tunc collationi locus sit, cum frater peteret, vt soror conferret dotem, vel alter frater donationem propter nuptias, tunc enim propter æqualitatem seruandam cõferre teneretur frater donationem simplicem morte patris confirmatam, vt ibi dicitur, & in l. illud, vers. ad hoc, & ibi notant DD. communiter. C. de collatio. Ant. Gomez in d. l. 29. Tauri, num. 26. limita. 2. † Iure tamen regio nouiori donatio simplex filiosam. facta statim valet, licet possit reuocari, vt in l. 1. tit. 6. de melioratio. supra hoc eodem libr. & ibi adnotauit in glo. 3. num. 1. & vltim. & notant DD. in l. 17. Tauri, vnde ea lex sumpta fuit. Quare nec confertur, nec imputatur in legitimam, nisi quatenus excedit tertiam & quintam bonorum partem, in qua melioratus esse censetur, vt in l. 10. tit. 6. de meliorat. supra hoc eodem libr. §. & reliquum computabit in legitimam, et si excederit reddet ceteris filijs tanquam inofficiosum, vt hic dicitur. ita asseuerat Ant. Gomez in l. 29. Tauri, num. 29. in fi. & 30. dom. D. Couar. in d. c. Raynaldus. §. 2. num. 8. de testamen. Bern. Diez à Lucó ad Roder. Xarez in repe. l. quoniam in prioribus. C. de inoffi. testam. §. q. num. 4. fol. 96. Gregor. Lupi in l. 3. in litera. L. in fi. tit. 4. de donatio. par. 5. Teil. Fern. his non citatis in l. 26. & 29. Tauri, nu. 2. quorum sententia vera est, & recepta. Contrarium autem videtur hac lege statui ibi, y las otras donaciones, quod declarabo in gl. seq.

GLOS. II.

- 1 Lex nostra explicatur, & lex. 10. titu. 6. supra hoc libr. 5.
Alius, dictio est repetitiva similium, ibid.
- 2 Donatio ob causam quare imputetur in legitimam, & donatio simplex non?
- 3 Libri à patre donati quando conferantur, vel imputentur in legitimam?
- 4 Libri donati à patre filio in sacris constituto, vel primam tonsuram habenti, an imputentur in legitimam vel conferantur.
Clericus primæ tonsuræ quando gaudeat privilegio clericali, ibid.
- 5 Libri donati à patre filio scholari quando imputentur in legitimam.
- 6 Expensæ à patre factæ cum filio in studio, an conferantur, vel in legitimam computentur?

Filius

Libro.5. Titulo.8.

Filius si non profecit in studio, an libri, vel expensæ computentur in legitimam? ibi.

7 *Pater bona habens filij sui, quidquid pro eo in studio expenderit, censetur ex bonis filij expendisse, nō ex suis, atque ideo in legitimam imputabitur.*

8 *Filius cui pater libros dedit, vel expensas cū eo in studio fecit, an censetur melioratus in casu in quo expensæ non computatur in legitimam?*

9 *Donatio remuneratoria filio facta, an valeat irrevocabiliter? Et an computetur?*

Donationes ob causam, quæ efficiuntur peculium aduentitium non conferuntur, ibi. (sit iure regio.)

10 *Donatio remuneratoria filio facta, an reuocari possit?*

11 *Donatio ob causam, quæ efficitur castrense, vel quasi castrense peculium, an conferri possit?*

12 *Donata ob causam quæ transmissibilia, vel vendibilia non sunt, an conferantur, vel imputentur?*

13 *Officium tabellionatus, vel aliud, an vendi possit Et an conferri Et imputari in legitimam.*

14 *Donata à patre filio in titulum patrimonij ad ordines suscipiendos sacros, an conferantur, vel in legitimam computentur.*

b *Las otras donaciones.* Intellige de donationibus ob causam, nam donationes simplices filijs factæ non conferuntur, vt dixi in gloss. præcedenti, in fin. per text. in l. 10. ti. 6. supra hoc libro, quare ne lex illa & ista inuicem repugnent, hæc nimirum intelligenda est in donationibus ob causam, dictio etiam alius, de qua in hac lege ibi, otras donaciones, est receptiua similitudin. si fugitui, iuncta glo. ult. C. de seru. fugi. & ibi Bal. & DD. notant auth. ex testamento, & ibi DD. notant. C. de collatio. ita has leges cōcordat Rod. Xua. in rep. 1. quoniā in prioribus. §. q. post limitationes. C. de inoffic. testa. dom. D. Couarr. in cap. Raynaldus. §. 2. nu. 8. de testamen. Ioan. Lupi. in l. 29. Tauri, num. 7. & ibi Cyfont. nu. 1. & Ant. Gomez, num. 29. in fin. Tellius Fernandez, numer. 1. in fin. & numer. 2. & 6. Gregor. Lupi in l. 3. in verbo, en su parte, in fine, titulo. 4. de dona. par. 5. & in l. 3. in verbo, no querria, tit. 15. de diuisione. hæredi. par. 6. estque communis & recepta concordia. † Sed hic quaeramus rationem, quare donatio ob causam imputetur in legitimam, donatio vero simplex non: & alijs pluribus omisissis vera & receptior est, quod donatio simplex ideo in legitimam non imputatur, quia cū ex mera liberalitate donantis procedat, præsumitur, patrem voluisse, vt cum ceteris filijs non communicaret, sed eam donationem haberet præcipuam, non sicut dote, vel donatione propter nuptias, quæ ex necessitate proficiscitur l. ult. C. de dot. promiss. In necessitatibus autem nemo liberalis existit, nec donandi animum habere creditur, sed debicum potius soluendi. l. rem legatam. ff. de adim. leg. animus etenim donandi nunquam præsumitur, quoties alia coniectura capi potest. l. cum de indebito. ff. de proba. l. Campanus. ff. de oper. liberto. cum similibus. Nec ad rē pertinet, quod dos à matre data impu-

tetur in legitimam, & idem in donatione propter nuptias respectu filij. l. quoniam nouella. C. de inoffic. testa. quoniam mater etiam videtur quadam necessitate impelli ad dotem filiz & donationem propter nuptias filio dandum, cum iure naturæ omnes impellamur ad sobolem procreandam & conseruandam. l. 1. ff. de iust. & iu. in prin. in l. i. de iure natu. cap. ius naturale. 4. distinctio. quæ conseruatio absque matrimonio fieri nequit. l. 1. & ibi notant DD. ff. solu. matrim. & consequenter dos est etiam necessaria, & donatio propter nuptias plerumque, vt matrimonio sequatur, quæ ratio in donatione simplici cessat: quam rationem colligere poteris est Ripa in d. l. in quartam, nu. 148. ff. ad l. Falcid. & ex Carol. Ruyno ibi, num. 23. & Paulo Pico, num. 64. & alijs, ex Corraffio in l. filium quem habentem, num. 128. C. fami. erciscun. ex Berengario in d. l. in quartam. 3. art. 3. partis. nume. 15. & ex omnibus interpretibus. l. 29. Tauri, cam refert Ferdi. Vazq. de succel. creatio. §. 30. num. 268. vbi & nume. 3. seq. aliam reddit, quæ tamen in idē ferē recidit. † Ex quo inferri potest ad quæstionē, an libri filio fami. donati causa studij, vel aliæ expensæ eadem causa factæ imputari debeant in legitimam vel conferri, & an talis donatio reuocari possit in qua quæstione, vt rectius percipiatur, facio sequētes cōclusiones. Prima cōclusio, libri filio donati à patre, si eos habere potest, vt peculium quasi castrense, nō conferuntur, nec in legitimam imputantur, nec donatio eorum reuocari potest veluti si eos donauit filio iam Doctori, vel Licentiatō effecto, vel scholari, qui postea viuo patre factus fuit Doctor, vel Licentiat, vt colliges ex Bar. in l. 1. §. nec castrense, nu. 2. & 3. ff. de collatio. bono. Pau. & Alex. in l. in quartam, num. 20. 21. & 22. ff. ad l. Falcid. vbi Ripa, num. 168. & ex Decio in l. si donatione, nu. 40. & 41. C. de collatio. Corraffio in l. filium quem habentem, num. 92. & 110. C. fami. erciscun. & Anto. Gomez in l. 29. Tauri, num. 17. & tradit latē Ferd. Vazq. de succel. creatio. §. 30. num. 204. & pluribus sequent.

4 † Et num. 208. hoc extendit ad donationem filio in sacris constituto factam, qui quasi castrense peculium habere dicitur, vt ibi probat post Iaso. in l. filiz licet. C. de collatio. & Ripam in d. l. in quartam, num. 171. ff. ad l. Falcid. Idem si donentur filio clerico primæ tōsuræ, quippe qui habere potest peculium quasi castrense, non secus ac si esset sacris initiatus, secundum Abb. in l. si donatione. C. de colla. Iaso, & Ripa vbi supra Bertrand. conf. 201. in fi. dom. Did. Couarr. in cap. quia nos, in principio. de testamen. Petr. Nun. in responso. 17. num. 3. hoc limitans, quando talis filius primæ tonsuræ esset in exercitio clericali seruiens ecclesiæ, ex mēte tex. & ibi notat Ioann. Faber. in auth. presbyteros. C. de epi. & cleri. quod confirmatur hodie per sanctā Synodum Tridentinam, sessione. 23. in decreto de reformatione ordinis, cap. 6. vbi vt gaudere possit fori privilegio clericus primæ tonsuræ, debet actū ecclesiæ deseruire de mandato episcopi, ita etiam in specie nostra. † Secunda conclusio, libri à patre filio studenti donati ad discendum, licet non sit filius Doctor, vel Licentiat, non conferuntur, nec in legitimam imputantur. l. 5. ibi, para aprender alguna ciencia en escuelas, titu. 15. de diuisione hæreditatis, par. 6. & ibi notant Greg. Lupi

Lupi, in verbo, los libros, ad medium ad idem est text. in l. 3. tit. 4. de donat. part. 5. ibi, *En que aprendi esse*. Vbi autem pater donaret filio multos libros utiles ad patrociniū prastandum, vel iudicandum; sed non necessarios ad addiscendum, censet Greg. Lupi, ibi debere conferri, & in legitimam imputari, nisi donatio fieret doctori & alijs, de quibus supra nū. precedenti, quod asserit autoritate Odofredi, & sequacium in auth. ex testamento. C. de collatio. & in l. 1. in filiusfam. per text. ibi. C. fam. erciscun. vbi peculium castrense dicitur, non solum quod pater tradidit filio existenti in castris, verum etiam, quod ei traditur eunti ad castra: sic & in scholari. cui libri a patre traduntur, ut perueniat ad doctoratum consequendum, dicitur peculium quia si castrense, quare nō conferrentur, nec in legitimam imputabuntur, quod & voluit gl. in l. filiz cuius. C. fam. erciscun. & est text. in d. l. 5. tit. 1. §. p. 6. & l. 3. tit. 4. par. 5. quas ita intelligit Ant. Gom. in l. 29. Tau. nū. 17. abque villa distinctione & limitatione, sed tu tene limitationem Greg. Lupi, & vide circa hanc conclusionem Pet. Rebuffum de privilegijs scholariū priui. 55. per totum, vbi. 4. modis ampliatur. & 5. limit. † Tertia conclusio, expensæ a patre factæ in studio, censentur bona castrensia & non conferuntur, neque in legitimam computantur. l. quæ pater, ff. fam. erciscun. vbi notat glo. & DD. & in d. l. 5. tit. 1. par. 6. & l. 3. tit. 4. par. 5. Ioan. Lup. in l. 17. Tauri, num. 16. Petr. Dueñ. in regul. 22. limit. 3. ad fi. Quam conclusionem limita primò, nisi pater protestetur, se velle, ut huiusmodi expensæ in legitimam imputentur, vel ex alia coniectura de hoc animo appareat, ut quia in libro eas scribebat, ut in d. l. quæ pater, & ibi tradunt doctores. Expensæ tamen quas alius filius esset facturæ, non repetentur, nec computantur in legitimam, etiāsi protestatio, de qua supra præcesserit, arg. text. in l. sed si lege. §. quod autem. 2. in fin. ff. de peti. hæredi. ut probat pluribus similibus Anto. Gomez in l. 19. Tauri, num. 16. versic. 2. limita. Petr. Nunn. in respons. 17. nū. 2. ad fi. in dictionario, in verbo, castrense. Pet. Dueñ. in regul. 22. limit. 2. ad finem. Aliam coniecturam refert Greg. Lupi in l. 5. in verbo, los libros, tit. 1. par. 6. ad fi. quando resuleret magna inæqualitas inter fratres, ut ibi per eum. Idem erit si filius non profecit in studio, quia tunc libri & quod in studio expensæ fuerit, computabitur in legitimam, secundū Bal. & las. in auth. quod locum, coll. vlt. C. de collatio. Greg. Lupi in dict. l. 5. in verbo, e las despenfas, tit. 1. par. 6. Pet. Nunn. in respons. 17. nū. 2. † Secundo limita, nisi pater haberet apud se aliqua bona filij consentientia in pecunia ex castrensi bus, vel ad uentitijs, tunc enim de eis videtur expendere & erogare, atque ideo imputabuntur in legitimam, arg. l. Nensensius. ff. de nego. gest. tenent Bar. & DD. in d. l. 1. §. nec castrense, num. 8. ff. de colla. bono. Anto. Gomez alios referens in l. 29. Tauri, nū. 16. & ibi ceteri interpretes, Greg. Lupi in l. 5. tit. 1. par. 6. in verbo, e las despenfas. Pet. Nunn. in dictionario, in verbo, castrense, in fin. Aduerte tamen, quatenus Gomezius. d. num. 16. vers. aduertendum, dicit idem esse, si pater haberet bona aduentitia, vel castrensia filij non consentientia in pecunia, adhuc etenim præsumitur pater de his bonis erogare, arg. d. vlt. ff. de peti. hæredi. suspectum esse,

quoniam si pater non vendit bona filij ad faciendum expensas, sed de propria pecunia erogat, non videtur animo repetendi, vel in legitimam computandi erogasse: quia si de eis bonis erogare voluisset ea videretur. † Quarta conclusio, iure nostro regio nouiori in omnibus casibus, in quibus diximus donationē librorum, vel expensas studi non computari in legitimam, intelligi oportet, quod computantur in tertiam & quintā bonorum paternorum partem, in quibus melioratas censetur filius, etsi quid superest computabitur in legitimam, etsi ex. esset, reddet ceteris filijs tanquam in officio, ut in hac lege, & l. 10. tit. 6. de meliorationibus supra hoc libro, & ibi dixit in glo. 2. & supra hac eadem lege in glo. præcedenti, in fin. cum confor. ibi citatis. Nec putes posse aliud tertium & quintum dari eidem, vel alteri filio, non enim poterit, ut recte aduertit Ferd. Ari. in l. 26. Tauri, num. 14. & 15. Petr. Nunn. in dictionario suo, in verbo, castrense, prope finem, estque ad id text. in l. 2. tit. 6. de melioratio. supra hoc libro. Denique in omnibus casibus, in quibus non est donatio ob causam necessariam seruabis hanc regulam. † Infertur etiam, donationes ob causam, si efficiatur peculium aduentitium, non conferri, nec imputari in legitimam, ut si ob filij merita fiant, quia in specie bona censeri aduentitia attestatur Accursi. ab omnibus receptus in auth. vnde si parens, in verbo, Falcidie. C. de inoffi. testa. sed aduentitia non conferuntur, ut in l. si. C. de collatio. l. 5. tit. 1. de diuisione hered. par. 6. rationes reddit Ferd. Vaz. de successioneum creatio. nec. §. 30. num. 56. vbi hanc asserit communem opinionem Bar. in l. in quartam, num. 10. & ibi Picus, num. 62. & Ripa, num. 143. cum pluribus seq. & nū. 160. & pluribus seq. & Carol. Ruy. num. 18. & 23. hanc dicentes communem, eamque sequitur Corra. in l. filium, quem habentem. C. fam. erciscun. Anto. Gomez in l. 29. Tauri nū. 23. Pet. Dueñ. in regula. 22. limit. 1. Vbi merita esse probanda probat plurium autoritate, nec solum patris asseritionem sufficere, ut latè diximus supra hoc libro, tit. 6. de melior. l. 1. glo. 9. num. 2. & 3. † Quod autem, nū. 5. tentauimus, huiusmodi donationem remuneratariam iure regio reuocari posse, eo quod ex reuocatione nullum tertio obueniat in modum, iuxta dispositionem eiusdem legis. l. 1. tit. 6. supra hoc libro. 5. contrarium mihi nunc verius videtur sequendo communem opinionem. Nec oberit lex illa, quæ in melioratione tertie & quintæ partis loquitur, quam reuocari posse statuit, etiam si ob causam fiat, modo alium non tangat, in cuius præiudicium reuocari non poterit, nec in legitimam imputari, nisi quod superest deducto. 3. & 5. Nos vero loquimur nō in melioratione, sed in donatione remuneratoria, quæ potius est debita solutio, quam donatio, ut dixi in d. l. 1. glo. 9. num. 2. & 3. quare merito reuocari non potest, etiam si alij nō noceat reuocatio, nec in legitimam imputatur, sed vt es alienum habetur, quia opera filij magis, quam patris liberalitate cōtingere videtur. Quod tamen intelligunt omnes, quando merita æquivalent rei donatæ, non aliās ex sententia glo. communiter recepta in l. si donatione, in verbo, postulas. C. de colla. & cap. relatum. 2. in verbo, iuxta feruiti, de testamen. Bar. in l. si forte, num. 5. ff. de castren. pecul. Tiraquel.

in

- in rep. l. si vnquam, verbo, donatione largitus, nu. 75. & 77. & nos quoque d. l. i. tit. 5. supra hoc libro, glo. 9. num. 2. modo in beneficiorum collatione consideres, quæ tradit Tiraq. in d. verbo, donatione largitus, nu. 74. Ari. Pin. latius in l. i. C. de bon. mater. 3. par. num. 59. & 60. dicam opportunus in l. 5. tit. 10. de donatio.
- 11 infra hoc eodem libro, gl. 6. † Infertur si militer donata ob causam quæ efficiuntur castrensē, vel quasi castrensē peculium, non conferri, nec in legitimam imputari, vt in l. si filius. C. fam. erciscun. l. 5. tit. 15. de diuisione hæredi. par. 6. l. 3. tit. 4. de donatio. par. 5. vt in exemplis supra traditis, nu. 3. 4. 5. & 6. Idem in armis militi donatis, vt in d. legibus scriptipartitarum dicitur, & Bar. in l. 1. §. nec castrense, num. 2. de colla. bonor. & in alijs exemplis, à Petro de Dueñas traditis in regula 222. limi. 3. à Ferdin. Vazq. de successio. creati. §. 30. num. 215. & 216. & 214. † Infertur etiam non conferri neque in legitimam imputari donata ob causam, quæ tamen transmissibilia ad hæres non sunt, & quæ vendibilia non sunt. l. omnimodo. §. imputari. C. de inoffic. testam. Vt in alimentis victus & vestitus à patre filio præstitis, iuxta l. legatis. ff. de alim. & cibariis. legat. quod probat text. in l. quæ pater. ff. fam. ercisc. tenet Bart. in d. §. imputari. DD. in l. filie licet. C. de collatio. vel in expensis, quæ à patre fiunt in nuptijs, aut pro consequendis honoribus & dignitatibus, quæ nõ imputantur in legitimam, vt in l. 2. vlt. & ibi gl. fi. ff. de muner. & hono. Bald. Angel. Iaso. & DD. in d. §. imputari, per illum text. & in l. i. §. sed an ipse. ff. de colla. bono. Nicol. Boer. decisio. 14. num. 3. Fran. à Ripa in d. l. in quartam, num. 163. cum alijs. ff. ad l. Falcis. Petr. Dueñas in d. regul. 222. limi. 2. † Ex quo officium emptum ex pecunia patris imputatur in legitimam, quando tale officium erat vendibile, licet non esset transmissibile ad hæres, vt in l. omnimodo. §. imputari, ibi, eo quod talis sit militia, vt vendatur. Idem si tale officium, vel militia est transmissibile ad hæres, licet vendi non posset, vt in d. §. imputari ibi, vel certa pecunia ad eius hæres perueniat, idem si vtrumque concurrat, quod officium vendi possit & transmitti. Quando autem militia, nec vendi, nec transmitti potest, non imputatur in legitimam, nec confertur, hæc est vera & communis conclusio, quam obseruat Odo. fre. Albe. Iaco. Butr. Guill. de Cun. Ioan. Fab. Pet. de Belaper. Cyn. Bal. & Ang. Sali. Fulgo. Aretin. & Iaso. in l. omnimodo. §. imputari. C. de inoffic. testa. Bart. in l. 1. §. nec castrense. & ibi omnes DD. ff. de colla. bono. Bar. in l. in quartam, & ibi Ang. Imol. Alex. Ripa. Paul. Picus. Carol. Ruy. & Fern. Berengari. Fer. Vaz. de success. creatio. §. 20. nu. 203. & 218. Vbi hoc extendit ad officiū tabellionatus, eo quod sit vendibile ex principis licentia & permissione, quæ nemini denegatur, quod latius ipse probauit in dialogo relatoris. 4. par. cap. 11. & 12. Pet. Nun. Auendaño responsio. 9. d. D. Couar. lib. 3. resol. cap. 19. num. 4. & 6. Anto. Gom. in l. 29. Tauri, num. 21. & ibi Tell. Fern. num. 11. & seq. maximè numer. 15. vbi hoc concedit in officijs vendibilibus, negat autē officia tabellionatus posse vendi, cuius rationibus ipse satisfeceram, antiquam hæc Tellus scripserat in d. dialogo. 4. par. c. 11. † Sed an à patre donata filio ad titulum patrimonij, vt ordines sus-
- 14

cipiat imputentur in legitimam, an vero præcipua habeat? Quæstio est discussa per dom. Did. Couarru. in cap. Raynaldus. §. 2. nu. 7. de testam. & per Tell. Fernandez in l. 29. Tauri, nu. 16. suntque ediametro contrarij, dom. D. Couarr. censet esse imputanda in legitimam, eo quod sit donatio ob causam, & quasi propter nuptias, cui accedit Petr. Nunni. responsi. 17. & Ant. Gomez in l. 29. Tauri, num. 21. verlic. item subinfero quasi per transfennam. Tell. tamen Fernandez in d. l. 29. Tauri, num. 16. tenet oppositum, imo quod non imputetur sequutus Fabrum, & Aymonem, & Igneū, & Cassaneum in locis per eum citatis, eo quod non dicitur donatio ob causam, nisi quæ sit ob causam necessariam, ad quam pater cogi poterat: sed huic rationi satisfacit dom. Didac. Couarru. nihilominus tamen assentior opinioni Tellij Fernandez, quia in causam castrensem, vel quasi donatio facta censetur, quare nec confertur, nec in legitimam imputatur, secunda communem sententiam supra num. 11. relata, & hanc nostram sententiam communem & veram esse attestatur Ferd. Vazq. in lib. de successio. creationi. §. 30. numero. 116. vbi plures citat autores, idem tenentes.

GLOS. III.

- 1 Collationi, an locus sit si filius nolit adire patris hereditatem.
 - 2 Dos confertur hodie, etiam si filia nolis patris hereditatem adire, quia non potest à patre meliorari.
Dos si est inofficiosa, filia tenebitur quod ultra legitimam habet restituere, ibi.
- c Pero si se quisieren apartar de la herencia, que lo puedan hazer. Nota ex lege ista filium, cui aliquid à patre est donatum, quod conferre teneatur, non teneri necessario conferre, nisi tum demum, cum velit hæres esse patris, nam si eius hæreditatem repudiauerit, conferre donationem minimè tenebitur, sed retinere poterit sibi donata, & quæ promissa sunt petere, vt in l. vlt. ff. de collatio. dot. cuius verba sunt. *Enit quæstionis, an si sua hæres filia patri cum fratribus contenta dote abstineat se bonis, compellatur eam conferre?* & *Diuus Marcus rescripsit non compelli abstinentem se ab hereditate patris.* Ergo non tantum data, apud maritum remanebunt, sed & promissa exigentur, etiam à fratribus, & ibi notat gloss. & DD. l. ex causa donationis. C. fam. erciscun. Bal. in l. si emancipati, in fi. C. de colla. & ibi Ias. num. 35. & Dec. num. 11. & ceteri Moderniores, & est casus in l. nostra. † Iure tamen nostro regio nouiori, etiam si filia se abstineat ab hæreditate paterna cōferre tenebitur dotem ad instantiam fratrum, non enim potest pater filiam dotare ultra legitimam, vt in l. 1. tit. 2. de dotibus supra hoc eodem libr. & ibi adnotauit in gl. 2. Vbi autem dos est inofficiosa, quod superest tenebitur restituere, etiam si hæreditatem patris renūtiauerit, vt infra dicitur.

GLOS.

GLOS. IIII.

- 1 Dos congrua que dicatur remissive.
Pater quantum dare teneatur filie in dote remissive, ibi.
Pater quantum dare possit filie in dotem omni iure?
ibi. remissive.

2 Dos inofficiosa que dicatur iure antiquo & novo?

3 Donatio propter nuptias inofficiosa que dicatur?

- d salvo si la tal dote, o donaciones fueren inofficiosas. Congrua dos que dicatur, diximus supra hoc lib. tit. 2. de dotibus. l. 1. gl. 1. nu. 4. & 5. & optime explicat Gaspar à Bae. vir vtiq; doctor, in lib. de nō meliorandis dotis ratione filiabus. c. 1. vbi qui dotare tenetur vsq; ad quā quantitatem dare teneatur, an vsque ad legitimam late tractat, vsque ad nu. 23. à nu. autem. 24. & deinceps vsq; ad quā quantitatem pater possit dare filie in dote iure cōmuni, & quid iure regio, nu. 27. & quid iure regio, nouissimo per. d. l. tit. 2. supra hoc libro, tractat nu. 30. qua lege statuitur, posse patre dotē conferre filie vsq; ad legitimā. & non vltra. Si ergo excedit legitimā dos erit inofficiosa, & quatenus legitimā excedit tenebitur exteris filiis restituere, vt in. d. l. diximus, & in hoc lex nostra per illā corrigitur: quoniam permittit patri in dotē dare filie non solum legitimam, verum etiā tertiam insuper & quintam bonorū suorū partē, vt expendit Ioan. Lup. in. c. per vestras. §. 22. in constituenda, nu. 11. & 14. Segur. in. l. coheredi. §. cū filiis, nu. 160. de vulg. Gom. Art. in. l. 27. Tau. nu. 5. Gre. Lup. in. l. 8. tit. 4. de donat. p. 5. in verbo, a otro, & in. l. 3. tit. 15. de diu. h. heredi. in verbo, no querria, par. 6. Bernard. Diez à Luco in regula. 23. failen. 4. dixi in. d. l. 1. tit. 2. supra hoc lib. gl. 2. num. 1. 2. & 3. Sed lex ista quoad filias est correctā, non quoad filios, vt recte aduertit Bae. in lib. de non meliorandis dotis rati. filia. c. 1. nu. 27. & c. 7. vsq; ad num. 8. itaq; donatio propter nuptias inofficiosa dicitur quatenus excedit tertium & quintum & legitimam, vt hic dicitur, & in hoc remanet lex incorrecta.

GLOS. V.

Dos inofficiosa etiam à marito est restituenda.

Dos respectu viri est titulus onerosus.

- c Como las hijas y sus maridos en lo que toca a las dotes. Nota maritum restituere teneri dotem inofficiosam, licet dos respectu viri sit titulus onerosus, vt latē dixi d. l. 1. gl. 4. nu. 4. tit. 2. de dotibus supra hoc libro.

GLOS VI.

1 Lex. si. si à focero ff. quē in frau. credi. explicatur, & nu. 4.

Creditores potius ius habent filiis.

2 Dos inofficiosa, an constante matrimonio post mortē patris possit reuocari, & nu. 3.

4 Dos inofficiosa haberi dicitur ex causa lucratius, in eo quod excedit etiam quoad maritum.

3 Dos data à patre sacerdotē filie spuria vltra quod permissum est, an reuocari possit constante matrimonio in eo, quod excedit, & nu. 2.

f Paeſo que sea durante el matrimonio. Contra legem istā,

opponitur, d. l. vlt. §. si à focero ff. quē in frau. credi. vbi dos filie data in fraudem creditorum non potest constare matrimonio reuocari à creditoribus, quomodo ergo hic filij mortuo patre possunt constante matrimonio dotem inofficiosam filie ab ipso patre datā reuocare? cū filij debilius ius habeant quā creditores, vt in. l. Papinianus. §. quarta autē. ff. de inoffi. test. Præterea dos cēsetur titulus onerosus quoad maritū. l. pro oneribus. C. de iu. do. tit. gl. Bar. & Alex. in. l. Maria. ff. solu. matr. Bal. Rom. & Alex. in. l. si donaturus. ff. de cōd. ob caus. cum concor. à me traditis supra hoc lib. tit. 2. de dotibus. l. 1. gl. 4. nu. 4. licet quoad mulierē censeatur lucratia, vt ibi dixi, nu. 5. Ex quibus hanc opinionem, quod constante matrimonio nō possit dos inofficiosa à patre filie data post mortē ipsius patris reuocari tenuit nuncupatim Segur. in rep. l. coheredi §. cū filiis, nu. 129. & pluribus seq. ff. de vulg. Ioan. Bernar. Diez à Luco in regula. 23. dos filie concessa. Lup. in. l. 17. Tauri, nu. 44. & ita fuisse iudicatū in sacro cōcilio Neapolitano refert Affli. de. c. 86. ad ff. Quibus suffragatur doctrina Bar. in. d. l. si. §. si à focero. ff. quē in frau. credi. vbi voluit, nō posse reuocari dotē filie spurie datam excedentem modū à lege permissum durante matrimonio inter eam & maritū, cui subscripsit, ibi Ang. & La. in. §. item si quis in fraudē, in. l. de actio. nu. 30. Bal. in auth. ex complexu. C. de incest. nup. Segura. in. d. §. cū filiis, nu. 131. Ang. de Aret. in. §. si res aliena. in. l. de lega. Bal. & Salic. in. l. 2. C. de reuoc. his quē in frau. credi. & opinionē hanc esse cōm. receptā attestatur Ioā. Lup. in rep. c. per vestras. nota. 3. §. 24. in constituenda, nu. 3. de don. int. vi. & vx. Capitius de. c. 18. nu. 2. His verō non obstantibus etiā iure cōmuni verior, æquior, & apud nos receptor est contraria sententia, quam lex ista confirmat, nempe, qd excessus dotis reuocari possit à fratribus post mortem patris, etiā constante matrimonio, siue maritus sciret esse inofficiosam, siue non, quā tenuit Paul. Cast. in. l. vna, in fi. C. de inoffi. dotib. Ioā. Lup. in rep. c. per vestras. 3. no tab. §. 22. nu. 10. & §. 24. nu. 3. de don. int. vi. & vx. quia iniquum esse ait, defraudari fratres portione legitima propter dotē fororis, Molin. in tract. de donatio. factis in contractu matrimonij, nu. 59. vbi contrariam sententiam appellat erroris portentum, & in tract. de inoffi. test. nu. 79. Nicol. de Vval. de success. abint. §. ad vnū, aliās, successio num, nu. 50. quod est verius autore Ripa in. l. 1. nu. 68. ff. solu. matr. Gabriel Sarai, in add. ad Mathes. singul. 46. col. 2. Gasp. Baez. hoc probans pluribus rationibus & autoritatibus in lib. de nō meliorādis dotis ratione filiabus. c. 32. num. 3. & seq. dixi supra hoc eo. l. tit. 2. de dotibus. l. 1. gl. 4. n. 7. idē probat Ant. Gom. in. l. 29. Tau. nu. 34. & ibi Lupus, nu. 24. Non obstat ex aduerso tradita, nā. l. vlt. §. si à focero ff. quē in frau. credi. loquitur de dote, nō de nimia dote, hic autē tractamus de reuocāda immodica dote, quā maritus pro portione excedere nō cēsetur habere ex causa onerosa, sed ex causa lucratia, vt docet Moline. de dona. factis in contractu matrimonij, nu. 51. & in tract. de inoffi. test. col. fi. quia donatio ob causam dicitur titulus onerosus pro portione, duntaxat; æquialiter causa: quatenus autem excedit, dicitur titulus lucratius & mera & gratuita donatio. l. si sponsus. §. circa ff. de

Dd dona.

Lib. 5. Titulo. 8.

donat. int. vir. & vxor. ex qua id expedit Ang. in l. sed si lege. §. consuluit. ff. de peti. hered. & in l. Aquilius, vbi Roma. & Imol. ff. de dona. Paul. & Alexan. in l. si donatione. C. de collatio. Tiraq. si vnquam, in verbo, donatione largitus, nu. 69. C. de reuo. dona. & ibi Rip. q. 11. & 14. Barb. in c. vlt. in fi. de dona. Gaspar Baez. in lib. de non meliorandis. c. 32. n. 8. & licet in d. §. 6. à focero habeat maritus dotem titulo oneroso, hic excessum habet titulo lucratiuo, vt dixi, quare nimirum si cōtate matrimonio excessus peti possit à fratribus. ¶ Minus obicit doctrina Bar. in d. §. si à focero, loquitur enim in casu diuerso nūis, dos enim excelsiua data fuit spuriae applicatiōis cognatis sacerdotis, quibus non ita debetur hereditas. sicut à filiis, & quia cōtra ria sententia verior est in puncto iuris, vt probat Rip. in l. i. nu. 68 ff. solu. matr. Lupus in d. §. 24. nu. 3. in h. Nicol. de Vvald. de success. abint. §. succelsionum. 50. Baeza. d. c. 32. nu. 10.

G L O S. VII.

- 1 Dos inofficiosa, in eo quod excedit solum reuocatur, & num. 2.
- 3 Arrharum excessus vltra decimam bonorum partem reuocatur duntaxat.
- 4 Dos vel donatio inofficiosa reuocari an possit in vita patris? & nu. seq.
- Donatio inofficiosa non potest viuo patre reuocari, ibi.
- 5 Lex. 8. tit. 4. de dona. par. 5. explicatur.
- 6 Donationis vel dotis immense fructus, an debeantur filiis reuocantibus excessum, & a quo tempore? & num. sequen.
- Dotis constitutio excedens summam l. i. tit. 2. de dotibus supra hoc lib. est. ipso iure nulla, ibi.
- Fructus ex contractu nullo restituendi sunt, ibi.
- 8 Fructus rei ab aliquo possessi ex contractu nullo quibus casibus debeantur?
- Fructus dotis immodice in pecunia date à tempore morte debeantur, ibi dem.
- Fructus dotis immodice in vita patris collecti, an debeantur, ibi dem.
- 9 A tornar a los herederos del testador aquello en que son inoficiosas. Nota ex lege ista, donationem vel dotem inofficiosam à patre datam non in totam reuocari, sed in eo, duntaxat, quod excedit id quod à lege est permiffum, id probat tex. in auth. vnde si parens. C. de inoffic. test. & in l. 4. tit. 15. de diuisione hereditatis. in fin. p. 6. l. i. ubi, lo que mas diere, tit. 2. de dotibus supra hoc lib. quod & voluit Bald. in l. si emancipati, in fi. C. de collatio. Curt. Iun. conf. 35. nu. 5. vers. 2. princip. Ioan. Lup. in rep. c. per vestras. 3. notab. §. 24. col. 2. de dona. int. vir. & vxor. Bal. Nouellus. de dote. 6. part. privileg. 4. Sali. in l. i. C. si aduerf. dotem. Bertran. in l. hac edit. ali. nu. 66. C. de secū. nup. Gre. Lup. in l. 3. ti. 15. de diuisione heredi. in verbo, no queria, & in l. 8. in verbo, legitima. tit. 4. per tex. ibi par. 5. Gaspar Bae. in lib. de non meliorandis dotis ratione filiiabus. c. 31. nu. 14. Ant. Gom. in l. 29. Tauri, nu. 33. & seq. & ibi Castellus, in

verbo, inofficiosos. 1. Carol. Molin. in tractatu. de donatio. factis in contractu matrimonij, nu. 58. faciunt à me tradita in l. 3. gl. 3. tit. 6. de melioratio. supra hoc lib. bro. ¶ Sit in dote immittenda data filiae spuriae relectatur excessus, duntaxat, nam in eo quod non excedit rata manet, secundu Bart. in l. i. §. si à focero. ff. quæ in frau. credi. cui accessit Ripa in l. i. nu. 68. ff. solu. matr. Capitius decisio. 181. Cyfon. in l. 28. Tau. vers. secundo dubito. ¶ Idem fit in constitutione arrharum excedentium decimam bonorum partem, vt notat Rod. Xua. in l. i. tit. de las arras. §. nota vltimus, vtile enim per inutile non vitiatur, vt in l. sanctimus. C. de dona. l. pecunia. ff. de vfur. alia tradit Baeza in d. lib. de non meliorandis. c. 33. nu. 14. ¶ Nota secundo ex his verbis, a los herederos del testador, fratres non posse viuo patre reuocare immodicā dotē, vel donationē filiae, vel filio à patre factā, donec mortuus sit, nam tūc ab hereditibus eius poterit reuocari, vt hic dicitur: quoniam ad eius reuocationem funt tantum, ne eorum legitima minuat. Legitima autē nō debetur viuo patre, l. i. §. si impuberi. ff. de colla. bono. ergo viuente patre non potest impugnari dos, vel donatio inofficiosa. Ex quo id voluit Ioan. Lupi in rep. c. per vestras. 3. notab. §. 22. nu. 4. & §. 24. nu. 3. vers. ex quo sequitur, & versic. & hoc mihi videtur. S. gura in rep. l. coheredi §. cū filia. ff. de vulga. nu. 129. & seq. Baeza in lib. de non meliorandis dotis ratione filiiabus c. 34. nu. 8. & 9. vbi plura cōgerit similia, dixi supra hoc lib. tit. 2. de dotibus. l. i. gl. 4. nu. 2. Et id generale esse asserunt idem Baeza, vt donatio inofficiosa à patre facta non possit eo viuo impugnari autoritate Cyn. Bar. & Bal. in l. i. C. de inoffic. dona. Salic. in l. i. totas, versic. tunc quæro, an in vita donatoris C. de inoffic. donatio. Tiraque. in l. si vnquam, in prin. legis, nu. 91. C. de reuo. dona. tradit latē Molin. in tracta. de donatio. factis in contractu matri, nu. 12. ¶ Nec tenentie nostræ obicit tex. in l. 8. tit. 4. de donatio. par. 5. ibi. Con que finque en saluo a sus hyos la su parte legitima tambien en vida de su padre como despuer de su muerte, quæ verba insinuant videntur, filios in vita patris posse reuocare donationem inofficiosam, nā lex illa alium sensum habet, nepe, vt pater in vita nec in morte possit si ijs in legitima præiudicare, nō tamē probat, quod filius viuo patre possit donationē inofficiosam impugnare, ita eam legem interpretatur Gre. Lup. ibidem, in verbo, en vida, in prin. & Gaspar Baeza. in d. c. 34. nu. 10. ¶ Ex quo infero, quod licet dos imensa reuocetur, non tamen restituēdi erunt fructus excessus collecti in uita patris donantis, sed tantūmodo qui post mortem patris collecti sunt: nisi pater in vita reuocauerit, quod facere potest, vt optimē probat Gaspar Baeza in lib. de non meliorandis. c. 34. nu. 1. & seq. & ita limitabis eiusdem Gaspari & Baeza sententiam in eodem libro tradita. c. 3. nu. 6. & sequentibus, vbi pluribus tum rationibus, tum etiam auctoritatibus probat fructus excessus dotis debere filiis reuocantibus donationem, seu dotem excelsiuiam, eo qd constitutio dotis vltra legitimam, vel supra taxationē & moderationem. l. i. tit. 2. de dotibus supra hoc lib. sit ipso iure nulla, vt ex eius verbis probat ibi, sea en si ninguno. At possides rem aliquam ex contractu nullo, nō facit fructus suos, sed eam cum fructibus restituere

tuere tenetur, vt dicitur Accursi in authent. de incest. nup. in verbo, imminere. Anchar. Domi. & Frā. in c. de pater. in 6. Paul. & Alexand. in l. i. C. de his qui. vt indi. & Iaso. ibi num. 1. Baeza c. trans concord. in d. cap. 33. num. 7. qui in confirmationem huius sententiae plura alia congregat, respondetque, num. 13. ad allegata in oppositum. ¶ De hisque modis limitat, num. 11. & 12. Primò, nūc gener dotem recipiens ignorabat ex edere eius legis praesumptionem, errans in facto nesciens quidquam fieri aduersus legis prohibitionem, tunc enim factus potest etiam ex contractu nullo non sunt restituendi, secundum Fel. in cap. de quarta, numero. 25. de praescrip. dom. Didae. Conarr. lib. 1. resolu. cap. 3. num. 8. verū. potest etiam Balb. in l. Celsus. 4. notab. ff. de vscap. Secundo, limitat idē Baeza, nisi dos immodica in pecunia data fuerit, tunc enim non debet quo dos fuit data, sed a tempore mortis fructus debentur. l. fructus, & l. videamus ff. de vscap. cum res. ff. de legat. 1. argumentum inque sumit a legitima, vt ibi per eum, num. 2. Cui adde tertiam limitationem, nempe, vt fructus dotis ex cessus nō debeantur, nisi a tempore mortis patris dotantis, non a tempore constituta dotis, nisi in vita patris per ipsam met patrem dotantem reuocata fuerit, vt probauit supra num. 6.

GLOS. VIII.

Pater qui donare propter nuptias, vel dotare poterat, possit ne meliorare semper?

En caso que el que la dio podía haer la dicha mejoría. Ioan. Lup. in l. 29. Tau. nu. 28. asserit hac verba frustra esse posita, nā si pater potuit donare propter nuptias, vel dotare, consequenter potuit meliorare, de nihilo ergo de erant ea verba. Tu dicit, nō frustra esse posita, pater enim hodie potest dotare filiam, sed non meliorare, vt in l. i. tit. 2. de dotibus supra hoc eodem libro, & ante eā legem pater dotis nomine meliorare non poterat filiam, si filium ante meliorauerat in tertio & quinto, & ei rei meliorata possessionem tradiderit, qua in specie alteram meliorationem facere nō poterat, vt in l. i. & 12. tit. 6. de meliorationibus, supra hoc libro.

GLOS. IX.

- 1 Dos vel donatio propter nuptias dicitur inofficiosa habitor. spēctū ad valorem bonorum tempore constituta dotis.
- 2 Dos dicitur inofficiosa vel congrua habito respectu ad valorem bonorum tempore mortis, quoties agitur de excludenda filia vigore statuti foeminas excludētis propter masculos.
- 3 Dos vel donatio propter nuptias vt inofficiosa dicatur tēpus constitutionis vel mortis est inspiciendum ad electionem generi. iure nostro regio per legē istā.
- 4 Dos vt dicatur inofficiosa, vel non inspici debet tempus, quo reuocatio petitur, si eo tempore aucta sunt facultates paternae.
- 5 Dos vt dicatur inofficiosa, vel non tempus promissae,

vel data dotis inspiciendum est, licet postea diminuta sint paternae facultates.

Siendo consideracion al valor de los bienes del q dio o prometio la dicha dose, al tiempo que la dicha dose fue constituyda o mandada, al tiempo de la muerte del que dio la dicha dose o la prometio do mas quisiere escoger aquel a quien fue la dicha dose prometida o mandada. Solet nimis controuerti inter doctores, quod tempus inspiciatur ad diiudicandū, an donatio propter nuptias, vel dos aut alia quaelibet donatio sit inofficiosa, & de alijs donationibus dicemus in glo. seq. Donatio vero propter nuptias, & dos dicitur inofficiosa in pēctis facultatibus paternis tempore datę, vel promissionis dotis, vt Bal. & Paul. docent in authent. res. p. nu. 17. C. cōmu. de lega. Alex. cōf. 33. nu. 4. li. 4. Gem. Ari. in l. 27. Tau. nu. 26. Io. Lup. in rep. c. per vestras notab. 3. c. 23 in prin. de donat. vir. & vxor. Curt. Senior cōf. 27. nu. 36. Corn. cōf. 1. n. 18. lib. 4. & cōf. 290. nu. 12. lib. 3. dixi supra hoc lib. ii. 6. de meliora. l. 7. gl. 2. Dea. cōf. 277. nu. 1. ¶ Vbi hoc limitat, nu. 2. vt tunc consideretur tempus constitutionis dotis, quando agitur de dote constituta filie ex officio paternae, quoties autem agitur de filia excludenda a successione propter masculos ex aliquo statuto, tunc tempus successione, & mortis inspiciendum est, an tunc tēporis dos sit congrua vel inofficiosa, & non tempus datę dotis, & hoc casu si facultates patris creuerint & auctę fuerint, dos congrua sit dicenda inspecto tēpore mortis, & non datę dotis, vt respondit Curt. lun. cōf. 10. & Dec. cōf. 26. Bal. & quellus in tract. de dote. 6. par. priuileg. 17. n. 4. Cassanin. consue. Burg. rub. 7. & 12. nu. 23. in verbo, ne retournē. Paul. Pari. cōf. 26. nu. 9. lib. 3. Baez. in lib. de nō melioradis. c. 31. nu. 3. in fi. qui conclusionem, nu. 1. tra dita pluribus probat rationibus & autoritatibus. ¶ Lex vero nostra ad tollendum omnes ambiguitates statuit, tempus constitutionis dotis, vel tempus mortis esse inspiciendum (quod magis gener elegerit) ad inspiciendum & iudicandum, si dos inofficiosa, necne? ¶ Iure autem communi si tempore datę, vel promissae dotis erat inofficiosa, postea vero auctis facultatibus patris tempore quo reuocatio petitur, non erat inofficiosa, hoc vltimum tempus inspiciatur, vt dotis constitutio rata maneat, & reuocari non possit, ita voluit gloss. magna in l. i. C. de inoffic. donat. & ibi Bal. 8. q. & Cyn. q. 4. etque recepta sententia, teste Alex. consil. 14. numer. 6. lib. 1. quod Gaspar Baeza probat d. c. 31. num. 7. ¶ Vbi autem ex contrario tempore promissae, vel datę dotis non erat inofficiosa, tempore autem quo reuocatio petitur erat inofficiosa propter pauperatē, in quam pater inciderat, tempus datę dotis erit inspiciendū, ne aucta pereat, neq̃ dotis constitutio reuocetur, secū dūm Dec. cōf. 277. col. 1. & vl. Boer. decif. 62. nu. 11. nam si filia aucta facultatibus patris non potest petere augmentum dotis, ita diminutis equum est patrem non posse reuocare dotis constitutionem, vt Baeza probat. d. c. 31. nu. 8. & 9. quę omnia clarius procedunt iuxta ius regum, cū per legem nostram gener possit, quod tempus maluerit eligere.

Dd 2

GLO-

1 Donatio sine causa a patre filio facta, ut inofficiosa dici possit, tempus mortis donatoris considerari debet, & non tempus date, idem in melioratione, ibid.

Melioratio a patre filio facta, an excedat tertiam & quintam bonorum patrimoniorum partem, quod tempus sit considerandum.

2 Donatio a patre filio facta, an sit inofficiosa, vel non tempus mortis considerandum est siue patris facultates crescant, siue diminuantur, & num. 4.

4 Melioratio tertie & quinte patris a patre filio facta an deducatur ex dote, vel donatione propter nuptias, quae adducitur ad collationem?

K Pero las otras donaciones que se hizieren a los hijos, mandamos que para se dexir inofficiosas, se aya consideracion a lo que los dichos bienes del donador valieren al tiempo de su muerte. Nota ex lege ista, in donatione sine causa filiofamil. facta considerari debere tempus mortis donantis, & non tempus date, nec competet donatario electio, de qua supra in glossa precedenti, numero 3. Et in melioratione tertij, idem statuitur in l. 7. ti. 6. de meliorationibus, supra hoc eodem libro, ubi hoc late explicauimus, rationem reddens in glo. 2. & 3. & hoc tam iure Imperatorum, quam regio verum esse asseruerat Anton. Gomez in l. 29. Tauri, numero. 35. ubi citat concord. Ita que siue patrimonium paternum diminuat, haberi debet consideratio ad tempus mortis, iuxta quod tempus valor & aestimatio bonorum est consideranda, ad reuocandum donationis excessum, & solum valetur donatio in eo, in quo non est inofficiosa, ultra vero non, ut voluit Pet. de Bellaper. in l. 1. vltima columna, & quæst. C. de inofficio. dona. & ibi Cyn. quæst. 5. quibus accedit Anto. Gomez in d. l. 29. Tauri, numero. 35. vers. secundo infero, & hæc opinio confirmatur per nos. nostram in his vltimis verbis, licet contrarium tenuerit glossa magna, prope fin. quæst. in l. 1. C. de inofficio. dona. & ibi Cyn. 5. quæst. cum qua ibi transit Bart. & Alberi. & Iacob. Butr. in fine, eamque ibi expresse sequitur Paul. Castr. pen. colum. Bald. 5. quæst. & Salic. quæst. 5. Siue ab initio donatio fuerit inofficiosa, & deinde bona patris aucta fuerint, adhuc haberi debet consideratio ad tempus mortis, & si eo tempore considerato fuerit inofficiosa, reuocari debet, aliàs non ex sententiæ glo. magnæ in d. l. 1. 8. q. C. de inofficio. dona. ubi Cyn. sequitur. 4. q. & Bal. 6. q. Salic. 4. q. Pau. Castr. pen. col. & ceteri interpretes communiter teste Anton. Gom. in d. l. 29. Tau. nu. 35. vers. tertio infero, quæ sententiæ lege nostra confirmatur in vltimis verbis eius. In dote autem, idem erat dicendum iure communi, ut aduertit Ant. Gomez. d. nu. 35. vers. 3. infero, quauis iure regio per hanc legem detur electio donatario, iuxta formam supra in gloss. precedenti traditam. Aduertendum tamen est, meliorationem tertie & quinte partis a patre filio facta deduci non debere ex donatione propter nuptias, vel dote, quæ conferuntur, ut in l. 9. titu. 6. de melioratione supra hoc eodem lib.

Que el hermano no suceda abintestato a su hermano, temiendo ascendientes.

Ley. 7. de Toro.

El hermano para heredar abintestato a su hermano, a no pueda concurrir con los padres o ascendientes del difunto.

GLOS. I.

Collateralium successio abintestato, remissio.

a Para heredar abintestato a su hermano. In legibus precedentibus diximus de successione ascenditum & descenditum abintestato, restat de successione collateralium agere, quod examinabimus in l. seq.

GLOS. II.

1 Fratres iure communi succedunt fratri abintestato defuncto simul cum ascenditibus.

Fratres iure regio non succedunt simul cum ascenditibus, sed ab eis excluduntur, ibid.

2 Fratribus legitima non debetur.

3 Fratres impugnare nequeunt testamentum fratris, licet extraneus instituat eis prateritis, nisi persona turpi, vel infami instituta.

Fratres uterini tantum nequeunt patris testamentum impugnare, etiam turpi persona instituta, ibidem.

b Con los padres o ascendientes del difunto. Nota ex lege ista, quod licet iure communi Imperatorum, & regio Partitarum fratres, vel sorores filij, nepotis, vel alterius descenditis, abintestato defuncti, admittebantur ad successionem eius una cum patre vel matre, vel alijs ascenditis pro virili portione, ut in authent. de hæredi. abint. veni. 8. h. igitur defunctus, vers. si vero, colla. 9. & in authent. defuncto. C. ad Tertullia. & in l. 4. tit. 13. de successio. abintestato, part. 6. vers. si si hermanos ouiere. Hodie tamen leges illæ corriguntur per legem nostram, qua statutum est, fratres succedere non posse abintestato fratri defuncto extantibus ascenditis, nam ascendentes ipsi superfluites excludunt omnino fratres, quod adnotauit Gregor. Lup. in d. l. 4. in verbo, deuen ellos, & omnes scribentes in l. 7. Tau. unde hæc lex sumpta fuit. Cuius ratio est, quia ascenditis legitima debetur, ut in l. 1. supra eo. & impugnare possunt testamentum filiorum, quemadmodum & descendentes, fratribus autem legitima nulla debetur. l. cum quæritur, & ibi Bald. C. de inoffic. testamen. idem Bald. in l. maximum vitium, col. 3. penult. in fine. C. de liber. prate. Neque impugnare possunt

possunt testamentum fratris nisi turpi, aut infami persona instituta, vt in l. fratres. C. de inoff. testa. Abb. in cap. nam & ego, in fi. de verbo. signific. Ioann. Lupi in l. 7. Tauri, nu. 1. & 2. & ibi doct. l. 2. & 3. ti. 8. de impugnatione testamenti. par. 6. In ascendētibz, secus, vt in l. 1. & ibi dixi supra eo. fratres autem vterini tantum ab his excipiuntur, non enim impugnare possunt fratris testamentum, etiam si turpis, vel infamis instituat, vt in d. l. fratres.

LET. V.

¶ Que los sobrinos sucedan a los tios, in stirpem, y no por cabeças.

¶ Ley. 8. de Toro.

¶ Mandamos, que sucedan los sobrinos con los tios abintestato a a sus tios in stirpem, y no in capita.

GLOS. I.

- 1 Collaterales succedunt, iuxta gradus proximitatem post descendentes & ascendentes.
- 2 Collaterales succedunt vsque ad decimum gradum abintestato, & non ultra.
- 3 Collaterales succedunt vsque in infinitum in regno, ducatu, comitatu, & maioratu.
- 4 Collateralium gradus computatio iure ciuili.
- 5 Collaterales quorquor sim in eodem gradu pariter abintestato succedunt.
- 6 Frater vtriusque coniunctus excludit fratrem, vterinum tantum, vel consanguineum.
- 7 Fratris vtriusque coniuncti filius excludit fratres ex vno tantum latere coniunctos.
- 8 Qualitas duplicis coniunctionis non consideratur vltra fratres fratrumque filios.
- 9 Frater consanguineus, vel vterinus qualiter succedat si vtriusque coniuncti deficiant.
- 10 Fratris repudiantis portio accrescet ceteris fratribz siue sint ex vno, vel ex vtroque latere coniuncti in successione patris intestati.
- 11 Frater consanguineus eiusque filius succedet fratri abintestato in bonis a patre quesitis.
- 12 Frater vterinus & eius filius succedet fratri abintestato defuncto in bonis a matre quesitis, ibid.
- 13 Collaterales vltra fratres & fratrum filios succedunt nulla facta separatione bonorum ex parte patris, vel matris.
- 14 Frater vterinus exclusus censetur a bonis maternis si statum preferat consanguineum vterino.
- 15 Fratris filius in successione patris abintestato defuncti admittitur ad successionem simul cum patre.
- 16 Filij duorum fratrum succedunt patri equaliter in capita & non in stirpes, & nu. 16.
- 17 Representationi locus non est in linea collateraliali.

tra fratres & filios fratrum, sed qui proximior est succedit.

18 Filij fratris premortui & si filij fratris repudiantis hereditatem fratris sui in capita admittuntur ad successionem patris.

19 Filius fratris predefuncti excludit patrum testatoris, licet vterque sit in tertio gradu, & quare?

L. vlt. §. cum autem, 3. gradu. C. de legi. here. explicatur, ibidem.

20 Vir & vxor quando admittantur ad successionem alterius eorum abintestato defuncti?

21 Vir & vxor non succedunt ad inuicem, cum factum fuerit inter eos diuortium quoad thorum.

22 Intestatus decedere, an dici possit pupillus, vel furiosus, aut qui alias testari prohibetur, & nu. seq.

23 Intestatus decedere, vel abintestato, an idem sit, vel differant, & nu. 24.

24 Lex. 1. in prin. ff. de suis & legiti. hered. explicatur.

25 Statutum applicans hereditatem eius, qui abintestato decessit ecclesie vel fisco, an habeat locum in pupillo vel furioso, qui non potuit testari?

a Los sobrinos con los tios abintestato. Quoniam supra eod. l. 1. gl. 1. 2. & 3. tractauimus late de successione abintestato ascendentium, & in gl. 4. eiusdem legis de successione descendentium, restat nunc de successione collateralium, seu transuersalium dilcutere, in qua tractatione oportet sequentes facere conclusiones. Prima conclusio, deficientibus filijs, nepotibus, & ceteris descendētibz, patre, & matre, & ceteris ascendētibz, succedunt abintestato fratres & ceteri collaterales, seu transuersales, iuxta sui gradus prerogatiuam & proximitatem, quo fit, vt is qui tempore mortis proximior defuncto inuenitur, præferatur in successione, vt in l. 2. §. hereditas. ff. de suis & legiti. hered. hareditas, inquit Iuriconsultus, proximo agnato, id est, ei que nemo antecedit deferret. Iuriconsultus, & quasi per totum. ff. de gradi. l. 1. §. proximus. ff. vnde cognat. l. lege 12. tabularum, versic. huiusmodi. C. de legiti. hered. §. 1. insti. de legiti. agna. success. §. proximus, & §. si plures, eod. tit. §. vlt. versic. toties, insti. de seru. cognat. quæties vtriusque. ff. de reg. iur. c. qui prior. de reg. iur. in 6. l. 6. tit. 13. de success. abint. par. 6. Secunda conclusio, licet in duabus lineis ascendentium & descendentium, non cohæreat successio, sed vsque in infinitum succedant, in linea tamen transuersalium cohæreat & limitatur, vsque ad decimum gradum, nec vltra protenditur eorum successio abintestato. 6. tit. 13. par. 5. glo. in auth. de hered. abint. veni. §. li. verò, nec fratres, glo. Bar. & DD. in auth. in successione. C. de su. & leg. n. l. 1. in l. vlt. column. 2. C. vnde legi. post glossam, ibi, communiter receptam, quæ non solum hoc in agnatis procedere asserit, verum & in cognatis queq; licet olim ad septimum, vsq; gradum admitti poterat, & non vltra, vt in l. 1. §. hec autem. ff. vnde cognat. §. vlt. insti. de success. cognat. non enim hodie distinctio vlla est inter agnatos & cognatos. §. nulli, in auth. de hered. abintest. veni.

Dd 3

Coue.

Conar. in epit. de success. abint. num. 11. Ant. Gomez in l. 8. Tau. nu. 5. In successione vero regni, datus, comitatus, marchia, vel maioris non conuocatur hæc successio, usque ad secundum gradum, sed usque in infinitum descendunt agnati & cognati, secundum gradus prerogatiuam, secundum Bal. hoc expendent ex eo textu in c. 1. de feudo marchia. i. col. in fi. versic. quod nota valde, & ibi Marti. Lau. l. 8. Iaco. Albaro. ibide, in. 5. si capicaci. pen. col. versic. & supradicta sunt valde notanda, quos sequitur Ias. in l. fi. C. vnde legiti. & ibi Deci. nu. 8. Corp. cautela. 93. Guill. de Montefier. in tract. de successione regu. fol. 3. versic. quibus. Ioa. Lecerier in tracta. primogenitura. lib. 1. q. 8. nu. 3. Iacob. ad S. Georgio in tracta. feudo. in parte, quid si rex, nu. 6. Roder. Xaa. in repe. l. quoniam in prioribus. C. de inoff. testa. in. 2. dubio, nu. 19. fol. 91. col. 1. Dec. cõf. 85. nu. 3. lib. 1. Greg. Lup. in l. 6. tit. 13. de success. abint. p. 6. in verb. deceno gradu. Ant. Gom. in l. 8. Tau. nu. 5. & 6. vbi hoc extendit, etiam si non sint descendentes, sed collaterales primi fundatoris, vt ibi per eum, Catellia. Cotta. in vltimis memorabilibus, in verbo, agnati, dom. Did. Couarr. in epit. de success. abint. nu. 12. estque communis opinio, vt attestatur idem dom. Didac. Couarr. lib. 3. re. solu. c. 5. nu. 4. versic. quinto hinc examinari poterit, qui idem esse cõset in maioribus & primogeniis Hispania, etiam si hæc, duntaxat, verba fundator in institutione dixerit, habeat filius meus & eius descendentes hæc bona iure maioratus, ex cõmuni & recepta interpretatione, quæ à iure regio & voluntate testatoris deducitur his in regnis Hispaniarum, ibique Couarru. & Anton. Gom. respondent ad tex. in auth. de restitutione fideicom. 5. nos igitur, col. la. 9. quem interpretatur Ant. Gom. in l. 40. Tau. nam. 64. Sed aliter & melius d. Couarr. in d. c. 5. nu. 4. vt dixi supra hoc lib. ti. 7. de maioratu. l. 1. glo. 7. in fi. dixi in l. 1. glo. 7. num. 3. & 4. tit. 7. de maioratu supra hoc eodem lib. * Tertia conclusio, quis sit proximior in gradu ad succedendum abintestato cognoscitur iure ciuili & regio, si sic fiat computatio, nepe, incipiendo ab eo collaterali, qui vult succedere, faciendoque ascensum ad patrem, vel alium communem ascendente, à quo successit & defunctus descendit, & deinde fieri debet descensus ad defunctum collateralem, de cuius successione tractatur, & in hoc gradu censetur esse. Quocirca in litera collaterali non est dare primum gradum iure ciuili, sed computatio incipit à secundo gradu. Hinc fit vt fratres sint inter se in secundo gradu, & deinceps qualibet alia persona adiecta facit alium gradum, vt in l. 1. ff. de gradi. ibi, ex transuerso siue à latere nullus est primus gradus, & ideo incipit à secundo. i. Iurisconsultus, versic. sunt & ex lateribus. ff. de gradi. 2. gradu, in fi. eodem titulo. l. 3. tit. 6. part. 4. vbi vide Gregor. Lupi, & arborem cognationis ibi positam. * Quarta conclusio, in successione abintestato collateralem, si plures sint in eodem gradu, omnes pariter admittuntur post fratres fratrumque filios, sublatâ differentia masculorum, & foeminarum, agnatorum, & cognatorum, & fit diuisio in capita, & non in stirpes, auth. de hæred. abintest. veni. 5. nullam verò, & 5. si vero neque, colla. 9. authent. post fratres. 2. C. de legi. hæred. l. 6. tit. 13. de success.

abintestato. part. 6. Couarru. in epitome. de successio. abintesta. numer. 11. Anton. Gomez in l. 8. Tauri, numero. 2. & 3. licet agnati iure antiquo præferbantur cognatis, hoc est, consanguinei ex parte patris per lineam masculinam coniuncti, qui appellabantur agnati, præferbantur nis, qui ex parte matris per lineam foemininam coniungebantur, qui cognati dicebantur, imo & huiusmodi cognati iure tantum prætorio non ciuili vocabantur, vt in l. 1. & per totum. ff. vnde legiti. l. 1. & per totum. ff. vnde cognati. 5. 1. & per totum, in fi. de legi. agna. success. & de successio. cognato. hæc siquidem differentia agnatorum & cognatorum cessat hodie, vt dixi. * Quinta conclusio, licet verum sit quod in hac collateralem successione proximiores, quotquot sint, pariter admittuntur. Fallit tamen hæc regula, si in aliquo ex his, qui sunt in eodem gradu maior reperitur qualitas & coniunctio, verbi gratia, si concurrant ad successiõnem fratris defuncti tres fratres, alter consanguineus tantum, hoc est, ex parte patris, alter vterinus, hoc est, ex parte matris, & alter vtrinque coniunctus, hoc est, ex eodem patre & matre natus, succedet vtrinque coniunctus exclufis alijs fratribus propter duplicem coniunctionem & duplex vinculum, astant. de hæred. abintestato. veni. 5. si igitur defunctus. 2. collatione. 9. authent. de consanguini. & vteri. fratri. 5. quia verò, versiculo vult autem, collatione. 5. authent. itaque. C. cõmuni. de successio. & ibi notat Cyn. Bald. Paul. Salicet. & communiter doctores, Azo. in summa. C. de legiti. hæred. di. numero. 13. Rolandi. de successio. abintestato. 7. columna, numero. 20. l. 5. titulo. 13. de successio. abintestato, part. 6. & ibi Grego. Lup. Couarruuias in epitome de successio. abintestato, numer. 7. Anton. Gomez in l. 8. Tauri, numero. 7. * Sexta conclusio, non solum frater vtrinque coniunctus præfertur fratribus ex vno tantum latere coniunctis in successione abintestato fratris defuncti, verumetiam filij eiusdem fratris vtrinque coniuncti præmortui eius repræsentando personam, excludunt patres suos ex altero latere, & latere coniunctos, vt in authent. cessante. in fine. C. de legiti. hæred. & in authent. de hæred. abintesta. veni. 5. si igitur defunctus. 2. versiculo vnde consequens. d. l. 1. in fine, tit. 13. part. 6. Ant. Gomez in l. 8. Tauri, numero. 7. in fine. * Septima conclusio, qualitas coniunctionis ex parte patris & matris, non attenditur, nec consideratur ultra fratres fratrumque filios. Vnde si quis abintestato decesserit nullis relictis descendentibus, nec ascendentibus, nec fratribus, nec fratrum filijs, sed relicto nepote ex filio fratris sui vtrinque coniuncti (qui est in quarto gradu, iuxta ius ciuile & regionem, quod consideratur in successione abintestato, & non canonicum, vt in l. 3. tit. 6. part. 4.) & relicto similiter alio nepote, ex filio fratris consanguinei, vel vterini tantum, admittentur æqualiter in capita ad successiõnem patris magni, & idẽ in ceteris remotioris gradus agnatis, seu cognatis, quia ambo sunt in pari gradu: & qualitas duplicis coniunctionis non consideratur ultra fratres fratrumque filios, vt in authent. cessante in fine. C. de legi. hæred. & ibi communiter DD. & in authent. post fratres. 1. eodẽ titu.

& in

& in auth. de hered. ab intest. veni. §. si igitur defunctus. 2. vers. unde consequens, colla. 9. ex quibus hoc expendit Iacob. de Bellou. in d. auth. de hered. ab intest. veni. §. si vero neque, pen. quest. Pau. Cast. in d. auth. post fratres. 1. nu. 4. & ibi Corn. 1. col. Bar. in l. 2. §. legittima. ff. de su. & legi. hered. Azo. in summa. C. comm. de successio. Anto. Gomez in l. 8. Tauri, nu. 8. Ant. Rub. conf. 102. hanc attestatus communem. & Curt. Iunior conf. 46. col. 2. dom. Did. Couarr. in epitome. de success. ab intest. num. 9. Gregor. Lupi, in l. 5. in verbo, o hermanas, tit. 13. de success. ab intest. part. 6. † Octava conclusio, deficientibus fratribus vtrinque coniunctis, & eorum filijs, succedet frater consanguineus, vel vterinus in omnibus bonis. At si vterque ad successiorem fratris concurrat, diuidentur bona, consanguineus succedet in bonis à patre habitis, & filius vterinus in bonis acquisitis à matre. In bonis vero aliunde quisisit pariter admittuntur in capita tex. singularis in l. de emancipatis, vers. exceptis. C. de legi. heredi. quem ibi reputant singularem Bar. & ceteri interpretes. glo. in auth. itaque. C. commu. de success. gloss. vlt. & ibi Petr. de Bellapert. 2. col. Cyn. in fi. Faber. Alberi. Bald. Paul. Salice. & DD. communiter gloss. & DD. in authent. post fratres. 1. C. de legit. heredi. Azo. in summa. C. de legit. hered. numer. 12. Angel. in §. si plures, insti. de legi. agnato. successio. Ioan. Plat. in §. hoc etiam eodem titulo. Dyn. in tractat. de successio. ab intestato, numero. 7. Anton. Roselli, in eodem tracta. numero. 16 §. Mathefilan. in eodem tract. nu. 18. idem disponit lex regia. 6. tit. 13. de success. ab intest. part. 6. & ibi notat Gregor. Lupi. in glo. 1. Guill. Bened. in rep. c. Raynuntius, verbo, & uxorem, num. 66 §. Tiraq. lib. 1. de retractu. §. 14. gloss. 2. num. 4. & 5. Ant. Rub. conf. 176. Iaso. in l. post dotem, in fi. sol. lu. mari. dom. Did. Couarr. in epitome. de success. ab intestat. numero. 8. versiculo. 3. est animaduertendum, qui attestat hanc esse communem sententiam & probari in d. l. 6. tit. 13. de success. ab intest. part. 6. licet Rapha. & Corn. in d. auth. itaque. C. commu. de success. contrarium voluerint. † Nona conclusio, si vnus ex fratribus qui patri intestato successerunt, repudiavit portionem suam, ceteris fratribus accrescet portio repudiata æqualiter, siue sint vtrinque coniuncti, siue ex vno tantum latere, quoniam hac in specie non agitur de hereditate fratris repudiantis, sed patris, atque ideo locus non est dispositioni authent. cessante. C. de legit. hered. ex sententia Bart. in l. Lurii, penult. quæstio. ff. de vulga. vbi Iaso. numero. 31. eius opinionem attestat communem esse, & Ioan. Crortus idem voluit in repet. l. re coniuncti. ff. de leg. 3. fol. 12. column. 4. dom. Didac. Couarr. in epitome. de successio. ab intesta. numero. 10. † Decima conclusio, non solum frater consanguineus in bonis fratris defuncti habitis à patre præferretur fratri vterino, verum etiam eius filius, & filius similiter fratris vterini mortui præferendus est in bonis à matre habitis fratri consanguineo, sit si quidem hæc distinctio & separatio bonorum non solum inter fratres consanguineos tantum & vterinos, verum & inter eorum filios, quorum personam representant, vt

in authen. cessante. C. de legi. hered. notat Anto. Gomez in l. 8. Tauri, num. 8. paulo ante finem, & nu. 10. Tiraq. lib. 1. de retractu. §. 14. gloss. 2. numero. 5. & 7. † Vndecima conclusio, vltra fratres & fratrum filios locus non est huic distinctioni, & separationi bonorum, vnde si in successione alicuius concurrent frater eius patris filius coniunctus ex parte patris, & alter eiusdem gradus ex parte matris, qui iuxta iuris civilis computationem sunt in quarto gradu, vel concurrerent aliz persone existentes in remotiori gradu, pariter profecto succederent, nulla facta distinctione, aut separatione bonorum: quia iure non cauetur, quod talis separatio fiat, nisi inter fratres, coram filios, quod nuncupatum asseuerat Petr. de Bellapert. in auth. itaque. C. commu. de success. 2. col. in medio, vers. sed queritur Anto. Gomez in d. l. 8. Tauri, nu. 8. in fi. & in l. 6. nu. 7. & 8. & Lud. Bologni. in apostillis ad Mathefila. in tracta. de success. ab intestato, charta 9. col. 1. vers. non sunt multi dies. Greg. Lupi in l. 6. gloss. 1. tit. 13. par. 6. dom. Did. Couarr. in epitome. de success. ab intest. numero. 8. vers. 3. hanc dicens esse communem sententiam, quibus libenter accedo ex rationibus à me traditis supra eod. l. 1. gloss. 3. num. 17. † Duodecima conclusio, vbi lege municipali fuerit statutum, quod in successione fratris intestati præferatur frater consanguineus vterino, frater quidem vterinus omnino exclusus videbitur à fratris defuncti successione, etiam respectu bonorum, quæ defunctus habuit à matre, vel à matris consanguineis, vt respondit Bartol. Socin. consilio. 89. libro. 4. dom. Didac. Couarr. in epitome de successio. ab intestato, numero. 8. in fine, & si Paul. & Corne. in dict. authent. itaque. C. commu. de success. voluerit contrarium. † Decima tertia conclusio, filij fratris præmortui admittuntur ad successiorem patris ab intestato defuncti, cum superstitibus patris in eam portionem, in quam eorum pater admittitur eius representando personam in stirpes, & non in capita, vt in authentica cessante. C. de legit. heredi. l. 5. titulo. 13. de successio. ab intestato, part. 6. & in lege nostra sumpta ex l. 8. Tauri, vbi omnes scribentes id asserunt, estque absque vlla controversia, teste dom. Didaco Couarr. in epitome. de successio. ab intestato, numer. 7. in fine, idque fateatur Antoni. Gomez in dicta. l. 8. Tauri, numero. 10. † Decima quarta conclusio, filij duorum, vel plurium fratrum præmortuorum succedunt patris suo intestato defuncto in capita, & non in stirpes, itaque si duo sunt filij vnus fratris, & tres alterius, diuidetur hereditas in quinque partes, & quilibet eorum quintam habebit partem, & licet quæstio sit satis ambigua & pro vtraque parte longè discussa, hæc est verior, & hoc in regno recepta in praxim, quia hoc idem disponebatur de iure antiquo in linea collateralium, vt representationi locus non esset, vt in l. 2. §. hereditas. ff. de suis & legi. heredi. l. lege. 12. tabularum, versiculo illo proculdubio. C. de legi. hered. §. si plures, insti. de legi. agnato. success. Et licet iure nouiori authenticorum hoc inueniatur immutatum in fratribus, filijsque fratrum, quoties filius fratris concurrat cum patris, vt ea in specie locus sit representationi, filiusque in locum patris subroge-

Libro.5.Tit.8:

tar. licet sit in remotiori gradu: non tamen ultra pro-
tenditur huiusmodi representatio, quia necessaria nō
est, cū nullo superstitite patruo, filij duorum vel triū fra-
trum succedunt æqualiter patruo defuncto, cū om-
nes sint in pari gradu, nec vnus alium præcedat. Hanc
item sententiā probat text. in auth. de hæredi. abint.
veni. §. huiusmodi, & §. sed & ipsi, & §. si autē cū fra-
tribus, colla. 9. vbi hoc priuilegiū representationis in-
ter collaterales solum conceditur filiis fratrum cū pa-
truo succedentibus, non ergo extendetur ad speciem,
in qua ipsi inter se succedunt, quandoquidem necessa-
ria non sit eo casu representatio, vt dixi, cū nullus
eorū alterum gradu præcedat. Huius opinionis autor
fuit Azo. in summa. C. de legi. hæred. nu. 11. Iacob. Bu-
tri in auth. post fratres. 2. & in auth. cessante. C. eo. ti.
vbi Oldra. Vber. Bobio. & Alberi. 1. col. in fin. & Bald.
1. quæst. Sali. nu. 3. Rodofre. in libellis suis, rub. de bo-
no. poss. vnde cognati, glo. in §. hoc etiam, insti. de le-
gi. agnato. success. in verbo, superstes, in fine. Ang. de
Aret. in §. cum filiis. 2. & 3. col. insti. de hered. quæ ab-
int. defer. licet in fine relinquar cogitandum. Hosti.
in summa de success. abint. §. visu igitur, col. vlti. versu.
quid si fratrum filij. Roland. in tracta. de success. abint-
test. nu. 15. versu. si autem contingat. Ant. de Rosellis in
eod. tracta. nu. 111. Vldri. Zafi. lib. singularium respon-
sorum. 1. c. 7. & latissime conf. 4. per totum lib. primo,
vbi nu. 7. responderet ad tex. in auth. post fratres, dicens
ab Irnerio perperam fuisse traductum. Fortuni. in l.
Gallas. §. idē credendū, col. 19. ff. de lib. & posth. Teo-
philus in §. hoc etiam, insti. de legi. agna. succē. Guill.
Bene. asserens in pluribus Gallia locis hanc opinionē
moribus receptam esse in repe. c. Raynūtius. de testa.
verbo, & uxorem, nu. 663. & Rebuff. in proemio. con-
sti. regiarum, gl. 5. nu. 81. & in comitijs totius Imperi-
rij Germaniæ habitis per inuictissimū Carolum Im-
peratorum Quintum, nostræque Hispaniæ regē, idē
fancitum fuit anno salutis nostræ. 1529. sicuti attestat-
ur. Ferrar. in §. non in capita, insti. de hæredi. quæ ab-
int. defer. & Vldri. Zafi. de feudis, part. 8. conclus. 5. &
nouissimē huius opinionis fuit Iacob. Spigellius in
Lexico iuris ciuilib, in verbo, in capita succedere. &
Ferrari. in consue. Burdigalen. tit. de retractu. §. 6.
col. 3. versu. de successione feudi, & hanc partē sequutos fuis-
se Vulgarum, & Rayne. de folio attestatur Bald. c.
1. in prin. titu. de successione feudi, & Albertum Pa-
piensem, & omnes qui præcesserant Accursium, vt re-
fert Tiraq. lib. 1. retractus. §. ii. glo. 12. nu. 4. & nostris
id asseuerat Greg. Lup. in l. 5. glo. pen. tit. 13. de success.
abint. par. 6. dom. Dida. Couarr. in epito. de success. ab-
int. nu. 8. Cyfon. in l. 8. Tauri, nu. 4. & ibi Ioan. Lupi,
nu. 1. & Did. Castelli in glo. i. & Ant. Gomez nu. 13. &
14. qui asseuerat hoc in regno iudicandum esse, secun-
dum opinionem Azonis per leges nostras approbatā
& confirmatam. d. l. 5. tit. 13. par. 6. prope finem, versu.
mas si este q̄ muricelle, quāuis cōtraria dicat esse purā
veritatē, & Tell. Fern. ibidem, num. 3. Montal. per tex.
ibi in l. 1. tit. 6. lib. 3. fori in glo. 2. & hæc est Nostratū
communis & receptissima opinio. † Contrariā tamen
sententiā, imo q̄ filij fratrum defunctorum succedant
patruo suo in stirpes, & nō in capita, probat text. in
auth. cessante. C. de legi. hæred. vbi filij fratrum suc-

cedunt patruo abintestato defuncto in stirpes repræ-
sentando personam parentum suorum, nec distinguit, an
succedat cū patruo an vero ipsi soli? Secundō hoc pro-
bat tex. capitalis in auth. de hæred. abint. veni. §. si ve-
rō neque, colla. 9. vbi dicitur tex. ille, quōd si defunctus
non relinquat fratres, nec filios fratrum, omnes alij agna-
ti, vel cognati vocantur ad eius hæreditatem, secundū
sui gradus prærogatiuam in capita, & non in stirpes:
vult ergo aperte, q̄ filij fratrum, siue succedant cū pa-
truo, siue soli inter se succedent in stirpes representan-
do personam parentum suorum, vt in auth. post fratres.
2. C. de legiti. hæredi. Tertiō pro hac sententiā est text.
in eadem auth. de hære. abint. veni. §. huiusmodi iun-
cto versu. sed & ipsi, vbi Imperator statuit, hoc priuile-
giū representationis solum competere filiis fratrum in
linea collateralium, & cōfessim subdit idē beneficiū cō-
petere eis, quando succedunt cum patruis. Casus ergo
superior differt ab hoc vltimo in facti enarratione:
quod præferunt verba illa, sed & ipsi, ex quibus id
asseuerat Accursius sibi non satis constans in d. auth.
cessante. C. de legi. hære. & iterū in l. lege. 12. tabularū.
C. de su. & legi. hæred. Bar. in l. post consanguineos. §.
agnati, aliās. §. hæc hæreditas. ff. de su. & leg. lib. Dyn.
Iaco. de Aren. Pet. Guill. de Cun. Frā. à Ramponibus.
Cyn. Faber. in breuiario. Bar. Ang. Paul. Castr. Raph.
Fulgo. Corne. & Bened. de Plūbino in d. auth. cessan-
te, idē Fab. in §. ceterū, insti. de legiti. agna. success.
nu. 1. vbi hanc attestatur magis cōmunem opinionem,
idē Accurs. in l. 1. §. vlt. in verbo, vt puta, & iterum,
in verbo, vendicationem, & ibi etiam Bart. Angel. &
Paul. ff. si pars hæred. petat. Imol. in l. interdum in
prin. ff. de hæred. insti. Dyn. in tracta. de success. ab-
intest. colum. 4. versu. sed pone quōd aliquis. Andr.
de Isera. in c. 1. & ibi Bald. versu. his vero Mart. Laud.
& Cardi. Alexandr. ritul. de success. fratrum, siue de
gradibus success. in feud. Bald. in d. §. hoc etiam, insti.
de legi. agna. success. & ibi Platea, & Chrysoph. Por-
cus, Marhesila. in tract. de success. abintest. 3. articul.
prin. versu. secundo dubitatur, & iterum versu. quan-
do autem succedunt, vbi hanc attestatur communem,
& vtroque Ludo. Bologni. in additio. ad eum, & Ni-
col. de Vval. in simili tractatu. 3. part. princip. colum.
1. versu. sed circa hoc quæro, vbi etiam hanc esse atte-
statur communem, Pet. Ferrar. in tit. de forma libelli
pro hæred. abintestat. verbo, nullisq̄ superstitibus,
colum. 14. in paruis, versu. vltius quæritur Specul. in
tit. de success. abint. ff. §. 1. versu. nunc. de collateralibus,
num. 13. & eius additionator, Alexand. latē consil. 35.
nu. 4. lib. 4. & ibi Carol. Moli. Fran. de Aret. cōf. 164.
col. 1. Corne. conf. 48. ad fin. lib. 1. Guido Papæ decisio
Delphi. 134. Ias. consil. 173. col. 2. versu. sed præmissis nō
obstantibus lib. 4. Dec. qui & hanc dicit receptiorem
in l. nepotibus, in prin. C. de legi. hære. Carol. Reyn-
hanc testatus cōmunem consil. 8. ad fin. lib. 1. Guil. Bene.
in repe. c. Raynūtius, in verbo, & uxorem, nu. 631. de te-
sta. Stepia. Bertrandi, in l. hac edictali, versu. quam ob-
seruationē, nu. 4. C. de secund. nupt. vbi hanc quoque
dicit communem, & consilio. 97. 2. dubio lib. 1. Boer-
latē consil. 1. quod posuit post Dyn. de reg. iur. in. 6. Caf-
sane. cōf. 47. col. 7. versu. sed quidquid. Ioan. Olden-
dorpheus in commentarijs legum, 12. tabularum, titu. 6.

Tiraq.

Tira. lib. 1. de retractu. §. in. gl. vlt. nu. 5. & 6. ubi hanc receptiorem attestatur sententiā, & pro ea tradit exemplum à natura ipsa profectum, & hanc veriore, & receptiorem e nostris attestatur Ant. Gomez in. 18. Tauri, nu. 13. & 14. quamvis fateatur hoc in regno iudicandum esse, secundum priorem sententiā Azonis legibus nostris regijs confirmatā, ibiq; respondet ad ea quæ pro priori opinione adduxerat. † Decima quinta conclusio, in linea collateralī nō habet locū representatio ultra fratres, & filios fratrum, sed qui proximior est gradu, is alijs præfertur in successione ab intestato, & si plures sint eiusdē gradus, omnes pariter succedūt sublata differentia agnationis, & cognationis in capita, & nō in stirpes, autē de hære. ab int. §. si verō neq; colla. 9. aut. post fratres. 2. C. de legiti. hæred. vbi Bar. Cyn. Alber. Bald. Ang. Salicet. Paul. & Cornel. dom. D. Couar. ubi in epitome de success. ab intest. num. 11. Anto. Gomez in. 1. 8. Tauri, num. 19. citans concordantes. Hoc tamē fallit hoc in regno in maioratu, in quo inter descendentes, & collaterales locus est representationi vsque in infinitum, & filius fratris maioris præfertur patruo, qui erat frater vltimi possessoris, licet sit inlitiuenti maioratum in centesimo gradu, vt in. l. 5. tit. 7. de maior. vbi dixi, in gl. 3. 4. & 5. hoc lib. Anto. Gomez in. 1. 8. in Taurinis constitutionibus, num. 19. & 20. & latissimē traditur per Couar. lib. practicarum quæstionum, cap. 38. num. 10. 3. intellectu. † Decima sexta conclusio, hæreditas fraterna ab intestato de lata fratri vtrinq; coniuncto superstiti, & filijs alterius fratris vtrinq; etiā coniuncti etiā mortui, si à fratre superstitē qui filios habebat repudietur, diuidetur per capita inter filios amborum fratrum, quia proprio iure filij fratris admittuntur, non iure parentum, atque ideo simul concurrant filij fratris repudiatis, & filij fratris præmortui, cum pari gradu existant hæc fuit sententia Salic. in. d. auth. post fratres. i. num. 3. C. de legiti. hæredi. Et licet contrarium ibi asserat Cornel. imo quod portio repudiantis accrescat filijs fratris præmortui, sententiā tamen Salic. placet Gregorio Lupi in. l. 5. in verbo, de la mirad, tit. 13. de success. ab intest. part. 6. & dom. Didaco à Couarrub. in epitome de success. ab intest. nu. 10. vers. 10. conclusio, quibus accedo: pro nobis. Et singularis decis. l. vlt. vers. successione videlicet iure. C. de legi. hæredi. cuius verba sunt. *Successione videlicet iure, & in hac parte seruando, vt si qui ex secundo gradu vocati renuntiauerint hereditati, & noluerint eam adire, nullusque alius sit in secundo gradu, qui succedere ei potest, & nullus sit qui succedere velit, tunc hi quos presenti lege enumerauimus ex tertio gradu, in loco recusantium succedant, illo etiā obseruando, vt successio non in stirpes, sed in capita diuidatur.* † Decima septima conclusio, si quis decedat ab intestato relicto patruo, vel auunculo, & filio fratris iam defuncti, licet vterque sit in tertio gradu, non tamen pariter admittetur, sed filius fratris præfertur, & excludet patruum seu auunculum magnum in tertio gradu existentem, quia filius fratris representat personam patris sui defuncti, cuiusque vicē subiit, & locum, modò cōcurrat cum patruo suo, modò cum alijs filijs fratrum, & à fortiori si cum alio existenti in remotiori gradu concurrat, hoc est, cum patruo, vel auunculo de

functi, si ergo patris locum tenet, nimirum, si ei præferatur, prout pater si viveret præferretur, & cum excluderet. Hæc conclusio probatur in authen. de hæred. ab int. veni. §. illud p. iam, colla. 9. ex quo id asserit Bald. in auth. post fratres. C. de legiti. hæred. & ibi Sali. et. num. 2. Cor. e. in auth. itaque. C. communi. de successio. vers. 4. adde, & ibi refert hoc idem voluisse Franc. de Rampo. Ioan. F. b. in. §. 1. num. 4. instit. de seru. cognat. Anton. Rosel. in tract. de success. ab int. num. 17. quod est verum, & procedit etiā si filius fratris sit ex vno tantum latere, vt ibidem ait Salice. & Nicol. de Vbal. de success. ab intest. §. col. num. 6. vers. 4. quæro, Anton. Gomez in. 1. 8. Tauri, nu. 14. qui procōtrariā parte citat tex. in. l. vlt. §. cum autē. 3. gradu. C. de legiti. hæred. qui probare videtur, qd omnes simul admittantur, cū sic ait. Cum autē tertio gradu ex transuersa linea fuerit locus, vbi patruus, & si ijs fratru, vel sororu locū antiquitas dedicauit. Eriterū. Vt omnis qui, vel ab antiquo iure, vel à nostra liberalitate in legitimum quidem positi sunt prærogatiua, & eodem tertio gradu sunt, simili iure vocentur. Cui licet Anto. Gomez non satisfaciāt, sic iudicio meo respondere licebit, cum eo iure non esset sublata differentia agnationi, & cognationis, text. ille duos gradus cognatorum redigit ad ius agnationis, nempe, fratres qui sunt in secundo gradu, & filios fratrum, qui sunt in tertio, & non alios deinceps. & dum Imperator. in. d. §. cum autem mentionem facit de patruo, non se refert ad patruum defuncti, sed ad patruū eius, qui cum eo succedere contendebat, concurrebat enim ad successionem defuncti filius fratris sui, qui erat in tertio gradu, & patruus eius, qui erat frater defuncti, & sic in secundo gradu, & hi pariter admittentur. Vel respondeo aliter, & hoc est verius, quod d. tex. ille corrigitur per tex. expressum in auth. post fratres. C. de legi. hæred. vbi est casus expressus pro nostra opinione, vt collatis verbis. Hi autem fratru si ij, cum pares sint defuncti fratribus præferuntur procuidubio eiusdem defuncti patruis, & alijs similibus, ecce ea verba decidunt expresse quæstionem nostram. † Decima octaua conclusio, deficiente linea collateralī vsque ad decimum gradum admittitur vir defunctæ, vel vxor defuncti, vnde si quis decedat ab intestato absq; descendētibz, vel ascendētibz, aut collateralibz, succedit sibi vxor, & vxori vir eius. l. vnica. ff. vnde vir, & vxor. l. 1. C. eo. tit. l. post prin. si tabu. testam. nulla extabunt. l. 6. prope finem tit. 14. de success. ab intest. par. 6. l. 23. tit. 11. de dotibus, & donationibus viri, & vxoris part. 4. Et hoc fit propter vnionem, quæ est inter virum, & vxorem, sunt enim socij diuini, & humanæ domus. l. 1. ff. de ritu nupti. l. aduersus. C. de crimi. expila. hære. §. 1. inlti. de patria potest. l. vlt. vers. citem rescripserūt ff. ad municipal. & sunt duo in carne vna, propter quod relinquit homo patrem, & matrem. c. debitum de big. c. gaudemus. de diuor. c. fraternitas. 37. quæst. 10. Genesis cap. 2. in fi. Matthæi. 19. in principio. Marci. cap. 10. Apolto. ad Ephes. capit. 5. & hanc rationem reddit Odrofre. in. l. 1. C. de his qui se defer. lib. 10. col. 3. in fi. vers. in vxore autem, la so. in. l. 1. C. vnde vir, & vxor. l. 1. col. 1. Deci. notabiliter ibi, & Nicol. de Vbal. de success. ab int. l. 1. col. 1. num. 1. Quod non solum pro-

D 5 cedit

Libro.5. Titulo.8.

cedit in vxore coniugata in facie, & benedictionibus ecclesie, verum etiam in sponsa de presenti, licet secus sit in sponsa de futuro, ex sententia Bal. in l. i. C. vnde vir, & vxor, num. 4. cui accedunt Salic. ibidem, nu. 8. Alexan. num. 10. lafo. 1. col. Corne. penul. col. Rom. num. 12. & De. i. num. 6. Bologni. in addi. ad Mathesila. in tract. de success. ab int. fol. 14. col. 4. num. 2. Conarr. in epito. de success. ab int. numer. 11. in fi. Anton. Gomez in l. 8. Tauri, num. 22. qui plures tex. allegat, & dicit hoc in regno exemplum huius conclusionis tradi posse, quoties filius, vel filia clerici, vel monialis coniugatus, vel coniugata decederet sine prole legitima, quoniam vir, & vxor sibi inuicem succedent, cum ipsi succedere non possint ascendentes, nec collaterales, vt in l. 6. infra eod. vbi dicit. † Vir & vxor tunc sibi succedunt ab inuicem ab intestato, cum matrimonio eorum durauerit vsque ad mortem, nam si inter eos fieret diuortium quoad thorum, & mutua cohabitationem propter adulterium, vel fornicationem, neuter succedet alteri, secundum Petr. de Bellaper. in l. i. C. vnde vir, & vxor prope finem, & Cin. ibi in fi. Alber. etiam in fi. laf. 1. col. vers. 4. fallit, Cor. 2. colum. in fin. & Deci. nu. 10. Nec refert cuius causa factum fuerit diuortium, vt probat Nicol. de Vbald. de success. ab int. fol. penul. 3. col. numer. 6. Anton. Gomez in l. 8. Tauri, num. 23. licet hoc casu Deci. velit contrarium. Post virum & vxorem, an veniat fiscus dicam in l. 12. infra eo. † Denique, vt colophonem imponam huic tractationi, inquirere operæpretium esse duxi, an dicatur decedere intestatus, vel ab intestato impubes, furiosus, vel alij quibus non est permillum testari. Et videtur quod dici non possit, eos decedere ab intestato proprie, vt in l. 1. in prin. versic. plane. ff. de suc. & leg. hære. notat gl. in prin. insti. de hæredita. quæ ab int. deferri. & in l. c. antiquioribus, verbo, fuisse. C. de iure deliberan. Alex. cõf. 115. nu. 1. lib. 2. Quo fit, vt statutum deferat successione ad agnatos, vel ecclesiam, aut certas quacunque personas, si quis intestatus decesserit, non habeat locum in successione impuberis, furiosi, vel alterius, qui non habet testamenti factionem actiuam, & hanc sententiam tenuit Pet. de Bellaper. vt refert Bar. in d. l. 1. per illi tex. ff. de suc. & leg. hære. Alber. i. par. statuto. q. 44. Bal. in cap. 1. in prin. colum. 2. versic. modo quæro, de success. feudi in vñbus feudorum, & in fortioribus terminis hoc tenuit passim in consilijs, vt statim dicam, lmo. in l. Centuriol. col. 30. ff. de vulga. & plures alij quos refert Deci. in l. generali ter, in prin. C. de institut. & substit. & in consil. 466. & 368. & cõf. 617. & vltra Decium nouissime, & latissime Ludo. Gozadi. cõf. 35. † Et hanc opinionem extendunt alij, siue statutum loquatur per verbum, intestatus, siue per aduerbium ab intestato, vtraque enim in specie non comprehendit impuberes, vel furiosos aut eos quibus prohibita est testamenti factio, vt voluit Alex. con. l. 15. lib. 2. & cõf. 79. lib. 6. per totum, & cõf. 168. lib. 7. & omnium latissime Lud. Gozad. cõf. 35. Et quod mater hoc casu non excludatur tenet Bal. cõf. 232. lib. 3. & cõf. 141. eod. lib. in nouis, quod est cõf. 342 in veteri impressione, & in consil. 61. libr. 4. in nouis, quod est cõf. 58. lib. 2. in antiquis. † Alij autem distinguunt, an statutum dicat, si quis intestatus decesserit, vel

de bonis intestati, an vero loquatur de eo, vel de bonis eius qui ab intestato decessit, vt priori casu cesset statutum in pupillo, furioso, vel infirmo, qui non dicitur proprie intestatus decedere. Secundo vero casu locus sit statuto, etiam ad exclusionem matris, quia proprie pupillus, vel furiosus dicuntur decedere ab intestato, vel sine testamento, quam distinctionem primū meditatus est Sygnoro. de Homode. conf. 6. & conf. 101. cui accessit Sali. in l. c. antiquioribus. §. vlt. & ibi Fulg. C. de iure delib. idē Fulgo. conf. 48. col. 2. latissime Alex. sibi cõtrarius in l. generaliter in prin. C. de insti. & substi. sub cõd fact. & ibi Cor. in fi. idē Alex. cõf. 158. col. 1. in fi. lib. 6. & cõf. 153. & cõf. 211. col. 1. in fi. lib. 7. quæ distinctio prorsus rejicitur per Zabarel. cõf. 111. Soc. cõf. 35. per totum lib. 3. & cõf. 81. col. 2. lib. 4. eo qd statuta non sunt imposita verbis, sed potius respiciat effectus, & non contentione verborum, vt & Car. Molin. voluit in cõf. Alex. 115. nu. 1. lib. 2. † Quarta fuit opinio omnino contraria, imo qd statutum locum habeat in pupillo, vel furioso aut alio, qui prohibetur facere testamentum, vt hi dicantur decedere intestati, etiam ad exclusionem matris, qd voluit Bar. in l. 1. ff. de suis, & leg. hære. & in consil. 138. Rom. in l. in testamento. C. de milita. test. & iterum in cõf. 32. Pau. Cas. in l. 2. C. de impu. & cõf. 48. lib. 1. Anchar. cõf. 177. in quam etiam inclināt Fran. Zambar. cõf. 111. Soc. cõf. 35. per totum lib. 3. & cõf. 81. col. 2. lib. 4. & plures alij quos refert Deci. in cõf. 466. 398. & 617. & in d. l. generaliter in prin. C. de insti. & substi. vbi etiam hæc Bar. sententia sequitur, & d. cõf. 563. licet in alijs consilijs variet, & vltra citatos per Deci. idem voluit Ang. de Aretio relicta, & reiecta opinione Ioann. de Imol. præceptoris sui, in tracta. de testa. vers. nolēs intestatus decedere col. 13. idē tenuit laf. in l. potest, nu. 7. ff. de vulg. & cõf. 130. col. 2. lib. 1. & cõf. 196. col. 6. lib. 2. Euera. in locis legalibus, loco ab opinione vulgi col. 3. Lancelotus Politus in tracta. de substi. pupillari. q. 4. Alcia. in l. intestatus ad finē. ff. de verb. signi. & est crebrior, & firmior sententia, vt attestatur Carol. Mol. ad Alex. conf. 115. nu. 1. lib. 2. quam dicit fundari in toto iure de intestatis loquente, vt hi intestati dicantur decessisse, qui testari non potuerunt, vt in princip. insti. de hæred. quæ ab intest. defer. & l. & militibus. C. de mili. testam. Conanus in commēta. iuris ciuili, lib. 9. c. 5. de testamento militari, nu. 6. pag. 982. & nominatim in pupillo, est tex. in l. vlt. vers. si vero maritus. ff. qui petat tut. atq; Molin. satis verbis, & mēte statuētis fundari comprehendere voluisse omnes, qui sine testamento decesserūt, siue noluerint, siue non potuerint testari, responderq; ad rationem Bal. & ad d. l. 1. ff. de suc. & leg. hære. ex Alciato in d. l. intestatus, & Politio vbi supra. q. 4. asseritq; ea verba non proprie, in d. l. 1. posita exponenda esse, id est, non appropriatē seu non spiritualiter nec peculiariter. Quia verbum, intestatus, non tantum intra pupillarietate decedenti, sed etiam adultero, & generaliter cuiusq; persone, siue sine testamento, vel cū testamento, sed inualido decedenti cõpetit, vt d. l. intestatus. ff. de verbo. signi. specialiter ergo, & appropriatē, seu peculiariter dicitur pupillus, & similis persona intestabilis, non tamē ideo minus dicitur intestatus, vt probat. d. l. 1. quia intestabilis, & intestatus non differūt, nisi sicut species & genus, ergo pupillus & fu-

& furiosus tam proprie dicitur intestatus, quam proprie species in genere includitur, cui sententia libenter accedo. † Prior tamen opinio tunc procedet, cum statutum in poenam eius, qui testari noluerit, in tempore cum testari potuerit, & ab intestato decessit defertur eius hereditatem, & bona ecclesiarum, vel fisco, vel alijs, quibuscumque; exclusis legitimis heredibus, tunc nimirum non dicitur intestatus; nec ab intestato decessisse pupillus, aut furiosus, vel alius qui testari non potuit lege prohibente, poenam ergo non incurreret qui culpam nullam contraxit non faciendo testamentum, quod iure prohibitus erat facere: poena enim sine fraude esse non potest. Aliud est fraus. ff. de verbo. signi. l. sancimus. de poen. Et ita forte intelliges priorem opinionem, ad quod miror non aduertisse Molinæum.

G L O S. 11.

1 In stirpes successio quomodo fiat?

2 In capita successio quomodo fiat?

b In stirpem y no in capita. In stirpem dicitur quis succedere representando alterius personam, itaque plures filij fratris præmortui succedunt cum patre suo, altero patre defuncto representando personam patris, & habebunt omnes dimidiam partem, quam habiturus erat eorum pater, & patris superstes alteram dimidiam. † In capita autem succedere dicitur pro virili, exempli loco, si sunt tres filij unius fratris, & duo alterius fratris, hi omnes succedent in capita patris defuncti, diuideturque eius hereditas in quinque partes, tres earum habebunt tres filij unius fratris, & reliquas duas habebunt filij alterius fratris, autem cessante, & ibi notant doct. C. delegit. hered. l. 5. tit. 13. de success. ab int. part. 6. §. cum filius, & ibi gloss. & docto. insti. de hered. quæ ab int. defer.

L E Y. VI.

¶ Quelos hijos de los clerigos no hereden, ni ayan por titulo oneroso los bienes de los padres, ni de los parientes de partes del padre.

¶ Don Iuan I. en Soria era de. 1318. petition. 8 es la ley. 2. titul. 3. lib. 5. Ayl la ley. 22. titul. 3. lib. 1. ordina.

¶ Otrrosi, por no dar ocasion a que las mugeres, assi viudas, como virgines sean barraganas de clerigos, si sus hijos heredassen sus bienes, y de sus padres, o sus parientes por priuilegio, o cartas q tuuiessem. Ordenamos y mandamos, q los tales hijos de clerigos no ayan, ni hereden, ni puedan auer ni heredar los bienes de sus padres clerigos, e ni de otros parientes de parte del padre, ni

ayan ni puedan gozar de qualquier mada o donacion, f o vendida s que les sea hecha por los susodichos, agora ni de aqui adelante, h y qualesquier priuilegios, o cartas que tengan ganadas, o ganaren de aqui adelante en su ayuda, contra lo que nos assi ordenamos, mandamos que les non valan, ni se puedan dellas aprouechar ni ayudar, ca nos las reuocamos, y damos por ningunas.

G L O S. I.

1 Occasio dicitur causa remota non immediata.

2 Causa proxima efficacior est quam remota.

3 Occasio peccandi a lege euitanda.

4 Nobilis fidalgus Hispanie, quare possit in carcere duci ob debita ex delicto, vel quasi prouenientia.

5 Pactum de futura successione acquirenda, quare non valeat?

6 Testator, an possit remittere cautionem usufructuario de viendo arbitrio boni viri?

7 Adulteros necare quare marito permittatur?

Legis officium quod ibidem.

8 Hæres non vindicans necem defuncti, an priuatur in ste hereditate?

9 Adulteros occidens, an peccet mortaliter?

Carnifex non peccat exequendo sententiam mortis, ibidem.

10 Adulteros impune occidere propria autoritate quando liceat, & an doctem amittat?

11 Adulteros in fraganti crimine deprehensos occidens propria autoritate peccat.

12 Lex civilis quando in conscientia sit seruanda.

13 Lupanaria permittuntur ad euitanda maiora crimina.

14 Malum minus permittitur ad euitandum maius.

15 Adulteros occidere quare marito permittatur.

16 Adulteri pœna iure regio.

17 Adulteros marito per sententiam iraditos occidere non est peccatum, si propria vindicta non faciat.

18 Bannitus, an possit a priuato impune occidi sine peccato.

a Por no dar ocasion. Occasio dicitur causa remota non immediata, vt docet Pet. Cin. q. 2. & Salice. in l. generaliter. C. de epi. & cler. Ioan And. ad Speculato. in tit. de iniurijs. §. sequitur. Bart. in l. vxori. ff. de auro, & arg. leg. per tex. in l. cum Delanionis. §. a finã. ff. de fund. instru. Bald. cons. 136. ad fi. lib. 2. Angel. cõf. 63. & cõf.

288.

Libro.5. Titulo.8.

288. Sali. in. l. fori per illum tex. C. de aduoca. diuers. iu. di. tex. est in. l. vlt. C. de furt. ibi, ex sue rei occasione. Imol. in. l. 2. §. ff. de dona. Bar. & Iaso. in rub. C. qui admi. & ibi Deci. nu. 40. & seq. & eti. conf. 161. num. 5. & conf. 148. ad finem. Alex. in. l. si patroni col. 2. ff. ad Trebell. Socin. conf. 156. in fi. lib. 3. Iaso. conf. 63. col. 3. lib. 3. Corn. cōf. 263. na. 1. in fin. lib. 4. & aliquid. cōf. 266. num. vltim. Tiraq. causa cessante limi. 20. num. 5. ad fi. estque communis opinio, vt attestatur Ferdinand. Vazquez. de successiōum creatione. §. 30. numero. 309. quod sentire visus fuit Cicero in oratione pro Milone, dicens, que tam nō modica occasio, sed etiā causa illius opprimendi fuit. † Efficacior enim est causa proxima, quā remota. l. focum qui in eo. ff. pro focio. l. si mulier. ff. rerū amota. & ibi notat glo. glo. etiā in cap. de cetero. de homicid. que adducit concordantes, Corne. cōf. 266. in fi. lib. 4. Sic & que fortuita contingunt, occasione quadam contigisse dicuntur, vt latē probat Deci. in rub. C. qui admi. num. 41. & Tiraq. causa cessante limi. 13. † Ita etiā in specie legis nostræ incapacitas succedendi filiis clericorū loco pœnæ imposita, non est causa proxima continentię clericorum & mulierū, sed occasio remota, vt eius pœnæ timore à cōcubinato arceatur. Principibus enim, & legumlatoribus curæ esse debet, non modò peccata punire postquam patrata fuerint, sed etiā peccandi occasionem quoad fieri poterit, amouere. l. 8. tit. 11. de venditione & retractu infra hoc eodē libro, & ibi dicam in gl. 10. legis enim virtus est vetare, & punire iniusta. l. legis virtus. ff. de legi. l. 1. ff. de iust. & iur. Lex siquidem efficit ne anfa, vel occasio delinquendi alicui præbeatur, vt in. d. l. 8. post medium tit. 11. infra hoc lib. † Hinc plurima deducuntur. Primum ratio ad text. in. l. 6. tit. 2. de nobilibus Hispaniæ, infra lib. 6. quæ sumpta fuit ex. l. 79. Tauri, vbi statuitur nobilitati, Hispanē fidalgun nācupatum, non posse in carcerem detrudi ob debita quæcunque, nisi ex delicto, vel quasi deicendere: ne occasione huius exemptionis inuitetur ad delinquendum, vtque huius pœnæ occasione fugiat, & caueat à delictis, sciens si ex delicto, vel quasi debita contraxerit, non euasurum carcerem ratione nobilitatis. Idem in fœmina eadem ratione est constitutum iure regio, ne vtique possit in carcerem mitti ob debita etiam fiscalia, nisi ex delicto, vel quasi descenderint, vt in. l. 10. tit. 3. de mulieribus, & earū obligatio ne supra hoc libro sumpta ex. l. 62. Tauri. † Sic etiam ne d. tur occasio delinquendi, non valet pactum de futura successiōe acquirenda ad euitandū votum captandæ mortis, vt in. l. vlt. C. de pact. & l. de fideicom. misso. C. de trāsfactio. l. pactum dotali. C. de collatio. cap. ne caprand. c. detestanda. de concessio. præbend. quibus in locis hoc plene traditur per doctores, licet enim tale pactum non inducat necessario votum captandæ mortis nihilo tamē minus interdicitur, eo quod anfam occasione mē captandæ mortis præbere videtur. † Nec ab simile est, quodd testator prohibere nequit cautionem ab vñfructuario præstandam de vtēdo, & fruendo arbitrio boni viri, vt in. l. 2. & l. scire. C. vt in posse legato. illud siquidem non ideo receptum est, quodd ea cautionis remissio inducat indubitatum peccatum, sed magis quodd inducere videatur peccādū

ansam & occasionem, vt voluit gl. ab omnibus recepta. in. l. pen. C. vt in posse lega. & in. l. 1. C. de vñfr. Bart. in. l. nemo potest, col. 1. & ibi Iaf. l. c. 1. col. 1. & l. c. 1. col. 2. num. 125. & Ripa, num. 36. Ioan. Crotus, nu. 14. & Hannibal, nu. 212. ff. de legat. 1. Arius Pinel. in. l. 1. C. de bonis maternis. 2. part. numer. 75. Ferdinand. Vazquez libro. 1. de successiō. creatione. §. 7. numer. 23. & 24. vbi hoc latē examinat. † Verū si lex studet remouere occasionem delinquendi, quare obsecro permittit, vt pater, maritus, spōsus, cōsanguineusque possint adulteros occidere: cum homicidiū atrox delictum sit, immanitateque reliqua facinora superet? Respondent quidam, leges hoc permittētes, nempe. l. Grachus. C. ad. l. Iul. de adulter. l. marito, & l. patri cum seq. ff. eo. tit. & l. pen. tit. 7. lib. 4. fori, & l. 14. tit. 17. de adulter. par. 7. & l. 3. & 5. tit. 20. de adulterijs, infra lib. 8. non esse iniustas aut impias, quippe quæ non præcipiant adulteros occidi seu interimi, (id enim cūm secundum omnes mortale peccatum sit, à lege positiua non posset induci per modum præcepti, nec seruanda vtique esset, neque habet vim, & legis, vt inc. erit autem lex. 4. dist. 8.) sed permiserunt dumtaxat adulterū impune necari, interemptoribusque impunitatem pollicentur: cum animaduertent hac in re huiusmodi personas impotentia impulsue doloris vix se te continere posse. Sed huic responsioni obijcit, & merito, Ferdinandus Vazquez lib. 1. de successiō. creatio. §. 7. numer. 22. verū illud autem non est prætermittendū, legis officium esse, eiusque virtutem, imperare, vetare, permittere, & punire, & quamuis leges illæ hac in re nihil imperauerint, sed tantum permiserint, & qui permisit nihil egisse intelligatur, sed solum se abstinuisse: atque ideo leges illas non homicidiū fecisse, sed dumtaxat iniuriā passas esse videatur: nec iniustæ sint eo capite quodd præceperint quid iniustum, quandoquidem nihil præceperunt: ex alio tamen capite iniustæ esse videntur: quia ad earum officium pertinet vetare, & punire iniusta, vt in. l. 1. legis virtus. ff. de leg. & l. 1. ff. de iust. & iur. quare ex huiusmodi permissione delinquēdi occasionem præbuerunt propter punitionis debitæque pœnæ remotionē. Cui obiectioni respondet idem Ferdinandus Vazq. dicens legum punitionem in maleficijs patris non tam eo tendere pertinereque, vt qui facinus patrauit damnum emendet, quā vt reliqui homines pœna aliorum perterriti à similibus facinorū perpetratiōne se abstineant. Nec referre quiquam, an huiusmodi supplicium per carnificem ad id destinatum fiat an per alium quempiam, cūm vtraque in specie factum, vel commissum facinus infectum reddi non possit: & reliqui pariter terreantur, si ad bonum publicum respexeris. † Quinimò longē duriorem, ait, eam legem videri, quæ legitimis hæredes, qui non vindicarunt necem defuncti, legitimā hæreditate spoliati, quandoquidem non tantū id permittat, sed & præcipiat quoque, causari neque compellat sub pœna amissionis hæreditatis eis ex testamento, vel ab intestato delatæ. l. minoribus ad finem, & l. cum fratrem. C. de his quib. vt indig. l. 3. tit. 7. par. 6. l. 1. infra eo. vbi dicam latius: ecce, ait, lex illa fouere videtur peccatum, quia licet accusator non occidat accusatum, sicut carnifex compul-

pulsus occidit, præbet tamen occasionem occidendi, & similiter leges publicorum iudiciorum, quæ capitalia pleraque sunt ut per totum titulum iusti. & ff. de publi. iudi. eadem ratione videntur iniusta, cum peccatum fieri præcipiant, permittantque omnibus ea accusare volentibus. Non tamen peccare fatetur accusatorem, nec maritum interfectorem, perinde atque nec iudicem vel carnificem, qui publicæ salutis non propriæ vindictæ causa officium suum impartitur, iudex sententiam proferendo, accusator reum persequendo, carnifex sententiam executioni mandando. Ceterum si propriæ vindictæ, iracundiæ, odijque exequendi, animique sui satisfaciendi, vel furoris causa id fecerint, tunc procul dubio peccasse intelliguntur, etiam si iudex recte, iusteque reum damnauerit, & accusator eum iuste persequutus fuerit, & carnifex similiter iuste trucidauerit, aut dilacerauerit capit. cum minister. 23. q. 5. beatus Thom. & Cayetanus. 2. 2. quæst. 40. articuli. 1. Martin. Azpilceta in manuali confessorum capit. 25. numero. 15. prope finem, atque in dubio, asserit eos non peccasse, quippe quorum animus nisi soli Deo cognitus non est. Nos tamen eam præsumptionem carpiemus, quæ crimine peccatorum careat. l. merito. ff. pro socio, atque ita credit ideo eas leges iustas esse, quod peccatum non permittant, quod profecto est à communi opinione, & à veritate, ut eius pace dixerim, alienum, quam accipere oportet sequentibus conclusionibus. Prima conclusio, sponso aut marito permillum est propria auctoritate adulteros impunè occidere, si in ipso crimine deprehendantur nulla distinctione præmissa, visis an honestus sit adulter. ut in l. 3. titulo. 20. de adulterijs, infra libro. 8. modo uterque occidatur, si possibile fuerit, ut ibi statuitur, & in l. nihil interest & l. quod ait lex. §. ult. ff. de adulter. Amittit tamen, qui propria auctoritate occiderit dotem & bona illa, quæ ob adulterium vxoris marito adjudicantur, quod notant Bald. Paul. & Roman. Imol. & Alexander in l. si ab hostibus. ff. soluto matrimonio. quorum opinio lege Taurina. 82. confirmatur, quæ transumpta fuit in l. 5. titulo. 20. infra lib. 8. Nam id generale est, eum qui propria auctoritate ius sibi dixerit, etiam lege permittente, legale commodum non consequi, ut in l. interdum. §. qui furem. ff. de furt. & ibi notant docto. omnes, hanc conclusionem tenuit Gregorius Lupi. in l. 3. titulo. 17. par. 7. in gloss. magna. Antonius Gomez in l. 80. Tauri, numero. 51. Covarruias in epitome de sponsalib. 2. part. capit. 7. §. item. 7. numero. 6. & 7. Secunda conclusio, maritus occidens propria auctoritate vxorem & adulterum in fraganti crimine deprehensos, peccat mortaliter, gloss. in capit. inter hæc. 33. q. 2. quam dicunt singularem Abb. Annania, & Felinus in capit. interfecisti. de homicid. Iaso. in l. 1. ut vim. numero. 22. vbi Orosius column. 1. & alij omnes eum sequuntur. ff. de iusti. & iure. idem Felin. & alij plures eo citati in capit. quæ in ecclesiarem, numero. 14. de constit. Iaso. in l. vbi pactum, numero. 16. C. de transactio. Abb. in capit. si vero. 1. de sentent. excommu. Abb. & Prepositi. in capit. veniens

2. desponsali. late Fortun. Gasia in tracta. de vltimo fine, illatio. 11. Thom. in. 4. sententiarum, distincta. 37. q. 2. ad primum, vbi & Paluda. & ceteri theologi, Siluester in summa in verbo, homicidium. 1. q. 2. versu. sextu. Ioannes Faber in l. Grachus. C. de adulter. & alij plures quos citat Tiraquellus in libro de iure marit. lege. 8. dom. Didacus Covarruias in epitome de sponsali. 2. part. capit. 7. §. item. 7. numero. 9. qui hanc sententiam cum receptiorem, tum etiam credit veriolem, Alexander, Iaso. & Ripa numero. 6. in l. si plagij. ff. de verborum obligatio. Antonius Gomez in l. 80. Tauri, numero. 51. Petrus Duñas alios referens in regula. 68. limita. 2. eandem receptionem esse attestatur Ferdinandus Vazquez libro. 1. de successu. creationis. 9. 7. numero. 22. licet ipse in casu dubio contrarium teneat. Nam cum agimus de foro animæ, nihil curamus de præsumptionibus, Antonius Gomez in l. 1. Tauri numero. 3. Domini. à Soto de iusti. & iure libro. 1. q. 6. articulo. 4. in fine ad quartum. Tertia conclusio, lex civilis etiam in interiori conscientia foro est seruanda, gloss. insignis in capit. quæ in ecclesiarem, de constit. quam ibi singularem dicentes sequuntur Bald. Barba. Felinus, & ceteri docto. Iaso. in l. nemo potest. nume. 106. ff. de legat. 1. Abb. Felinus, & Decius. numero. 18. in capit. 1. de constit. Florentia. parte. titulo. 18. capit. unico. §. 2. Diuus Thom. 1. 2. q. 96. articulo. 4. dom. Didac. Covarruias. d. 6. 7. numero. 9. Sed hoc verum est, quoties lex ipsa permittit actum aliquem cum approbando, tunc etenim auctoritatem præbet actui, quatuorissimus est, qui legem sequitur: quod omnium consensu constare attestatur dom. Didac. Covarruias. d. capit. 7. §. 7. numero. 15. Secus verò dicendum esse ait, quoties lex permittit non approbans nec reprobandum actum, eum impunitum relinquens ex aliqua causa, videlicet ad evitanda maiora & de teriora facinora, quam esse iustam censet ad poenæ remissionem: tunc si quidem non excusatur à peccato eius legis id permittentis auctoritate. Ex quo ecclesia actotius christiani orbis catholici principes Lupanaria, in quibus meretrices quæstum sui corporis faciunt, passim permittunt, non quidem approbantes peccatum illud, sed ut adulteria, incestus, & peccata nefanda sodomia, aliaque varia luxuria crimina compescant, capit. nerui. §. vltimo 13. distinctio. gloss. & Panormitanus in capit. inter operas. de sponsali. Alexander consilio. 1. libro. 2. Veremondus de publi. concubinarijs titulo de peccato sodomitico, numero. 6. & 7. vbi alia congerit similia. Hinc Diuus Augusti. libro. 2. de ordine scribit, tolle meretrices de mundo & sodomia totus conficitur reprobis, quem Beatus Thomas citat. 2. 2. q. 10. articulo. 11. idem Thom. de regimi. principum. capit. 14. tribuit hoc Augustino libro. 13. de ciuitate Dei. Sed & ipse idem Augusti. lib. 14. de ciuitate Dei. capit. 18. dicit terrenam ciuitatem licitum fecisse scortorum vsum, idem asseruat Ioannes Echius homilia. 1. super capit. 7. Matthæi in festo diuæ Magdalene. Institutas etiam publicitus meretrices à Solone Philemonem esse auctor, ut ea Venere contenti iuuenes à pudicis sollicitandis abstinere: vtque effuso

14 fuffo illi libidinis impetu, qui turpius cogitare de-
fisterent, quod adnotauit Ludouic. Coelius libr. 8. le-
ctionum antiquarum capitul. 4. & Alexander ab Ale-
xandro libro. 4. capit. 1. & Alciat. in l. Masurius, nu-
mero. 8. ff. de verbor. signifi. dom. Didac. Couartubias
in epitome de sponsal. bas. 1. par. capit. 4. in principio,
15 numero. ultimo. † Id quod iure instrui potest ex textu
in capit. duo mala. 13. distinctio. & capitul. sequent.
vbi si alterum ex duobus malis euitari versimiliter
nequit, quod minus nocet, est eligendum, & ex Ari-
stotele libro. 5. Ethicorum capitul. 3. quo in loco asser-
uerat, minus malum boni vicem habere, si maiori
malo comparatur. Non enim sequitur, actus qui le-
ge canonica, vel ciuili permittitur, licitus est. Hanc
enim sequelam destruit text. singula in l. lat si quis. 9.
diuus autem Marcus. ff. de religio. & sumpti. funer.
quem dixit notabilem Bald. in l. 3. C. de sacrosanct.
eccles. & singularem, idem Bald. consilio 15. libro. 1.
& Andr. Tiraquell. de iure mariti lege conubiali. 9.
optima gloss. in capitul. denique. 4. distinctione. dom.
Didac. Couarrubias de sponsal. part. 1. capit. 4. in fine
ne prin. Per leges siquidem humanas non omne ma-
lum prohibetur, sed aliqua permittuntur, vt alia ma-
iora euitentur, in damnum reipublice, S. Thom. 1. 2.
16 quæstion. 96. articulo. 3. Veremod. vbi supra, numero
precedenti, quemadmodum nec præcipiunt omnes
actus virtutum, sed solum eos, qui ordinantur ad ear-
um finem, nempe, ad conseruationem politici boni,
vt recte explicat frater Alfonso à Veracrucis in spe-
culo coniugiorum. 2. parte, articulo. 20. corolario. 2.
rationis. Sed quamquam lupanaria permittantur
omnibus in confesso est ibi, mechantes non excusari
à lechali culpa, secundum beatum Thom. & Alfon-
sum à Veracrucis in locis paulò ante citatis. † Ex quo
17 aperte deducitur nostra in specie, de qua supra, num.
11. non esse leges iniquas, permittentes marito adul-
teros occidere: hoc quippe malum permittitur ad
euitanda maiora crimina, peccat siquidem vir adul-
teros occidens, sed hoc ei impunè permittitur, vt hoc
timore perterritæ vxores ab adulterio sese abstineant,
quod nimium nocet reipublice propter incertitudi-
nem prolis ex parte parentum, vt rectè aduertit idem
Alfonfus à Veracrucis in d. speculo coniugiorum. 3.
part. articulo. 4. conclus. 1. Nihilominus tamen pec-
cat vir vxorem occidens, nec à peccato eum excusat
legis permissio. Non enim potest quis damari inau-
ditus, vt probat Alfonso à Veracrucis vbi supra, &
Couarrubias de sponsal. 2. part. capit. 7. 9. vlt. num. 15.
in fine, frater Domi. à Soto lib. 5. de iustit. & iure q. 1.
articulo. 3. ad primum. Medina in tracta. de restitutio-
ne. q. 3. causa. 4. † Quarta conclusio, iure regio vxor
18 adultera, & adulter in iudicio conuicti marito accu-
sante, per sententiam iudicis ipsi marito traduntur cū
eorum bonis, vt eos occidat publice si velit, vel igno-
scat, vt in l. i. tit. de los adulteros lib. 4. for. l. 1. tit. 20.
de adulterijs infra lib. 8. & quamuis iure ordinationū,
vnde ea lex deprompta fuit, alterum eorum maritus
accusare poterat, iure tamen nouiori per leges Tauri
vtrunque accusare tenetur, vel neutrum, vt in l. 5. tit.
20. de adulterijs infra lib. 8. sumpta ex l. 8. Taur. † Cæ-
terum si maritus adulteros sibi per sententiam tradi-

15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

G L O S. 11.

- 1 Concubina dupliciter accipitur.
- 2 Concubina in quibus differt ab vxore.
- 3 Filij legitimi, an dicantur ex concubina.
- 4 Concubina, & vxor in quibus conueniant.
- 5 Matrimonij modus antiquus, & nouus ibidem.
- 6 Concubinatus omni iure prohibitus.
- 7 Fornicatio simplex peccatum mortale est, iureque na-
turali, & diuino prohibita.
Fornicationem simplicem qui asserit non esse pecca-
tum est hæreticus, ibidem.
- 8 Concubinatus iure ciuili non approbatus, sed permis-
sus.
Malum minus ecclesia permittit ad euitandum ma-
ius, ibidem.

- 9 Concubina que dicatur.
 10 Pellex que dicatur.
 11 Meretrix que dicatur.
 12 Concubinatus clericis omni iure prohibitus.
 13 Concubina clerici occulta non potest per iudices seculares puniri.
 Clericorum peccata occulta non esse aperienda, sed potius clamide cooperienda, ibidem.
 14 Concubina clerici, vel religiosi publica potest per iudicem secularem puniri.
 15 Concubina clerici poena iure regio.
 16 Concubinam clericis, vel monachi deprehensam cum clerico non licet puniri à iudice seculari, nisi testibus probetur publicam esse concubinam.
 Clericos diffamantes inuehuntur, ibidem.
 17 Inuentus in crimine dicitur qui per testes de crimine conuincitur.
 18 Concubinam publicam esse quomodo probetur.
 Notorium crimen quod dicatur, & quomodo probetur, ibidem.
 19 Nuptiam mulierem nullas accusat de adulterio, vel concubinatu, præter maritum, fallit. 3. casibus.
 20 Sacerdotum seu presbyterorum dignitas, & quantaratione abstinere debeant à concubinatu.
 21 Presbyterorum concubinatorum graue peccatum, & quid inde malis christianis obueniat.
 22 Clerici concubinarum quæ crimina committant.
 Clerici in peccato mortali existentes cōficere possunt & conferre sacramenta, & contrarium sentientes heretici sunt, ibidem.
 23 Clericorum publicas concubinas habentium poena.
 24 Clericorum publicas concubinas habentium poena ex concilio Tridentino.
 25 Poena coniugatorum publicas concubinas habentium, & clerici adulteri, remissio.

b *Barragana de clericis.* Dupliciter concubina accipitur in primis pro ea, quæ retinetur sine affectu maritali, solum ad explendam libidinem, & hoc modo concubina à concubitu proprie dicitur, quare non coniuges sed concubinæ appellantur. Aliiter concubina dicitur ea, quæ accipitur in matrimonio, de consensu vtriusque expresso, non seruatis tamen solemnitatibus legalibus, & consuetis, exemplum traditur legibus humanis in authent. vt liceat matri, & auæ §. quia verò. Quia etiam iuxta antiquos canones vere vxores appellantur quandoque concubine, eo quod absque dotalibus instrumentis, ceterisque solemnitatibus iure ciuili introductis, fuit coniugium celebratum, vt in capit. omnibus, & capit. sequentibus. 14. distinet. cuius verba sunt, *Concubina autem hic ea intelligitur, quæ constantibus legalibus instrumentis unita est, & coniugali affectione ascripta, hanc coniugem affectus, con-*

cubinam vero lex nominat, atque ita vere coniux est quæ concubina vocatur. Vnde ibi gl. exponit cōcubinam, id est, vxorem non solemniter ductā, si tamen mutus consensus interuenit, quod sic explicat frater Alfonsus à Veracrucē in speculo coniugiorum. 2. part. art. 19. ibique docet differentias inter vxorem, & concubinam, quæ etiam vxor appellatur. † Quorum prima est, quia vxores nunquam vocantur concubinae. Concubinae autem interdum vocantur vxores, interdum concubinae, vxores propter affectum coniugalem, concubinae eo quod sint vxoribus inferiores, vt constat de Agare & Cethura, quas vocat scriptura sacra vxores Abraham, vocat etiam concubinas. Genes. 16. & 26. Secūda differentia quoad honores, nam secundum iura ciuilia illæ damtaxat in vxores accipiebantur, quæ erant genere, & statu æquales, non verò inæquales, veluti quæ corruptæ erant, vel obscuro loco natae, vel quæ sui corporis quæstum fecerāt, ancillæ uel seu libertæ. Sed ingenuæ, nobiles, & honestæ vitæ, & virgines in concubinas recipi non poterant, nisi testatione quadam, vt in l. 1. in concubinatu. ff. de concubin. l. 2. titulo. 14. de concubinis partit. 4. quod seruatum fuisse ab antiquis in veteri testamento refert ibi Alfonsus à Veracrucē, & Apud Indos Mexicanos fuisse in vsu, vt æqualem in dignitate, & nobilem acciperent cum omnibus solemnitatibus in vxorem, cuius filij parentibus succederent. Seruam autem, vel libertam, vel abiectione humilior loco natam, acciperent etiam in vxorem, sed non cum illis solemnitatibus, atque ideo diuersis nominibus nuncupabantur. † Tertium discrimen inter vxorem, & concubinam constituit Alfonsus à Veracrucē quoad ius earum: nam filij vxorum reputabantur legitimi, & parentibus succedebant; filij autem concubinarum non erant legitimi, sed vel naturales, vel spurij, vt latius dicemus in l. 9. infra eodem. Hæc discrimina diuersa nomina inter eas constituebant, sed tamen vtræque vxor erat, vt constat ex locis sacre scripture ab Augustino citatis libro. 1. questionum super Genesim. capit. 90. & à magistro in quarto sententiarum, distinctione. 33. idem Augustinus hoc explicat libro. 16. de ciuitate Dei, capitulo. 34. dom. Didac. Couarrubias in epitome de sponsalibus. 1. part. capitul. 4. numer. 9. † Conueniunt tamen quia in vtræque erat consensus mutus ad matrimonium necessarius, vt in c. si inter desponsalibus, & c. omnibus. §. concubina, & ibi glos. 34. dist. Secunda conuenientia, quia vtræque tractatur affectu coniugali, vt patet in dict. §. concubina. Tertiò, quia cum vtræque erat licitus concubitus, capit. is qui. 34. distincti. quia talis concubina loco erat vxoris, vt copula non esset illicita, vt ibi patet. Quartò, quia in vtræque seruatur idem numerus, si vnica est coniux, & vnica est concubina, si plures sunt vxores, plures esse possunt concubinae. Vnde cum in lege veteri poterat quis plures habere vxores, similiter, & poterat plures habere concubinas, quæ vxores quoque vocabantur & verè vxores erant, sed ab alijs differebant, quia inferiores genere, & alijs supra, numero. 2. & 3. traditis, vt rectè explicat frater Alfonsus à Veracrucē in speculo coniugiorum. 2. part. articulo. 19. † Hic matrimonij modus iadiu recessit ab vsu, potest enim hodie

Libro.5.Titulo.8.

Hodie matrimonium contrahi cum ancilla, cum liberta, cum leprosa, vel cum ea quæ sui corporis quæstam fecit, vt per totum titulum extra de coniugio feruorum, & cū publica meretrice, quam non tantum licet in vxorem accipere, sed etiam prodest tale matrimonium ad remissionem peccatorum, vt in capit. inter opera charitatis. extra. de sponsal. Modus itaque ab ecclesia traditus ad matrimonium contrahendum hic est, vt quis coram parochō, & duobus, vel tribus testibus, præmissis tribus monitiōibus, quam velit ducat, in dō canonibus nō sint impediti contrahentes, & coram eis consensu præstent, quod nouissimè cōstitutum est in sacrosancta Tridentina Synodo, sessione. 24. in decretis de reformatione matrimoniij. c. 1. de cuius interpretatione latè egimus supra hoc libro, titulo. 1. de matrimonio, in gloss. 1. rubricæ, numero. 33. & sequentibus. ¶ Quare his omisissis trāseamus ad primum concubinæ modum, de quo lex nostra loquitur, diximus concubinam eo modo dici, quæ abque maritali affectu accipitur, solum ad libidinē explendam, sic iure Imperatorum accipitur, vt constat ex titulo. ff. de concubin. & iure regio septipartitarum, vt in titulo. 14. part. 4. declarat Alfonso à Veracruce in speculo coniugio. 2. partit. articulo. 20. Et huiusmodi concubinitas, licet iure ciuili, & partitarum sit permissa ad uitandum maius malum, iure tamen naturali, diuino, canonico, & regio, prohibitus est, vt probat Ioan. à Turcremata in capitul. quod autem articulo. 1. 32. quæstion. 4. & in capitul. meretrices eadem causa, & quæstion. Augustin. Beroi in cap. in præsentia, numero. 222. de proba. Guillelmus Bened. in repet. capit. Raynuntius, verbo, & vxorē nomine Adelfiam. 5. numero. 146. de testamen. dom. Did. Couarrubias de sponsal. 1. par. capit. 4. numer. 7. & 8. Didac. Perez. in. l. 23. gloss. 1. titulo. 3. libr. 1. ordina. & probatur in capit. nemo. 32. q. 4. & in. l. 36. tit. 6. de instructioe correctorum supra libro. 3. l. 1. & per totum titulum.

19. de concubinarijs infra lib. 8. ¶ Simplex enim fornicatio mortale peccatum est, iureque naturali, & diuino prohibita, capit. dicat aliquis, & capit. meretrices. 32. q. 4. Paul. ad Galat. capitul. 5. & ad Hebreos. 13. ibi fornicatores enim, & adulteros iudicauit Deus, & iterum ad Corinth. i. c. 6. ibi, nec fornicari, & ad Ephef. 5. ibi, fornicatio aut omnis immunditia nec nominetur in vobis. S. Thom. in. 3. contra gentiles capitul. 19. & 22. q. 154. articulo. 4. & in quacto sententiarū distinct. 33. q. 1. articulo. 3. Maior in. 3. senten. distinct. 27. q. 19. Lactan. Firmia. libro. 6. capit. 23. gloss. per tex. ibi in Clem. ad nostram ad fi. de hæreti. Ioann. à Medina, de restitut. q. 19. Gregorius Lupi in proœmio titulo. 14. in verbo, en peccado mortal, per textum, ibi, partit. 4. Augustinus homilia. 49. à Gratiano laudatus, in capitul. audite. 34. distinctione, idem Augustin. in sermone de tempore, dominica. 22. sermo. 1. Quinimo hæresis est asserere simplicem fornicationē non esse peccatum mortale, vt probat frater Alfonso à Castro libro de hæresibus, verbo, coitus. dom. Did. Couarrubias de sponsal. par. 1. capit. 4. numero. 8. & Veremon. de publicis concubinarijs prope finem tractatus, in verbo, & sub pœna peccati mortalis, numer. 1. & est text. expressus in Clem. vltim. versicul. 7. quod mulie-

res de hæreti. ex quibus id asserunt Ioannes à Turcremata in. d. capit. quod autem articulo. 1. 32. quæst. 4. Ex quo constat grauiter errasse Alexand. in. l. 1. extra. c. 6. si quis rogatus, numero. 13. ff. ad Trebelli. & Antonius Rossal. in tracta. de legitima. libro. 1. columna. 5. post Bart. in. l. pen. ff. de concubi. dicentes concubinatum nō esse iure naturali prohibitum, quod falsum esse pater ex superius traditis. ¶ Errauit etiam Bartol. in. l. 1. in concubinatu, numero. 2. ff. de concubin. & August. Beroi. in cap. in præsentia, numero. 222. de probatio. asserentes concubinatum esse iure ciuili approbatum, rectius siquidem dixissent, nec approbatum, nec reprobatum fuisse eo iure, sed toleratum ad vitanda maiora crimina, vt sensit Ioan. Baptista Cacialup. in. l. si qua illustis, numero. 27. C. ad Officia. quod expeditur ex proœmio tituli. 14. par. 4. cuius verba sunt. *Barraganas desende la santa yglesia que no tenga ningun Christiano, por que viuen con ellas en peccado mortal, pero los sabios antiguos que hizieron las leyes, consintieronles que algunos las pudiesen auer sin pena temporal, por que tuuieron, que era menos mal de auer vna que muchas, e por que los hijos que naciesen dellas fuesen mas ciertos.* Et in. l. 1. & 2. eodem titulo, & libro, & recte aduertit dom. Didac. Couarrubias de sponsal. 1. partit. capitul. 4. numero. 7. & 8. & Didac. Perez. in. l. 23. gloss. 1. tituli. 3. libr. 1. ordina. columna. 169. & Gregorius Lupi, in proœmio. d. tituli. 14. de concubinatu, part. 4. gloss. vltim. Ecclesiā siquidem quandoque tolerat minus malum præsens, vt euitet maius futurum, quod verisimilibus coniecturis speratur, vt in capitul. requisit. de sponsa. quem tex. dixit singularem Ioannes Lupi in repetit. capitul. per vestras. §. 18. numero. 16. dixi in gloss. præcedenti, numero. 13. & 14. capit. inter opera de sponsal. Vbi ecclesiā meretrices tolerat ob euitandam promiscuam luxuriam in republica, foedissimasque coniunctiones: tametsi meretrices esse, & ad eas nos accedere mortale peccatum sit, etiam si ipsa meretrix soluta, & qui ad eam accedit, à coniugio, ordine, ac religionis seu castitatis voto liber fuerit, vt probat optimè dom. Didac. Couarrubias. d. capitul. 4. numero. 7. & nouissime per decretum sacri concilij Tridentini hoc statuitur sessione. 24. capitul. 8. in decretis de reformatione matrimoniij, graue, inquit peccatum est, homines solutos concubinas habere. Quin & iure ciuili simplex fornicatio etiam cum concubina est illicita, quamuis non sit punibilis, vt in capitul. de filiis nat. ex matre. ad Morgana. contr. lex siquidem humana non exigit ab homine omnimodam virtutem, quæ paucorum est, & non potest inueniri in multitudine populi quantam habet necesse lex humana sustinere, ideo simplex fornicatio impunita relinquitur, secundum diuū Thom. 2.2. quæst. 69. articulo. 2. Gregorius Lupi, in. d. proœmio tituli. 14. part. 4. gloss. vitima in fine. & docto. supra citatos. ¶ Sed hic concinnè incidit quæstio, quæ dicatur concubina, pellex, amica, vel meretrix, & certe iure ciuili concubina dicitur vnica, & in domo retenta in habitu concubinæ, quæ parum distat ab vxore, vt in. §. 1. si quis autem defunctus, in authentica quib. mod. natura. effi. sui. l. 1. ff. de concubin. l. 2. titulo. 14. de concubinis, par. 4. & ibi. Grego. Lup. notat in gloss. pen. Requiritur etia eodem iure, vt verè concubina dici

polsit

possit, quod inter eam, & amicum possit contrahi matrimonium, quia sunt soluti, ut ex dictis legibus expenditur, quod voluit Specul. in tit. de success. ab intesta. §. 1. verb. nunc de naturaliū, Ioan. And. ad eundē Specul. in tit. qui filij sint legi. in princip. Signo. de l. o. modo. confil. 221. Panor. in c. per venerabilem, & c. tā. 1. qui filij sint legi. Ioan. Bap. de S. Seueri. in repe. l. si qua illu. stris. 1. charta. C. de Offici. Bal. conf. 206. lib. 3. Quidra. cōf. 246. & 195. Nicol. de Vbal. in tract. de success. ab intest. circa principi. versic. 2. species liberorū, & Mathefila. in codē tract. 2. col. vers. secundū mēbrum. Angel. de Aret. in. §. vltim. in fi. de nup. Martin. Laud. de Caza. in tracta. de legitim. vers. in Christi nomine amen prius quā, vbi melius quā alibi Præposit. in c. lator qui filij sint legi. Angel. cōf. 223. Alex. conf. 60. nu. 8. lib. 2. & ibi Car. & Mol. conf. 174. nu. 5. lib. 5. Corne cōf. 9. nu. 2. lib. 4. Stepha. Bertran. cōf. 26. nu. 5. in fi. & 7. lib. 2. & cōf. 6. lib. 1. & cōf. 135. lib. 2. & cōf. 3. lib. 3. Alci. in regu. 2. præf. præf. 1. nu. et iā §. Deci. cōf. 433. Iuan. Lupi. in repe. rub. de dona. in. vi. & vxor. §. 39. in fi. Sed an requiratur in concubinaru si multanea cohabitatio, vel protestatio, est vidēdus Ro. de Xua. in cōmento. l. 1. tit. 6. lib. 3. fori vers. hoc præf. posito, & Gre. Lupi. in l. 2. glo. pen. tit. 4 par. 4. dicētes in his regnis etiam ante. 11. legem Tauri fuisse semper pronuntiatū, quoad filios naturales hoc nō exigi.

10 Pelllex autem ex Masuri Sabini sentētia dicitur ea quæ citra matrimonium cum aliquo cōsuefcit, domique retinetur, secundum quam significationem eadē est cum concubina, quam sequitur Pau. Iuriscōsultus in l. Masurius. ff. de verbo. signi. vbi Alcia. eam defendit ab impugnatione Laurentij Vallæ, & Peroti. ibique iuriscōsultus alio nomine hanc appellat amicam, & paulō honestiorem concubinam, quod cōtra glo. ibi defendit Alcia. eo quod apud veteres concubina nomen inhonestū non erat, ideoque sic appellari, quia extra legis pœnam, & sine metu criminis haberentur. At amica nomen tanquam generalius omnes continebat meretrices. Quod ex Terentio, Plautoque varijs in locis cōstare asseuerat, idque cōiungit ex Græcis authoribus. Meretrix autem propriè dicitur non tantam

11 ea, quæ cum vno aut altero etiā pecunia accepta se cōmifcet, l. palām. ff. de ritu nup. Ioan. Lupi. in rep. rub. de dona. §. 40. in prin. sed & ea quæ palām, & pluribus se prostituit. Veremondus de publicis concubinarijs rubri. de adulterio, numer. 8. quam de vicinia expelli posse, ne probis mulieribus malo sit exemplo, existimat Alciat. in d. l. Masurius, in fine. ff. de verborum signifi. Et licet concubinatus iure ciuili sit permiffus, & impunè quis possit habere concubinam, ut in l. in concubinato. ff. de concubin. & in procenio, & l. 2. tit. 14. part. 4. Clericis tamen, & monachis omni iure est prohibitus, ut in Authen. de sanctissim. episcop. §. clericos. colla. 9. & authen. de monach. §. si quis autē. & l. eam qui probabilem. C. de episcop. & clerici cap. sicut. c. tua. & c. si autem. de cohabit. clericor. & mulie. c. presbyter. §. 3. distin. 42. tit. 14. part. 4. vbi Gre. Lupi. adnotauit, in glo. 1. & in concilio Tridenti. sessio. 24. in decretis de reformatione matrimonij, capit. 8. l. 1. & per totum, tit. 19. de cōcubinato. infra lib. 8. Ioan. Lupi. in rep. rub. de don. int. vir. & vxor. §. 39. num. 6. Vbi

reddit rationem, quia clericus non est solutus, sed ligatus ecclesiæ, ut traditur in cap. inter corporalia. de transla. epif. quare si accessum habeat ad mulierē, dicitur committere adulterium spirituale, & sacrilegiū, secundū glo. notabilē, in c. virginibus. 27. q. 1. quā nimis cōmendat Panor. in c. vt clericorū prope finem. de vita, & hone. cler. committit etiā in c. l. 1. vt probat gl. in l. 2. in verbo, filij. C. de epi. & cler. quā multum cōmendat Ioan. de Ana. in c. cum dilectus. 1. col. de accusa. Sed quia de concubina clerici hic agitur, inuestigandum est, an per iudicem laicum clerici concubina puniri possit, & an sit de foro ecclesiastico? & quia quæstio est satis discussa per doctores statim citandos, legesque habeamus regias hoc secularibus iudicibus permittentes, communi resolutione contentus ero, quæ tribus conclusionibus resoluitur. Prima cōclusio, concubina clerici occulta non debet per iudicem secularē puniri, sed per episcopum, vel eius vicariū, propter sacrilegium ab ea commissum clerici se immiscendo, ut in c. eos, iunct. glo. 32. dist. & in c. cum multe. 15. q. vlt. quod secularibus prohibetur, ne clerici diffamentur, saltem infamia facti, vt in c. tantis Daniel. 81. dist. quæ ipsis valde noceret, vt in c. presbyteris. 2. q. 5. Hinc fit, ut Constantinum Imperatorem dixisse. Clamde mea cooperiam clericū peccantē, ut in c. scripturis. 96. dist. & quoniam occulta peccata nō habent vindictam. c. Christiana. 32. q. 5. necesse enim est cū peccatoribus viuere exēplo Christi Saluatoris nostri, qui hoc in seculo degens cū publicanis, & peccatoribus conuersatus est, & sciens Iudā furē non reclusit, vt in c. multi. 2. q. 1. his, & alijs rationibus hanc conclusionē tenuit Ioa. de Pla. in l. 1. C. de mulie. & in quo loco lib. 10. num. 2. Ioan. Lupi. in rep. rub. de don. §. 39. nu. 7. & in c. per vestras, eo. tit. notab. 2. §. sed est pulcra dubitatio, nu. 23. Ancha. cōf. 196. nu. 5. in & repe. regula ea quæ de reg. in. in. §. 23. q. Ioan. de Ana. in rub. extra de adult. 2. col. Nicol. Boc. decif. 72. qui pluri ad vtrāque partē opinionēs cōgregat, Fel. in c. ecclesia S. Mariæ. nu. 102. de cōf. Apostil. Panor. in c. clerici, nu. 5. litera K. de iudi. Steph. Aufr. de potestate seculari super ecclesiasticas personas, reg. 2. nu. 34. Marfil. conf. 84. nu. 43. lat. in l. cū puella, nu. 17. ff. de iur. om. in. Anton. & Abb. in c. cū sit generale, nu. 26. & ibi eius Additionator de foro comp. Lu. Ro. singa. 658. Di. Perez in l. 2. tit. 3. lib. 1. ordi. col. 159. An. Gom. in l. 80. Tauri num. 21. Auile. in c. 47. prætorū, in verbo, clergo. Secūda conclusio, quoties concubinatus clerici est notorius, & publicus, iudices seculares possunt eorum concubinas punire, quia cessat ratio infamiæ, hanc firmat Per. de Ancha. in rep. c. ea quæ ad fi. de reg. in. lib. 6. Barb. in c. ecclesia sanctæ Mariæ, col. 1. de cōf. Fel. in c. si concubina. de senten. exco. Ioan. de Ana. in rub. extra de adul. 2. col. vers. & faciunt prædicta ad quæstionē Steph. Aufr. in d. regula. 2. num. 34. tomo. 5. tractatum. Di. Perez, & Auile. & Ant. Gomez vbi supra, Ioan. Lupi. in rep. c. per vestras, notab. §. 21. nu. 11. 12. 13. & seq. Et alij docto. ab eo citati, nu. 13. asserētes statuta laicorum contra clericorum concubinas non valere, quia sunt de foro clericorum, non contradicunt, loquuntur siquidem vbi crimen nō est publicum, sed occultum, secundum receptiorem sentētiā, quod etiam scire. vi-

E c detur

Libro.5. Titulo.8.

- 15 detur, Vldri. Zaf. lib. 2. singulariū. c. 17. † Ex quo leges regiz caute pœnas imponunt publicis cōcubinīs clericorum, religioſorum, vel coniugatorū, nempe vnus marchæ argenteæ, vtq; per annum in exiliū mittātur, q̄ ſi ſecundo in id crimē inciderint, & repertæ fuerint, eadem pœna pleſtantur altero anno exilij ſuperaddito. At ſi tertio in eodem crimine fuerint deprehenſæ, ſoluāt duas argēti marchas, ac flagellis publicē cęſe in exiliū per annum vnum mittātur, cuius pœnæ pecuniariæ tertia pars accuſatori, & reliquæ duæ tertiæ fiſco applicantur. Iudex autem qui ex officio procedens pœnas exegerit pecuniarias, alijs pœnis neglectis, ſceptulum fiſco reſtituat, & officio priuabitur, ex eiſdē legibus. l. 1. & 2. tit. 19. de cōcubinarijs infra lib. 8. † Sed animaduertere oportet, ne erres in praxi, non ſufficere monichū clericum, vel coniugatū, in lecto, vel in loco valde ſuſpecto cum ſorina aliqua inuenire, & deprehendere, niſi aliās conſtet de publico cōcubinato per teſtes, multoſq; eteniā iudices fallit. l. 36. tit. 6. de inſtructionibus corſorū ſupra lib. 3. ſumpta ex c. 47. prætōrū, & d. l. i. tit. 19. infra lib. 8. dum dicūt, por la primera vez que fuere hallada, & c. exiſtimātes neceſſariū exigi, q̄ clericus, & concubina deprehendi, & capi debeat iacētes in lecto, vel in menſæo quōd nūquam quis dicitur inuētus in delicto, niſi in eo deprehendatur, vt in l. ſi Barſatoram, & ibi notāt Bart. Bal. Angel. & alij. C. de fideiuſſ. & in l. 1. in prin. ff. de acqui. poſſe. vbi Bar notat in. 4. q. prin. l. nūquā. §. theſaurus. ff. de acqui. rer. do. §. theſaurus, inſti. de rer. di. uiſo. & ibi notat Ang. Aretin. in fi. c. cum non ab homine, vbi gloſſ. in verbo, deprehendus, & ibi Alciat. num. 103. extra de iadi. Cœpola, in l. ſi fugitiui, num. 37. C. de ſerui. fugi. Caſſan. in conſue. Bargund. rubr. 1. §. 1. fol. 32. col. 2. nū. 5. Ioan. Lupi plura ex hoc inferens in rep. c. per veſtras. 3. notab. §. 21. numer. 12. de dona. inter vir. & vxor. Quibus rationibus freti iudices ipli decipiuntur, vt ibi atteſtatur Ioan. Lupi, ſorinas, & clericos diſſimantes, multisq; inſidijs, & calulationibus vtentes, vt eos in lecto iacentes deprehendant, occulta ſacerdotum crimina reuelantes contra Conſtantini conſilium ſupra relatū, vt ex capic. in ſcripturis. 96. diſt. adnotauimus. † Is enim in crimine dicitur inuētus, qui per teſtes de crimine conuiſcitur, vt in l. 2. ff. de cuſto. reor. & l. 1. C. de raptu virg. Ang. Ioā. de Imo. & ceteri in l. 3. §. Neratius. ff. de neg. geſt. Bald. & Alex. in c. propoſuit. de appella. Nec ſufficiet in ſpecie noſtra, ſorinā in cōcubinato cū clerico, monacho, vel cōiugato fuiſſe deprehēſam, vt pœnis legū regni locus ſit, niſi publicē crimē fuiſſe cōmiſſum probetur. Soia quippe deprehēſio in crimine nō reddit illud publicū, vel notoriū, niſi aliter conuincatur delinques, vt eit glo. notab. in ſto. rex. in c. ex literariū de eo qui duxit in matrem quam polluit. per adult. & ibi id expendit Ioan. And. Abb. & ceteri, bonus text. in l. 1. C. de pet. bono. ſubla. lib. 10. Ioan. Lupi. in d. §. 21. nū. 17. Auiles in cap. 47. prætō. in verbo, manceba publica. † Huiuſmodi autē probatio debet concludere mulierem eſſe publicā clericī, vbi monachi concubinam, vel hominis coniugatā, vt leges præcitatæ requirunt, vel quia publicē domū concubinā retinebat ſciētibus vicinis, & vidētibus, ei forte neceſſaria miniſtrās, argl. ſi
- 16
- 17
- 18

vicinis. C. de nupt. idq; aſſeuerāt Hoſſi. Ioan. And. & Abb. in c. de illo extra de eo qui cogno. conl. vxor. iure cū cōcordan. per Ioā. Lup. t. aditis in d. §. 21. nū. 14. & 15. Ant. Gom. in l. 80. Tauri, num. 22. vel ſi vidētibus, vel aliās ſciētibus vicinis clericus, monachus, vel cōiugatus domū mulieris ingrediebātur frequenterq; cū ea conuerſabātur, vel ex cōtrario illa domū clericī ingrediebatur, & frequētebatur, alimētaq; ab eo eidē miniſtrabātur, vel ſi concubinā habet domi, tanquā vxorem publicē nutriendo filios ex ea procreatos. ita quod negari nō poſſet, vel negatio parū ſibi prodeſſet, vt dicit glo. in l. ſententiā, in verbo, celari. C. de pœn. cōfert. l. illud. §. ſed etli. ff. de tritica. actio. c. nul. 13. & c. pręter 32. diſt. Sint autē nō eſt crimē hoc ita notoriū, ſed probabiliter poteſt tergierſari, vt quia tenet concubinā cū eius matre cuius famulā eſſe dicit, nō dicitur tunc publica concubina, nec ipſe publicus concubina ius. c. ſicut. de cohabita. cleric. vel mulie. c. ſi qui. 81. diſt. tenet Abb. poſt alios, in c. veſtra. de cohabi. cleri. & mulie. Ang. de Clauſ. in ſumma, in verb. cōcubina. verſic. 4. Ioā. Lup. hoc ita explicās in d. §. 21. nū. 20. Auiles. d. c. 47. prætōrū, nū. 1. Cauet ergo iudices ab huiuſmodi exceſſu, & clericorū infamia, vt recte aduertit Bal. in l. palā. ff. de ritu nup. & Auiles. d. nū. 1. in ſi. fat enim eſt, publicū concubinatū per teſtes probari, licet contrariū aſſeueret Did. Perez in d. 23. tit. 3. lib. 1. ordin. in glo. vlt. in ſi. col. 172. Quomodo autē poſſit iudex ſecularis domū ingredi clericorū, & concubinā quare re, videbitis in l. 2. tit. 19. de cōcubinarijs, infra lib. 8. & ibi dicā. † Tertia cōcluſio, his pœnis locus nō eſt, ſi cōcubina publica clericī, vel religioſi, vel cōiugati eſt cōiugata, quoniā eā eius vir ſolus accuſare poterit de adulterio, vt in l. ſi vxor. verſ. ſed & in ca. de adul. Vbi habetur, q̄ licet acceſſus ad meretricē nō ſit punibilis, ſaltem in meretricē nuptiā quippe poterit vir eius de adulterio accuſare, & adulterium nō cadit ſub legibus ſimpliciter loquētibus de acceſſu, & delicto carnali mulierū, ſecundū Ioan. And. in add. ad ſpec. in tit. de iniur. in rub. cuius ſententiā extollit And. Siculincelator. 1. col. de pign. & Ludo. Rom. in l. ſi vero. §. de viro, nū. 23. ff. fol. matr. Alexan. in l. pleriq; ff. de in ius voc. nū. 12. & ibi laſ. pen. col. in ſi. & ita expreſſe decidit. l. 3. tit. 19. de cōcubinarijs, infra lib. 8. Ioā. Lup. in re. c. per veſtras. 3. notab. §. 21. nū. 22. de dona. in vir. & vxor. Auil. in d. c. 47. prætōrū, in verbo, manceba publica, nū. 2. Anto. Gom. in l. 80. Tauri, num. 20. Et hi tres vltimī doctores hoc limitāt, niſi maritus ſciret vxoris ſuæ mores, & taceret, per diſſimulationemq; id patere tur, tunc aiunt eā nō excuſari à pœna, ſi cōcubina publica eſſet clericī, nec gauderet priuilegijs coniugatarū, ita firmat Ioā. Bapt. de S. Seuer. in traſt. de debito. fugitiuo, col. 13. nū. 24. cuius diſt. extollit, & reputat nouū, & ſingulare Hip. Marſi. in l. vni. a. nū. 37. C. de raptu virg. Fallit ſecundo, quoties cōcubina clericī matrimonij cōtraxerit cū famulo clericī, & adhuc durat in ſeruitio clericī, punietur ſiquidē ac ſi nupta nō eſſet, licet maritus eā nō accuſet, vt ſingulariter decidit lex. 3. tit. 19. infra lib. 8. eſtq; optima limitatio ad l. 4. tit. 7. lib. 3. fori. & l. 2. tit. 17. part. 7. quibus eſt ſtatutū, nemini ſicere vxorem adulteram accuſare ipſo marito taceente, & conſentiēte, & in l. 2. in ſi. tit. 19. infra lib. 8.

† Sed

20 † Sed quia diximus de pœnis concubinarum clericorum, religioforum, non erit inconcinnum, crimē ipso-
rum appendere, & pœnas tanto crimine condignas re-
ferre. Consideremus in primis dignitatem sacerdotum:
lem: sacerdotes Angeli Dei appellati, vt attestatur di-
uus Hiero. super Malachiam. c. 2. quare non secundū
carnē viuere debent, sed secundū spiritū, teste Aposto-
lo ad Roma. c. 8. dicente, qui in carne viuunt Deo pla-
cere non possunt: illi autem dicuntur viuere in carne,
qui operantur secundum carnē, opera carnis sunt for-
nicatio, immanditia, & impudicitia, curare ergo de-
bent sacerdotes, ne vitam ducant impudicā, exemplū
sementes ab vteris legis sacerdotibus, vt habetur. 1. Re-
gum. c. 7. & Paralipomenon. c. 15. Exodi cap. 19. Hinc
Apostolus ad Corinthios loquēs presbyteris, ait quan-
tum sitis, nescitis, quia templū Dei estis, & spiritus in
vobis, eo quod pretiosum corpus dominicū in vestris
corporibus recipitis. Immaculata ergo corpora custo-
dire oportet, quod facere negligitis, si amplexus bas
cōcubinarij fruamini, quoniam vt idē Apostolus ait. 1. ad
Corinthios. c. 6. qui adhæret meretrici vnū corpus cū
ea efficitur. Alia peccata animam tantum corpus
lædunt, fornicatio verō vtrūq; vt ibidem dixit Apo-
sto. omne, inquit, peccatum quodeūq; fecerit homo
extra corpus est: qui autem fornicatur in suū corpus
peccat. Cauet igitur sacerdotes, ne corpus suū, quod
est templum Dei, & habitaculum Spiritus sancti, per
carnis concupiscentiam maculent, sunt etenim mem-
bra Christi, membra ergo meretricis efficere non de-
cet. Vnde propter impudicitiam, & luxuriam sacerdotum
Christus plarūq; ad preces eorū, & oblationes
aures dedignatur conuertere, eorumque sacrificia cō-
temnit, & holocausta tanquam abominabilia respuit,
orationesque non audit, dicente Propheta, non acci-
piam sacrificiū de manibus vestris, quia polluti estis.
Ex quo, vt refert Augustin. Deo magis placet rugi-
tus leonū, siue mugitus bouū, vel grunitus porcorū,
quā cantus presbyterorū luxurantiū, viri siquidē ec-
clesiastici ad hoc deputati sunt, vt in castitate Deo fa-
mulentur: quale enim erit obsequium eorum, quorum
mens polluta fuerit? aut quomodo sacrificiū accepta-
bile offerent Deo, si vita eorum maculata extiterit?

21 † Sed cū pro dolor, nostra cernamus irate, maxime
in his Indiarū regnis, tantam sacerdotum dissolutione-
nem, concubinas publicē retinentium, rudes & barba-
ros Indos ad fidem recēter conuersos scandalizantiū,
quorū vita non modō non est eis in exemplum, verū
potius in perniciem, nimirū si Christus nobis irasca-
tur, si tot flagella huc emittat, si tot varias, & graues
erūnas, & tribulationes quotidie pariamur, si tot dis-
crimina belli, pestis & famis nos aggrediatur. Nam si
pro peccatis populi sacerdotum oratione Deus placat-
ur, vt pote qui inter Deum, & homines mediatores
existant, ad eosq; spectet, peccata hominum comedere,
atque ea suis precibus consumere, vt refert Hiero.
in. c. quia sacerdos. 10. q. 1. & c. nulli. 3. q. 1. si tamē ipsi
nequiores sunt cæteris, propter eorum vitam luxurio-
sam, Deum quem deprecantur, irritant, iuxta senten-
tiam Gregor. dicentis cū is qui discedit ad intercedē-
dum mittitur, irati animus proculdubio ad deteriora
prouocatur. Quod si pro proprijs exorantes crimini

bus non exaudiuntur, quomodo pro aliēis Deū depre-
cantes, placabilem reddent? qui enim sordidus est ac
immandus, quo pacto aliorum torques purgare pote-
rit? ab immundo quis mandabitur? ecclesiastici. 33. c.
vnde Dominus verbi dīrigens ad immundos sacerdo-
tes. Esaia. capit. 1. dixi, facta vestra sunt mihi molesta,
& cum extenderitis manus vestras, auertam a vobis
oculos meos, & cū multiplicaueritis orationē vestram,
non exaudiam, quia immundi & polluti estis. Sic etiā
Deus loquitur sacerdotibus per eos Malachię prophē-
tā. c. 1. dicens, non est mihi in vobis voluntas, & mu-
nus non suscipiam de manu vestra. † Ex quo clericū
concubinarij committere dicuntur crimen adulterij,
& stupri, & incestus, & cōtra naturam, vt late p̄bat
Veremondus de publicis cōcubinarij. c. 1. num. 23. qui in
crimen Apostasia incidere etiam contendit, & in sa-
cilegiam: de quibus criminibus singula capita facit
describere pœnas pro his criminibus iure ciuili, & ca-
nonico imponas. Nō tamē propter ea quæ dicta sunt
intelligas sacerdotes in peccato mortali existentes nō
posse sacramenta conficere, potest siquidem modō ef-
ficientia omnia quæ ad sacramēta conficienda, & cō-
ferenda pertinent seruari, vt in Cōcilio sacro Tri-
dentino statuitur, sessio. 7. canone. 12. cuius verba sunt.
*Si quis dixerit ministrū in peccato mortali existentē, modō
omnia essentialia, quæ ad sacramentum conficiendū aut
conferendū pertinent, seruauerit, non conficere aut conferre sa-
cramentum, anathema sit.* † Sed qua pœna clericū cōcu-
binarij sunt puniendi, hīc inquirere oportet, & certē
pœna suspensionis à iudice imponēda, non tamen de-
positionis esse puniēdos docet glo. in. c. Maximianus,
in verbo, remoueat. 81. distincti. gl. 1. in. c. presbyter.
82. distincti. glo. in. c. lator. 2. q. 7. quas sequitur magis
communiter docto. in. c. atū clericū de iudi. teste Au-
gusti. Berol. ibi. na. 165. & Did. Perez in l. 23. gl. 1. tit.
3. lib. 1. ordina. col. 170. Si tamen esset ita publicē cōcu-
binarius, vt nulla tergiversatione posset crimē celare
ipso iure suspensus esset. si qui sunt. 81. d. c. prater. 32. d.
Siluest. in summa, in verbo, clericus. 2. q. 2. quo fit, vt si
prius quā vitam emendet, celebret, irregularis efficiat-
ur, atq; à solo Papa possit reduci. c. 1. de re iudi. lib. 6.
quæ opinio verior est, secundū Syluest. in verbo, cōcu-
binarius. q. 4. Gundisal. de Villadiego in tracta. de ir-
regularitate, col. 9. Panormitan. in capit. vestra. de co-
habita. cleri. & mulie. Testatur in tracta. contra cle-
ricos concubenarios, conclus. 3. Didac. Perez in dict.
col. 170. in si. Petr. Rebuffi in concord. rub. de publi-
cis cōcubinarij, versic. 3. pœna, bi triginta enumerat
pœnas à iure statutas contra concubenarios, adde
Ioan. Bernard. Diez à Lugo in praxi canonica crimi-
nali, capit. 73. † Hodie tamen iuxta Concilium Tridē-
tinum, sessione. 25. in decretis de reformatione, capi-
tul. 14. pagin. 32. & 23. alia pœna imponūt in hæc
verba. Quam turpe, ac clericorum nomine, qui se diui-
no cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitia for-
dibus, immundoq; concubinato versari, satis res ipsa,
cōmuni fidelium omniū offensio, summoq; cleri-
cali militiæ dedecore, testatur, vt igitur ad eā, quā de-
cet, continentia, ac vitæ integritatem ministri eccle-
siæ reuocentur: populusque hinc magis eos discat re-
uereri, quo illos vita honestiores cognouerit, prohibe-

bet sancta Synodus quibuscunque clericis, ne concubinas aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, in domo, vel extra detinere, aut cum his ullam cōsuetudinem habere audeant, alioquin pœnis à sacris canonibus, vel statutis ecclesiarū impositis puniantur. Quòd si à superioribus moniti, ab ijs se non abstineant, tertia parte fructuū obuentionū, ac prouentuū beneficiorum suorū quorumcunque, & pensionū ipso facto sint priuati, quæ fabricæ ecclesiæ, aut alteri pio loco, arbitrio episcopi applicetur. Sinuero in delicto eodem cum eadem, vel alia fœmina perseverantes secundæ monitioni adhuc non paruerint, nō tantū fructus omnes ac prouentus suorū beneficiorū, & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicetur, sed etiā à beneficiorum ipsorum administratione, quæ ad ordinariū, etiā vii sedis apostolicæ delegatus, arbitrabitur, suspendatur, & si ita suspēsi, nihilominus eas non expellant, aut cum ijs etiam versentur: tunc beneficijs portionibus, ac officijs, & pensionibus quibuscunque ecclesiasticis perpetuò priuētur, atq; inhabiles ac indigni quibuscunque honoribus, dignitatibus, beneficijs, ac officijs in posterū reddantur, donec post manifestam vitæ emendationem ab eorū superioribus cum ijs ex causa visum fuerit dispensandū. Sed si postquā eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint, præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quæuis appellatio, aut exemptio prædictam executionem impediat, ac suspendat, supra dictorūq; omnium cognitio non ad archidiaconos, nec decanos, aut alios inferiores, sed ad episcopos ipsos pertineat, qui sine strepitu, & figura iudicij, & sola facti veritate inspecta, procedere possint. Clerici verò beneficia ecclesiastica aut pensiones non habentes iuxta delictū, & contumaciæ perseverantiam, & qualitatem ab ipso episcopo carceris pœna suspensione ab ordine ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, alijsuē modis, iuxta sacros canones puniantur. Episcopi quoque (quod absit) si ab huiusmodi crimine non abstinerint, & à synodo prouinciali admoniti, se non emendauerint, ipso facto sint suspēsi, & si perseverent, etiam ad sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem synodo deferantur, qui pro qualitate culpæ, etiam per priuationem si opus fuerit, in eos animaduertat, hæc tenus sacrum concilium. Quæ autem sit pœna coniugatorum concubinas habentium, dicam infra libr. 8. tit. 19. de concubinijs. l. 5. & 6. & de pœna clerici adulteri tractat. d. D. Couarr. de sponsali. 2. par. c. 7. §. vlt. in fine.

G L O S. III.

- 1 Spurijs qui propriè dicantur.
- 2 Spurijs appellatione adulterinjs, nefarijs, & incestuosis comprehenduntur.
- 3 Spurius ex testamento, vel ab intestato, vel ex contractu, quicquam ex bonis patris capere non potest.
- 4 Spurius à patre sibi relicto, an præscribere possit?
- 5 Spurius, an per substitutionem vulgarem, vel fideicommissariam, aut pupillarem aliquid ex bonis patris capere possit.

6 Pupillaris substitutio non continet tacitam vulgarem si filius spurius sit substitutus.

7 Spurius non potest ex substitutione fideicommissaria, aliquid ex bonis patris accipere.

Substitutus vulgariter, vel per fideicommissum testatori succedit non instituto, ibi.

Separatio bonorum quando admittatur, ibi.

Filius spurius, vel clerici, an possit à patre pupillari ter substitui iure regio? ibi.

8 Spurius si instituitur à patre, & alius vulgariter substituitur, vel per fideicommissum, an vitietur substitutio?

- c Los bienes de sus padres clerigos. Qui dicantur filij naturales, dicam in l. 6. infra eo. spurij autē (omissis alijs interpretationibus Theophili in. §. si aduersus, instituti de nup. & Alciati libr. 1. prætermisorum, & Plutarchi in problematis. c. 103.) propriè dicuntur qui ex his parentibus nati sunt, qui coniugium contrahere non poterant tempore conceptionis, vel natiuitatis. c. tanta, iuncta glo. qui fil. sint legi. c. ad abolendam de fil. presbyte. ita diffiniuit Ange. de Aret. in. §. nouissime, instit. ad Officia, vel qui ex coitu lege punito nascuntur Alcia. lib. 4. Parergon. c. 5. ex eo dicti, quòd patrè præ infamia nominare non audent, etiam si eum certū habeant, vt probat. d. D. Couarr. de sponsal. 2. par. c. 2. §. 5. nu. 1. ex Tito Liuio. lib. 1. ab vrbe cōdita, & Angelo Politiano lib. miscellaneorū. c. 8. & Erasmo Rotterodamo, in proverbio terræ filius. Ludo. Celio, lib. 2. l. 1. lectionū antiquarū. c. 28. Et sub hoc nomine generali spuriorū plurimæ species comprehenduntur, quidam sunt adulterini, nati, scilicet, ex adulterio, in quibus comprehendendi possunt filij clericorum, qui adulterium committunt, ex sententia glo. in. c. per venerabilem qui filij sint legi. cum fidē coniugij spiritualis violant, vt probat Vermond. de publicis concubinar. c. 1. nu. 23. Alij nefarij dicuntur, nempe qui nati sunt ex linea descendēti, alijs incestuosi. qui nati sunt ex linea collateralium in gradu prohibito. l. si adulterium cum incestu. ff. de adulte. auth. de incest. nup. in prin. colla. 2. & ibi gl. & doct. notat, auth. incestas, & auth. ex cōplexu. C. de incest. nup. l. quin etiā. ff. de ritu nuptia. §. ergo, in l. i. de nup. explicat Ant. Gom. in. l. 9. Tau. nu. 13. hi omnes spurij dicuntur, vt probat Couar. d. §. 5. nu. 1. & An. Gom. vbi supra. Ex lege nostra clarè deducitur filios clericorū nō posse patribus suis succedere. Sed tu dic generalius, filius spurius nec ex testamēto, nec ab intestato nec ex cōtractu inter viuos aliquid à patre capere potest. §. si. in auth. qui. mod. nat. effi. sui. & auth. licet. C. de natura. lib. 1. l. 1. tit. 12. de succe. abintestate. par. 6. dū autē illa vocat spurij nati ex fornicatione, intelligēda est quorū accedēte cōsensu fornicantiū nō posset inter eos cōtrahi matrimoniū veritate iure canonico, ita ibi interpretatur Gre. Lup. in glo. 1. probatq; ex tex. in. l. 1. tit. 5. par. 4. iustia. l. vlt. tit. 14. ead. par. idem voluit. d. D. Couarr. de sponsalibus. 2. par. c. 8. §. 5. nu. 3. Rod. Xua. in. l. 1. tit. 6. lib. 3. fori quā conclusionem probant doctores plures per Pet. Duēnas citati

citati in regula. 366. ubi plurifaria eā ampliat, & limitat. † Tu tamē materiā legis nostræ resolue sequentibus cōclusionibus. Sit prima cōclusio, filiū spurij, & in capaces sibi à parētibus cōtra legis prohibitiōē relictū prælcribere lōgo tempore non possunt, quia deficit titulus, quippe qui sit lege reprobatus: quinimo, nec quadraginta annis, quia deficit bona fides, cū contra ius fuerit institutus, vel ei fuit relictu, vel donatu, ex sentētia Bald. in l. id quod pauperibus, col. ult. C. de ep. & cle. & in l. nullo. 2. q. C. de rei uēdi idē voluit gl. nota. in l. nemo. ff. pro legato, Salic. in d. l. nullo, & in l. 1. C. pro hære. Alex. cōf. 74. nu. 7. lib. 3. Cor. conf. 236. nu. 4. lib. 2. Veremōd. de publi. cōcubina, in verbo, qui etiā filios ex tali cōcubinato procreatos, nu. 16. par. 317. Fran. Balb. in tra. cta. præscrip. 4. par. 4. partis princ. q. 18. per totā, & in rep. l. Celsus. ff. de vfu cap. 1. par. nu. 9. Pet. Dueñas in d. regul. 366. amplia. s. † Secūda cōclusio, pater nō poterit filiū spurium vulgariter substituere, nec per fideicommissum, cū priori specie testatori succedatur immediatē, vt in prin. inst. de vulg. Secūdo casu testatori succeditur mediāte persona instituti. l. cohære. §. cū filiis. ff. de vulg. quorū bonorū spurij est incapax. Poterit tamen pater filiū spurij pupillari- ter substituere, per hāc siquidē substitutionē nō patri sed filio impuberi fratri suo succedere, cui succedere non prohibetur. l. si is qui ex bonis. ff. de vulg. bona tamen patris ex ea substitutione minime capere poterit, gl. in auth. qui. mod. natu. eff. sui. §. si. in verbo, participium, colla. 7. hāc distinctionē faciens, cui accedit Guill. Bene. in rep. c. Raynūtiū, in verbo, & uxorem nomine Adelaīā, deci. 5. nu. 8. d. D. Couar. de spon. 2. par. c. 8. §. 5. nu. 4. & 5. Veremōd. de publi. cōcubi. qui melius ceteris hoc explicat, in verbo, qui etiā filios in tali cōcubinato procreatos, nu. 17. pag. 316. & seq. An. Gomez in l. 9. Tauri. nu. 20. Pet. de Dueñas in d. regula. 366. amplia. 12. estq; recepta sentētia, teste Alex. & Iaf. nu. 3. in l. si is qui ex bonis. ff. de vulg. & Franc. Ripa in l. Lutus, nu. 3. ff. eo. & Guill. Bene. in rep. cap. Raynūtiū, verbo, & uxore, nu. 690. Pet. Dueñas in regul. 366. amplia. 12. & 2. limi. Ari. Pinel. in l. 3. nu. 1. C. de bon. mater. Sed tu aduerte ne erres, quia per huiusmodi substitutionē pupillariē, vt modo dicebamus auctoritate gl. in verbo, participiū, spurij cōsequetur bona dūtaxat pupilli, nō verō paterna, quia paterno iudicio illa esset habiturus, & sic quod vna viā denegatur, alia concederetur. † Ex quo apparet in huiusmodi pupillari substitutione, in qua filius spurij incapax substituitur pupillari filio legitimo impuberi, non contineri tacitam vulgarem, atque ideo filio legitimo repudiante paternam hāreditatem, spurij ei substitutus minime admittetur, nec succedet in bonis paternis, ex vi vulgaris tacitæ, cum per eam patri succedatur, & non impuberi, vt in d. l. si is qui ex bonis. ff. de vulg. & ibi hoc idem adnotant Bal. in ff. Ang. & Iaf. notab. gl. & Barr. in auth. qui. mod. natu. eff. sui. §. si. in verbo, participiū, in ff. colla. 7. Veremōd. de p. ubi. concubinarijs, pag. 317. nu. 17. † Infertur etiā eadem ratione idem esse in substitutione fideicommissaria, non enim poterit spurij eius virtute aliquid consequi, cum per eam non succedatur grauato, sed ipse testatori, vt in l. cohæredi. §. cum filiis. ff. de vulg.

Ex quibus etiam deducitur, ex causa permitti, fieri separationē bonorum, etiā si additione vnica fuerint, & incorporata in patrimonio fratris impuberis, secundū Pau. in d. l. si is qui ex bonis, nu. 2. Alex. nu. 3. Iaso. nu. 8. ff. de vulg. Anton. Gomez in l. 9. Tauri, numer. 20. paulo ante finem, qui subdit hodie iuxta ius nostrum regium non posse huiusmodi spurium succedere ex substitutione pupillari fratri suo legitimo, & impuberi, cum non possit ex testamento, nec ab intestato consanguineis patris sui succedere, vt in hac lege statuitur, non ergo poterit fratri suo legitimo ex vi substitutionis pupillaris etiam in bonis proprijs pupilli succedere. Sed salua pace nostri Antonij, lex ista loquitur in filiis clericorum, quate- cum sit pœnalis, crederem ad alios spurios non extendi, præter eos de quibus loquitur. † Tertia conclusio, si presbyter instituat filiū suū spurium hāredem, & ei vulgariter substituat aliquem (quamuis institutio sit nulla ipso iure, & pro non scripta habeatur, vt in §. si. in auth. qui. mo. natu. eff. sui, & in auth. ex complexu. C. de incest. nup. & l. spurij. ff. vnde cognat. & l. si pater, & ibi gloss. & l. nec apud. C. de hāred. insti.) substitutus tamen admittetur per vulgarem substitutionem, si co. & hāredibus legitimis exclusis: quandoquidem vulgaris semper durat, quāuis institutio sit pro non scripta, vel efficiatur caduca veluti si institutus nunquam fuerit in rerum natura, vel fuerit mortuus viuente testatore, adhuc siquidem conseruatur voluntas testatoris ex expressa vulgari. l. cum ex filio. §. 1. in verbo, viuo patre. ff. de vulg. Veremōd. de publi. concubinar. in verbo, qui etiam filios ex tali concubinato procreatos, nu. 19. Vbi etiam asseuerat idem esse in substitutione fideicommissaria, cessante fraude. Veluti si pater spurij instituat in certa bonorum suorū parte, eumq; per fideicommissum grauēt ea bona alicui restituere, licet enim institutio sit pro nō scripta ratione incapacitatis, tamē spurij tanquā executor testamenti poterit fideicommissario restituere, bona tamē apud hāredē remanere minime debent, ita asseuerat Bal. in lab eo, vers. quæro quid li testator donauit spurio. C. de fideicō. Vermon. vbi supra citis. tex. in l. cogi. §. hi qui solidū. ff. ad Treb. vbi hāres institutus qui solidū capere nequit, poterit tamē adire, vt alij restituat, eandem sententia n. tenent Ang. & Imo. in l. in tempus. ff. de hāred. insti. Alex. in d. §. hi qui solidū loā. Lupi in rep. c. per vestras. §. 10. nu. 12. de don. int. vir. & vxor. Rode. Xuar. allega. 27. Corne. conf. 217. nu. 3. lib. 3. Ioan. Galden. in tracta. de arte testandi tit. 1. cautela. 14. num. 10. Pet. Dueñas in regula. 366. limita. 9. Nec hoc videtur incōueniens, cū etiam spurij possit constitui executor testamenti paterni, modō ex hoc nullum sentiat commodum, secundū Bal. in l. si quis ad declinandā, vers. iuxta hoc quæro. C. de epi. & cleri. Veremōd. vbi supra pag. 317. nu. 20. quorum sentētia vera est, quamuis Alberic. post Oldral. & antiquos in l. scire oportet. §. 1. ff. de tuto. & curato. dar. ab his, dixerit spurium non posse esse testamēti paterni executorē, cui subscripsit Ant. Gomez in l. 9. Tauri, nu. 19. vers. 3. facit id enim intelligitur vbi ex tali munere cōmodum aliquod spurij consequeretur, id enim non licet, ne quod vna via prohibetur, alia permittatur.

Ecce 3 GLO. S.

Libro.5.Titulo.8.

G L O S. IIII.

- 1 *Naturales filij non succedunt consanguineis patris, nec ipsi eis.*
Consanguinei patris non sunt consanguinei filij naturalis propter incertitudinem, ibi.
 - 2 *Fratres naturales tantum quomodo inter se succedant, & an preferantur legitimis?*
 - 3 *Fratres spurij qui nō sunt ex damnato coitu nati, quomodo succedant fratribus.*
 - 4 *Fratres ex damnato coitu nati quomodo succedant fratribus, & num. sequent.*
 - 5 *Filius qui prohibetur succedere patri non prohibetur succedere consanguineis patris.*
 - 6 *Lex si spurius ff. vnde cognati, explicatur.*
Cognatio non contrahitur inter matrem, & filium natum ex damnato coitu, ibi.
 - 7 *Lex. 9. Tauri, explicatur:*
 - 8 *Lex. 6. & 7. huius tituli, explicantur, ibi.*
Exceptio debet esse de contentis in regula, ibi.
Clericorum proles odiosa semper fuit canonibus, & legibus regijs, ibi.
 - 9 *Filij nati ex damnabili coitu succedunt paternis, & maternis consanguineis ex testamento, etiam in bonis patris.* (consanguineis, ibi.)
Clericorum filij non succedunt ex testamento patris
 - 10 *Fratres naturales quando succedant cū legitimis, vel quando excludant legitimos.*
 - 11 *Successio ab intestato est reciproca, qui mihi potest succedere, & ego ei.*
- d *Ni de otros parientes de parte del padr. Nota ex lege ista, quod spurius filius clerici non succedit ex testamēto nec ab intestato consanguineis patris. Et videtur, legē nostram in successione ab intestato nullam habere dubitationē, eo qd filius naturalis tantū, non succedit ab intestato cōsanguineis ipsius patris, nec ipsi cōsanguinei succedūt ei, quia non reputatur inter eos agnatio ex parte patris propter incertitudinē, ignoratur si quidem sit nē filius eius, nimirū ergo si in spurij idē observetur, & maiori ratione in incestuosus, & filij clerici. Hęc conclusio probatur in l. si spurius. ff. vnde cognati. cuius verba sunt. Si spurius intestatus decesserit, iure consanguinitatis aut agnationis, hereditas eius ad nullum pertinet, quis consanguinitatis, itemq; agnationis iura a patre oriuntur, ibiq; id notat Dyn. Albe. & antiquiores. §. vulgo quæsitos in l. si de succe. cognati. cuius verba vulgo quæsitos habere nullos agnatos manifestū est, cū agnatio a patre, cognatio a matre est: hi autē habere nullū patrē intelligitur. Et quāvis ex leges loquatur in spurij, & vulgo quæsitis, idē est in naturalibus tantū habitis ex cōcubina domi retēta, vel ea quæ iure nostro regio habetur pro cōcubina, hęc conclusio nē probat nūcupatim tex. in auth. qui. mo. natu. effi. sui. §. filiū verō colla. 7. eā expresse tenet Cyn. in auth. itaq; C. cōmu. de succe. 2. col. in fi. & Alber. ibi. 3. col.*

in prin. Ang. in §. vulgo quæsitos, in l. si de succe. cognato. 1. col. in fi. & ibi Ioan. de Plat. Panor. in. c. cū habet. de eo qui dux. in matr. quā poll. per acul. pen. col. in fin. Pau. Cast. in l. si quis ex b. is. fi. col. in prin. ff. de vulg. Dyn. in tract. de succe. ab inte. nu. 2. Mathes. i. eod. tract. fol. 13. col. 2. nu. 3. & ibi Bologni. in addit. Nicol. de Vbald. eod. tract. col. 51. nu. 7. Anton. Gom. in l. 9. Tauri, nu. 47. & ibi Cyfon. nu. 4. Aymō Sabillia. conf. 138. nu. 3. 4. 5. & sequen. Pet. Ducñas in regu. 366. amplia. 8. ubi citat cōcord. est deniq; tex. optimus regni nostri hęc probās in l. vlt. in fi. tit. 13. de suc. cess. ab intest. par. 6. vbi Grego. Lupi. & d. D. Couarrub. in epitome de sponfali. 2. par. c. 8. §. 5. nu. 19. † Sed quod maiorē dubitationē habet, inuestigare oportet, an fratres naturales, vel spurij cōsanguinei, vel vterini sibi inuicem succedant? In qua quæstione liber facere sequētes conclusiones. Prima cōclusio, frater naturalis succedit ab intestato fratri naturali ex parte patris cōiuncto, quos pater habuit ex diuersis concubinis, etiā domi retentis diuersis tēporibus, quod procedit deficientibus fratribus vterinis, hoc est, ex eadem matre natis, hi namque præferuntur cōsanguineis fratribus, intellige etiā deficientibus fratribus legitimis, & naturalibus, hi siquidē naturalibus tantū præferuntur, hęc omnia probat tex. in l. vlt. tit. 13. par. 6. in vers. mas si esse hijo natural, vbi Gre. Lupi, in verbo, estos a tales, aduertit ex lege illa improbari glo. communiter receptā in l. hac parte. ff. vnde cognati. quā dixit vnicā Albe. ibi post Rayn. & singularem Abb. cōf. 50. col. 1. lib. 2. & Floria. in l. qui testamentum. ff. de proba. Angel. Areti. in §. vulgo quæsitos. 1. col. in l. si de succe. cognato. & in §. vulgo quæsitos. 2. col. in l. si de succe. cognato. Mathes. in tracta. de succe. ab intest. fol. 33. col. 2. nu. 4. Ioan. Bap. Cacialupi in l. si qua illustris, num. 44. C. ad Officia, quæ dicit filios naturales ex eodem patre, & duabus concubinis natos sibi inuicem non succedere, licet fuerint diuersis temporibus ab eo retentæ, quod & voluit Specula. & Ioan. And. in addition. eius, in tit. de succe. ab intesta. §. 1. vers. quid de natis ex vno patre, num. 19. pro quibus est tex. in auth. qui. mod. natu. effi. sui. §. filiū verō colla. 7. qui non excipit fratres ab ea regula ibi tradita, qd filius naturalis, vt extraneus censetur quoad agnatos ex parte patris. Qui tamen non obstat sententiæ nostræ, quoniā ab illa regula fratres naturales ex parte patris excipiuntur per legem vlt. tit. 13. par. 6. vbi hac ratione fratres naturales ex parte patris succedere fratri naturali, deficientibus fratribus vterinis ea lex disponit, vt singulariter aduertit Ant. Gomez in l. 9. Tauri, num. 48. & d. D. Couarru. in epito. de sponfali. 2. part. c. 8. §. 5. num. vlt. Frater tamen vterinus ex parte matris præferetur in successione ab intestato fratri consanguineo ex parte patris, vt decidit Ant. Gomez ibidē. d. nu. 48. cui accedo. † Secunda conclusio, fratres naturales, vel spurij, modō non sint ex damnato coitu nati, succedunt sibi inuicem ab intestato si vterini sint, hoc est, ex eadem matre nati, itaque filij naturales succedunt fratribus suis vterinis, vel cæteris cognatis ex parte matris, & cognati ipsi filij naturalibus: quippe qui propter certitudinem partus, dicuntur verē, & indubitanter consanguinei, vt in l. hac parte. ff. vnde cognati.

gna. vers. item si ipsi fratres, & in l. si spurius, eod. tit. §. vulgo quæritur, in l. de successio. cognat. l. si in princip. & in si. tit. l. 13. par. 6. §. nouissimè ubi Ang. Aretin. in l. ad Officia. Anto. Gomez in l. 9. Tauri, num. 48. in fin. d. D. Couarr. in epitome de sponsa. 2. part. c. 8. §. 5. in fin. Ludo. à Sardis de legitimatione. 3. part. de spuriis successione. fin. quæstion. est que communis, & indubitata opinio. † Sed maxima est inter doctores contentio, quid in filijs incestuosis, & natis ex damnato coitu, an ibi inuicem succedant ab intestato, si sint fratres uterini ex eadem matre nati, vel an natus ex dānato coitu succedat consanguineis ex parte matris, vel ipsi consanguinei succedant eidem spurio ex incestu, vel damnato coitu nato? Et videtur quod sibi inuicem succedant, quia non est lege aliqua prohibita in transuersalibus successio, licet nati sint ex damnato coitu. Probatur etiam per text. in l. si spurius. ff. vnde cognat. quæ generaliter statuit quod spurius succedit matri, & consanguineis eiusdem matris, & ex contrario. Sed spurij appellatione, etiam comprehenditur incestuosus, & natus ex damnato coitu, vt resoluimus supra eo. glo. 3. num. 2. non est ergo lex illa restringenda ad spurios vulgo conceptos. Rursus licet iura authenticorum corrigant leges antiquas, quoad successio nem ascendentium, ne spurij ex damnato coitu eis succedant, nec ipsi ascendentes filijs suis spurijs, vt in §. vlt. in authen. quib. mod. natura. effi. sui, & §. vltimo in authentica quib. mod. natura. effi. legi. Non tamen corrigunt quoad transuersales, quod ergo non mutatur quare stare prohibetur? dixit text. in l. sancimus. C. de testamen. & tum potissimum cū hac in specie sit ratio diuersa in ascendentibus, & collateralibus. Quoniam ascendentes ex proprio crimine puniuntur, non sic in transuersalibus. Præterea hodie sublata est differentia agnationis, & cognationis. §. placebat institut. de successio. cognat. §. nullam verò, in authen. de hæredi. ab intestato. veni. collation. 9. si agitur consanguinei ex parte patris nō succedant spurio nato ex damnato coitu, nec ipse consanguineis, pariter ergo non succedet cognatis ex parte matris. † Item non est inconueniens, quod prohibeatur successio inter ascendentes, & descendentes, & non inter collaterales, videmus etenim passim hoc fieri. Nā filius non succedit patri damnato ob erimen læsæ Maiestatis, vt in l. Pauthonius. §. per duellionis. ff. de acquirere. hæred. l. cū filius. §. fin. ff. de lega. 2. §. interdū. versic. per cōtrarium, in l. de hæred. quæ ab int. defer. Nihilominus tamen succedit alijs agnatis, & cognatis patris, quia hoc non reperitur prohibitum. Item emancipatus filius non succedebat patri iure antiquo agnatis tamen, & cognatis sic, vt in l. si ab eo. C. de legi. hæredi. his, & alijs rationibus hanc sententiam tenuerunt Cyn. in auth. itaque. C. commun. de successio. And. de Her. in c. i. §. naturales in fin. si de feud. fuer. contro. inter domi. & agna. Ang. in auten. qui. mod. nata. effi. sui. §. vlt. nu. 18. Ludoui. de Sardis in tract. de legitima. c. sequitur, de successione spuriorū. vers. 7. queritur. Ioan. Sæti Petrucij de Mōte Spereio, in rep. l. si qui illustres. C. ad Officia. & ibi Philip. Corneus final. colum. & Ioan. Baptif. numer. 57. Anto. de Rosell. in tracta. de successione ab intestato. 5. col. nu.

28. Mathef. eod. tracta. fol. 13. versicul. secundum mebrum principale, & ibi Bologni. in aposti. Angel. de Aret. in §. vulgo quæritur, numer. 3. institut. de successio. cognat. Corn. consil. 21. lib. 1. ubi attestatur hanc esse cōmunem opinionem, idem Corn. consil. 234. colum. penult. libr. 4. Curti. Junior consil. 113. Nicola. de Vbald. in tracta. de successio. ab intestato. par. 3. colum. 4. Ang. de Aret. in tracta. de testamen. verbo. nolens intestatus, colum. 8. d. D. Couarr. in epito. de sponsali. 2. par. cap. 8. §. 5. numer. vlt. Grego. Lupi in l. in tit. 13. de successio. ab intestato. par. 6. in glos. magna, ad finem. Matth. Afflic. decis. Neapoli 96. ubi asseruit iuxta hanc opinionem bis fuisse iudicatum in consilio Neapolitano, quamuis ipse adhærere videatur contrariæ opinionioni. † Oppositam tamen sententiam obseruant plurimi non modicæ autoritatis viri, imo quod spurij ex damnato coitu natus non succedat fratribus uternis, nec cognatis ex parte matris, nec ipsi succedant spurijs. Mouentur ex eo quod. d. l. si spurius. ff. vnde cognat. non procedit in spurijs ex damnato coitu natis, sed in vulgo quæritur, qui etiam spurij dicuntur, quorum conceptio non est accusabilis, vt optimè resoluit Bartol. in l. vlt. versicul. quæro an succedat matri. ff. de his quib. vt indig. vnde si aut cognatio non contrahitur inter matrem, & filium natum ex damnato coitu, nec potest inter eos esse successio, vt in l. vltima in fin. C. de natura. lib. ita nec consanguineis matris succedet, quandoquidem si tradix incesta, & sicca, qua desiccata nimirum si arbor nullos producat fructus, secundum Bald. in l. vltim. C. de verbor. significatio. hæc fuit opinio Dyni in tracta. de successione ab intestato. cap. de incestuosis, & nefarijs, cui accessit Mathef. in eod. tracta. penult. charta, vers. secundum membrum principale, Benedi. de Barzis in tracta. de filijs non legitime natis. 4. charta in quæstion. an licet natus ex coitu accusabili non possit succedere matri, possit succedere collateralibus, Hostiens. in summa qui filij sint legitimi. circa princip. Ioan. Fab. in dict. l. si qua illustres. C. ad Offi. Ioan. de Anan. & Bologni. in eius additio. consil. 95. Abb. consil. 50. lib. 2. Matth. Afflic. decis. 96. Deci. consil. 311. col. 1. Aymon Crauet. consil. 138. numer. 6. Alexand. consil. 174. numer. 3. lib. 5. Fulgo. consil. 36. Bertrand. consil. 6. lib. 1. Guill. Benedi. in rep. c. Raynaudus de testamen. verbo, & vxorem nomine Adelaßiam, in tracta. de successio. ab intestato. numer. 706. Bermond. de publi. concubinar. pag. 357. nu. 77. Alexand. consil. 57. in fin. lib. 4. Anto. Gomez in l. 9. Tauri, nu. 51. per text. ibi, & in l. nostra sumpta ex l. 2. tit. 3. lib. 5. & l. 22. tit. 3. lib. 1. ordina. Vbi statuitur, quod filij clericij, & sic nati ex dānato coitu nō succedant patri, nec alijs consanguineis: & l. 7. infra eo. in si. transumpta ex l. 9. Tauri, dicit quod disposita in l. ordinationum, & in hac lege obseruetur in specie illius Taurinæ constitutionis, nempe in successione bonorum maternorum, vt diligenter aduertit Cyfonta in d. l. 9. Tauri, nu. 5. Interpretanda ergo erit lex nostra, & extendenda ad consanguineos ex parte matris, quod & Anto. Gomez censet in dict. l. 9. Tauri, num. 51. quod expenditur ex vltimis verbis dictæ Taurinæ constitutionis, quæ mentionem facit legis nostræ, & ad eā se refert, quod minime facere, nisi

E c 4 cerneret

Libro.5.Titulo.8.

cerneret legem nostram vtriusque parentis consanguineos comprehendere, quod præferunt verba legis nostræ ibi. *Orro si por no dar ocasion, que las mugeres, asy viudas, como virgines sean barraganas de clerigos, si sus hijos heredassen los bienes, de sus padres, o sus parientes?* Et clarius statutum erat in l. 22. tit. 3. libr. 1. ordina. vbi dicebatur, *si sus hijos heredassen sus bienes*, scilicet matris, & paternorum, ibi, y de sus padres, & consanguineorum ex utroque latere coniunctorum. ibi, o pariente, vt eruditè expendit Cyfontan. in d. l. 9. Tauri, numer. 5. in fin. licet nostræ legi hoc quadrare non possit, cum expresse dicat filium clerici non succedere cognatis ipsius patris clerici, & mentionē non facit de cognatis ex parte matris. † Solebam etiam ipse appendere verba vltima dicti. l. 9. Tauri, ibi, saluo si fuerē los hijos de clerigos, &c. In quibus præcipiebatur legem ordinationum. 22. tit. 3. lib. 1. seruari, exceptio autem debet esse de regula, & de contentis in ea, alioqui vana omnino esset exceptio, quæ nõ prædicaretur de eo, quod in regula cōtinetur, perperam enim quis exciperet, dicendo, Lego Seyo seruos meos excepto equo albo, vel omnes homines currunt excepto equo, vt Dyn. explicat in rub. de regu. iur. in. 6. nu. 14. Bar. & Bald. in. l. in his. ff. de legib. Barto. & doctor. communiter, maximè Deci. numer. 20. in. l. 1. ff. de regu. iur. Buerard. in locis legalibus loco. 3. vers. 2. d. D. Couarru. eleganter lib. 2. resolutio. capit. 5. numer. 4. & vbi tractat de intellectu. l. nam quod liquide. §. vltim. ff. de penul. lega. Cū ergo. l. 9. Tauri, & l. 7. infra eod. ex ea sumpta quæ loquitur de successione bonorum maternorum, nõ est verisimile casum legis nostræ excipere, si in eisdem bonis maternis non loqueretur. † Sed procliuior sum priori sententiæ, vt successioni-
bus locus sit hac in specie, cū prohibita non inueniatur, & lex nostra, & sequens minime obstant, cum loquantur in successione filiorum clerici, qui minime succedent patri, nec matri, nec cōsanguineis paternis, vel maternis, odiosa enim semper fuit hæc proles canonibus, & legibus nostris regijs, vt constat ex concilio Toletano. 9. capit. 10. & cap. cum multæ. 15. quæst. 8. vt nobis insinuat d. D. Couarru. in epitome de spō. salib. 2. par. cap. 8. §. 5. num. 17. & probatur in l. nostra, & sequen. conferunt tradita per Ferdinand. Vazq. de successio. creatio. §. 10. nu. 648. vers. infero quod si Imperator; atq; ideo nimirū si grauiorēs pœnæ huic proli à legibus inferatur, nec ex eis liceat arguere ad alios spurios, & incestuosos filios. Quare Greg. Lupi in. l. vlt. glof. 1. tit. 13. part. 6. rectè non immeritò asseruit in tanta doctorum varietate dubium esse, quæ istarum sit receptor opinio, atque ideo egere regia declaratione. † Tertia conclusio, filij nati ex damnabili coitu succedere possunt ex testamento omnibus paternis, & maternis consanguineis, etiam in bonis à parentibus prouentis, vt resoluit Bar. & docto. in. l. si is qui ex bonis. ff. de vulgar. Fallit tamen hoc in filio clerici, cui non potest aliquid à consanguineis relinqui, vt in hac lege expresse statuitur. Quod Anto. Gomez extendit ad omnes ex damnato coitu natos in dicti. l. 9. Tauri, nu. 51. in fin. cui minime accedo ex ratione supra tradita, numer. præcedenti. † Quarta conclusio, frater legitimus ex parte matris succedit fratri na-

turali tantum simul cum alio naturali ex eadem matre nato, & non excludit eum, licet in successione naturalis excluderet, vt in. l. 7. infra eod. & illa dumtaxat in specie lex illa corrigit ius commune, nõ in successione fratris, in qua ius commune manet incorrectū, vt rectè aduertit Ant. Gomez in. d. l. 9. Tauri, nu. 49. & num. sequent. Subdit fratri naturali mortuo ab intestato succedere fratrem naturalem ex utroque latere coniunctum, hoc est, ex eodem patre, & matre, excludereque non solum fratres naturales vterinos, verum etiam fratrem legitimum, & naturalem vterinum ex eadem matre natum, ex alio tamen patre, quia est vtrinque coniunctus, & habet potiora iura, argu. text. in authent. itaque. C. com. de success. quam conclusionem nuncupatim tenet Angel. de Arezio. in. §. vulgo quæsitos. 2. col. prope finē, vers. quid si superueniret, dictus Petrus institutus de successio. cognata. & Ange. de Perusio in authent. qui. mod. natura. effi. sui. §. fin. nu. 19. Gregor. Lupi in. l. vlt. tit. 13. de successio. ab intestato, in verbo, naturale legitimo, par. 6. † Sit denique certa regula in hac materia successiois ab intestato, quod semper est successio reciproca, & in ea est seruanda æqualitas, vt si quis alteri non potest succedere nec alter sibi, & qui mihi succedere potest, & ego ei, vt in. §. filiū vero, vers. nullum tamen, in authent. qui mortu. effi. sui, colla. 7. vbi hoc notat Bartol. Anto. Gomez in. l. 9. Tauri, num. 51. & num. 5. & est text. in authent. licet. C. de natural. libe. in fin. Azo in summa. C. eodem, numer. 5. l. 8. in fin. tit. 13. par. 6. vbi Gregor. Lupi, in verbo, manera.

G L O S. V.

- 1 *Spurio, vel filio clerici nihil potest à patre relinqui.*
- 2 *Spurio à patre relictum acquiritur heredibus legitimis, & ipsis nolentibus fisco.*
- 3 *Spurio à patre relictum acquiritur heredi instituto, quo deficiente quæritur legitimis.*
- 4 *Hæres qui in testamento fuit grauatus restituere spurrio, si non accommodauit fidem restituendi nõ amittit hereditatem, nec applicatur fisco.*
- 5 *Ni ayan ni puedan gozar de qualquier manda.* Nota ex lege ista quod filio clerici nihil potest à patre relinqui, non solū titulo institutionis, verū nec legati. Ceterum hoc non solum in filio clerici procedit, sed & in quocunque filio spurio, qui nec ex testamento, nec ab intestato, nec ex cōtractu inter viuos aliquid à patre capere potest (filium spurium hīc intelligo etiam vulgò quæsitum) vt in authent. quib. mod. natura. effi. sui. §. vlt. & l. fin. & authent. licet. C. de natural. libe. l. 10. tit. 13. de successio. ab intest. par. 6. l. 10. tit. 5. lib. 3. fori. authent. ex complexu. C. de incest. nup. dixi supra glo. 3. numer. 3. † Quod si pater filio spurio aliquid relinquat, id à lege legitimis liberis, vel cognatis proximioribus defertur. l. 1. & ibi Bal. & Salicet. notant. C. de

de natural. libe. Bar. in. l. vlti. ff. de his qui. vt indig. Iaso. in. l. 2. nu. 9. C. de hered. instit. Alexan. dicens, hanc opinionem communem esse in. l. hereditas. C. de his quib. vt indig. & in confi. 74. nu. 6. libr. 3. & confi. 202. lib. 6. Corn. confi. 236. lib. 2. Bermondus hanc attestatur communem in lib. de publicis concubinar. in verbo, qui etiam filios ex tali concubinato procreatos, numer. 21. & 22. pagin. 318. & seq. qui etiam in filio clerici, de quo nostra lex loquitur, idem concludunt Barba. confi. 46. lib. 1. d. Couatru. in epitome. de sponsalib. 2. par. c. 8. §. 5. numer. 3. Petr. de Dueñas in regul. 366. numer. 3. Sed si venientes abintestato id petere negligunt, vel tacerint, vsq; ad duos menses, eis elapsis ea bona fisco vendicabit. Idem si pacto, aut renuntiatione consanguinei excludantur. l. 1. §. quibus tacetibus. C. de natural. libe. & ita per illum tex. hoc voluit Bal. in. l. certum, numer. 17. vers. sed pone bastardus. C. vnde legitur. Bermond. de publicis concubinarijs, in verbo, qui etiam filios ex tali concubinato procreatos, nu. 7. pagin. 311. Roland. Bononien. in tracta. de testamen. rubri. 18. nu. 1. Ludo. de Sardis in tracta. de natural. libe. in fine, in vers. secundo videndum est, num. 1. Ioan. Garron. in repe. l. 1. nu. 101. & sequent. C. de secund. nupt. d. D. Couarr. d. c. 8. §. 5. numer. 3. hanc opinionem confirmat text. in. l. 10. tit. 13. de successione abintestato, part. 6. † Disimus si quid pater filio spurio relinquat, id à lege legitimus liberis, vel proximioribus consanguineis deferri. Sed hoc altius inuestigandum est, nam si pater ei aliquid reliquit palam vel eum instituit heredem simul cum alijs: tunc portio spurijs applicabitur ceteris scriptis heredibus, vel quidquid ei fuerit relictum, non legitimis abintestato venientibus. Si vero nullos alios heredes instituit, erit in testamentum ipso iure nullum, & succedent, venientes abintestato, & idem fiet hodie iure regio, licet testamentum non propterea sit nullum, vt in. l. 1. tit. 4. de testamen. supra hoc libr. Cuius ratio est, quia filij spurij non sunt culpa sua indigni, atque ideo non fisco quaeritur hereditas, sed heredibus legitimis, quoties autem propria culpa sunt indigni fisco applicatur hereditas, vel legatum talibus relictum, vt in. l. auferatur, & ibi glo. & communiter DD. ff. de iure fisci, ex qua id expendit Bar. ibi, post doctores antiquos, idem Bar. in. l. 3. ff. de his quib. vt indig. Aret. & communiter Moderni in. l. si is qui ex bonis. ff. de vulgar. hanc sententiam confirmat text. in. l. non intelligitur. §. si quis palam. ff. de iure fisci. & in specie hanc opinionem affirmat Barto. in. l. fin. num. 8. ff. de his quibus, vt indig. idem Bar. in. l. hereditas, numer. 1. C. cod. tit. & ibi Paul. num. 4. Salic. num. 6. Alexand. num. 3. hanc dicens communem Ias. num. 5. & Corn. 3. col. prope finem. Bald. & Imol. in. l. 3. ff. de testamen. gloss. vltim. in. l. Lucius. §. in testamento, & ibi Bart. Paul. Innoc. & communiter DD. ff. de lega. 1. Barto. confi. 119. Segura in repe. l. 3. §. fin. numer. 143. ff. de liber. & posth. Anton. Gomez in. l. 9. Tauri, numer. 21. Bermond. de publi. concubinarijs, in verbo, qui etiam filios, & c. nu. 20. & sequent. pag. 318. Grego. Lupi hanc testatus receptionem sententiam in. l. 10. in verbo, los hermanos, tit. 13. par. 6. dicit tamen legem illam regiam destrueret communem opinionem, qua heredes scripti pre-

ferbantur legitimis: quinimo ad legitimos deueniat priusquam ad scriptos, quæ fuit opinio Azo. quam sequi. ur & confirmat lex Partite, secundum eum dabitans tamen hoc assent, & dicit super eo cogitandū. Quod mihi non placet, ea siquidem lex regia non loquitur in casu, in quo alij heredes fuerint scripti: ideo tanquam casus omissus manet sub dispositione iuris communis. l. commodissime. ff. de liber. & posthum. 4 † Aut verò pater capacem aliquem instituit heredem, eumque palam rogauit, vt hereditatem filio suo spurio restitueret, heredesque nullam accommodationem fidem, & hac in specie hereditas non auferatur ab herede, nec fisco applicatur. Quoniam heres non deliquit, vt in. l. 3. §. si quis palam, & l. ita fidei. ff. de iure fisci. l. Lucius §. in testamento, & l. in tacitis. ff. de lega. 1. & ibi DD. omnes Bald. in. l. eam quam, num. 21. C. de fideicom. Nisi eam restituerit filio spurio testatoris, quia tunc ab eo auferatur, & applicatur fisco text. vnicus & singularis in. l. si postulante. §. fin. ff. ad Trebell. vbi eum expendunt & commendant doctores. Bald. in. d. l. eam quam, num. 21. Paul. Cast. in. l. Lucius. §. in testamento. ff. de lega. 1. Ant. Gomez in. d. l. 9. Tauri, num. 21. in fil. l. 13. tit. 7. part. 6. & ibi Grego. Lupi in verbo, cumplisse tal ruego. De tacito autem fideicommissio dicit infra co. glo. 8.

G L O S. VI.

- 1 Donatio spurio facta est nullius momenti, & reuocatur per descendentes & legitimos.
- 2 Iuri accrescendi contractibus, an sit locus?
Donata spurio, an accrescant alteri donatario capaci cui eadem res simul cū spurio donata fuit? ibid.
- 3 Donatio a donatario patris spurio facta, an reuocetur & censetur facta fuisse in fraudem?

f o donacion. Quemadmodum titulo lucratiua ex vltima voluntate, nil potest filio spurio, vel incestuoso relinqui, vt dixi in glo. precedenti, ita nec per contractum ex causa lucratiua, veluti donatione. Si pater enim donat filio spurio (præter alimenta, vel quintam bonorum suorum partem, quæ iuxta. l. 7. & 8. infra eod. succedit loco alimentorum) donatio est nullius momenti, & reuocatur per descendentes legitimos, vel per patrem, vel matrem, vel fratrem vel sororem, quibus non extantibus, vel agere expresse recusantibus, vel tacite, per lapsum duorum mensium renouabitur per fisco, vt in. l. 1. & ibi gloss. Cyn. Bart. Bald. & Salic. C. de natural. libe. Azo. in summa filius tituli, text. in. l. 10. & ibi Grego. Lupi tit. 13. par. 6. Anton. Gomez in. l. 9. Tauri, num. 33. & DD. supra citati in glo. precedenti. † Sed quaero, si donatio fuit duobus facta, nempe, spurio, & alteri capaci, an pars quæ deficiatatione in capacitaris spurij accrescat coniuncto? Et licet in vltimis voluntatibus dubitetur, an sit locus hac in specie iuri accrescendi, vt aduertit Anto. Gomez in. d. l. 9. Tauri, num. 24. ibidem tamen ipse resoluit minus dubitationis esse in casu proposito, quandoquidem in contractibus ex causa lucratiua & merè

Ee 5 diui-

Libro.5. Titulo 8:

diuidua, locus non est iuri accrescendi, vt in l. si mihi & Titio. ff. de verbo. oblig. & ibi communiter DD.
 † Secundò aduertere oportet, fraudem legi factam cenferi, si is cui pater spurij donauerit aliqua bona, in continenti spurio donauerit, vel ex intervallo dicens id facere in remunerationem primæ donationis, vel si sit maxima quantitas quæ donatur, secundum Bald. in l. eam quam, nu. 4. C. de fidei cõ. Ioann. Lupi in repe. rubri. d. donatio. int. vir. & vxor. §. 30. num. 14. quemadmodum & ex alijs coniecturis potest id præsumi factum fuisse, secundum Anna. cons. 13. d. D. Co. uarru. in epito. de sponfalibus. 2. part. c. 8. §. 5. numer. etiam. §.

G L O S. VII.

- 1 Clerici filius nil potest ex bonis patris, vel eius cõsanguineorum, etiam titulo emptionis acquirere.
 - 2 Spurius vel ex damnato coitu natus, an possit ex emptionis contractû aliquid habere ex bonis patris? & numer. sequen.
 - 3 Spurius an possit mutare patri, vel ab eo aliquid emere, quod sic, si vera numeratio interuenierit.
Emptio vera inter maritum & vxorem valet, ibidem.
 - 4 Lex. 1. C. de natural. liber. explicatur.
 - 5 Confessio patris de recepto pretio, an sufficiat ad validandam venditionem spurio factam?
 - 6 Confessio non sufficit, in quocumq; actu suspicionem habente, nisi vera numeratio.
 - 7 Confessio patris iurata in fauorem spurij non validat venditionem, nisi verè constet de numeratione
 - 8 Pater alienare potest bona sua titulo oneroso, modò constet de vera numeratione.
 - 9 Confessio in aliorum preiudicium facta quibus casibus eis noceat.
 - 10 Confessio testatoris iurata nocet heredi.
 - 11 Confessio patris in fauore spurij concurrentibus alijs indicijs probat.
 - 12 Traditio vera & actualis requiritur in actu suspecto & reprobaro, nec sufficit constitutum, nec alia facta traditio.
Lex vna. C. de suffragio, ibidem.
 - 13 Assertioni etiam iurata personæ prohibite non est standum in prohibitis.
Assertioni meritorum donatarij quando stetur? ibidem.
 - 14 Lex nostra limitatur & oprime intelligitur.
Spurio etiam iure regio pater vendere potest aliquid si vera pretij numeratio interueniat, ibidem.
- g o vendida. Nota legem optimam, quod vsque adeo prohibitum est aliquid ex bonis paternis, vel consan-

guineorum eius manere apud filium clericum, vt nec per contractum onerosum emptionis & venditionis aliquid ex eorum bonis consequi possit. † Sed an idem sit in alijs filiis spurij, vel ex damnato coitu natis? Et videtur quod per contractum emptionis, vel venditionis pater possit bona sua in filium spurium & incapacem transferre, eo quod tunc capiat iure suo ex proprio contractû, sicut quilibet extraneus, & quia nil recipere videtur ex bonis patris, cum tantum abfit, quantum adest: atque ideo nullam fraudem factam videri legibus prohibitiuis. Ex quo id voluit Accurs. in l. qui testamentum, in gloss. 2. de probatio. Bartol. quoque, & Bald. Fulgo. & ceteri ibidem dum reproband glo. dicentem valere confessionem patris dicentis se recepisse pretium a filio, si igitur verè recepisset valeret vtique emptio. Hanc conclusionem probat in specie Specul. in tit. de successione ab intestato, vers. quod si inter se vendere velint, numer. 34. Bald. in l. si is qui ex bonis. 2. colum. in fi. & ibi Alexan. numer. 7. & Aret. num. 6. in fi. ff. de vulga. Anto. Gomez in l. 9. Tauri, num. 35. Gregor. Lupi per text. ibi in l. 10. tit. 13. par. 6. Ioann. Galden. de arte testandi, tit. 1. cautela 14. num. 3. Guill. Bened. in repe. Raynuntius, in verbo, & vxorem nomine Adelsiam, dec. 5. nu. 19. Bermond. de public. concubin. pag. 323. num. 22. & pagin. 325. numer. 32. versic. & prædicta conclusio, Iacobi. de S. Georg. in d. l. qui testamentum, numer. 8. & sequen. ff. de probatio. Pet. Duenas in regula. 366. amplia. 11.

† Pro hac sententia solet citari text. in l. qui testamentum. ff. de probatio. vbi valere asserit Iurisconsultus contractum mutui, vel alium onerosum inter patrem & filium spurium incapacem, quoties vera pecuniæ numeratio interuenit, nec sat esse solam patris confessionem de recepto, text. etiam in l. seruum meum. ff. de hered. instituen. vbi valet venditio facta ei, qui hæres institui non potest, nec aliquid ex testamento capere, & ibi eum expen. tit. Bald. idem Bald. in l. si is qui ex bonis. ff. de acquiren. hered. Præterea quauis inter virum & vxorem donatio non valeat, ob id quæ inter eos semper censetur contractus suspectus valet tamen contractus onerosus verè, & abique ulla fraude inter eos celebratus, vt in l. si sponsus. §. circa venditionem. ff. de donationi. inter virum & vxor. l. quod autem. §. si maritus. eod. tit. si quis donationis. ff. de contra. empt. confirmat item hanc sententiam text. in d. l. 10. tit. 13. de successio. ab intest. par. 6. quæ non ab re donationem, duntaxat, fieri prohibet à patre filio incapaci, non emptionem, quod ibi appendit Grego. Lupi, in verbo, la donation, & Anto. Gomez in l. 9. Tauri, nu. 35. † Verùm aduersus hæc receptam sententiam solet citari, text. in l. 1. C. de natu. libe. cuius verba sunt. *Siue itaque donatum per ipsum, qui pater dicitur, vel per alium, siue per interpositam personam, siue ab eo emptum est, siue ab alio, siue ipsum nomine comparatum, statim retractum reddatur quibus iussimus, vbi id expendit Bart. text. etiam in l. nostra qua expresse prohibetur emptio & venditio inter patrem & spurium clericum filium, imò quod magis est, etiam inter consanguineos patris & spurium ipsum.* Ex quibus huic sententiæ accedit Segu. in rep. l. 3. vlt. ff. de lib. & posth. nu. 145. versic. & circa hoc, & Ant. Gom. in l. 9. Tauri, num.

nu. 36. prope finē. † Ipse tamen Gomezius. nu. 35. vers. sed his non obstantibus, asserit priorem sententiā iure communi Imperatorum veriorē & receptiorem esse. Credit tamen per legem nostram esse correctam, quod an verum sit, dicam inferius. Respondetque tripliciter ad l. l. C. de natural. libe. & vltimo quod ibi pater non emebat aliquid à filio, nec ei aliquid vendebat, sed nomine filij spurij ab alio emebat, in apertam fraudem legis, quare improbat emptio, vbi fensit Cyn. 2. notab. quæ solutio placet Gomezio. & mihi applaudet. Communis tamen sententia limitatur, vt procedat quoties confiteri patrem vere recepisse pretium, nec saterit, patrem confiteri se recepisse, & si constet de confessione ex eodem instrumento venditionis: quoniam ea confessio præsumitur facta in fraudem, vt in l. qui testamentum. ff. de proba. vbi si pater confitetur in testamento se debere filio incapaci plusquam capere possit, non valet nec probat talis confessio, nisi vere & liquido probetur, quæ tex in id expendunt Odofre. Bart. Bald. Sali. & communiter DD. quod verum esse asseuerant, etiam si confessio fiat in contractu inter viuos, contra gloss. ibi, quæ in hoc reprobatur & contra eam est text. in l. cum quis decedens. §. Titia. ff. de legat. 2. hanc limitationem sequitur Anto. Gomez in l. 9. Tauri, nu. 35. vers. sed his non obstantibus. † Secundo hæc instruitur limitatio, nam in quocunque actu fraudis præsumptione habente non sufficit confessio patris, sed vera & corporalis traditio exigitur, veraque numeratio, eiusque probatio, vt in l. per diuersas, vers. ita tamen, iuncta glo. & l. ab Anastasio, vers. si quis, ibi re ipsa per soluit. C. manda. vbi actio per creditorem cedi potest titulo oneroso, non lucratio, ob euitandas fraudes, quæ hac in specie committi solent. Debetque hoc casu constare de numeratione, vt etiam voluerunt Iaco. Butri. in dict. l. per diuersas in fin. & ibi Barto. 2. col. Ange. v. colum. Sali. & communiter DD. idem Salice. in l. 2. C. ne lice. potentio. 2. colum. Iacob. de Bellouis. Bart. & ceteri in authent. de equali. dot. in fi. colla. 7. Tiraquel. lib. 1. de retractu. §. 1. glo. 18. num. 85. Corn. consil. 348. numer. 7. lib. 1. & quæ dixi in l. 12. glo. 2. in fin. tit. 6. de meliorationibus supra hoc libro. † Et vsque adeo vera est hæc conclusio, vt procedat etiam si confessio patris fuerit iurata, adhuc si quidem est inualida respectu spurij incapacis, in cuius fauore emanauit, vt in d. l. cum quis decedens. §. Titia. ff. de legat. 3. & ibi notant Barto. & alij interpretes. Iacob. de S. Georg. in d. l. qui testamentum, num. 8. & sequent. ff. de probatio. Alex. in d. consil. 18. lib. 1. & consil. 45. lib. 1. Bermond. de publicis concubinariis, pag. 325. num. 32. ad fi. & sequent. † Conuelliunt hæc eadem sententia quoniam licet pater alienare possit bona sua titulo oneroso, nec contra debeat, an id dolo fecerit nec ne, debet tamē constare de vera pretij numeratione, vt alienatio valeat, a iis non valet ita docet singulariter Ioā. de Butrio. in l. si quis in fraudem, in l. 2. de æt. quodæpote in singulare l. 1. in l. 1. ff. de eo per quem factum erit. v. colum. & in authent. vnde si parens. C. de inoff. testament. quam sententiam confirmat text. in l. 1. §. si quis in fraudem. ff. si quid in fraud. patro. quæ ad hoc appendit Paul. Castren. in l. 1. vltim. colum. &

quæstio. C. de inoff. testam. Iaso. in additio. ad Christopho. Porcum in §. post mortem, instit. de inutili. stipula. Bartholom. Beron. in cautela. 36. Did. Segur. in repe. l. 3. §. fin. num. 13. ff. de liber. & posthum. Anto. Gom. in l. 9. Tauri, nu. 36. Quod extendit, etiam si pater hoc iurasset autoritate. Specula. in tit. de confessio. §. sed nunc videndum, vers. sed nunquid patris confessio, cui accedunt Alex. consil. 145. lib. 5. Segura in l. coheredi. §. cum filiz, num. 129. ff. de vulgar. & in dict. l. 3. §. fina. numer. 132. ff. de liber. & posthum. & in repe. l. vnum ex familia. §. sed si fundum, num. 173. & 174. ff. de lega. 2. Cassan. in consuetu. Burgun. rubr. 7. §. 3. numer. 29. fol. 23. col. 1. & latius Tiraquel. lib. 1. de retractu. §. 1. glo. 18. numer. 80. Stephan. Bertrand. consil. 71. prope finem. lib. 4. Alcina. in c. cum contingat. num. 26. de iure iur. Barba. & Guill. Benedi. in capit. Raynuntius. de testam. verbo, si absque liberis moretur. 1. num. 27. Corn. Iaso. & Dec in l. si donatione. C. de collatio. Ferdinand. Vazq. lib. 3. de successio. creatione. §. 30. numer. 257. † In quibus autem casibus confessio in aliorum præiudicium facta eis præiudicat necne tradit latē Tiraquel. lib. 1. de retractu. §. 1. glo. 18. num. 82. & 88. & sequentibus, & latius lib. 2. §. 1. glo. 7. num. 47. & §. 4. gloss. 6. numer. 11. & 14. Petrus Nunnus de mandatis exequendis. 2. part. c. 29. num. 10. & sequent. † Nec oberit text. in authent. quod obtinet. C. de probatio. & in l. cum quis decedens. §. codicillis. ff. de legat. 3. vbi confessio testatoris probat cum iuramento, debet siquidem intelligi in præiudicium extranei hæredis, non filij, quod probare videtur text. in dict. authent. quod obtinet quatenus dicit in fine, eam confessionem non nocere creditoribus, ergo nec filio. † Ceterum quod supra diximus, num. 8. procedit, præterquam si cum patris confessione concurrant alia indicia, nempe, vnus testis, vel semiplena probatio, vel alia coniectura, vt censet Anto. de Butrio, & Abb. in cap. quauis. de re iudic. Anton. Gomez. in l. 9. Tauri, num. 36. vers. limita tamen: quibus adde concordantes, vt Tiraquel. refert in repe. l. si vnquam, in verbo, donatione largitus, nu. 28. C. de reuocand. donatio. vbi plura familia adducuntur, summē in praxi conducibilia. † Fulcitur præterea hæc assertio per text. in l. vna. C. de suffrag. ibi sequaturque traditio corporalis, vbi probatur quod in contractu suspectu & reprobato, semper requiritur vera & actualis traditio rei, vt suspicio cesset & præsumptio fraudis, vel simulationis. Nec sufficet clausula cōstituti, vel alia traditio ficta, vt ex eo textu expendunt, ibi Bart. Salice. & communiter DD. Imol. in l. si is qui ex bonis. 2. colum. in fi. ff. de vulga. Anto. Gomez. in l. 9. Tauri, nu. 36. vers. 3. facit. † Item in prohibitis non est standum assertioni, etiam iurata personæ prohibita. secundum Petr. & Cyn. in l. l. C. de sacrosanct. eccle. idem voluit Bar. in l. cum quis decedens. §. Titia honestissima. ff. de legat. 2. & in l. Aurelius. §. vlt. ff. de libera. lega. cum pluribus concord. à Tiraquel. congestis in d. l. si vnquam, in verbo, donatione largitus, num. 79. C. de reuoc. dona. Pet. Nunnus de mandatis exequendis. 2. par. c. 29. num. 19. Sicut nec creditur in prohibitis assertioni meritorum donatarij, etiam si specialiter enumerentur, secundum Guillen. Cyn.

Libro.5. Titulo 8:

14 Cyn. & Alberi. in. l. vt. ff. de exercito. Salicet. Corn. Alex. & alios recentiores in. l. si donatione. C. de collatio. cum concordant. ab eodem Tiraq. congestis, in verbo. donatione largitus, nu. 77. & supra hoc lib. tit. 6. de melliorationibus. l. 2. glo. 2. in fin. [†] Superest, vt examinemus, nunquid per legem istam corrigatur ius commune, quo venditio non prohibetur inter patrem, & filium spurium, vt supra diximus, nu. 2. & sequentibus? Et corrigi asseuerant Dida. Segura in rep. l. 3. §. si. nu. 145. ff. de lib. & posthum. & Ant. Gomez in. l. 9. Tau. nu. 36. ad finem, & in hoc asseuerat Anto. Gomez esse legem istam terribilem, quod non solum non potest filius clerici aliquid capere ex bonis patris, etiam titulo emptionis, verum nec ab eius consanguineis ex bonis propriis consanguineorum, licet nihil habeant ex bonis paternis. Verum, iudicio meo, lex nostra intelligi debet in casu dubio, vbi non constat, an vere venditio & numeratio pretij interuenierit, vt tunc fraus presumatur, iuxta superius tradita: Secus vero, vbi vere constiterit de pretij numeratione, tunc enim emptio prohibita minime censetur, vt eruditè explicat Greg. Lupi in. l. 10. in v. verbo, la donation, prope finem, tit. 13. de success. abint. par. 6. vel si quis refractarius hanc limitationem non admisit, non tamen inficias ire poterit, quin vltra speciem in qua lex nostra loquitur, non extendatur, sed solum procedat in filijs clericorum, quos magis iura abhorrent propter horrendum crimen, quod in eorum conceptione patrat, & non extendatur ad alios spurios, vel incestuosos, cum sit correctoria, vt diximus supra hac eadem lege, glo. 4. nu. 8.

G L O S. VIII.

- 1 Spurijs posse à patre aliquid donari, vel relinqui, an statui possit statuto, vel lege?
- 2 Delictorum occasio omnino fugienda est à legibus. Delicti futuri remissio fieri non potest, ibi.
- 3 Lex generalis, an valeat, disponens patrem posse spurio donare, vel aliquid relinquere?
- 4 Spurio restituere rogatus palam bona patris potest bona retinere, nec fisco restituere tenebitur. Spurio tacite restituere rogatus & fidem patri præstans de ea restituenda licet palam fecerit bona fisco applicabuntur, ibi.
- 5 Spurius non potest tunc in foro conscientie bona à patre, vel eius cognatis relicta retinere. Pœna ipso iure imposita, quando in foro anime debeat, ibi.
- 6 Spurius quando in foro conscientie possit retinere bona patris? & nu. seq.
- 7 Heres qui tacitam fidem præstitit patri de restituendo bonis spurio, non tenetur spurio restituere.
- 8 Heres qui tacitam fidem præstitit patri de restituendo bonis spurio, non tenetur hoc fisco pandere, nec ei bona restituere ante condemnationem, & nu. seq.

Pœna an obliget in foro conscientie? ibi.

- 9 Pœna censura obligat in foro conscientie & quare?
 - 10 Heres qui tacitam fidem præstitit de restituendis bonis patris spurio tenetur fisco bona restituere in foro exteriori, licet ea bona spurio non restituerit. Heres rogatus spurio restituere bona paterna, nisi restituat non capiet ea bona fisco, ibi.
 - 11 Tacitum fideicommissum quomodo probetur, & nu. sequen.
 - 12 Tacitum fideicommissum probatur per confessionem heredis.
 - 13 Tacitum fideicommissum, etiam iuratum tenetur heres à iudice interrogatus pandere.
 - 14 Tacitum fideicommissum probatur per coniecturas & præsumptiones. Probatio difficilis coniecturis fieri poterit, ibi. Lex. 3. §. tacite. ff. de iure fisci explicatur, ibi.
 - 15 Taciti fideicommissi coniectura quæ sint sufficientes ad eius probationem, & nu. 16.
 - 17 Taciti fideicommissi bona cum fructibus sunt restituenda.
 - 18 Taciti fideicommissi bona cui fisco applicentur, an seculari vel ecclesiastico?
 - 19 Spurius, an possit heres institui sub conditione, si à principe legitime?
 - 20 Spurius sub conditione, si legitime institutus à patre, an possit interim bonorum possessionem habere?
 - 21 Nepos ex spurio, an possit ab auctore heres institui?
 - 22 Nepos ex spurio existente prole legitima institui non potest ab auctore.
 - 23 Nepos ex incestuoso filio institui non potest ab auctore, etiam si legitimi deficiant.
 - 24 Nepos ex filio clerici presbyteri potest ab auctore institui.
 - 25 Nepos ex spurio ab auctore institutus si est in potestate patris, an possit bona capere ex institutione, vel an patri queratur usufructus.
 - 26 Cantela instituendi filium spurium, vel clericum.
 - 27 Clericus, an possit nulum instituere?
- Agora ni de aqui ad elme: Ex his verbis improbari videtur statutum vel legem in contrarium factam, & in futurum faciendam. Cuius occasione hæc incidit questio, an valeat statutum disponens spurios ex testamento, vel alia vltima voluntate posse patribus suis succedere, vel an eis possit aliquid ab ipsis patribus donari, & non posse id statui asseruerunt Henrici. in summa. in tit. qui filij sunt legitimi. §. qualiter, pen. col. vers. quid si Imperator. Card. in c. per venerabilem, vltim. q. extra. eod. tit. Bar. in. l. 3. nu. 7. ff. de testam. vbi etiam Bald. & Imol. & ceteri interpretes. Anchar. in. c. 2. de testam.

men. nu. 28. Fred. de Senis, consil. 265. nu. 1. & cōs. 77. Aret. in l. cunctos populos, nu. 15. C. de sum. Trini. & ibi. Bald. nu. 13. Iso. in l. ait prator, in prin. nu. 12. ff. de iureiur. Socin. consil. 95. nu. 9. lib. 4. Deci. in cap. 2. l. c. 2. notab. 2. de constit. Bermond. in tractat. de publicis concubinar. in verbo, qui etiam filios ex tali concubinato procreatos, num. 63. & seq. pagin. 344. Ioan. Lupi in l. 9. Tauri, num. 6. quam dicunt communem opinionem Ioan. Bapt. Cacialupi, in rep. d. l. cunctos populos, nu. 170. Deci. in c. in presentia, nu. 124. de proba. Ioan. Galden. in tracta. de arte testandi, titu. 1. cautela. 14. nu. 1. Ferdinand. de Loazes in tract. de matrimonio, 2. dubio. 2. fundamento pro parte negativa, nu. 7. ubi refert plures doctores hoc idem asserentes, & iterum in tracta. de conuersio. paganorum, col. 22. nu. 7. versu. ex hac ratione. Nicol. Boer. decisio. 127. num. 9. Guill. Bened. in repe. c. Raynuntius, in prin. nu. 39. de testamen. Ioann. Bapt. in repe. l. omnes populi, fol. 11. col. 1. ff. de lega. 1. Per. de Dueñas, in regul. 366. ampliato. 1. d. D. Couarru. de sponfal. 2. par. c. 8. §. 5. num. 6. Deci. consil. 271. nu. 12. Calcan. consil. 6. nu. 3. & consil. 59. num. 7. Nicol. de Vvald. de successio. ab intestato, nu. 39. Did. Perez. ad Seguram, in rep. l. cohæredi. §. cū filia. nu. 122. ff. de vulga. Ripa. in l. si vnquam. q. 28. nu. 76. C. de reuoc. dona. Ioan. Lupi in l. 9. Tauri, nu. 6. Segura, in tracta. de bon. lucra. nu. 113. & 114. & ibi Did. Perez. † Mouentur primò, ne quis inuitetur ad delinquendum, vt in l. fin. C. de natural. libe. ibi, quia vitium paternum refrenandum esse existimauerunt. Secundo, quia eadem ratione non valet pactū, per quod fit remissio delicti futuri, vt in l. si vnus. §. pacta quæ turpem. ff. de pact. & ibi hoc notat Alberi. Bald. Ang. Paul. Castr. & communiter DD. confert text. nota. & expressus, in l. conuenire. ff. de pact. dotali. & ibi notat Bald. & Salice. & DD. communiter text. in l. 1. §. hæc autem actio. ff. si quis testa. lib. esse iuss. fue. l. vlt. ff. de his quæ in frau. cred. l. 1. §. illud. ff. de pos. l. cōtraus quidam. §. 1. ff. de regul. iur. l. nec ex pratorio, eod. tit. Præterea tale statutum, imo quod valeat lex generalis disponens, quod filij nati, ex dānabili coitu possint paritibus succedere, tenet Bal. in l. 1. n. 3. C. de iure annullorum aureo. & ibi Salice. idem Bald. in c. canonum statutu. nu. 22. de constituto. & Paul. Castr. in l. fin. num. 2. C. si contra ius Ant. Gomez. in l. 9. Tauri, nu. 16. per tex. ibi, qui admittit omnes natos ex dānabili coitu ad successionem matris, præter quā eo casu, quo incurrat pœnam mortis, & ibi respondet ad allegata in oppositum, & denique ex mente Pauli Castr. has concordat opiniones, vt communis procedat extantibus legitimis, vel non extantibus, si fiat per statutum propter defectum potestatis statuentium. Secunda verò sententia procedat, quando sit per legem generalem, & filij legitimi non supersunt. † Et vt materia legis nostræ plenè, & probo ordine

explicetur, facio. 12. conclusiones. Prima conclusio, quauis hæres institutus palam rogatus spurio restituere possit iure optimo illa bona possidere, vt ini. non intelligitur, in principio, & §. 1. ff. de iure fisci, & l. si in metallum. ff. de his quæ pro non scrip. hab. Bar. tol. in l. final. colum. 3. ff. de his qui. v. indig. hoc efficaciter probans: si tamen hæres ab aliquo scriptus ei fidem præstat de restituenda hereditate, vel parte hereditatis spurio, etiam si pā iam id fecerit, vt indignus privatur hereditate, vel parte eius, & fisco applicatur, vt in dicta. l. non intelligitur. §. si quis palam, & l. ita fidei. ff. de iure fisci. l. prædonis loco. ff. de peti. heredit. in tacitis, & l. Latius. §. fin. ff. de legat. 1. potuit enim lex iustissime spurium paterna hereditate priuare, eumque reddere incapacem, quod à legibus factum esse constat, vt in authentic. quib. mod. natural. effi. sui. §. vltimo cum concordantijs, supra eod. glo. 3. num. 3. gloss. 5. in princip. traditijs. † Secunda conclusio, spurius in foro animæ non potest tutè bona à patre, vel eius cognatis sibi relictā, vel inter viuos donata obtinere, eo quod iuste ad ea capiendā incapax redditur per legem nostram ad id potestatem habentem, quin etiam id lege ciui. i. canonica & regia interdictitur: quare in eodem foro ad restitutionem eorum tenebitur. Nec huic obe- rit sententiæ, quod pœna legis exterioris consideranda non sit in interiori iudicio, d. nec à iudice eius executio fiat, iuxta gloss. celebrem, & communiter receptam, in capit. fraternitas. 12. quæstio. 2. de cuius interpretatione latè agit. l. Did. Couarr. in epitome. de sponfalib. 2. part. cap. 6. §. 8. numer. 10. & domi. Iacob. Septimacens. Episcopus Ciuitatis. meritisimam de institutio. cathol. cap. 9. num. 44. Id enim verum est, & procedit in pœnis iudicis executionem exigentibus, non tamen in pœnis, quarum nulla iudicum executio exigitur, quales sunt eæ, quæ aliquem reddunt indignum, vel incapacem alicuius actus, tene- tur enim ab eo a quæ se abstinere in foro animæ: sic & incapax aliquorum bonorum tenetur à possessio- ne illorum recedere, ex sententia Cayet. 2. 2. quæst. 62. articulo. 3. cui accedit. d. Dida. Couarru. de sponfalib. 2. part. cap. 8. §. 5. num. 8. & cap. 6. §. 8. num. 16. in fin. versu. nono ex præmissis. Vel vitra eos dic, eam non esse pœnam, nulla siquidem præc. esset culpa spurij, sed ob bonum publicum, vt homines arceantur à similibus peccatis, lex voluit filium reddere incapacem bonorum patris, quare peccat ea accipiens contra prohibitionem legis & canonis ea capere prohibentis, licet antequam incapax redderetur, non peccasset, atque ideo nimirum ad restitutionem est obnoxius, cum bona aliena inuaserit, nempe, legitimorum hæredum, iuxta ea quæ diximus supra eo. gloss. 5. num. 2. & 3. † Tertia conclusio, spurius filius poterit tutè in animæ iudicio & conscientia foro bona possidere patris, quæ sibi liberè tradiderit hæres à patre scriptus, nulla promissione præmissa: eo quod talia bona ex voluntate veri domini acquirat, hoc est, hæredis, qui aditione hereditatis dominus efficitur, vt in l. cum hæredes. ff. de acquirenda hereditate, nec lex aliqua prohibet eum posse tradere bona illa filio spurio, nisi ex parentis voluntate, & iudicio tradiderit,